UCHWAŁA NR XXXVI/273/2021
RADY GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI
z dnia 22 grudnia 2021 r.

w sprawie uchwalenia Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.), art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z późn. zm.) oraz Uchwały Rady Gminy Lidzbark Warmiński Nr XIII/104/2019 z dnia 19 grudnia 2019 r., w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński na obszarze całej gminy

§ 1. Uchwala się Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński, którego integralną częścią są załączniki wymienione w §2.

§ 2. Integralnymi załącznikami do niniejszej uchwały są:

1) Załącznik nr 1: tekst „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński,
CZĘŚĆ I - Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego";

2) Załącznik nr 2: mapa w skali 1:25000 „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński.
CZĘŚĆ I - Uwarunkowania Zagospodarowania Przestrzennego";

3) Załącznik nr 3: tekst „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński"
CZĘŚĆ II - Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego;

4) Załącznik nr 4: mapa w skali 1:25000 „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński"
CZĘŚĆ II - Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego;

5) Załącznik nr 5: Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag wniesionych do projektu „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński, podczas wyłożenia do publicznego wglądu.

6) Załącznik nr 6: Dane przestrzenne tworzone dla Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński.

§ **3**. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lidzbark Warmiński.

§ **4**. Tracą moc:

1) Uchwała Nr III/7/10 z dnia 15 grudnia 2010 r. Rady Gminy Lidzbark Warmiński w sprawie: uchwalenia „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński"

2) Uchwała **Nr XXV/203/2017 z dnia 31 sierpnia 2017r. Rady Gm. Lidzbark Warmiński** w sprawie: zmiany „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński uchwalonego Uchwałą Nr III/7/10 z dnia 15 grudnia 2010 r. Rady Gminy Lidzbark Warmiński.

§ **5**. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Marek Werbicki

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI

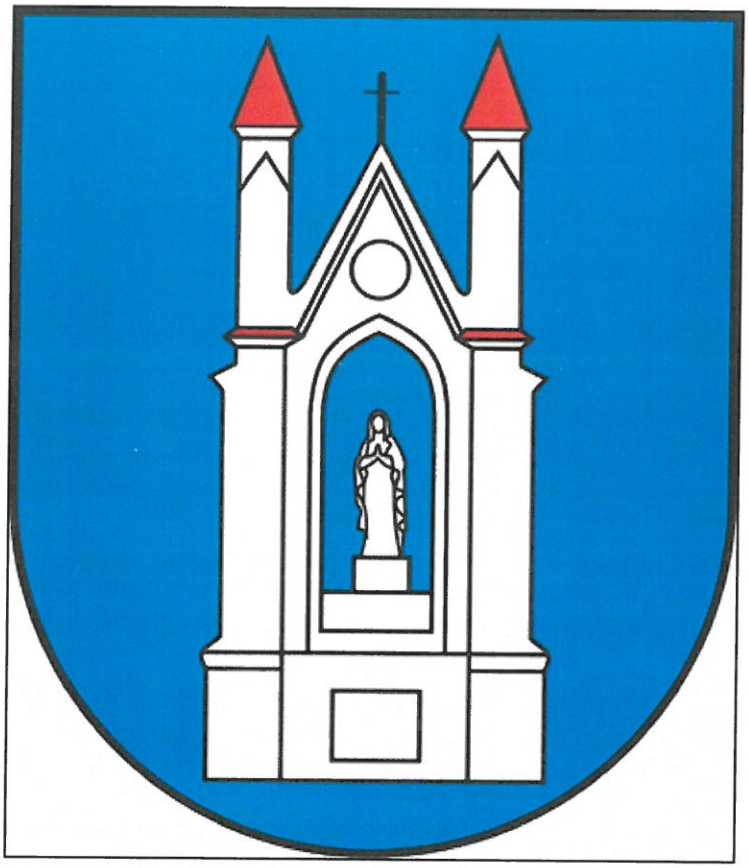

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXXVI/273/2021

Rady Gminy Lidzbark Warmiński

z dnia 22 grudnia 2021 r.

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

ROK 2021

Spis treści

1. WSTĘP 5

1.1. Informacje o Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego .. 5
1.2. Metodyka opracowania studium 5

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI 6

CZĘŚĆ I 10

3 . UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE 10

3.1. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju Gminy Lidzbark Warmiński 10

3.1.2. Gmina na tle sieci osadniczej regionu 10

1) Uwarunkowania drogowe 11
2) Uwarunkowania kolejowe 13
4) Sieci infrastruktury technicznej regionu 14

4. WYTYCZNE Z OPRACOWAŃ WYŻSZEGO RZĘDU 15

4.1. Plan Województwa Warmińsko - Mazurskiego 15

4.2. Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Lidzbarskiego na lata 2015-2020 19

5. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI 23

5.1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu 23

6. STAN ŒRODOWISKA, W TYM ROLNICZEJ PRZESTRZENI I LEŒNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŒCI ZASOBÓW WODNYCH, ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŒRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO 30

6.1. Stan środowiska przyrodniczego 30
6.2. Ochrona środowiska, formy ochrony, tereny prawnie chronione 33
6.3. Ochrona środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego 37

7. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ 40

7.1. Rejestr zabytków województwa warmińsko - mazurskiego 41
7.2. Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Lidzbark Warmiński 43
7.3. Aleje przydrożne 46
7.4. Zabytki archeologiczne 47

8. REKOMENDACJA I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM 68

9. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA, ORAZ ZAPEWNIENIA DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI 68

9.1. Powietrze atmosferyczne 69
9.2. Główne źródła emisji do atmosfery 71
9.3. Hałas i klimat akustyczny 72
9.4. Promieniowanie (jonizujące i niejonizujące) 73
9.5. Środowisko i zdrowie 74

9.6. Poważne awarie przemysłowe 75

10. Uwarunkowania dotyczące ochrony uzdrowiskowej 76

11. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY 77

11. 1. Struktura administracyjna gminy 77
11.2. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne 79
11.3. Cmentarnictwo 83

12. STAN PRAWNY GRUNTÓW 83

13. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH 84

13.1. Obszar Natura 2000 85
13.2. Obszary chronionego krajobrazu 85
13.3. Ochrona gatunkowa roślin zwierząt i grzybów 87

14. GOSPODAROWANIE PRZESTRZENIĄ 88

14.1. Ruch budowlany w gminie na przestrzeni w ostatnim 10 - leciu lat 89
14.2. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego 90
14.3. Możliwości finansowania przez gminę sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej i społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy 92
14.4. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej 93
14.5. Zapotrzebowanie na nową zabudowę 98

15. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH . 99

15.1. Morfologia i budowa geologiczna 99
15.2. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej 100

16. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH I UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA 101

16.1. Udokumentowane złoża kopalin 101
16.2. Zasoby wód podziemnych 102
16.3. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla 104
16.4. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych104

17. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA GMINY I GOSPODARKA KOMUNALNA 105

17.1. Komunikacja 105
17.2. Infrastruktura techniczna 107

18. Analiza SWOT 112

18.1. Synteza uwarunkowań 113

Dokument składa się z następujących elementów:

- Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXXVI/273/2021 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 22 grudnia 2021 r. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gm. Lidzbark Warmiński. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego. Tekst studium ujednolicony;
- Załącznik nr 2 do Uchwały Nr XXXVI/273/2021 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 22 grudnia 2021 r. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gm. Lidzbark Warmiński. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego. Rysunek w skali 1:25 000;
- Załącznik nr 3 do Uchwały Nr XXXVI/273/2021 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 22 grudnia 2021 r. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gm. Lidzbark Warmiński. Kierunki rozwoju przestrzennego. Tekst studium ujednolicony;
- Załącznik nr 4 do Uchwały Nr XXXVI/273/2021 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 22 grudnia 2021 r. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gm. Lidzbark Warmiński. Kierunki rozwoju przestrzennego. Rysunek w skali 1:25 000

Opracowanie „Studium ..." przyjętego Uchwałą Nr III/7/10 z dnia 15 grudnia 2010 r.:

Zespół autorski

mgr inż. arch. Marek Skurpski
mgr inż. Emilia Gałuszka-Wronka
mgr inż. Maciej Wronka
mgr inż. Michał Romański

zmiana „Studium ..." przyjęta Uchwałą Nr XXV/203/2017 z dnia 31 sierpnia 2017r. Rady Gm. Lidzbark Warmiński

Zespół autorski

mgr inż. Paweł Góra – posiadający dyplom ukończenia studiów wyższych w zakresie gospodarki przestrzennej
mgr Dominika Kowalska – oprac. prognozy oddziaływania na środowisko i opracowania ekofizjograficznego.

Zarządzenie Zastępcze Wojewody Warmińsko – Mazurskiego nr IGR- I.742.117.35.2018 z dnia 17 kwietnia 2019 r.

w sprawie wprowadzenia obszarów udokumentowanych złóż kopalin do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński.

Opracowanie „Studium ..." w 2020 r.:

wykonano w Pracowni Studiów Architektonicznych i Planowania Przestrzennego „DAG – MAR" 82 300 Elbląg, ul. Kopernika 4 /10; tel. 572 871 128, adres mailowy: *dhms@wp.pl*

Zespół autorski:

mgr Dagmara Kownacka – uprawn. do pl. Przestrzen. art. 5, pkt 3 i 5 ust.o pizp. (wpis do POIU nr 209/2009))
mgr arch. kraj. Dominik Mikiprowicz – uprawn. do pl. przestrzennego art. 5, pkt 4 i 5 ustawy o pizp.
mgr Michał Polański
mgr inż. Monika Skoczyńska – uprawnienia do planowania przestrzennego art. 5, pkt 4 ustawy o pizp.

1. WSTĘP

1.1. Informacje o Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego

1.1.1.Podstawa opracowania

- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z póź. zm.)
- Ustawa z 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2021 poz. 1372)
- Uchwała Nr XIII/104/2019 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dn. 19 grudnia 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński.

Zgodnie z wyżej cytowaną ustawą o planowaniu przestrzennym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego jest podstawowym dokumentem, służącym do prowadzenia polityki przestrzennej w długim okresie perspektywicznym, nie jest przepisem gminnym stanowiącym podstawę do podejmowania decyzji administracyjnych, lecz jest tzw. „aktem kierownictwa wewnętrznego", obowiązującym władze gminy i podstawą do prowadzenia polityki w tym zakresie.

1.1.2. Uzasadnienie potrzeby opracowania studium

Opracowanie nowej wersji Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego wynika z potrzeby jego aktualizacji wraz ze zmianami Ustawy o Planowaniu i Zagospodarowaniu Przestrzennym oraz ustaleniami kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Obszar opracowania studium, zgodnie z uchwałą nr XIII/104/2019 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 19 grudnia 2019 r. obejmuje cały obszar gminy.

1.2. Metodyka opracowania studium

Uchwała nr XIII/104/2019 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 19 grudnia 2019 roku zobligowała do opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Lidzbark Warmiński w granicach administracyjnych.

W ramach opracowania wydzielono oddzielnie uwarunkowania, na które składa się tekst (załącznik nr 1) i rysunek (załącznik nr 2), w tym uwarunkowania:

- prawne, wynikających z ustaw, rozporządzeń i decyzji administracyjnych,
- opracowań wyższego rzędu, w tym wytycznych z planu zagospodarowania przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego uchwalonego Uchwałą Nr XXXIX/832/18 z dn. 28 sierpnia 2018 r. (Dz. U. Woj., Warm. - Mazursk. poz. 4173), Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Lidzbarskiego na lata 2015-2020, Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Lidzbarskiego na lata 2015-2020,
- obszarów przyrodniczo cennych objętych ochroną prawną i pozostałych, które o mają znaczenie dla środowiska,
- wartości kulturowych, zabytków pozostałych na terenie świadczących o jego historii,
- bogactwach naturalnych, mających wpływ na gospodarczy rozwój gminy,
- obsłudze komunikacyjnej dotyczącej sieci dróg kołowych i kolejowych świadczącej o dostępności do terenu,
- wyposażeniu gminy w infrastrukturę techniczną w postaci sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, elektroenergetycznej, telekomunikacyjnej (w tym szerokopasmowej) oraz gazowej,
- zagospodarowania terenu nową zabudową na podstawie wizji lokalnej i analizy wydanych decyzji na budowę i zagospodarowanie terenu,
- planów miejscowych zagospodarowania będących w obrocie prawnym,
- analizy dotyczącej ludności, warunków zamieszkania, rozwoju gospodarczego, rynku pracy.

Źródła i materiały stanowiące podstawę opracowania wymieniono w aneksie niniejszego tekstu Studium.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI

Gmina Lidzbark Warmiński położona jest w samym sercu historycznej Warmii, na pograniczu Pojezierza Mazurskiego i Niziny Sępopolskiej. Leży w północnej części województwa warmińsko – mazurskiego około 50 km od stolicy województwa – Olsztyna.

Gmina Lidzbark Warmiński jest jedną z trzech gmin wiejskich powiatu lidzbarskiego. Powiat leży w północnej części województwa warmińsko – mazurskiego obejmując oprócz gminy Lidzbark Warmiński gminy: miasto Lidzbark Warmiński, miasto i gminę Orneta, gminę Lubomino i gminę Kiwity. Teren gminy położony jest wokół miasta i otacza gminę miejską Lidzbark Warmiński z każdej strony. Gmina Lidzbark-Warmiński na 100 gmin wiejskich województwa zajmuje 7 miejsce co do wielkości, jej powierzchnia wynosi 373,0 km^2. Ludność jej stanowi 0,5% mieszkańców województwa.

1 Mapa - Położenie gminy Lidzbark Warmiński

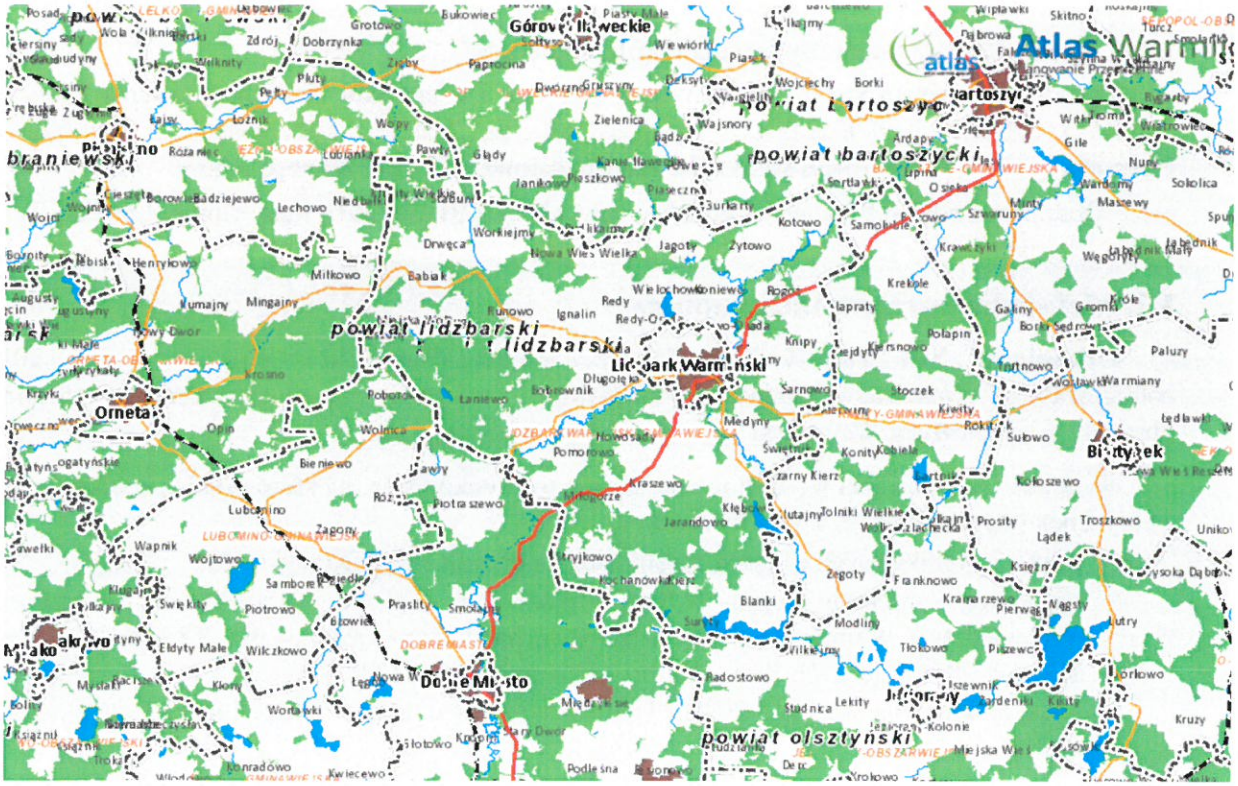

Gmina Lidzbark Warmiński jest gminą typowo rolniczą (użytki rolne stanowią 56% powierzchni, natomiast grunty orne stanowią 34% powierzchni gminy), o dość żyznych glebach, dominują gleby średnie (IVa i IIIb klasy), które stanowią 80 % areału, z dużą powierzchnią kompleksów leśnych a przy tym przestrzennie bardzo rozległą. Najważniejszą dziedziną rolnictwa, ze względu na dużą ilość użytków zielonych, jest hodowla bydła mlecznego, stąd też prężnie rozwijająca się dziedzina mleczarska i druga nazwa Warmii: „Kraina mlekiem płynąca". Znaczący producenci mleka stosują nowoczesne i zaawansowane metody hodowli krów i produkcji mleka, dzięki czemu dziedzina ta stoi na bardzo wysokim poziomie. Oprócz hodowli bydła mlecznego, drugim ważnym kierunkiem produkcji rolnej jest produkcja roślinna opierająca się głównie na uprawie zbóż i kukurydzy.

Niezbyt korzystne warunki fizjograficzne wynikające z większych spadków terenu, przez co często narażone są na erozję wodną gdzie gleby te są okresowo za mokre lub za suche. Uzyskiwane plony należy uznać za średnie i uzależnione od ilości i rozkładu opadów.

Dominujący wpływ na tym terenie ma klimat morski, który charakteryzuje się dużym zachmurzeniem zimą i jesienią, chłodnym i krótkim latem. Średnie roczne opady to 620 mm, temperatura roczna wynosi 7°, zaś okres wegetacyjny 200 dni.

Na obszarze gminy położonych jest około 1000 gospodarstw rolnych (wg PSR z 2010r.). Wiele z nich stanowią gospodarstwa o bardzo dużych perspektywach rozwoju.

Gmina Lidzbark Warmiński usytuowana jest na pograniczu Niziny Sępopolskiej i Pojezierza Mazurskiego. Teren gminy o bogatej konfiguracji jest poprzecinany morenami zlodowacenia Bałtyckiego. Zaliczany jest on do obszaru „Zielonych Płuc Polski". Część obszaru gminy Lidzbark Warmiński leży w obszarze krajobrazu chronionego dolin rzek Łyny, Symsarny, Elmy, Drwęcy Warmińskiej i jezior Blanki i Symsar. Powierzchnia lasów ogółem stanowił 34% powierzchni gminy, zaś gruntów pod wodami ogółem 2%. decyduje to o tym, że problemy ochrony środowiska stanowią istotną problematykę w gminie. Walory krajobrazowe, atrakcyjność przyrodnicza, szlaki turystyczne, szczególnie kajakowe, piesze i rowerowe, stwarzają warunki dla rozwoju turystyki kwalifikowanej.

Klimat na obszarze gminy jest analogiczny, jak w położonych na północy województwa powiatach. Dominujący wpływ ma klimat morski. Charakteryzuje się dużym zachmurzeniem zimą i jesienią, chłodnym i krótkim latem. Średnie roczne opady to 620 mm, temperatura roczna wynosi 7°, zaś okres wegetacyjny 200 dni.

Historia Gminy Lidzbark Warmiński ściśle związana jest z dziejami miasta Lidzbark Warmiński. Pruska osada nosiła nazwę Lecbarg, w spolszczeniu Licbarg. Nosiła przez długi czas niemiecką nazwę Heilsberg, jaką nadano miastu w dokumencie, w którym znajduje się wzmianka o mieście (1240 r.). Nazwa pochodzi od słów „góra święta", co może się wywodzić od pogańskiego święta, dnia obchodzonego na Krzyżowej Górze w pobliżu Pilnika. Po 1945 r. dla odróżnienia od Lidzbarka Welskiego nosi nazwę Lidzbark Warmiński. W 1240 r. osada zostaje podbita przez Zakon Krzyżacki, w 1243 r. utworzona zostaje Diecezja Warmińska, a w 1260 r. bp Anzelm wydaje dekret erekcji Kapituły Warmińskiej. Po zdobyciu przez Prusów (1261 r.) w 1274 r. osada powraca do rąk Krzyżackich. 12 sierpnia 1308 r. Lidzbark Warmiński uzyskuje prawa miejskie (lokacja na prawach Chełmińskich), a 1350 r. staje się siedzibą biskupów warmińskich. Od 1466 r. do 1772 r. wraz z Warmią, Lidzbark Warmiński należy do Polski, jako Dominium Warmińskie. W 1772 r. Warmia trafia do królestwa Prus. Rozwój miasta, jako siedziby powiatu następuje pod koniec XIX wieku. W 1945 r. miasto zdobyte przez Armię Czerwoną jest zrujnowane w 80%, stan zniszczeń spowodował, iż w 1958 r. władze województwa olsztyńskiego podjęły decyzję o zaniechaniu odbudowy Starego i Nowego miasta Lidzbark Warmiński.

2 Mapa - Granice Warmii w latach 1461-1772

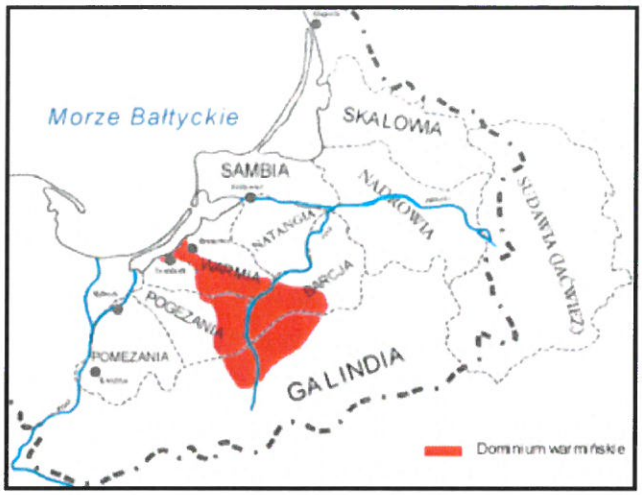

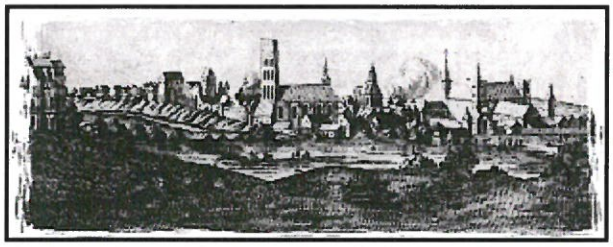

Bardzo duża ilość zabytków w postaci obiektów sakralnych, założeń pałacowych i dworsko parkowych oraz poszczególnych obiektów znajduje się na terenie miasta i gminy. Na szczególną uwagę zasługują kapliczki warmińskie, są to niesamowicie urokliwe zabytki sakralne, oddające piękno Warmii.

Ustanawiając godło herbu Gminy Lidzbark Warmiński, uznano, że najlepiej będzie reprezentować ją wizerunek kapliczki warmińskiej, zabytku na trwale wpisanego i kojarzonego z krajobrazem wiejskim dawnego biskupiego dominium.

Gmina podzielona jest na 40 obrębów, w tym na 55 miejscowości, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Miejscowości w gminie

Lp.	Nazwa obrębu	Nazwa miejscowości
1.	Babiak	Babiak
2.	Blanki	Blanki
3.	Bobrownik	Długołęka
4.	Bugi	Bugi
5.	Drwęca	Drwęca
		Kłusyty Wielkie
		Stabunity
6.	Ignalin	Ignalin
7.	Jagoty	Jagoty
		Jagodów
8.	Jarandowo	Jarandowo

9.	Kaszuny	Kaszuny
10.	Kierz	Kierz
11.	Kłębowo	Kłębowo
12.	Knipy	Knipy
13.	Kochanówka	Kochanówka
14.	Koniewo	Koniewo
		Koniewo - Osada
15.	Kotowo	Kotowo
		Budniki
16.	Kraszewo	Kraszewo
		Chełm
17.	Lauda	Lauda
18.	Łabno	Łabno
19.	Łaniewo	Łaniewo
		Łaniewo leśnictwo
20.	Markajmy	Markajmy
		Marków
21.	Medyny	Medyny
		Dębiec
22.	Miejska Wola	Miejska Wola
		Krasny Bór
23.	Miłogórze	Miłogórze
24.	Morawa	Morawa
25.	Nowa Wieś Wielka	Nowa Wieś Wielka
26.	Nowosady	Nowosady
27.	Pilnik	Pilnik
28.	Pomorowo	Pomorowo
29.	Redy	Redy
		Redy - Osada
		Widryki
30.	Rogóż	Rogóż
		Wojdyty
31.	Runowo	Runowo
32.	Sarnowo	Sarnowo
33.	Stryjkowo	Stryjkowo
34.	Suryty	Suryty
		Gajlity
35.	Świętnik	Świętnik
36.	Wielochowo	Wielochowo
37.	Workiejmy	Workiejmy
38.	Wróblik	Wróblik
39.	Zaręby	Zaręby
40.	Żytowo	Żytowo
RAZEM	**40**	**55**

CZĘŚĆ I

3 . UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

3.1. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju Gminy Lidzbark Warmiński

3.1.1. Położenie geograficzne gminy

Gmina Lidzbark Warmiński leży na pograniczu Niziny Sępopolskiego, Pojezierza Mazurskiego i Wzniesień Górowskich. Jest częścią tzw. Zielonych Płuc Polski na obszarze Historycznej Warmii. Z gminami: Orneta, Lubomino, Kiwity, gminą-miasto Lidzbark Warmiński tworzy powiat Lidzbark Warmiński. Jest jedną z większych gmin woj. warmińsko-mazurskiego (7 miejsce), zajmując 373,0 km², to jest 1,5% powierzchni województwa. Gminę zamieszkuje około 6,6 tys. osób, co stanowi ca 0,5% ludności województwa. Gęstość zaludnienia jest poniżej średniej województwa i wynosi 18 osób/km² (województwo 59 osób/km²).

3 Mapa - Gmina Lidzbark Warmiński na tle podziału administracyjnego województwa warmińsko - mazurskiego

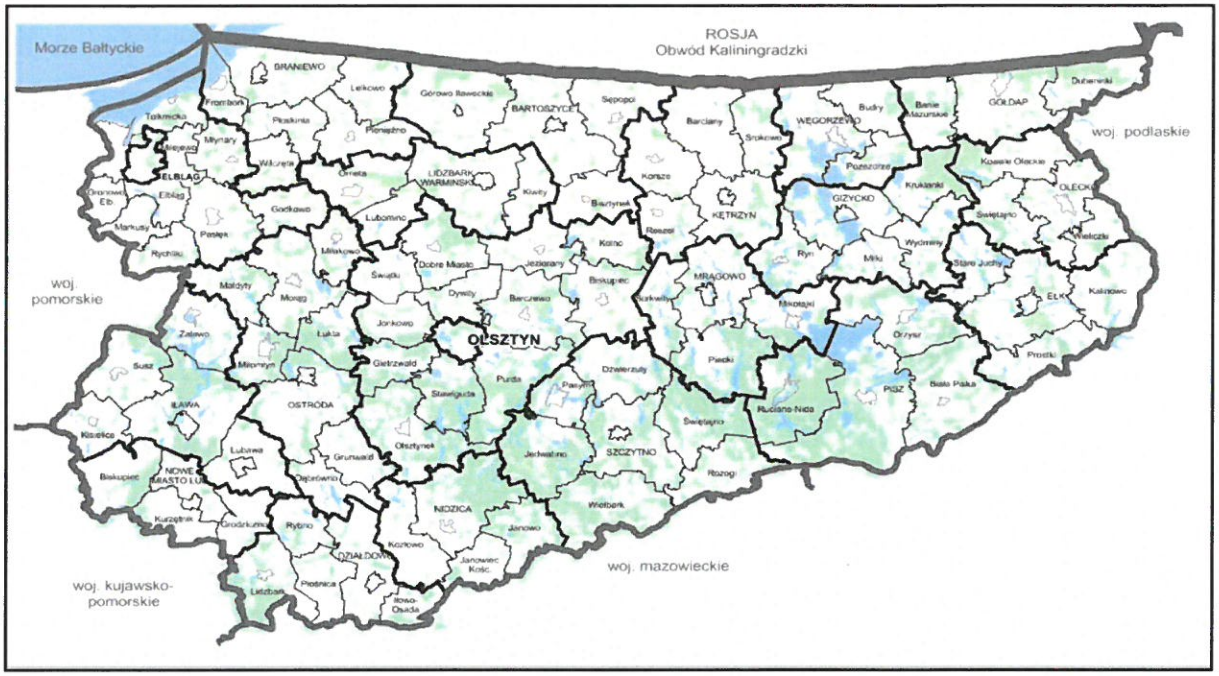

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego

3.1.2. Gmina na tle sieci osadniczej regionu

Lidzbark Warmiński w sieci osadniczej regionu stanowi ponadlokalny środek rozwoju III rzędu wpływający na znaczny obszar, w tym także gminę Lidzbark Warmiński. W mieście znajduje się koncentracja infrastruktury społecznej (szkolnictwo, ochrona zdrowia, handel, kultura, sport, obsługa biznesu) obsługującej cały powiat, w tym gminę Lidzbark Warmiński.

Lidzbark Warmiński jest siedzibą Warmińsko -Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

4 Mapa - gmina Lidzbark Warmiński na tle sieci osadniczej regionu - hierarchia o środków osadniczych

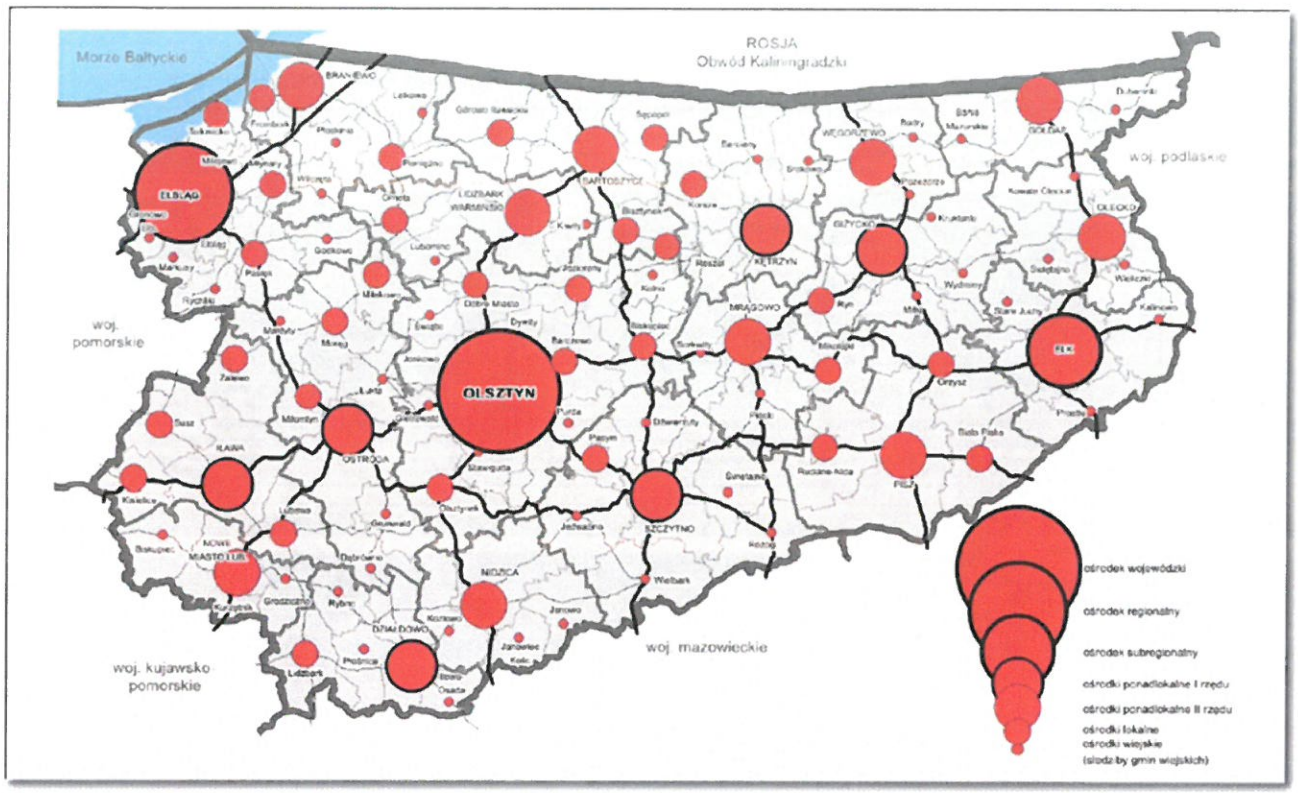

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego z 2017 r.

3.1.3. Gmina na tle sieci transportowej i sieci infrastruktury technicznej regionu

1) Uwarunkowania drogowe

Przez gminę Lidzbark Warmiński przechodzi komunikacyjny układ drogowy o znaczeniu krajowym, do którego zalicza się:

- Droga krajowa Nr DK51, relacji granica państwa - Bezledy - Bartoszyce - Lidzbark Warmiński - Dobre Miasto - Olsztyn - Olsztynek, (klasa „GP"). Należy utrzymać rezerwę terenu dla potrzeb budowy obwodnic miejscowości Rogoż i Miłogórze w ciągu drogi krajowej 51, zgodnie z dotychczas obowiązującymi materiałami planistycznymi gminy Lidzbark Warmiński;
- droga wojewódzka Nr DW511 relacji granica państwa – Górowo Iławeckie – Lidzbark Warmiński, Droga posiada klasę techniczno – użytkową **Z**,;
- droga wojewódzka Nr DW513 relacji Nr 527 (Krosno) Pasłęk – Orneta – Lidzbark Warmiński – Kiwity – Wozławki.

1) Droga krajowa DW51 znajduje się w grupie najważniejszych dróg regionalnego układu drogowego, łączy ekspresową drogę S7 Gdańsk-Warszawa przez Olsztyn z przejściem granicznym w Bezledach z Obwodem Kaliningradzkim. Obsługuje transport międzynarodowy, także towarowy i jest ważnym połączeniem na międzynarodowym kierunku północ – południe. Utrudnione przejście drogowe przez miasto Lidzbark Warmiński tak dla mieszkańców miasta jak i korzystających z trasy. Docelowo droga w klasie GP, w ciągu drogi DK51 niezbędna jest budowa obwodnicy miasta Lidzbark Warmiński oraz miejscowości Rogóż i Miłogórze zgodnie z rysunkiem.

Droga wojewódzka DW513 klasa drogi na odcinku od drogi DW 527) relacji Pasłęk – Orneta - Lidzbark Warmiński posiada klasę techniczno – użytkową **G**, natomiast na odcinku Lidzbark Warmiński - Wozławki klasę **Z**. Ma istotne znaczenie dla połączenia gminy z zachodnią częścią kraju a także dla turystyki

samochodowej w regionie, gdyż łączy zabytkowe miasta i zamki gotyckie skupione w północnej części województwa warmińsko – mazurskiego.

5 Mapa - Gmina Lidzbark Warmiński na tle uwarunkowań transportowych

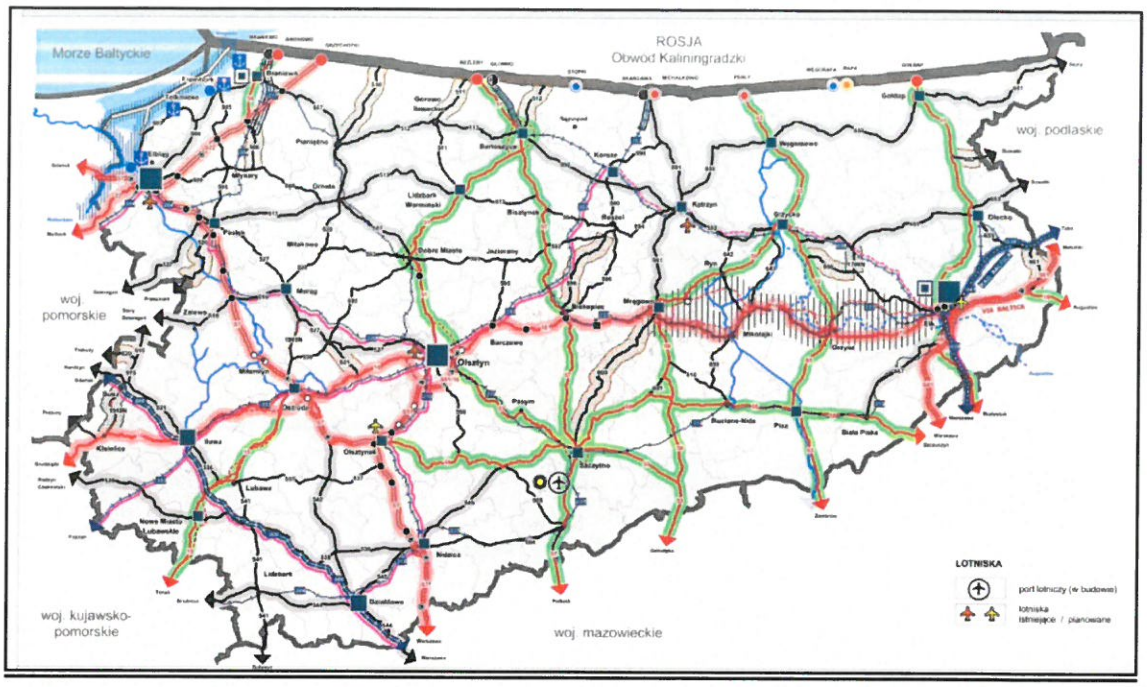

DROGI

Kategorie dróg

- 63 — drogi krajowe
- drogi ekspresowe istniejące
- drogi ekspresowe projektowane
- ważniejsze zmiany przebiegów istniejących dróg krajowych w tym warianty (wg dokumentacji technicznych)
- 601 — drogi wojewódzkie
- 1706N — wybrane drogi powiatowe
- strefa wariantowania przebiegu drogi nr 16 na odcinku Mrągowo - Ełk

Węzły na drogach krajowych

- istniejące / do rozbudowy / planowane / w budowie

Docelowa klasyfikacja dróg układu nadrzędnego i podstawowego

- klasa S (ekspresowa)
- klasa GP (główna przyspieszona)
- klasa G (główna)

Potrzeby w zakresie zmiany kategorii dróg

- zmiana na drogę krajową
- zmiana na drogę wojewódzką
- zmiana na drogę powiatową

PRZEJŚCIA GRANICZNE

- przejście graniczne wodne istniejące / proponowane
- przejście graniczne drogowe istniejące / proponowane
- przejście graniczne kolejowe istniejące / zamknięte
- przejście graniczne lotnicze (zamknięte)
- przejście graniczne piesze proponowane

KOLEJ

Kategorie linii

- linia kolejowa magistralna
- projektowany przebieg linii E75 "Rail Baltica"
- pozostałe ważne linie kolejowe

Ranga linii

- linie kolejowe znaczenia państwowego
- linie kolejowe znaczenia regionalnego

Infrastruktura kolejowa

- linie o szerokim torze
- linie zelektryfikowane
- linie przewidziane do elektryfikacji

Integracja systemów transportowych

- węzły przesiadkowe kluczowe, ponadregionalne, regionalne
- projektowane punkty multimodalne sieci TEN-T

DROGI WODNE

- śródlądowe drogi wodne
- proponowana rozbudowa systemu śródlądowych dróg wodnych, poprzez budowę drogi wodnej łączącej Wielkie Jeziora Mazurskie z Kanałem Augustowskim
- międzynarodowa droga wodna E70

Tory wodne

- główne
- podejściowe
- porty morskie

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego

2) Uwarunkowania kolejowe

Przez gminę Lidzbark Warmiński przechodzą linia kolejowa:

- linia kolejowa drugorzędna o relacji Czerwonka – Jeziorany – Lidzbark Warmiński – Sągnity,

Obecnie przewozy pasażerskie na tej linii są zawieszone.

Linia kolejowa stwarza możliwości w przyszłości zmiany komunikacji masowej na transport kolejowy.

3) Szlaki turystyki kołowej, rowerowej, wodnej i pieszej

Szlaki turystyki samochodowej

Atrakcję turystyczną północnej części województwa warmińsko-mazurskiego stanowią gotyckie zamki, założenia miejskie oraz barokowa Święta Lipka. Zabytki te skupione są wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 513.

Szlaki turystyki rowerowej

Przez gminę Lidzbark Warmiński przebiegają trasy rowerowe:

a) Trasa międzynarodowa:

- Berlin – Pyrzyce – Czaplinek – Bytów – Grudziądz – Iława – Ostróda – Olsztyn – Dobre Miasto – Lidzbark Warmiński – Reszel – Kętrzyn – Radzieje –Pozedrze – Giżycko – granica Litwy z odgałęzieniem Lidzbark Warmiński – Bartoszyce –Kaliningrad;

b) Trasy międzyregionalne:

- Nowe Miasto – Lubawa – Olsztynek – Olsztyn – Biskupiec –Mrągowo – Mikołajki, Warszawa – Nidzica – Olsztynek – Olszyn z odgałęzieniem Olsztynek – Ostróda – Zalewo – Elbląg oraz Nidzica – Szczytno – Ruciane Nida, Lidzbark Warmiński – Orneta – Braniewo, Mrągowo – Święta Lipka;

c) Trasy wojewódzkie:

- Wielbark – Szczytno – Biskupiec – Reszel;
- Olsztyn – Morąg – Orneta;
- Ruciane – Mrągowo – Kętrzyn;
- Dąbrówno – Samborowo.

d) Szlaki turystyki wodnej

Szlaki turystyki wodnej ograniczają się tylko do szlaków kajakowych, które przebiegają rzeką Łyną i jej prawym dopływem rzeką Symsarną, przepływającą przez kilka jezior (Ławki, Kok, Blanki, Symsar) i pokonującą w gminie cztery stopnie wodne wykorzystywane dla celów energetycznych (Lidzbark Warmiński, Dębowo, Medyny, Maków). Turystyczny potencjał tych rzek nie jest wykorzystywany ze względu na nieprzystosowanie szlaków i brak stosownego zainwestowania. Wydaje się, że przystosowanie tych rzek do małej retencji też jest niewystarczające.

6 Mapa - Projektowane trasy rowerowe w województwie warmińsko - mazurskim

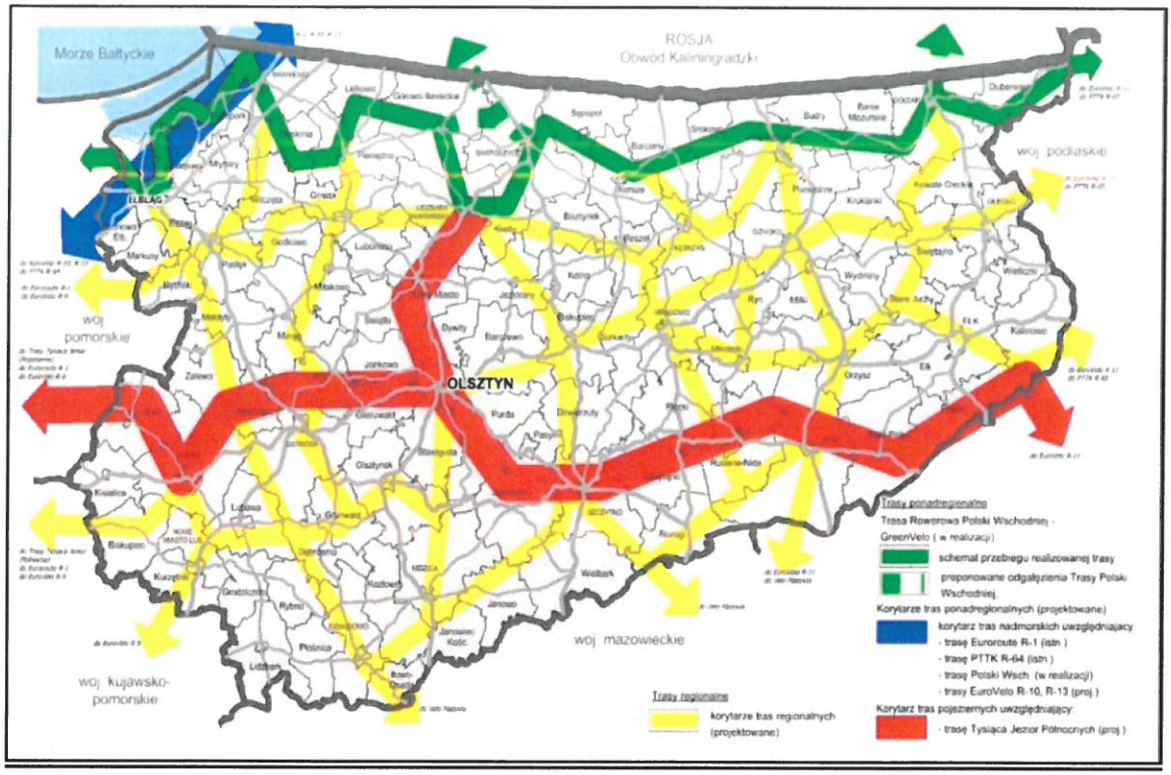

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego

4) Sieci infrastruktury technicznej regionu

Przez gminę Lidzbark Warmiński przebiegają sieci magistralne:

Gazowe:

- gazociąg wysokiego ciśnienia Olsztyn – Lidzbark Warmiński – Bartoszyce DN 200,
- gazociąg Gdańsk – Elbląg – Orneta – Lidzbark Warmiński – Kętrzyn – Giżycko – granica z Litwą (jeden z wariantów);

Elektroenergetyczne:

- linie energetyczne wysokiego napięcia (110KV): Bartoszyce - Warmiński, Górowo Iławeckie - Lidzbark Warmiński, Lidzbark Warmiński - Mątki.

4. WYTYCZNE Z OPRACOWAŃ WYŻSZEGO RZĘDU

4.1. Plan Województwa Warmińsko - Mazurskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko – mazurskiego zatwierdzony został Uchwałą nr XXXXIX/823/18 Sejmiku Województwa Warmińsko – Mazurskiego z dnia 28 sierpnia 2018 r. (Dz. U. Wojewódz. Warm. – Mazurs. 2018 poz. 4173).

Poniżej przedstawiono wybrane fragmenty dotyczące obszaru części północnej województwa w tym gminy Lidzbark Warmiński.

...

„...Planowanie zagospodarowania przestrzennego województwa opiera się na dążeniu do wykorzystania przestrzeni w sposób optymalny, zgodny z oceną potencjałów terytorialnych. Obszary funkcjonalne są nowym narzędziem wspomagającym sformułowanie polityki przestrzennej województwa w planie zagospodarowania przestrzennego województwa w odniesieniu do obszarów, na których zidentyfikowano szczególne zjawisko o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym z zakresu gospodarki przestrzennej. Indywidualne podejście do każdego z obszarów oznacza wskazanie specyfiki i szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej, identyfikację potencjałów oraz problemów i zagrożeń, a także określenie kierunków i zasad zagospodarowania przestrzennego. Określone dla obszarów funkcjonalnych zasady zagospodarowania przestrzennego mogą zostać efektywnie wykorzystane zarówno na poziomie planowania regionalnego, jak i planowania miejscowego. W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego określono osiem obszarów funkcjonalnych, w tym cztery o znaczeniu ponadregionalnym oraz cztery o znaczeniu regionalnym. Niektóre obszary funkcjonalne nakładają się na siebie. Realizacja zasad zagospodarowania przestrzennego dla terytorium, gdzie wskazano więcej niż jeden obszar, powinna następować w powiązaniu z zasadami określonymi dla nakładających się obszarów.

*1. **Obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym:***

- Miejski Obszar Funkcjonalny Ośrodka Wojewódzkiego Olsztyna,

- Obszar Funkcjonalny Żuławy,

- Przygraniczny Obszar Funkcjonalny,

- Obszar Funkcjonalny Wielkich Jezior Mazurskich.

...

4.1.1. Przygraniczny Obszar Funkcjonalny

W skład obszaru wchodzą: - gminy miejskie: Bartoszyce, Braniewo, Elbląg, Giżycko, Górowo Iławeckie, Kętrzyn, Lidzbark Warmiński, - gminy miejsko-wiejskie: Bisztynek, Frombork, Gołdap, Korsze, Młynary, Olecko, Orneta, Pasłęk, Pieniężno, Reszel, Ryn, Sępopol, Tolkmicko, Węgorzewo, - gminy wiejskie: Banie Mazurskie, Barciany, Bartoszyce, Braniewo, Budry, Dubeninki, Elbląg, Giżycko, Godkowo, Górowo Iławeckie, Gronowo Elbląskie, Kętrzyn, Kiwity, Kowale Oleckie, Kruklanki, Lelkowo, Lidzbark Warmiński, Lubomino, Markusy, Milejewo, Miłki, Płoskinia, Pozezdrze, Rychliki, Srokowo, Świętajno, Wieliczki, Wilczęta, Wydminy.

...

Powierzchnia obszaru: 9 602 km2 (40% województwa), liczba ludności: 528,3 tys. (37% ludności województwa). Szczególne zjawisko z zakresu gospodarki przestrzennej: przygraniczne położenie w Polsce i Unii Europejskiej. Główne funkcje obszaru: gospodarcza (rolnicza i turystyczna). Wyróżniki obszaru: znaczne wewnętrzne zróżnicowanie pod względem przyrodniczym, gospodarczym, infrastruktury komunikacyjnej, zagospodarowania terenu. W obszarze wyróżniają się następujące strefy:

- *Strefa Zalewu Wiślanego w zachodniej części obszaru (...).*
- *Obszary rolnicze w centralnej i północno-zachodniej części OF obejmujące gminy powiatów kętrzyńskiego, bartoszyckiego, braniewskiego, lidzbarskiego oraz częściowo elbląskiego, charakteryzujące się wysokim udziałem gruntów rolnych oraz występowaniem gleb o wysokiej przydatności rolniczej; obszar w dużej mierze cechuje się słabym rozwojem społeczno-gospodarczym oraz wysokim wskaźnikiem bezrobocia i niską aktywnością gospodarczą.*
- *Obszary o wybitnych walorach przyrodniczych położone we wschodniej części, (...).*
- *główne ośrodki miejskie – ośrodek regionalny Elbląg oraz ośrodki lokalne (w szczególności Giżycko),*
- *współpraca miast i regionów w ramach istniejących stowarzyszeń i inicjatyw, m.in. Międzynarodowa Sieć Miast Cittaslow, Kraina EGO, Stowarzyszenie Wielkie Jeziora Mazurskie,*
- *sieć dróg doprowadzających do przejść granicznych,*
- *trasa rowerowa Green Velo o znaczeniu ponadregionalnym,*
- *linia kolejowa szerokotorowa na terenie Przygranicznego Obszaru Funkcjonalnego oraz obwodu kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej,*
- *kształtowanie i rozwój funkcji uzdrowiskowej (Gołdap, Frombork, Lidzbark Warmiński, Górowo Iławeckie),*

Obszary rolnicze w centralnej i północno-zachodniej części OF obejmujące gminy powiatów kętrzyńskiego, bartoszyckiego, braniewskiego, lidzbarskiego oraz częściowo elbląskiego, charakteryzujące się wysokim udziałem gruntów rolnych oraz występowaniem gleb o wysokiej przydatności rolniczej; obszar w dużej mierze cechuje się słabym rozwojem społeczno-gospodarczym oraz wysokim wskaźnikiem bezrobocia i niską aktywnością gospodarczą.

...

4.1.2. Problemy i zagrożenia:

- *peryferyjne położenie na tle województwa, kraju i Europy,*
- *ograniczona współpraca z obwodem kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej, niewielkie powiązania społeczno-gospodarcze terenów przygranicznych po stronie polskiej i rosyjskiej,*
- *peryferyzacja społeczno-gospodarcza,*
- *niska konkurencyjność regionu w skali Polski i Unii Europejskiej (z wyjątkiem walorów turystycznych),*
- *słaba dostępność komunikacyjna wewnątrz obszaru oraz względem pozostałej części województwa i kraju, w szczególności w północnym i północno-wschodnim pasie obszaru,*
- *kumulacja problemów społeczno-ekonomicznych; wszystkie miasta średnie obszaru zostały zaklasyfikowane jako tracące funkcje (Bartoszyce, Kętrzyn, Braniewo, Elbląg, Olecko, Giżycko); blisko 60% gmin Przygranicznego OF to obszary zagrożone trwałą marginalizacją, na których występuje kumulacja problemów społecznych, ekonomicznych bądź społeczno-ekonomicznych,*
- *niekorzystna sytuacja społeczno-demograficzna i gospodarcza (depopulacja, defeminizacja, niekorzystna prognoza demograficzna, wysoki wskaźnik bezrobocia, nieznaczna rola przemysłu, tereny popegeerowskie, handel przygraniczny – „szara strefa"),*
- *ograniczony dostęp do usług, w tym także podstawowych – szczególnie bezpośrednio przy granicy z obwodem kaliningradzkim i w północno-wschodniej części obszaru,*

- *presja urbanizacyjna na tereny o wysokich walorach przyrodniczych, w szczególności na obszarze Wielkich Jezior Mazurskich oraz w sąsiedztwie Elbląga,*
- *nie w pełni wykorzystywany potencjał produkcji rolnej w stosunku do istniejących możliwości,*
- *słabszy dostęp do infrastruktury technicznej w stosunku do pozostałej części województwa oraz kraju (wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, gazowej i elektroenergetycznej).*

Problemy rozwojowe charakteryzują się zróżnicowanym natężeniem, w szczególności obejmują północno-wschodnią część Przygranicznego OF oraz tereny położone bezpośrednio w północnej części przy granicy z obwodem kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej (głównie powiaty braniewski, bartoszycki i kętrzyński).

4.1.3. Kierunki i zasady zagospodarowania przestrzennego

1) Kształtowanie powiązań transgranicznych:

a) kształtowanie i wzmacnianie powiązań poza granicami kraju z obszarami położonymi w sąsiedztwie Przygranicznego OF (obwód kaliningradzki Federacji Rosyjskiej), w tym poprzez współpracę w ramach Stowarzyszenia Gmin RP Euroregion Bałtyk,

b) poprawa otwartości i dostępności zewnętrznej granicy Unii Europejskiej,

c) kształtowanie spójnego systemu przejść granicznych poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury granicznej dostosowanej do potrzeb zwiększającego się ruchu granicznego (rozbudowa przejść granicznych i kolejowych uzasadnionych ekonomicznie) z możliwością rozszerzenia statusu istniejących przejść oraz rozbudowy o nowe przejścia proponowane przez lokalne samorządy:

- *drogowe: Perły (gmina Barciany), Michałkowo (gmina Węgorzewo),*
- *piesze: Rapa (gmina Banie Mazurskie),*
- *rzeczne: na rzece Łynie (w Stopkach) i Węgorapie,*

d) wzmacnianie współpracy transgranicznej w zakresie planowania przestrzennego i społecznego i gospodarczego poprzez realizację i koordynację działań i projektów zapewniających integrację planowania w obszarze ochrony środowiska, gospodarki wodnej oraz infrastruktury,

e) wspieranie współpracy z obwodem kaliningradzkim w oparciu o potencjał Zalewu Wiślanego/Kaliningradzkiego (m.in. w ramach ochrony środowiska, turystyki),

f) budowanie relacji z obwodem kaliningradzkim w ramach umowy o małym ruchu granicznym.

2) Kształtowanie i rozwój sieci osadniczej:

a) poprawa konkurencyjności i wzmacnianie oddziaływania głównych miast obszaru przygranicznego: ośrodka regionalnego Elbląga oraz Giżycka na pozostałą część Przygranicznego OF,

b) wspomaganie rozwoju i wzmacnianie pozostałych ważnych ośrodków miejskich obszaru (Bartoszyce, Lidzbark Warmiński, Kętrzyn, Węgorzewo, Gołdap, Braniewo, Olecko) m.in. poprzez rozwój infrastruktury społecznej, poprawę dostępności komunikacyjnej,

c) poprawa powiązań funkcjonalnych ośrodków miejskich z obszarami otaczającymi,

d) dążenie do współpracy małych i średnich miast w celu poprawy jakości życia zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju w ramach powiązań sieciowych (m.in. Międzynarodowa Sieć Miast Cittaslow),

e) przeciwdziałanie degradacji ośrodków miejskich, w szczególności z uwzględnieniem miast tracących funkcje,

f) ochrona przed zagrożeniami wynikającymi z nadmiernego rozwoju stref podmiejskich, chaotycznej zabudowy, oraz lokalizacji obiektów negatywnie oddziałujących na środowisko, na podstawie „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030)";

g) prowadzenie działań rewitalizacyjnych na obszarach zdegradowanych (poprzemysłowych, powojskowych, popegeerowskich),

h) restrukturyzacja obszarów wiejskich wymagających wsparcia, w tym obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją, na których następuje koncentracja problemów społecznych, ekonomicznych bądź społeczno-ekonomicznych, posiadających słaby dostęp do dóbr i usług podstawowych oraz o słabej dostępności komunikacyjnej.

3) Ochrona środowiska:

a) współpraca w zakresie ochrony przyrody z obwodem kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej (w tym m.in.: podjęcie działań na rzecz ochrony wód Zalewu Wiślanego przed zanieczyszczeniami, tworzenia wspólnych obszarów chronionych),

b) zmierzanie do ustanowienia Transgranicznych Obszarów Chronionych (Suwalsko-Wisztynieckiego oraz Zalewu Wiślanego).

4) Rozwój sfery gospodarczej i turystycznej z uwzględnieniem aspektu współpracy transgranicznej:

a) wspieranie głównych ośrodków aktywności i rozwoju gospodarczego Przygranicznego OF: Elbląga, Giżycka, Olecka, Kętrzyna, Bartoszyc poprzez tworzenie funkcji zwiększających zakres świadczonych usług o charakterze lokalnym i ponadlokalnym,

b) wspieranie procesów rozwojowych na obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją, depopulacją, wykluczeniem społecznym oraz wysokim bezrobociem,

c) tworzenie warunków wspierających rozwój i współpracę ośrodków gospodarczych i obszarów o znaczeniu gospodarczym, a także obszarów wiejskich (m.in. w ramach Stowarzyszenia EGO, Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, Lokalnych Grup Działania),

d) rozwój i promocja lecznictwa uzdrowiskowego w rejonach posiadających predyspozycje do rozwoju tej funkcji oraz wzmacnianie współpracy miast o funkcji uzdrowiska bądź obszaru ochrony uzdrowiskowej oraz starających się o nadanie statusu (Gołdap, Frombork, Lidzbark Warmiński, Górowo Iławeckie),

e) rozwój i kreowanie produktów turystycznych w oparciu o istniejące walory i zasoby, w tym wykorzystanie marek i produktów regionu (Sieć Miast Cittaslow, Kraina EGO, Stowarzyszenie Wielkie Jeziora Mazurskie, Green Velo itp.),

f) wykorzystanie potencjału rozwojowego, jakim jest położenie w sąsiedztwie obwodu kaliningradzkiego oraz przy granicy polsko-litewskiej poprzez współpracę transgraniczną oraz tworzenie oferty turystycznej, wypoczynkowej i uzdrowiskowej dla obcokrajowców,

g) wspieranie działań zwiększających produktywność działalności rolniczej na obszarach z dominującą funkcją rolniczą, stworzenie warunków do wielofunkcyjnego rozwoju wsi, wspieranie rolnictwa ekologicznego (w szczególności na obszarach o wysokim potencjale produkcji rolnej) w ramach inteligentnych specjalizacji województwa (żywność wysokiej jakości),

h) wspieranie obszarów o najmniejszej dostępności do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe w szczególności na terenach wiejskich położonych w znacznych odległościach od miast.

5) Poprawa dostępności komunikacyjnej i infrastruktury transportowej:

a) przeciwdziałanie peryferyzacji obszaru poprzez:

- *poprawę dostępności komunikacyjnej do ośrodka wojewódzkiego w szczególności gmin położonych we wschodniej części obszaru,*
- *zapewnienie spójnego systemu komunikacyjnego drogowego i kolejowego oraz poprawę dostępności komunikacyjnej wewnątrz Przygranicznego OF (w tym do głównych ośrodków miejskich i turystycznych obszaru),*

b) poprawa dostępności Zalewu Wiślanego i jego przystosowanie do potrzeb transportu śródlądowego z uwzględnieniem współpracy transgranicznej,

c) wykorzystanie potencjału i utrzymanie w dobrym stanie kolei szerokotorowych (wraz z kolejowymi przejściami granicznymi: Braniewo, Głomno, Skandawa).

6) Rozwój infrastruktury technicznej:

a) wzmacnianie sieci przesyłowej gazu wysokiego ciśnienia w północnej części obszaru,

b) modernizacja i rozbudowa elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej 110 kV w północnej części obszaru.

7 Mapa – powiązania transgraniczne

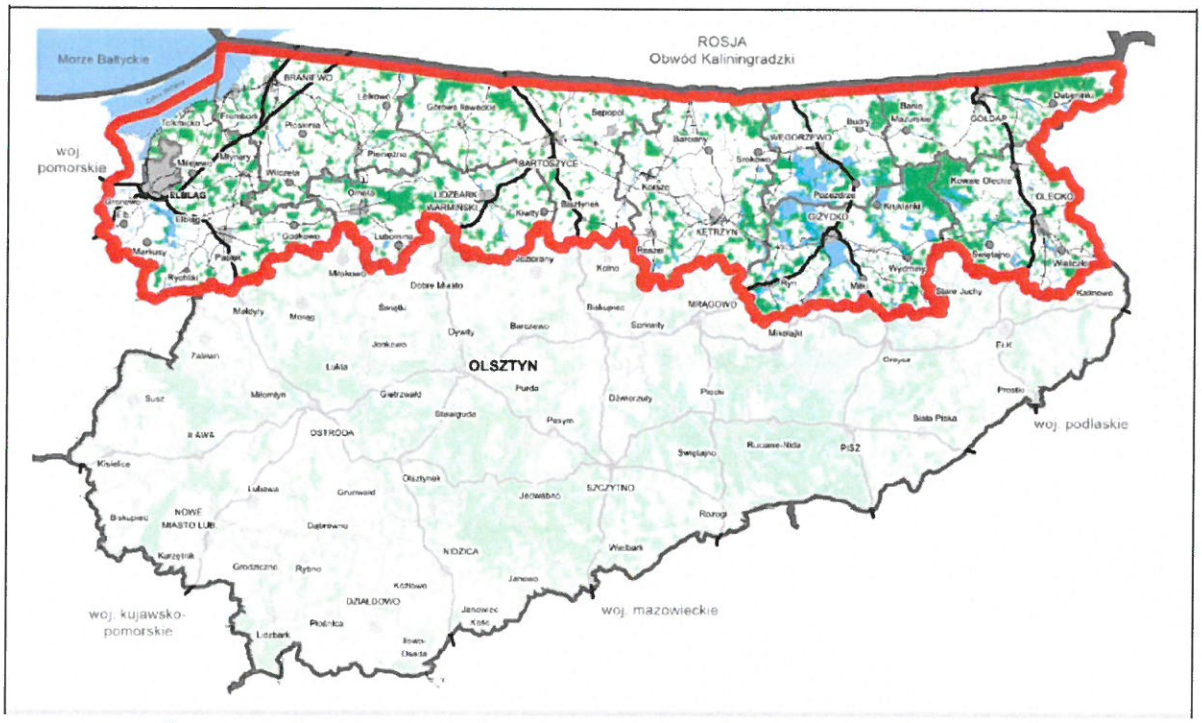

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego

4.2. Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Lidzbarskiego na lata 2015-2020

...

4.2.1.Wizja rozwoju.

Rozwój powiatu zależy w głównej mierze od kierunków przemian, jakie dokonują się w jego bliższym i dalszym otoczeniu. Poprzez ukierunkowanie niektórych działań Powiat sam może kreować niektóre zmiany.

Niestety są też takie, które nie są zależne od działań podejmowanych na poziomie lokalnym a zależą jedynie od decyzji czy działań podejmowanych na wyższych poziomach.

Kierunki rozwoju obszaru powiatu lidzbarskiego wynikają z posiadanych przez powiat zasobów: społeczno-kulturowych, środowiskowych, infrastrukturalnych, gospodarczych, przestrzennych. Powiat lidzbarski posiada istotne przewagi względem swoich sąsiadów. Możemy do nich zaliczyć m.in. bliskość przejścia granicznego, istotne ze względów logistycznych szlaki komunikacyjne, urodzajne ziemie, przemysł, który nie uciążliwy dla środowiska przyrodniczego, walory przyrodnicze jak i infrastruktura sprzyjające rozwojowi turystyki wypoczynkowej, rekreacyjnej i aktywnej.

Strategia Rozwoju Powiatu Lidzbarskiego na lata 2001 – 2016 przyjęła wizję rozwoju powiatu jako:

Zachowanie i rewitalizacja zasobów przyrodniczo-kulturowych powiatu podstawą jego rozwoju społeczno-gospodarczego

W kontekście zidentyfikowanych problemów z jakimi borykają się mieszkańcy oraz analizy mocnych i słabych stron powiatu wizja niniejsza jest nadal aktualna.

4.2.2. Cele główne i szczegółowe rozwoju Powiatu Lidzbarskiego

Cele określają rezultaty oraz kierunkują działania na te obszary, które są najważniejsze dla koncepcji rozwoju. Realizacja celów wymaga decyzji związanych z utrzymaniem lub zmianą wykorzystania zasobów - publicznych, państwowych i prywatnych. Celem głównym określonym w Strategii Rozwoju Powiatu Lidzbarskiego na lata 2001-2016 jest:

Zapewnienie społeczności powiatu szans rozwoju i samorealizacji, zabezpieczenie godziwych warunków życia przy uwzględnieniu zasad ekorozwoju oraz zacieśnieniu więzi z partnerami w Europie

Obok celu głównego Strategia Rozwoju określa cele strategiczne i operacyjne w przyjętych jako priorytetowych obszarach rozwoju powiatu:

1. *Aktywizacja gospodarcza i rozwój rynku pracy.*
2. *Oświata i wychowanie.*
3. *Ochrona zdrowia i pomoc społeczna.*
4. *Turystyka, sport i dziedzictwo kulturowe.*
5. *Infrastruktura transportowa, łączność, zagospodarowanie przestrzenne i budownictwo.*
6. *Rolnictwo, leśnictwo i ochrona środowiska.*
7. *Bezpieczeństwo i porządek publiczny.*

...

4.2.3. Strategia rozwoju gminy Lidzbark Warmiński

Podstawowym dokumentem o znaczeniu strategicznym dla gminy Lidzbark Warmiński jest Strategia rozwoju gminy Lidzbark Warmiński. Jest to dokument horyzontalny, określający proces wieloletniego planowania strategicznego. Dokument niezbędny dla racjonalnego wdrażania i monitorowania rozwoju społeczno-gospodarczego w gminie. Strategia rozwoju gminy Lidzbark Warmiński swym zasięgiem tematycznym obejmuje zagadnienia dotyczące wszystkich sfer życia – sfery przyrodniczej, przestrzennej, społecznej i gospodarczej. Wszystkie te sfery traktuje z jednakową ważnością i powagą. Strategia to dokument wynikający z istniejących uwarunkowań i postawionych diagnoz, ujmujący problematykę rozwoju adekwatnie do istniejących potrzeb lokalnych. Strategia to dokument spójny z wizją Władz Gminy na zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy, to dokument, z którym kompatybilne powinny być wszelkie inne dokumenty tworzone dla gminy Lidzbark

Warmiński. Główne tezy wynikające ze Strategii Rozwoju gminy Lidzbark Warmiński to postawione przez gminę cele wyższego i niższego rzędu:

Misja:

zaktywizowanie mieszkańców gminy do działania na rzecz rozwoju samorządu gminnego

1) Ochrona środowiska naturalnego tj. poprawa środowiska przyrodniczego gminy Lidzbark Warmiński:

Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery:

- *Opracowanie i realizacja programu likwidacji małych kotłowni węglowych;*
- *Opracowanie wykonalnego planu gazyfikacji gminy;*
- *Preferowanie przemysłu mało uciążliwego dla środowiska;*
- *Opracowanie programu skanalizowania miejscowości na terenie gminy;*
- *Zlikwidowanie wylotów nieoczyszczonych ścieków do rzek Łyny i Symsarny oraz do jezior Symsar, Blanki, Wielochowo;*
- *Analiza, podjęcie decyzji oraz opracowanie programu co do wyboru rodzaju systemu kanalizacyjnego dla poszczególnych miejscowości gminy Lidzbark Warmiński;*
- *Uzupełnienia wyposażenia gminy w urządzenia typu piaskowniki, łapacze oleju itp.*

Ochrona szaty roślinnej:

- *Ochrona starodrzewów;*
- *ewidencja pomników przyrody;*
- *Wzmacnianie, ochranianie i naturalizacja obszarów leśnych;*
- *Organizowanie konkursów na najładniejszą zieleń przy domkach prywatnych, gospodarstwach rolniczych, punktach handlowych itp.;*
- *Edukacja młodzieży w zakresie ekologii i estetyki.*

Gospodarka odpadami na terenie gminy:

- *Budowa i modernizacja wysypiska śmieci;*
- *Wprowadzanie systemu segregacji odpadów z terenu gminy;*
- *Opracowanie i realizowanie programu wywozu odpadów stałych z terenu gminy.*

2) Warunki życia mieszkańców gminy:

Poprawa stanu zdrowia mieszkańców:

- *Udział gminy w poprawianiu lecznictwa otwartego;*
- *Pomoc w działaniach ZOZ-ów służących poprawie funkcjonowania ośrodków zdrowia oraz szpitala;*
- *Wspieranie fundacji mających za cel poprawę stanu zdrowia mieszkańców.*

Bezpieczeństwo publiczne:

- *Opracowanie programu bezpieczeństwa publicznego w gminie;*
- *Rozszerzenie współpracy z policją;*
- *Doposażenie sprzętowe policji i straży pożarnej.*

Zmniejszenie bezrobocia wśród mieszkańców gminy

- *Pomoc organizacjom i stowarzyszeniom bezrobotnych z terenu gminy (założenie);*
- *Stworzenie banku informacji o bieżących i przyszłych potrzebach zakładów pracy w zakresie zatrudnienia;*
- *Przygotowanie absolwentów do prowadzenia samodzielnie działalności gospodarczej;*
- *Inwestowanie w kapitał ludzki na terenie gminy poprzez wspomaganie systemu szkoleń osób pozostających bez pracy.*

Doskonalenie systemu pracy pomocy społecznej (dążenie do współpracy z fundacjami, stowarzyszeniami, organizacjami charytatywnymi itp.)

- *Zmiana sposobów i zakresu działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;*
- *Zapobieganie przyczynom niesamodzielności życiowej mieszkańców gminy;*
- *Racjonalizacja zasadności przyznawanych świadczeń.*

Doprowadzenie do takiego stanu, w którym większość podejmowanych przedsięwzięć społeczno – gospodarczych będzie odpowiadać przyjętemu modelowi rozwoju.

Uzyskanie przez gminę stabilności gospodarczej.

Zwiększenie zatrudnienia w przemyśle rolno – spożywczym poprzez stworzenie warunków zachęcających do inwestowania w gminie:

- *Opublikowanie oferty gospodarczej gminy dla inwestorów;*
- *Opracowanie mapy terenów inwestycyjnych gminy wraz z programem rozwoju infrastruktury;*
- *Realizacja inwestycji zapewniających odpowiednią infrastrukturę techniczną dla poszczególnych miejscowości gminy.*

Rozwój turystyki pobytowej, dążenie do wzrostu dochodów mieszkańców gminy z działalności pozarolniczej, wykorzystanie walorów położenia, środowiska naturalnego i kulturowego w celu uruchomienia nowych dziedzin gospodarki gminy (np. turystyka, agroturystyka, usługi itp.)

- *Restrukturyzacja systemu gospodarki gminnej przez rozbudowę funkcji usługowych.*
- *Promowanie lokalnej działalności gospodarczej.*

Usprawnienie sposobów zarządzania gminą

- *Opracowanie oferty dla biznesu i przemysłu wspierającego rozwój gospodarczy;*
- *Opracowanie systemu dostosowującego infrastrukturę gminy do potrzeb rozwoju gospodarczego i wprowadzenie go w życie;*
- *Opracowanie spójnego systemu dostosowania administracji Urzędu Gminy do potrzeb kompleksowej obsługi inwestora;*
- *Współpraca z organizacjami gospodarczymi;*
- *Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji pracowników Urzędu Gminy w zakresie polityki gminy wobec przedsiębiorców;*
- *Prowadzenie konsultacji z przedsiębiorstwami z terenu gminy w dziedzinie potrzeb kooperacyjnych i lokalnego zaplecza usługowego.*

Zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej gminy we współpracy z sąsiednimi gminami (i z władzami powiatowymi) oraz zapewnienie sprawnego systemu komunikacji w gminie.

Zniesienie barier rozwoju miejscowości w postaci utrudnionej dostępności komunikacyjnej różnych części gminy:

- *Opracowanie i realizacja całościowego programu perspektywicznego poprawy stanu dróg;*
- *Modernizacja dróg i chodników na terenie gminy z uwzględnieniem planów inwestycyjnych wszystkich instytucji obsługujących teren gminy (Zakład Energetyczny, Zakład Gazowniczy, Telekomunikacja itp.).*

Uwzględnienie potrzeb natężenia ruchu drogowego i rozwiązań komunikacyjnych gminy:

- *Rozwinięcie (we współpracy z innymi gminami) komunikacji samochodowej niezależnej od PKS;*
- *Podniesienie atrakcyjności gminy poprzez zwiększenie dostępności komunikacyjnej.*

5. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI

5.1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie terenu

5.1.1. Zagospodarowanie przestrzenne gminy

Gmina Lidzbark Warmiński otacza ze wszystkich stron miasto, w którym znajduje się siedziba gminy. Najliczniej zamieszkiwaną miejscowością Gminy jest Rogóż – 594 mieszkańców, następnie Kraszewo (562), Runowo (368), Miłogórze (329), Łaniewo (317), Pilnik (278). Miejscowości te zlokalizowane są przy głównych ciągach komunikacyjnych oraz na obszarach predysponowanych do produkcji rolniczej z uwagi na dobre gleby.

Najmniej zamieszkałe miejscowości to wieś: Jagodów (3), Gajlity (5), Krasny Bór (6), Chełm (9) i Wojdyty (9) oraz Kłusyty Wielkie gdzie już nikt nie mieszka (dane z UG w Lidzbarku Warmińskim wg stanu na dzień 31.12.2019 r.).

Wskaźnik gęstości zaludnienia dla gminy Lidzbark Warmiński wynosi 18 osób/km^2, przy czym wskaźnik ten dla powiatu lidzbarskiego wynosi 45 osób/km^2, a dla województwa warmińsko – mazurskiego 59 osób/km^2.

8 Mapa - Gęstość zaludnienia gmin w województwie warmińskim

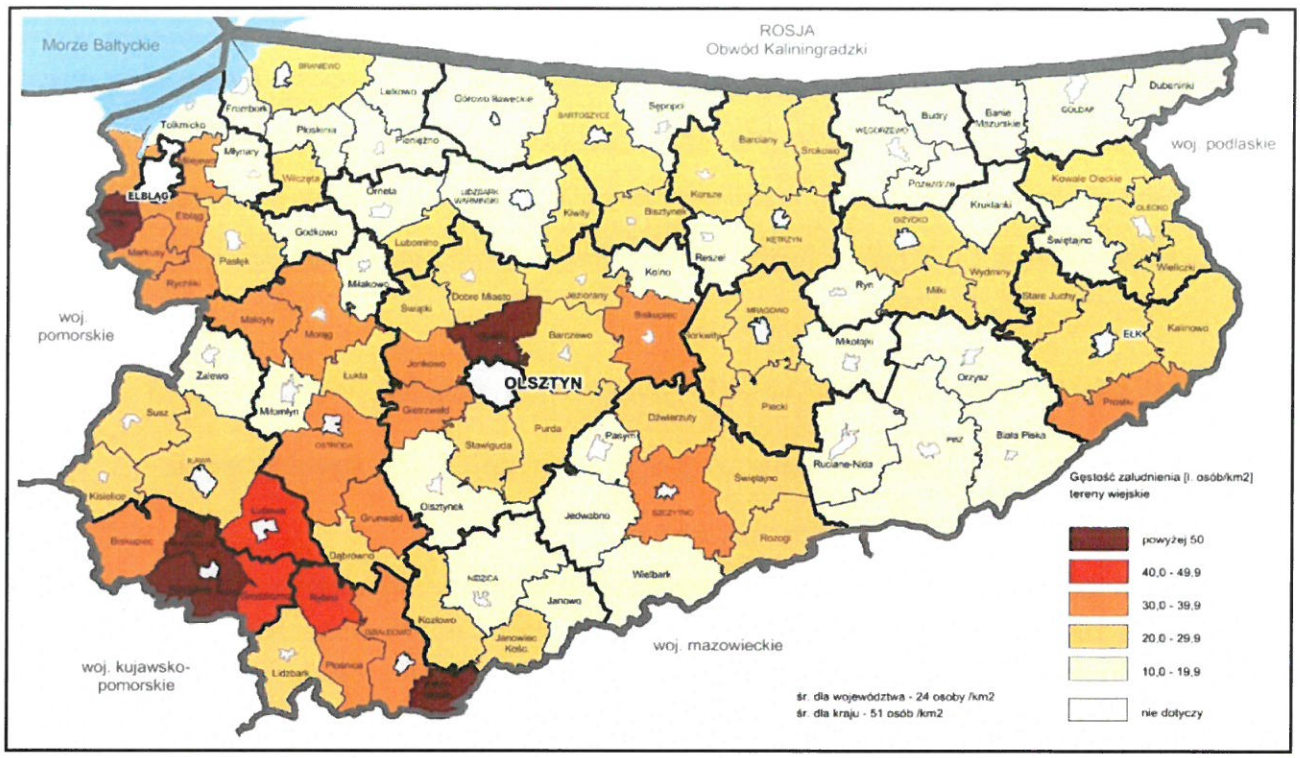

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego

Na tle Województwa i Powiatu wskaźnik gęstości zaludnienia Gminy charakteryzuje się znikomym zagęszczeniem ludności na 1 km^2, co wynika w głównej mierze z charakteru Gminy, tj. występowania rozległych obszarów rolniczych oraz pokrycia w blisko w 34% powierzchni Gminy skupiskami leśnymi.

W powierzchni ogólnej gminy Lidzbark Warmiński największy udział procentowy zajmują użytki rolne (grunty orne, sady, łąki trwałe, pastwiska trwałe, grunty rolne zabudowane, grunty pod stawami, grunty pod rowami) i tereny leśne wraz z terenami zadrzewionymi i zakrzewionymi, co łącznie daje aż 90% ogólnej powierzchni gminy.

Tereny nieprzydatne rolniczo (grunty pod wodami: powierzchniowymi płynącymi, stojącymi i morskimi wewnętrznymi oraz nieużytki) stanowią 7% powierzchni.

Natomiast grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują zaledwie 3 % całkowitej powierzchni gminy Lidzbark Warmiński.

Wykres 1 . *Kierunki wykorzystania ogólnej powierzchni gminy Lidzbark Warmiński w 2015 r.*

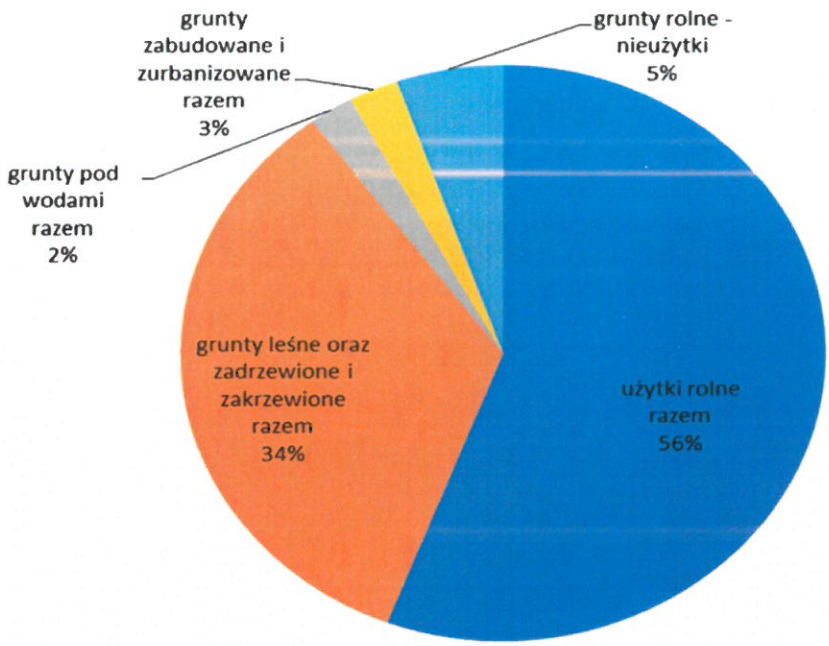

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://stat.gov.pl/ (dane z 2014 r; dostęp: październik 2020)

Wśród kierunków wykorzystania terenów zabudowanych i zurbanizowanych w gminie Lidzbark Warmiński największą powierzchnię zajmują tereny komunikacyjne (drogi i koleje), bo aż 90%. Tereny rekreacji i wypoczynku stanowią zaledwie 2% powierzchni, podobnie jak tereny mieszkaniowe, w tym siedliska. Natomiast pozostałe tereny (przemysłowe, niezabudowane) stanowią 1% obszaru gminy.

9 Mapa - Zmiany zaludnienia miasta i obszarów wiejskich w latach 2000 - 2010

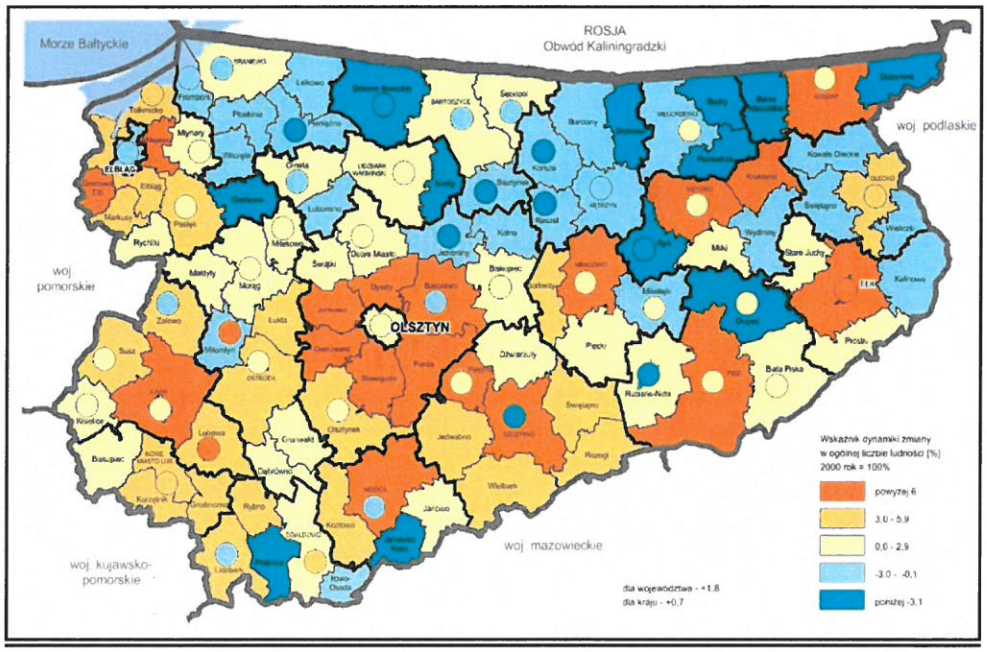

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego

5.1.2. Stan ładu przestrzennego i jego wymogów

Obszar Gminy posiada zróżnicowany krajobraz wyróżniający się zróżnicowaną rzeźbą terenu, dużym udziałem powierzchni leśnej oraz w południowo – wschodniej części gminy jeziorami oraz wsiami zlokalizowanymi przy głównych traktach komunikacyjnych.

Zabudowa przede wszystkim lokalizowana jest we wsiach o zabudowie zwartej. Główne miejscowości powożone są przy drogach wojewódzkich i powiatowych, stad dobre połączenie z miastem Lidzbark Warmiński, gdzie jest siedziba urzędu gminy oraz ośrodkiem usług ponadpodstawowych w tym kultury, szkolnictwa ponadpodstawowego, sportu, usług handlu i usług specjalistycznych.

Poziom ładu przestrzennego jest zadawalający. Zwarta zabudowa miejscowości gminnych, duża ilość obiektów zabytkowych objętych ochroną kulturową, w tym 25 wpisanych do rejestru zabytków województwa warmińsko – mazurskiego oraz 48 ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków świadczy o wartościach kulturowych obszaru gminy.

Na lad przestrzenny wpływ mają duże połacie terenów leśnych, użytkowane tereny rolne, wsie o zwartej zabudowie utrzymanej w proporcjach zabudowy wiejskiej w większości z elementami zabudowy regionalnej. Zabudowa wsi to przede wszystkim zabudowa zagrodowa, chociaż¿ gdzie nie gdzie znajdujemy te¿ pojedyncze budynki o charakterze zabudowy mieszkaniowo jednorodzinnej, w większych wsiach akcent urbanistyczno architektoniczny stanowi budowla kościoła.

Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna powstała w latach 70 – tych ubiegłego wieku znajduje się w Rogóżu. Generalnie należy powiedzieć, że tereny i zabudowa produkcyjna po byłych państwowych gospodarstw rolnych obecnie jest zagospodarowana i przekształcona na różne formy zabudowy usługowej, produkcyjnej i po 30 latach od zmiany ustroju została właściwie zagospodarowana na terenie gminy Lidzbark Warmiński.

Ochroną objęte winny być założenia urbanistyczne wsi posiadające czytelny układ drożny wraz z zachowaniem zabudowy zwartej wsi.

Nowa zabudowa wsi winna stanowić uzupełnienie istniejącej zabudowy oraz stanowić jej powiększenie poprzez lokalizację na przedłużeniu istniejącej zabudowy w oparciu o istniejące drogi i infrastrukturę techniczną w postaci wodociągu i sieci kanalizacyjnej.

\

Miejscowość Ignalin

Miejscowość Runowo

Miejscowość Rogóż

Miejscowość Kraszewo

5.1.3. Stan planowania przestrzennego gminy

Na obszarze gminy funkcjonuje w obrocie prawnym 30 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Powierzchnia objęta planami wynosi 775,94 ha, co w stosunku do powierzchni całej gminy stanowi 2,1%.

Plany z 1999 r. i 2000 r. dotyczy przede wszystkim zabudowy rekreacyjnej i letniskowej w obrębach Suryty, Kłębowo, Blanki.

Dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej plany opracowano dla części terenu w obrębach Wielochowo, Ignalin, Kraszewo, Medyna, Runowo, Lauda, Jagoty i Suryty.

Uchwalono jeden plan dla kopalni kruszywa w obrębie Bugi, jeden plan dla lokalizacji stacji telefonii komórkowej oraz jeden dla lokalizacji stacji paliw w obrębie Kraszewo.

W 2017 r. uchwalono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszarów ochrony uzdrowiskowej „A" w obrębach Pilnik, Łabno, Medyny, gm. Lidzbark Warmiński.

Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wymieniono na końcu opracowania w tabeli Nr 26.

6. STAN ŒRODOWISKA, W TYM ROLNICZEJ PRZESTRZENI I LEŒNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŒCI ZASOBÓW WODNYCH, ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŒRODOWISKA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

6.1. Stan środowiska przyrodniczego

6.1.1. Stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Gmina Lidzbark Warmiński jest typowo rolnicza (użytki rolne stanowią 56 % powierzchni gminy), o dość żyznych glebach, dominują gleby średnie (IVa i IIIb klasy), które stanowią 80 % areału, z dużą powierzchnią kompleksów leśnych a przy tym przestrzennie bardzo rozległych.

Najważniejsza dziedzina rolnictwa, ze względu na dużą ilość użytków zielonych, jest hodowla bydła mlecznego, stąd też prężnie rozwijająca się dziedzina mleczarska i druga nazwa Warmii: „Kraina mlekiem płynąca". Znaczący producenci mleka stosują nowoczesne i zaawansowane metody hodowli krów i produkcji mleka, dzięki czemu dziedzina ta stoi na bardzo wysokim poziomie. Oprócz hodowli bydła mlecznego, drugim ważnym kierunkiem produkcji rolnej jest produkcja roślinna opierająca się głównie na uprawie zbóż i kukurydzy.

Zgodnie z danymi uzyskanymi z ostatniego Powszechnego Spisu Rolnego w 2010 r., na obszarze gminy położonych jest około 1000 gospodarstw rolnych, w tym 277 o powierzchni gospodarstwa powyżej 15 ha. Wiele z nich stanowią gospodarstwa o bardzo dużych perspektywach rozwoju.

Tabela 2. Użytkowanie gruntów w powiecie Lidzbarskim oraz gminie Lidzbark Warmiński w 2014 r.

Rejon	Powierzchnia ogółem [ha]	Użytki rolne [ha]					Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione [ha]
		Razem	Grunty orne	Sady	łąki trwałe	Pastwiska trwa³e	
Gm. Lidzbark Warmiński	37 212	20 720	12 653	52	2 364	5 077	12 662
Powiat lidzbarski	92 500	56 264	37 434	110	5 941	11 309	27 094

źródło: opracowanie własne na podstawie http://stat.gov.pl/ (dostęp: październik 2020)

W strukturze użytkowania użytków rolnych dominują grunty orne – 61% powierzchni użytków rolnych, oraz trwałych użytków zielonych (pastwisk i łąk) – 36% powierzchni użytków rolnych. Siedliska rolnicze stanowią 1% powierzchni gminy, a nieużytki 5%.

6.1.2. Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej

Gospodarka leśna prowadzona jest w oparciu o zasady:

- Powszechnej ochrony lasów;
- Trwałości utrzymania lasów;
- Ciągłości i zrównoważonego wykorzystania lasów.

Właściciele lasów, dla zapewnienia ich powszechnej ochrony, obowiązani są do kształtowania równowagi w ekosystemach leśnych, podnoszenia naturalnej odporności drzewostanów, a zwłaszcza do wykonywania zabiegów profilaktycznych zapobiegających zagrożeniom pożarami; także do wykrywania i zwalczania

szkodliwych organizmów oraz ochrony gleby i wód leśnych. Naturalne funkcje lasu podzielić można na trzy grupy, mianowicie:

- Biotyczne, tworzące potencjał biotyczny w przestrzeni;
- Ochronne – w odniesieniu do walorów przyrody w lesie i poza nim;
- Produkcyjne i reprodukcyjne, zapewniające odnawialność lasu i jego trwałość, jako ekosystemu.

Obszary leśne powiatu lidzbarskiego znajdują się pod nadzorem czterech nadleśnictw: Orneta, Wichrowo, Bartoszyce i Górowo Iławecki. Według rejonizacji przyrodniczo – leśnej terenów położonych w rejonie I Krainy Bałtyckiej (nadl. Orneta i Wichrowo) i w zasięgu II Krainy Mazursko – Podlaskiej nadleśnictwa Bartoszyce). Nadleśnictwa obejmują swym zasięgiem kompleksy leśne leżące w gminach, to jest:

- Nadleśnictwo Orneta – w mieście i gminie Orneta oraz w gminach Lidzbark Warmiński i Lubomino;
- Nadleśnictwo Wichrowo – w mieście i gminie Lidzbark Warmiński oraz w gminie Orneta i Lubomino;
- Nadleśnictwo Bartoszyce – w gminach Lidzbark Warmiński i Kiwity;
- Nadleśnictwo Górowo Iławeckie.

Charakterystyczną cechą nadleśnictwa w tej części kraju jest duża ilość małych kompleksów leśnych (do 20 ha) na zarządzanych terenach, np.:

- Nadleśnictwo Orneta posiada 184 kompleksy o powierzchni do 20 ha wobec 233 tworzących nadleśnictwo;
- Nadleśnictwo Wichrowo – 94 kompleksy o powierzchni do 20 ha wobec 106;
- Nadleśnictwo Bartoszyce – 335 kompleksów o powierzchni do 20 ha wobec 399;
- Nadleśnictwo Górowo Iławeckie.

W ramach leśnej przestrzeni produkcyjnej zalicza się tereny lasów oraz inne grunty leśne. Powierzchnia gruntów leśnych ogółem w 2019 r. w gminie Lidzbark Warmiński wynosi 13 035 ha, w tym powierzchnia lasów ogółem stanowi 98%. Grunty leśne publiczne ogółem zajmują powierzchnie 11 916 ha, grunty leśne prywatne – 1 120 ha. Natomiast lesistość w Gminie jest na poziomie 34 %.

10 Mapa - Udział gruntów leśnych w powierzchniach na tle województwa

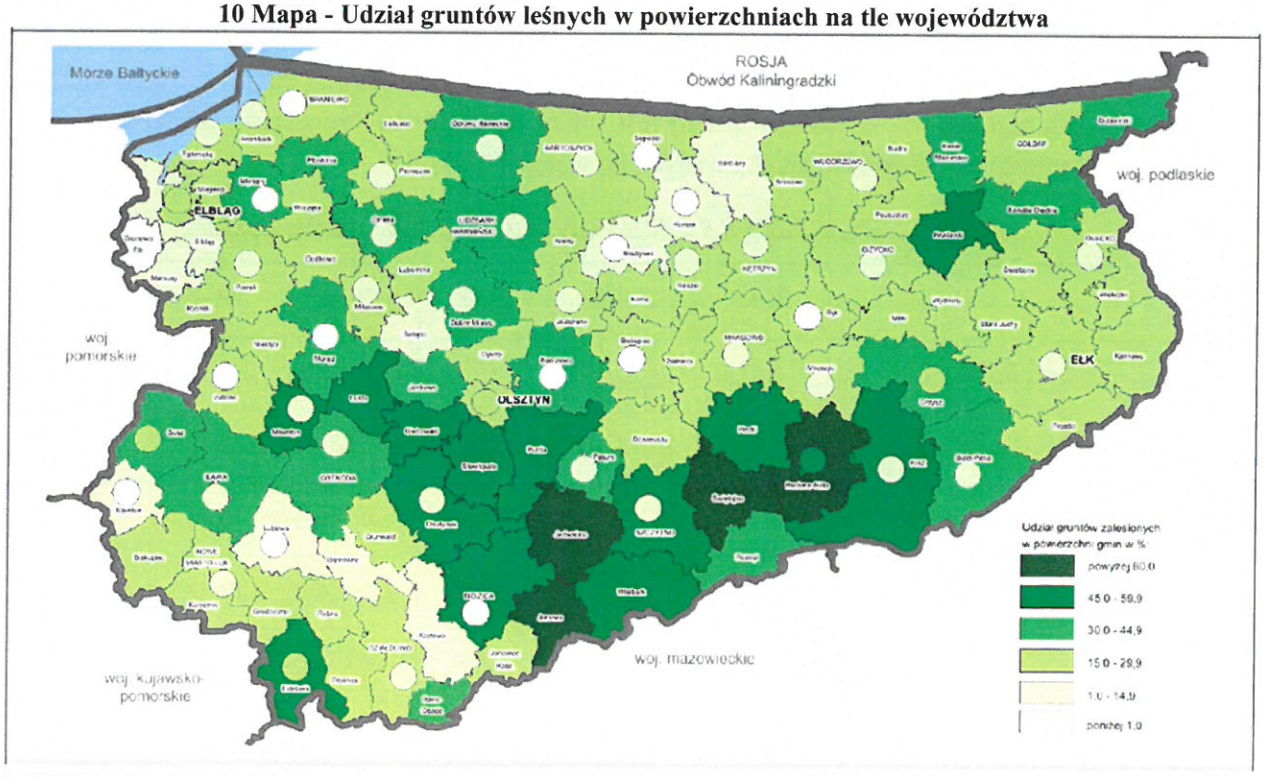

źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego

Jednym z celów wojewódzkiego programu ochrony środowiska było prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej, ujętej kompleksowo w uchwalonym przez Zarząd Województwa Warmiński – Mazurskiego w 2001 roku „Wojewódzkim Programie Zwiększania Lesistości na lata 2001 – 2010".

W całej gminie Lidzbark Warmiński w 2019 r. lasy ogółem zajmują powierzchnię 12 785 ha (o 9 % więcej niż w 2010 r.), gdzie 91 % tej powierzchni stanowią lasy publiczne należące do Skarbu Państwa, a tylko 9% stanowią lasy prywatne. Lasy komunalne zajmują powierzchnię 50 ha i ich powierzchnia z roku na rok ulega zmniejszeniu.

Tabela 3. Powierzchnia lasów i lesistoœæ w gminie Lidzbark Warmiński oraz powiecie lidzbarskim w 2019r.

Rejon	Powierzchnia lasów [ha]				Lesistość
	Ogółem	w tym			
		Własność Skarbu Państwa	Własność gminy	Własność prywatna	[%]
Gm. Lidzbark Warmiński	12785	11615	50	1120	34
Powiat lidzbarski	27013	24861	144	2007	29

źródło: opracowanie własne na podstawie http://stat.gov.pl/ (dostęp: październik 2020)

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego przedstawionych w poniższej tabeli dotyczącej powierzchni lasów w gminie Lidzbark Warmiński w latach 2010 – 2019 wynika, że powierzchnia gruntów przeznaczonych pod las z każdym rokiem wzrasta. Powierzchnia lasów publicznych Skarbu Państwa na przestrzeni analizowanych lat jest stosunkowo równa, zauważalne są jedynie niewielkie wzrosty i spadki powierzchni. W przypadku lasów należących do gminny powierzchnia ich spadła; w 2013 roku z 68 ha do 50,93 ha. Z kolei w powierzchni gruntów leśnych prywatnych odnotowano bardzo duży wzrost powierzchni, bo a¿ o 354,34 ha. Szczególnie wzrost ten zauważalny jest w latach 2011-2013. Procentowy udział lesistości w gminie Lidzbark Warmiński na przestrzeni analizowanych lat wzrosła o 1%.

Tabela 4. Lasy na terenie gminy Lidzbark Warmiński o w latach 2010-2015

		2010	*2011*	*2012*	*2013*	*2014*	*2015*	*2018*
powierzchnia lasów	*ha*	*11 687,60*	*11 861,10*	*11 920,80*	*12 035,96*	*12 036,84*	*12 044,78*	*12223*
lasy publiczne Skarbu Państwa	*ha*	*10 920,00*	*10 931,10*	*10 926,10*	*10 935,17*	*10 934,79*	*10 933,39*	*11119*
grunty leśne gminne	*ha*	*68,0*	*68,0*	*68,0*	*50,93*	*50,93*	*50,93*	*50*
grunty leśne prywatne	*ha*	*699,6*	*862*	*926,7*	*1 049,86*	*1 046,45*	*1 053,94*	*1054*
lesistość	*%*	*31,4*	*31,9*	*32,0*	*32,3*	*32,3*	*32,4*	*32,8*

źródło: opracowanie własne na podstawie http://stat.gov.pl/ (dostęp: październik 2020)

6.2. Ochrona środowiska, formy ochrony, tereny prawnie chronione

6.2.1. Zasoby wodne

Zasoby wód powierzchniowych gminy Lidzbark Warmiński szacowane są wg średnich odpływów wody. Największe, mierzone wielkością przepływu średniego zasoby wodne, posiada największa rzeka, przepływająca przez teren gminy – Łyna 35 m^3/s (przepływ mierzony na granicy kraju).

Rzeźba terenu powiatu lidzbarskiego sprawia, że większość rzek i cieków przepływa przez obszary o niskiej lesistości lub odwadnia stoki wzniesień, co powoduje znaczne nieregularności odpływów – stany niekorzystne z przyrodniczego i gospodarczego punktu widzenia. Udział gruntów pod wodami powierzchniowymi (płynącymi i stojącymi) w powierzchni gminy w 2014r. stanowi 2%. Natomiast grunty pod wodami powierzchniowymi zajmują 1,5% powierzchni powiatu lidzbarskiego wobec średniego udziału wód w odniesieniu do powierzchni województwa rzędu 5 % (średnia dla kraju – 2 %).

1) Wody powierzchniowe

Wody powierzchniowe są ważnym elementem różnorodności krajobrazowej powiatu lidzbarskiego, ponieważ decydują o funkcjonowaniu i bogactwie ekosystemów oraz mają duże znaczenie społeczne i gospodarcze. Przepływająca przez gminę Lidzbark Warmiński rzeka Łyna jest rzeką II rzędu, lewobrzeżnym dopływem Pregoły. Długość Łyny wynosi 263,7 km, w tym na terenie kraju – 190 km. Zlewnia Łyny w granicach kraju zajmuje obszar 5700 km^2. Łyna posiada liczne dopływy, spośród których rzeki płynące przez powiat lidzbarski to Elma (lewobrzeżny dopływ), Symsarna i Pisa Północna to dopływy prawobrzeżne. Łyna wypływa w okolicy miejscowości Łyna, na wys. 160 m n.p.m. (Pojezierze Olsztyńskie). Obszar źródliskowy rzeki objęty jest ochroną rezerwatową z uwagi na źródła wysiękowe i erozję wsteczną. Największe źródła zanieczyszczeń wód rzeki to zrzuty ścieków z oczyszczalni w Olsztynie, Dobrym Mieście, Lidzbarku Warmińskim, Bartoszycach i Sępopolu. Jakość wód Łyny badana jest w jednym punkcie – w Stopkach na granicy kraju (siec krajowego monitoringu).

Elma, rzeka III rzędu jest lewobrzeżnym dopływem Łyny, o długości 37,6 km i powierzchni zlewni 280,5 km^2. Rzeka przepływa przez gminę Lidzbark Warmiński. W strukturze użytkowania terenów leżących w zlewni dominują pola uprawne, miejscami lasy i użytki zielone. Elma nie odbiera bezpośrednio zanieczyszczeń ze źródeł punktowych, natomiast do jej dopływu – Kamiennej Młynówki odprowadzane są ścieki z oczyszczalni z Górowa Iławieckiego.

Symsarna, rzeka III rzędu jest prawobrzeżnym dopływem Łyny. Jej długość, łącznie z jeziorami przez które przepływa wynosi 37 km, a powierzchnia zlewni zajmuje obszar 276,6 km^2. Symsarna wypływa z jez. Luterskiego i przepływa przez jeziora Ławki, Wojtówko, Blanki i Symsar – dwa ostatnie leżące w powiecie lidzbarskim. Rzeka płynie przez gminę Kiwity i Lidzbark Warmiński. Uchodzi do rz. Łyny na terenie miasta Lidzbark Warmiński, zlewnia rzeki ma typowo rolniczy charakter; w strukturze użytkowania terenu dominują grunty orne, łąki i pastwiska.

Kierwińska Struga – jest rzeką IV rzędu, przepływa przez południowo-wschodnią część fragmentu 1 obszaru studium, stanowi prawostronny dopływ Symsarny, łączna jej długość to ponad 9 km;

Młynówka – jest rzeką IV rzędu, przepływa wzdłuż południowej granicy fragmentu 2 obszaru studium, stanowi prawostronny dopływ Kirsyny (będącej dopływem Łyny), łączna jej długość to ok. 11,5 km;

Oraz mniejsze cieki i dopływy oraz rowy melioracyjne.

Badania czystości rzek na terenie województwa warmińsko–mazurskiego prowadzone są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach:

- monitoringu krajowego, polegającego na kontrolowaniu w dwóch punktach granicznych wód Łyny (Stopki) i Węgorapy (Mieduniszki) oraz wód Pasłęki w punkcie w Nowej Pasłęce;
- monitoringu regionalnego, w punktach ustalonych na terenie województwa.

Jakość wód rzecznych określana jest przez porównanie stężeń charakterystycznych poszczególnych wskaźników zanieczyszczeń z normami ustalonymi dla trzech klas czystości wody następująco:

- wody klasy I – przeznaczone są do zaopatrzenia w wodę ludności i niektórych zakładów przemysłowych, wymagających jakości wody do picia oraz hodowli ryb łososiowatych;
- wody klasy II – przeznaczone do hodowli ryb, hodowli zwierząt gospodarskich i do celów rekreacyjnych;
- wody klasy III – wody do zaopatrzenia przemysłu i do nawodnień rolniczych.

Stan zanieczyszczenia rzek ocenia się zaliczając wyniki badań monitoringowych kontrolowanych odcinków rzek do poszczególnych klas czystości. Dla wszystkich klas określone są wartości dopuszczalne wskaźników zanieczyszczeń. O klasyfikacji ostatecznej decyduje najbardziej niekorzystny wskaźnik. Przyjęte wskaźniki są charakterystyczne dla wszystkich rodzajów ścieków odprowadzanych ze źródeł punktowych, jak i zanieczyszczeń ze źródeł obszarowych. Pozwala to na porównanie jakości wód rzek, jednak bez uwzględnienia lokalnych, naturalnych i antropogenicznych różnic występujących w ich wodach. Wyniki oceny jakości rzek, przepływających przez teren gminy Lidzbark Warmiński przedstawiono w tabeli niżej.

Tabela 5. Ocena jakości wód rzek przepływających przez gminę Lidzbark Warmiński, badanych w 2002 r.

L	Rzeka	Nr stanowiska	Lokalizacja przekroju	Długość Km	Ocena fizyko-chem.	Wskaźnik decydujący o fizyko-chem. ocenie	Ocena sanitarna	Ocena ogólna
1.	Elma[x]	1.	Wiewiórki	20,5	III	ChZT-Mn, P_{og}	III	**III**
		2.	Pow. ujścia Kamiennej	12,8	NON	NO_2, P_{og}	NON	**NON**
		3.	Pow. ujścia do Łyny	1,1	III	ChZT-Mn,NO_2,P_{og}	III	**III**
2.	Łyna	1.	Na granicy państwa	73,7	NON	P_{og}	NON	**NON**
3.	Symsarna[xx]	1.	Pow. Jeziorna	29,0	III	O_2	II	**NON**
		2.	Pow. Jeziorna	24,5	II	O_2, ChZT-Cr,NO_2, PO_4, P_{og}	III	**III**
		3.	Pow. jez. Blanki	22,5	II	ChZT-Mn,ChZT-Cr, NO_2,PO_4,P_{og}	III	**III**
		4.	Pow. ujścia do Łyny, Lidzbarka	0,3	III	P_{og}	III	**III**

x – Elma, badana przez WIOS w 2001 roku, xx- Symsarna, badana przez WIOS w 2000 roku.

Niska jakość wód rzek (III klasa lub nieodpowiadająca normom NON) spowodowana jest ponadnormatywną ilością substancji organicznych, fosforu ogólnego, azotynów jak tez deficytem tlenowym. Zasoby wód powierzchniowych powiatu lidzbarskiego w postaci zbiorników wodnych to kilka jezior, o powierzchni od 50 do ponad 400 ha. Badania jakości wód jezior, podobnie jak rzek, prowadzone są przez WIOS w ramach:

- monitoringu krajowego – w sieci krajowej znajduje się 9 jezior reperowych, badanych co roku (trzy na terenie województwa warmińsko-mazurskiego);
- monitoringu regionalnego, obejmującego jeziora o powierzchni powyżej 100 ha, ważne ze względów przyrodniczych i gospodarczych;
- badania monitoringowe prowadzone są zgodnie z obowiązującym Systemem Oceny Jakości Jezior co 5 lat.

Badania oceny jakości jezior prowadzone są na podstawie określenia czystości wód oraz stopnia ich podatności na degradację. Klasa czystości wód określana na podstawie odpowiednich wskaźników fizycznych, chemicznych i biologicznych pozwala na zakwalifikowanie wód jeziornych do:

- I klasy czystości, czyli wód czystych, oligotroficznych;
- II klasy czystości, czyli wód o obniżonej jakości, umiarkowanie troficznych;
- II klasy czystości, czyli wód niskiej jakości, silnie zeutrofizowanych;
- wód pozaklasowych, czyli silnie zanieczyszczonych, hipertroficznych.

Określenie stopnia podatności zbiornika wodnego na degradację na podstawie wskaźników morfometrycznych, hydrograficznych i zlewniowych pozwala na zaszeregowanie jeziora do:

- I kategorii – o dobrych warunkach naturalnych, odpornego na degradację;
- II kategorii – umiarkowanie podatnego na degradację;
- III kategorii – o niekorzystnych warunkach naturalnych;
- Poza kategorią, czyli wyjątkowo podatnego na degradację.

Poniżej w tabeli zestawiono informacje o jeziorach wchodzących w skład gminy Lidzbark Warmiński.

Tabela 6. Podstawowe dane morfometryczne i wyniki oceny czystości jezior gminy Lidzbark Warmiński

Lp.	Nazwa jeziora	Gmina	Pow, ha	Głęb. max	Rok badań	Klasa czystości	Kategoria podatności
1.	Blanki	Lidzbark Warmiński	467,5	8,4	1999	III	III[x]
2.	Symsar	Lidzbark Warmiński	147,2	9,6	2002	III	III[x]
3.	Wielochowskie	Lidzbark Warmiński	67,7	14,5	-	b.d.	b.d.
4.	Potar	Lidzbark Warmiński	26,6	b.d.	-	b.d.	b.d.

x – występowanie punktowych źródeł zanieczyszczeń odprowadzających ścieki do dopływu jeziora

Z powyższych danych wynika, że jeziora gminy Lidzbark Warmiński należą do podatnych na degradację z uwagi na niekorzystne warunki naturalne, m.in. płytkość jezior, czy rzeki stanowiące system połączony z jeziorami (jeziora przepływowe). Podobnie jak w innych rejonach województwa, istotnym zagrożeniem dla wód powierzchniowych jest brak kanalizacji na terenach wiejskich (z wyjątkiem miejscowości Kraszewo, Rogóż i Kłębowo) oraz zanieczyszczenia obszarowe, pochodzące z terenów rolniczych.

2) **Wody podziemne**

Wody podziemne dzieli się na zwykłe (słodkie) i mineralne (solanki). Zgodnie z podziałem regionalnym wg B. Paczyńskiego (Atlas hydrogeologiczny Polski,1995), wynikającym z układu hydrodynamicznego wód podziemnych na obszarze województwa warmińsko-mazurskiego wyróżnia się 4 regiony hydrogeologiczne:

- I – mazowiecki;
- II – mazursko-podlaski;
- III – mazurski;
- IV – gdański.

Czwartorzędowe piętro wodonośne składa się z kilku poziomów wodonośnych, które występują na głębokości od kilkunastu do ponad 200 m (północna część województwa, w tym powiat lidzbarski i gmina Lidzbark Warm.). Piętro to charakteryzuje się brakiem rozdzielających warstw nieprzepuszczalnych o szerszym, regionalnym zasięgu, natomiast częste są przewarstwienia utworów spoistych, które napinają zwierciadło wód podziemnych. Struktury wodonośne na obszarach wysoczyzn i równin morenowych to przeważnie poziomy międzymorenowej zlodowacenia bałtyckiego, występujące do głębokości ok. 60 m. Poniżej występują poziomy międzymorenowe i interglacjalne z okresu starszych zlodowaceń; są to naporowe poziomy wodonośne, które w obrębie dolin rzecznych (m.in. Łyny) charakteryzują się samowypływami. Miąższości utworów wodonośnych w tych strukturach oraz wydajności ujęć są bardzo zróżnicowane.

Eksploatacja wód podziemnych do picia i na potrzeby gospodarcze w powiecie bazuje głownie na czwartorzędowym piętrze wodonośnym, choć lokalnie wykorzystywane jest także piętro trzeciorzędowe. Na terenie gminy Lidzbark Warmiński nie zlokalizowano obszarów o znacznych wydajnościach warstw wodonośnych, czyli udokumentowanych głównych zbiorników wód podziemnych.

Jakość zwykłych wód podziemnych badana jest w sieci krajowej Monitoringu Jakości Zwykłych Wód Podziemnych (MJZWP) oraz w ramach monitoringu regionalnego jakości zwykłych wód podziemnych. Sieć krajowa MJZWP funkcjonuje od 1991 r. i obejmuje obecnie 700 punktów obserwacyjnych w postaci studni wierconych, piezometrów, studni kopanych i źródeł. Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego znajduje się 41 punktów obserwacyjnych, z których 6 dotyczy wód podziemnych w utworach starszych od czwartorzędu. Sieć krajowa eksploatowana jest przez Państwowy Instytut Geologiczny. Uzupełnieniem sieci krajowej (od 1998 r.) jest monitoring regionalny jakości zwykłych wód podziemnych, który na terenie województwa obejmuje 72 punkty, w tym trzy na terenie powiatu lidzbarskiego.

Tabela 8. Wykaz punktów badawczych sieci monitoringu regionalnego jakości zwykłych wód podziemnych w powiecie (ocena jakości w latach 2001-2002)

Nr punktu	Miejscowość	Straty-grafia	Głęb. stropu w-wy	Obszar GZWP	Klasa jakości wody		Wskaźniki odpow. wodzie o niskiej jakości w 2002	Wskaźniki pow. normy dla wody do spożycia w 2002
					2001	2002		
7	Wielochowo	Q	63,0		II	II	HCO_3, NH_4	Fe, Mn
19	Lidzbark Warmiński	Tr	187,0	205 ?	II	II	HCO_3, K	Fe
39	Orneta	Q	184,0		II	II	NH_4	Fe, Mn, NH_4

Q – czwartorzęd; Tr – trzeciorzęd

Badania jakości zwykłych wód podziemnych w ramach regionalnego monitoringu prowadzone są 2 razy w roku i obejmują 35 wskaźników. Zależnie od właściwości fizycznych i chemicznych wyróżnia się cztery klasy jakości wód:

- I a – wody najwyższej jakości;
- I b – wody wysokiej jakości;
- II – wody średniej jakości;
- III – wody niskiej jakości.

Dominującą klasą jakości wód podziemnych na terenie powiatu jest klasa II – wody średniej jakości – są to wody typu wodorowęglanowego. Pod względem warunków dla wody do picia, określonych w rozporządzeniu ministra zdrowia z 19 listopada 2002, wody podziemne z utworów czwartorzędowych charakteryzują się przede wszystkim podwyższoną i wysoką zawartością związków żelaza i manganu.

6.2.2. Wody podziemne o właściwościach leczniczych

Wody poziomu dolnojurajskiego zaliczyć można do hipotermalnych - strop 210C, spąg 320 C. Mogą być wykorzystane zarówno w lecznictwie jak i rekreacji. Wody tego poziomu mogą zawierać jony bromowe i jodowe w koncentracji umożliwiającej ich balneologiczne oraz rekreacyjne wykorzystanie. W najbliższych głębokich otworach, w utworach dolnojurajskich stwierdzono obecność tych jonów.

Wody termalne pozyskiwane właśnie z pokładu jury dolnej mogą być wykorzystywane tylko w balneologii i rekreacji. W myśl obowiązujących przepisów, woda termalna wykorzystana dla potrzeb balneologii i rekreacji nie powinna być ponownie zatłaczana do warstwy złożowej.

Wody termalne eksploatowane w Lidzbarku Warmińskim charakteryzują się temperaturą około 20° C w stropie i 32° C w spągu (interwał około 850-1020 m), mineralizację około 30 g/dm^3, na głęb. ok. 1100 m.

Badania wody podziemnej o właściwościach leczniczych posłużyły do realizacji inwestycji pn. Termy Warmińskie – kompleksu basenowo – hotelowego w mieście Lidzbarku Warmińskim, w którym wykorzystane są ich cenne właściwości.

Występujące złoża termalne stwarzają możliwości w zakresie rozwoju funkcji uzdrowiskowej w gminie Lidzbark Warmiński (jednocześnie gminy miejskiej Lidzbark Warmiński). Wyrazem tego jest na terenie miasta kompleks „Term Warmińskich" oraz obszar ochrony uzdrowiskowej.

6.3. Ochrona środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

Uwarunkowania środowiskowe gminy Lidzbark Warmiński mają duży wpływ na jej rozwój oraz zagospodarowanie przestrzenne. Do pozytywnych elementów środowiska przyrodniczego gminy można zaliczyć położenie nad rzeką Łyną, Elmą i Symsarną, występowanie jeziora Wielochowskiego, Symsar oraz Blanki, dużą powierzchnię gruntów rolnych, a także możliwość wykorzystania naturalnych zasobów gminy dla rozwoju funkcji turystycznej oraz uzdrowiskowej.

Jednakże należy zauważyć, że położenie nad rzekami oraz w pobliżu jezior jest również elementem przyrodniczym ograniczającym lokalizację nowej zabudowy, tak samo jak występowanie terenów leśnych, gruntów ornych I-III klasy oraz form ochrony przyrody.

Tabela 8. Powierzchnia geodezyjna gminy Lidzbark Warmiński według kierunków wykorzystania

Powierzchnia ogółem	Użytki rolne	Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	Grunty zabudowane zurbanizowane	Nieużytki	Grunty pod wodami	Użytki ekologiczne	Tereny różne	
rok	*[ha]*	*[ha]*	*[ha]*	*[ha]*	*[ha]*	*[ha]*	*[ha]*	*[ha]*
2012	*37212*	*20828*	*12546*	*923*	*2005*	*832*	*27*	*51*
2013	*37212*	*20727*	*12653*	*925*	*1997*	*832*	*27*	*51*
2014	*37212*	*20720*	*12662*	*923*	*1997*	*832*	*27*	*51*

Źródło: opracowanie na podstawie http://stat.gov.pl/

Największy udział w strukturze użytkowej gminy Lidzbark Warmiński miały grunty rolne zajmujące 20 720 ha, co stanowi 55,68% powierzchni całej gminy. Dużą rolę odgrywały również grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione o powierzchni 12 662 ha, stanowiące 34,03%. Pozostałe grunty zajmowały łącznie nieco ponad 10% i tak nieużytki zajmowały powierzchnię 5,37 ha, grunty zabudowane i zurbanizowane - 923 ha, grunty pod wodami - 832 ha, tereny różne - 52 ha, a użytki ekologiczne - 27 ha.

W celu ochrony gruntów rolnych należy podjąć działania polegające na: ograniczeniu przeznaczenia ich na cele nierolnicze i nieleśne; zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów rolnych oraz szkodom w produkcji rolniczej, powstającym wskutek działalności nierolniczej i ruchów masowych ziemi; rekultywacji i zagospodarowaniu gruntów na cele rolnicze; zachowaniu torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych; ograniczeniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi. Natomiast w celu ochrony gruntów leśnych należy podjąć działania polegające na: ograniczeniu przeznaczania ich na cele nieleśne lub nierolnicze; zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji gruntów leśnych oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej i ruchów masowych ziemi; przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej; poprawianiu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych w skutek działalności nieleśnej; poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżania ich produkcyjności; ograniczaniu zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1161 z późn. zm.) „w lasach ochronnych mogą być wznoszone budynki i budowle służące gospodarce leśnej, obronności lub bezpieczeństwu państwa, oznakowaniu nawigacyjnemu, geodezyjnemu, ochronie zdrowia oraz urządzenia służące turystyce".

Zgodnie z ww. ustawą przeznaczenie na cele nieleśne gruntów leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa wymaga uzyskania zgody Ministra Środowiska. Zgoda na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne następuje tylko w procedurze sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Ochrona gruntów rolnych realizowana jest na dwóch poziomach. Pierwszy poziom odbywa się z zastosowaniem procedury planistycznej, czyli zmiany przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze i nieleśne – poprzez uchwalenie (lub zmianę) miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Drugi poziom stanowi wydanie decyzji zezwalającej na wyłączenie gruntu z produkcji leśnej.

Według ustawodawcy, na cele nierolnicze i nieleśne można przeznaczyć przede wszystkim grunty oznaczone w ewidencji gruntów jako nieużytki, a w razie ich braku - inne grunty o najniższej przydatności

rolniczej. Przepis ten wskazuje ogólne przesłanki, jakimi powinien kierować się organ administracji publicznej, przeznaczając określone grunty na cele nierolnicze i nieleśne. Stanowi on swoiste wytyczne dotyczące ochrony gruntów rolnych i leśnych, w tym odnośnie do ograniczania skutków ujemnego oddziaływania na grunty.

Aby korzystać z zasobów i walorów terenu przyrodniczego należy uwzględniać potrzeby ochrony przyrody. Aby chronić przyrodę ustalono formy ochrony przyrody w trybie i na zasadach ustawy o ochronie przyrody. Do każdej z form ochrony przyrody odnoszą się przepisy prawne, które wprowadzają określone ograniczenia mające zapewnić zamierzony efekt i cel tworzenia takiej formy ochrony przyrody. Różnorodność formy ochrony przyrody, występujących na terenie gminy również wpływa na ograniczenie lokalizacji nowej zabudowy. W gminie Lidzbark Warmiński występują:

- Obszar Chronionego Krajobrazu:
  - Równiny Orneckiej,
  - Doliny Dolnej Łyny,
  - Doliny Symsarny,
  - Doliny Elmy,
  - Rzeki Wałszy,
- obszary Natura 2000:
  - specjalny obszar ochrony siedlisk Swajnie PLH280046,
  - specjalny obszar ochrony siedlisk Kaszuny PLH280040,
- pomniki przyrody,
- użytki ekologiczne.

Do każdej z form ochrony przyrody odnoszą się konkretne przepisy prawne, które wprowadzają określone ograniczenia mające zapewnić zamierzony efekt i cel tworzenia takiej formy ochrony przyrody.

Obszar chronionego krajobrazu to forma prawnej ochrony przyrody wprowadzana na terenach wyróżniających się krajobrazowo, o zróżnicowanych ekosystemach; z uwagi na istniejące lub odtwarzane korytarze ekologiczne, a także ze względu na możliwości rozwijania masowej turystyki i wypoczynku.

Obszar chronionego krajobrazu jako tereny podległe ochronie objęte są różnorodnymi zakazami i nakazami. W granicach chronionego krajobrazu obowiązują ustalenia oraz zakazy, określone w Rozporządzeniach Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w sprawie obszaru chronionego krajobrazu.

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński znajdują się Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk Natura 2000. Zasady ochrony przyrody dla tego typu obszarów określone są w ustawie o ochronie przyrody.

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński ochroną pomnikową objęte są głównie dęby i buki. W granicach gminy znajdują się również użytki ekologiczne m.in. jezioro Potar – śródleśny zbiornik wodny, z kępami drzew i krzewów, porastających brzegi.

Utrzymanie cennych walorów przyrodniczych, czy krajobrazowych terenu gminy wiąże się z pewnymi obostrzeniami, co powinno mimo wszystko spotykać się ze zrozumieniem społeczeństwa, gdyż bez nich tereny chronione, które przyciągają swoją atrakcyjnością przyrodniczą i krajobrazową mogą stracić swoje największe walory.

Prace ziemne naruszające stosunki wodne oraz zabudowa w strefie od linii brzegowej cieku, jeziora możliwa jest w granicach obszaru chronionego krajobrazu z zastosowaniem przepisów odrębnych.

Należy ograniczyć stosowanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin na gruntach rolnych. Są to

tereny przydatne dla lokalizacji terenów zieleni, tereny niekorzystne lub mało przydatne dla zabudowy. Tereny w obrębie jezior należy planować jako ogólnodostępne.

Stoki o spadkach powyżej 15% są nieprzydatne dla zabudowy, ale predestynowane do zalesienia. Tereny te należy zabezpieczać przed erozją gleb (rynny subglacjalne). Stoki o spadkach w przedziale 10-15 % są terenami mało przydatne dla zabudowy, ale przydatnymi dla funkcji rolnej, rekreacyjnej i sportowej.

Tereny o ekspozycji północnej, północno – zachodniej, północno – wschodniej i wschodniej są tereny o mało korzystnych warunkach solarnych, zwłaszcza w okresie zimowym przy niskim położeniu słońca, o niższych temperaturach maksymalnych podczas dni pogodnych i wyższej wilgotności powietrza, obszary leśne słabo nasłonecznione na poziomie koron drzew, o przedłużonym zaleganiu pokrywy śnieżnej. Tereny te są przydatne dla funkcji przemysłowej, usługowej, rolniczej, nie przydatne są natomiast dla zabudowy mieszkaniowej.

Kompleksy leśne należy użytkować według ustaleń planów urządzenia lasów z preferowaniem naturalnego kierunku hodowli lasu natomiast na użytkach zielonych należy unikać melioracji polegających na odwadnianiu, zwłaszcza na glebach pochodzenia organicznego.

Kompleksy gleb klas I-III - gleby wysokich klas bonitacyjnych są chronione na podstawie przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Tereny te są szczególnie przydatne dla rolnictwa. Kompleksy gleb klas IVa i IVb są to gleby wysokich klas bonitacyjnych również przydatne dla rolnictwa natomiast kompleksy gleb klasy V i VI są mało przydatne dla rolnictwa, ale nadające się pod zalesienia.

7. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Licznymi świadkami historii na terenie Lidzbarka Warmińskiego i gminy Lidzbark Warmiński są obiekty wpisane do rejestru zabytków, często klasy porównywalnej z zabytkami Fromborka. Młodsze, od XVIII wieku, zabytki znajdują się w granicach gminy.

W gminie Lidzbark Warmiński występuje bardzo duża ilość tych zabytków, są one otaczane przez ludność wiejską ogromnym szacunkiem i opieką. Elementem wyróżniającym kapliczki Warmii spośród innych tego typu obiektów jest ich charakterystyczna architektura, wyrastająca z różnorodnego dziedzictwa kulturowego i zaszłości historycznych tego regionu.

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński występują następujące rodzaje obiektów wymagających ochrony konserwatorskiej:

- obiekty zabytkowe architektury sakralnej;
- założenia pałacowe;
- parki;
- cmentarze;
- budynki użyteczności publicznej;
- założenia i obiekty architektury regionalnej.
- stanowiska archeologiczne (patrz mapa).

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński do rejestru zabytków wpisanych jest 20 obiektów.

7.1. Rejestr zabytków województwa warmińsko - mazurskiego

Tabela 9. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków

Miejscowość	Obiekt	Nr Rejestru	Data Wpisu	Gmina	Powiat
BABIAK	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. ANNY WRAZ Z CMENTARZEM PRZYKOŚCIELNYM	A-812/O	7 września 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
BLANKI	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. MICHAŁA ARCHANIOŁA WRAZ Z CMENTARZEM PRZYKOŚCIELNYM	A-815/O	3 września 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
BUGI	KAPLICA FILIALNA P.W. ŚW. WOJCIECHA	A-3056/O	4 grudnia 1997	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
GAJLITY	DWÓR	A-820/O	3 sierpnia 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
GAJLITY	SPICHLERZ	A-821/O	2 września 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
GAJLITY	PARK KRAJOBRAZOWY	A-3614/O	11 września 1984	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
IGNALIN	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. JANA EWANGELISTY WRAZ Z CMENTARZEM PRZYKOŚCIELNYM	A-823/O	2 września 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
IGNALIN	PLEBANIA	A-824/O	2 września 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
JARANDOWO	CMENTARZ RZYMSKO-KATOLICKI	A-3741/O	12 stycznia 1987	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
JARANDOWO	KOŚCIÓŁ FILIALNY P.W. NARODZENIA NMP	A-3061/O	4 grudnia 1997	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
KŁĘBOWO	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. MAŁGORZATY WRAZ Z CMENTARZEM PRZYKOŚCIELNYM	A-827/O	1 września 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
KNIPY	KAPLICA FILIALNA P.W. MB RÓŻAŃCOWEJ	A-3066/O	4 grudnia 1997	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
KRASZEWO	KAPLICA ŚW. ROCHA	A-830/O	1 września 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
KRASZEWO	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW ELŻBIETY WRAZ Z	A-829/O	1 września	LIDZBARK	LIDZBARSKI

	CMENTARZEM PRZYKOŚCIELNYM		1968	WARMIŃSKI	
MARKAJMY	CMENTARZ WOJENNY Z OKRESU I WOJNY ŚWIATOWEJ	A-3740/O	12 stycznia 1987	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
MORAWA	PARK DWORSKI, KRAJOBRAZOWY	A-3613/O	11 września 1984	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
KOCHANÓWKA	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. WAWRZYŃCA	A-3069/O	5 grudnia 1997	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
PILNIK	KAPLICE PRZYBRAMNE KAPLICY P.W ZNALEZIENIA KRZYŻA ŚW. WRAZ Z CMENTARZEM PRZYKOŚCIELNYM`	A-842/O	25 sierpnia 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
PILNIK	KAPLICA P.W. ZNALEZIENIA ŚW. KRZYŻA	A-841/O	25 sierpnia 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
ROGÓŻ	KAPLICZKA PRZYDROŻNA	A-845/O	23 sierpnia 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
ROGÓŻ	CMENTARZ RZYMSKO-KATOLICKI	A-3739/O	12 stycznia 1987	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
ROGÓŻ	KOŚCIÓŁ ŚW. BARBARY ŁĄCZNIE Z WYPOSAŻENIEM WNĘTRZA	A-260/O	11 marca 1957	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
RUNOWO	KOŚCIÓŁ APOSTOŁÓW SZYMONA I JUDY WRAZ Z CMENTARZEM PRZYKOŚCIELNYM	A-847/O	23 sierpnia 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
STRYJKOWO	SPICHLERZ	A-1172/O	19 maja 1968	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI
WORKIEJMY	KAPLICA P.W. ŚW. MARCINA	A-3090/O	1 grudnia 1993	LIDZBARK WARMIŃSKI	LIDZBARSKI

7.2. Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Lidzbark Warmiński

W obszarze gminy znajdują się obiekty ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Lidzbark Warmiński.

Tabela 10. Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Lidzbark Warmiński

L.p.	Adres	Obiekt	Datowanie	Nr rejestru zabytków
1.	Babiak dz. geod. nr 135	kościół parafialny p.w. św. Anny i Augustyna wraz z cmentarzem przykościelnym	2. połowa XIV w.	A-1157 z 7.09.1968 r.
2.	Babiak dz. geod. nr 116	cmentarz rzymskokatolicki, parafialny	koniec XIX w.	---
3.	Blanki dz. geod. nr 31	kościół parafialny p.w. Michała Archanioła wraz z cmentarzem przykościelnym	XV w.	A-1152 z 3.09.1968 r.
4.	Blanki dz. geod. nr 52	cmentarz ewangelicki, obecnie rzymskokatolicki	XIX w.	---
5.	Budniki dz. geod. nr 2/28	park dworski	XIX w.	---
6.	Bugi dz. geod. nr 20	kaplica filialna p.w. św. Wojciecha	1. połowa XIX w.	A-4023 z 4.12.1997 r.
7.	Gajlity 2 dz. geod. nr 10/2	dwór murowany	przełom XVIII i XIX w.	A-1068 z 3.08.1968 r.
8.	Gajlity dz. geod. nr 7/15	spichlerz murowano- drewniany	1844 r.	A-1147 z 2.09.1968 r.
9.	Gajlity dz. geod. nr 10/2	park krajobrazowy	koniec XIX - początek XX w.	A-1562 z 11.09.1984 r.
10.	Ignalin dz. geod. nr 122	kościół parafialny p.w. św. Jana Ewangelisty wraz z cmentarzem przykościelnym	1783-1785 r.	A-1146 z 2.09.1968 r.
11.	Ignalin 12 dz. geod. nr 122	plebania murowana	około 1860 r.	A-1145 z 2.09.1968 r.
12.	Jarandowo dz. geod. nr 75/1	kościół filialny p.w. Narodzenia NMP	1794 r.	A-4022 z 4.12.1997 r.
13.	Jarandowo dz. geod. nr 88	cmentarz rzymskokatolicki	XIX w.	A-1807 z 12.01.1987 r.
14.	Kłębowo dz. geod. nr 97	kościół parafialny p.w. św. Małgorzaty wraz z cmentarzem parafialnym	przełom XV i XVI w	A-1143 z 1.09.1968 r.
15.	Kłębowo 12 dz. geod. nr 190/2	plebania murowana	około 1900 r.	---

16.	Kłębowo dz. geod. nr 188	cmentarz rzymskokatolicki, parafialny	XIX w.	---
17.	Knipy 8 dz. geod. nr 85	kaplica filialna p.w. Matki Boskiej Różańcowej	połowa XIX w.	A-4021 z 4.12.1997 r.
18.	Kochanówka dz. geod. nr 88	kościół parafialny p.w. św. Wawrzyńca	1918 r.	A-4024 z 5.12.1997 r.
19.	Kochanówka dz. geod. nr 222	cmentarz rzymskokatolicki, parafialny	XIX w.	---
20.	Kraszewo dz. geod. nr 188	kościół parafialny p.w. św. Elżbiety wraz z cmentarzem przykościelnym	1718 r.	A-1142 z 1.09.1968 r.
21.	Kraszewo dz. geod. nr 188	kaplica św. Rocha	około 1726 r.	A-1134 z 1.09.1968 r.
22.	Kraszewo dz. geod. nr 75	cmentarz rzymskokatolicki, parafialny	XIX w.	---
23.	Markajmy dz. geod. nr 86	kaplica filialna	koniec XIX w.	---
24.	Markajmy dz. geod. nr 128	cmentarz wojenny z czasów I wojny światowej	1914-1918 r.	A-1804 z 12.01.1987 r.
25.	Medyny dz. geod. nr 80/4	kaplica filialna	3. ćwierć XIX w.	---
26.	Medyny dz. geod. nr 8/12	młyn wodny, ob. elektrownia wodna	koniec XIX w.	---
27.	Medyny 4 dz. geod. nr 37/1	Zespół Ośrodka Wypoczynkowego Zacisze Leśne: - Letni Dom Uzdrowiskowy, - pawilon I, - pawilon II, - tereny urządzonej zieleni	1913 r.	
28.	Morawa dz. geod. nr 1/96	park dworski, krajobrazowy	koniec XIX w.	A-1561 z 11.09.1984 r.
29.	Pilnik 3 dz. geod. nr 5/10	dwór murowany w zespole dworsko-folwarcznym	połowa XIX w.	---
30.	Pilnik dz. geod. nr 5/46, 5/49, 5/50, 5/52	zespół zabudowy folwarcznej: obora, obora- stajnia, stodoła, stodoła z wiatą, spichlerz, zespół stawów, ogród	1. ćwierć XX w.	
31.	Pilnik 4^1 dz. geod. nr 5/19	trojak w zespole dworsko-folwarcznym	1. ćwierć XX w.	---

32.	Pilnik 15 dz. geod. nr 5/7	trojak w zespole dworsko-folwarcznym	1. ćwierć XX w.	---
33.	Rogóż dz. geod. nr 253/1	kościół p.w. św. Barbary wraz z wyposażeniem wnętrz	XV w.	A-209 z 11.03.1957 r.
34.	Rogóż dz. geod. nr 253/1	ogrodzenie wokół kościoła św. Barbary	przełom XIX i XX w.	---
35.	Rogóż dz. geod. nr 200/2 i 201/2	cmentarz rzymskokatolicki	XIX w.	A-1806 z 12.01.1987 r.
36.	Rogóż, koło nr 26 (od zachodu) dz. geod. nr 199/4	kapliczka przydrożna	1767 r.	A-1122 z 23.08.1968 r.
37.	Runowo dz. geod. nr 132	kościół p.w. Apostołów Szymona i Judy wraz z cmentarzem przykościelnym	XV w.	A-1117 z 23.08.1968 r.
38.	Runowo dz. geod. nr 39	cmentarz rzymskokatolicki, parafialny	XIX w.	---
39.	Sarnowo 25 dz. geod. nr 46	kaplica filialna	2. połowa XIX w.	
40.	Stryjkowo	spichlerz Obiekt nie istnieje; pozostanie w gminnej ewidencji zabytków do czasu wykreślenia z rejestru zabytków		A-920 z 15.05.1968 r.
41.	Workiejmy dz. geod. nr 158	kaplica p.w. św. Marcina	1846 r.	A-3635 z 1.12.1993 r.
42.	Stabunity-Drwęca- Babiak (droga powiatowa Nr1357N)	aleja przydrożna	początek XX w.	
43.	Łaniewo-Bobrownik-Długołęka-Lidzbark Warmiński (droga powiatowa Nr 1356N)	aleja przydrożna	początek XX w.	
44.	Suryty-Gajlity (droga powiatowa Nr 1531N)	aleja przydrożna	początek XX w.	

45.	Lidzbark Warmiński (od granicy miasta)- Medyny- Kłębowo- droga na Klutajny (granica gminy) (droga powiatowa Nr 1535N)	aleja przydrożna	początek XX w.	
46.	Blanki-granica gminy przed Makowem (droga powiatowa Nr 1946N)	aleja przydrożna	początek XX w.	
47.	Lidzbark Warmiński- Nowa Wieś Wielka (droga wojewódzka Nr 511)	aleja przydrożna	początek XX w.	
48.	Lidzbark Warmiński- Ignalin-Runowo- Babiak (droga wojewódzka Nr 513)	aleja przydrożna	początek XX w.	

7.3. Aleje przydrożne

Aleje wpisane do GEZ gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński. Drogi wojewódzkie i aleje typowane do ochrony jako element krajobrazu kulturowego. Aleje typowane do ochrony jako element krajobrazu kulturowego

Tabela 11. Aleje przydrożne poddane ochronie konserwatorskiej

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi	Droga lub odcinek drogi typowany do ochrony*
1	511	granica państwa - Górowo Iławeckie - Lidzbark Warmiński	Cały przebieg, w tym odcinek o wybitnych walorach: **- odcinek skrzyżowanie z drogą nr bN - Gałajny**
2	513	Pasłęk - Orneta - Mingajny - Babiak - Ignalin - Lidzbark Warmiński - Kiwity - Wozławki	Cały przebieg, w tym odcinek o wybitnych walorach: **- Krykajny - Orneta** **- Mingajny - Babiak** **- Ignalin - Lidzbark Warmiński** **- Lidzbark Warmiński - tory kolejowe** **- Kobiela - Wozławki**

DROGI POWIATOWE - **wpis do rejestru zabytków**

Lp.	Nr drogi	Przebieg drogi	Droga/odcinek typowany do ochrony
3	1531N	Suryty - Gajlity - Radostowo	Odcinek Suryty - Gajlity
4	1946N	Blanki - Maków - Tolniki Wielkie - Kobiela (droga 513)	Odcinek Maków - droga 1535N (Blanki - Maków)

Aleje typowane do ochrony jako element krajobrazu kulturowego

Lp.	Numer drogi	Przebieg drogi	Droga/odcinek typowany do ochrony
5	1356N	Orneta - Opin - Wolnica - Lidzbark Warmiński	Odcinek Wolnica - skrzyżowanie z drogą nr 1415N (Wolnica - Lidzbark)
6	1357N	Górowo Iławeckie - Stabunity – Drwęca - Babiak	Na całej długości
7	*1535N*	**Lidzbark Warmiński - Klutajny - Żegoty - Jeziorany**	**Na całej długości**
• w ramach ochrony wygubiono odcinki o wybitnych walorach kulturowych, przyrodniczych lub krajobrazowych			

7.4. Zabytki archeologiczne

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński w ramach archeologicznego zdjęcia Polski zlokalizowano 289 stanowisk w tym 8 grodzisk (Ignalin, Kaszuny, Łaniewo, Medyny, Runowo, Wojdyty, Zaręby, Knipy), 7 kurhanów, 3 kopce graniczne, 4 cmentarzyska, 84 miejsca określane jako osada. Obiekty te wraz ze strefami ochronnymi powinny być uwzględnione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ze sformułowanymi zasadami i wytycznymi dotyczącymi ich ochrony. Wnioski i zalecenia ochrony w/w obiektów zabytkowych sformułowano w II części Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowanie Przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński.

Tabela 12. Stanowiska archeologiczne na terenie Gminy Lidzbark Warmiński

L.p.	Miejscowość	Nr obszaru AZP	Nr stanowiska w miejscowości	Nr stanowiska na obszarze	Funkcja i chronologia stanowiska
1.	Babiak nr dz. geod. 3011/1, 5, 6, 7	15-60	I	11	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
2.	Babiak dz. geod. nr 100, 101	16-60	I	23	ślad osadnictwa, pradzieje
3.	Blanki dz. geod. nr 108	18-62	1	16	ślad osadnictwa, nowożytność
4.	Blanki dz. geod. nr 200/9	19-62	I	8	ślad osadnictwa, nowożytność
5.	Blanki dz. geod. nr 7/2	19-62	II	9	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze 3/ ślad osadnictwa, nowożytność
6.	Blanki dz. geod. nr 203/2	19-63	III	16	1/ osada, późne średniowiecze 2/ osada, nowożytność
7.	Blanki dz. geod. nr 172/6	19-63	IV	17	1/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność

8.	Blanki dz. geod. nr 172/6	19-63	V	18	1/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
9.	Bobrownik dz. geod. nr 30/3	17-61	II	46	osada, wczesna epoka żelaza
10.	Bobrownik dz. geod. nr 42	17-61	III	47	osada, wczesna epoka żelaza
11.	Bobrownik dz. geod. nr 59/1	17-61	IV	48	osada, XIV-XVI w.
12.	Bobrownik dz. geod. nr 81, 82, 83, 87/3	17-61	V	49	osada, wczesna epoka żelaza
13.	Bobrownik dz. geod. nr 90/9	17-61	VI	50	1/ osada, wczesna epoka żelaza 2/ osada, XII-XIII w.
14.	Bobrownik dz. geod. nr 90/5, 90/7	17-61	VII	51	osada, wczesna epoka żelaza
15.	Bobrownik dz. geod. nr 40	17-61	VIII	45	osada, XIV-XVII w.
16.	Bobrownik dz. geod. nr 4, 9/1, 114	16-61	X	19	ślad osadnictwa, wczesna epoka żelaza
17.	Bugi dz. geod. nr 23/11	16-60	I	24	ślad osadn., epoka kamienia
18.	Bugidz. geod. nr 32/2	16-60	II	25	1/ ślad osadn., epoka kamienia 2/ osada, nowożytność
19.	Bugi dz. geod. nr 56	16-60	III	26	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ osada, nowożytność
20.	Bugi dz. geod. nr 3042/6, 3042/7	16-60	IV	27	1/ ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze 2/ osada, nowożytność
21.	Bugi dz. geod. nr 62/2	16-60	V	28	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ osada, nowożytność
22.	Bugi dz. geod. nr 87, 89/2, 89/3	16-60	VI	29	1/ ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze 2/ osada, nowożytność
23.	Bugi dz. geod. nr 84, 87	16-60	VII	30	1/ ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze 2/ osada, nowożytność
24.	Bugi dz. geod. nr 3040	16-60	VIII	31	osada, nowożytność
25.	Bugi dz. geod. nr 114/1, 3040/3	16-60	IX	32	1/ ślad osadnictwa, średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
26.	Długołęka dz. geod nr 9, 10, 54/3	16-62	I	9	ślad osadnictwa, nowożytność

27.	Długołęka dz. geod. nr 42/2	16-61	II	20	ślad osadnictwa, nowożytność
28.	Długołęka dz. geod. nr 64, 65/8	17-61	III	52	ślad osadnictwa, chronologia nieokreślona
29.	Długołęka dz. geod. nr 67	17-61	IV	54	osada, wczesna epoka żelaza
30.	Długołęka dz. geod. nr 65/5, 65/7, 66/2	17-61	V	53	osada, VIII-X w.
31.	Drwęca dz. geod. nr 9, 10	15-60	I	29	kopiec graniczny?, nowożytność
32.	Drwęca dz. geod. nr 1	15-60	II	12	1/ ślad osadnictwa, średniowiecze 2/ osada, nowożytność
33.	Drwęca dz. geod. nr 39/1	15-60	III	13	1/ ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze ? 2/ osada, nowożytność
34.	Drwęca dz. geod. nr 44/8, 45/6	15-60	IV	14	1/ ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, średniowiecze
35.	Drwęca dz. geod. nr 51/3	15-60	V	15	ślad osadnictwa, wczesna epoka żelaza
36.	Drwęca dz. geod. nr 36/8, 38	15-60	VI	16	osada, nowożytność
37.	Grabniak dz. geod. nr 31/18, 31/20	15-60	I	10	osada, nowożytność
38.	Ignalin [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	16-61	I	4	grodzisko, chronologia nieokreślona
39.	Ignalin dz. geod. nr 71	16-61	II	5	osada, nowożytność
40.	Ignalin dz. geod. nr 3196/1	16-61	III	6	ślad osadnictwa, nowożytność

41.	Ignalin dz. geod. nr 24/23	16-61	IV	7	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
42.	Ignalin dz. geod. nr 44/6	16-61	V	8	ślad osadnictwa, średniowiecze
43.	Ignalin dz. geod. nr 149	16-61	VI	11	ślad osadnictwa, nowożytność
44.	Ignalin dz. geod. nr 7	16-61	VII	12	ślad osadnictwa, średniowiecze
45.	Ignalin dz. geod. nr 100	16-61	VIII	14	osada, nowożytność
46.	Ignalin dz. geod. nr 227	16-61	IX	15	ślad osadnictwa, nowożytność
47.	Ignalin dz. geod. nr 66, 73	16-61	X	9	ślad osadnictwa, średniowiecze
48.	Ignalin dz. geod. nr 90/1, 90/2, 91, 93/3, 93/4	16-61	XI	21	ślad osadnictwa, średniowiecze
49.	Ignalin dz. geod. nr 62, 63/2	15-61	XII	8	1/ osada, epoka brązu 2/ ślad osadnictwa, średniowiecze
50.	Jagodowo dz. geod. nr 1/5, 1/18	15-62	I	3	osada, średniowiecze
51.	Jagodowo dz. geod. nr 54/1, 54/7	15-62	II	4	ślad osadnictwa, średniowiecze
52.	Jagodowo dz. geod. nr 80/1	15-62	III	10	1/ osada, wczesne średniowiecze 2/ osada, nowożytność
53.	Jagodowo dz. geod. nr 92/2, 93	15-62	IV	11	ślad osadnictwa, nowożytność
54.	Jagodowo dz. geod. nr 57/2	15-62	V	12	ślad osadnictwa, nowożytność
55.	Jagodowo dz. geod. nr 157/2	15-62	VI	13	ślad osadnictwa, nowożytność

56.	Jarandowo dz. geod. nr 122/1, 122/2	18-62	1	11	ślad osadnictwa, późne średniowiecze
57.	Jarandowo dz. geod. nr 3113/3	18-62	2	13	ślad osadnictwa, nowożytność
58.	Jarandowo dz. geod. nr 9/8, 9/11	18-62	3	14	1/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
59.	Kaszuny dz. geod. nr 3187/1	16-60	I	4	ślad osadnictwa, epoka brązu
60.	Kaszuny dz. geod. nr 130	16-60	II	5	ślad osadnictwa, epoka kamienia
61.	Kaszuny dz. geod. nr 135/1, 135/2	16-60	III	6	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
62.	Kaszuny dz. geod. nr 120, 121	16-60	IV	7	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
63.	Kaszuny dz. geod. nr 61/6	16-60	V	8	osada, nowożytność
64.	Kaszuny dz. geod. nr 56	16-60	VI	9	1/ ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze 2/ osada, nowożytność
65.	Kaszuny dz. geod. nr 27	16-60	VII	10	osada, nowożytność
66.	Kaszuny dz. geod. nr 11	16-60	VIII	11	1/ osada, epoka kamienia 2/ osada, nowożytność 3/ ślad osadnictwa, chronologia
67.	Kaszuny dz. geod. nr 15	16-60	IX	12	1/ osada, nowożytność 2/ ślad osadnictwa, chronologia nieokreślona
68.	Kaszuny dz. geod. nr 84/1, 84/2, 85	16-60	X	14	1/ ślad osadnictwa, wczesna epoka żelaza 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
69.	Kaszuny dz. geod. nr 85, 86/7	16-60	XI	15	osada, nowożytność
70.	Kaszuny dz. geod. nr 84/2	16-60	XII	13	grodzisko, chronologia nieokreślona
71.	Kierz dz. geod. nr 3276/3	18-62	1	7	1/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność

72.	Kierz dz. geod. nr 32/2, 3034/5	18-62	2	8	1/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
73.	Kierz dz. geod. nr 3034/5	18-62	3	9	1/ osada, okres wpływów rzymskich 2/ osada, późne średniowiecze
74.	Kierz dz. geod. nr 61/3	18-62	4	10	ślad osadnictwa, późne średniowiecze
75.	Kierz dz. geod. nr 67/1	19-62	I	10	osada, nowożytność
76.	Kierz dz. geod. nr 78/1	19-62	II	11	ślad osadnictwa, nowożytność
77.	Kłębowo dz. geod. nr 29/13, 30	17-62	I	15	ślad osadnictwa, wczesna epoka żelaza
78.	Kłębowo dz. geod. nr 29/11	17-62	II	16	osada, nowożytność
79.	Kłębowo dz. geod. nr 219, 220/1	17-62	III	17	ślad osadnictwa, nowożytność
80.	Kłębowo dz. geod. nr 124/2, 125/1	17-62	IV	18	ślad osadnictwa, nowożytność
81.	Kłębowo dz. geod. nr 251/1	17-62	V	19	1/ ślad osadnictwa, wczesna epoka żelaza 2/ osada, wczesne średniowiecze
82.	Kłębowo dz. geod. nr 249/1	17-62	VI	20	osada, wczesna epoka żelaza
83.	Kłębowo dz. geod. nr 249/1, 3091/1	17-62	VII	21	ślad osadnictwa, pradzieje
84.	Kłębowo dz. geod. nr 249/1	17-62	VIII	27	ślad osadnictwa, wczesna epoka żelaza
85.	Kłębowo dz. geod. nr 249/1	17-62	IX	28	1/ ślad osadnictwa, epoka brązu 2/ ślad osadnictwa, średniowiecze 3/ ślad osadnictwa, nowożytność
86.	Kłębowo dz. geod. nr 249/1	17-62	X	29	ślad osadnictwa, nowożytność
87.	Kłębowo dz. geod. nr 249/1	17-62	XI	30	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ ślad osadnictwa, nowożytność

88.	Kłębowo dz. geod. nr 3098/2	18-62	12	12	ślad osadnictwa, nowożytność
89.	Kłusyty Wielkie dz. geod. nr 97/12	15-60	I	4	1/ ślad osadnictwa, epoka brązu 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
90.	Kłusyty Wielkie dz. geod. nr 145/20	15-60	II	5	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
91.	Kłusyty Wielkie dz. geod. nr 145/20	15-60	III	7	ślad osadnictwa, epoka kamienia
92.	Kłusyty Wielkie dz. geod. nr 145/20	15-60	IV	8	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ ślad osadnictwa, nowożytność 3/ ślad osadnictwa, chronologia
93.	Kłusyty Wielkie [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	15-60	V	6	ślad osadnictwa, pradzieje
94.	Knipy [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	16-63	I	2	grodzisko, chronologia nieokreślona
95.	Knipy dz. geod. nr 113/3, 114/7	16-63	II	7	1/ osada, epoka brązu 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
96.	Knipy dz. geod. nr 112/2	16-63	III	8	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
97.	Knipy dz. geod. nr 333/2	16-63	IV	11	ślad osadnictwa, nowożytność
98.	Knipy dz. geod. nr 55, 57	16-63	V	12	ślad osadnictwa, nowożytność
99.	Knipy dz. geod. nr 101/2	16-63	VI	13	ślad osadnictwa, nowożytność
100.	Knipy dz. geod. nr 63/6, 63/7, 63/11	16-63	VII	14	osada, nowożytność
101.	Knipy dz. geod. nr 187	16-63	VIII	15	ślad osadnictwa, nowożytność
102.	Knipy dz. geod. nr 66/1, 78/2, 84	16-63	IX	16	ślad osadnictwa, nowożytność
103.	Knipy dz. geod. nr 61/3, 66/1	16-63	X	17	osada, nowożytność

104.	Knipy dz. geod. nr 154/6	16-63	XI	18	osada, nowożytność
105.	Knipy dz. geod. nr 3038	16-63	XII	22	ślad osadnictwa, nowożytność
106.	Kochanówka [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	18-62	1	1	znalezisko luźne, okres wpływów rzymskich
107.	Kochanówka [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	18-62	2	2	znalezisko luźne, epoka brązu
108.	Kochanówka dz. geod. nr 260/2	18-62	3	3	1/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
109.	Kochanówka dz. geod. nr 226/4	18-62	4	4	ślad osadnictwa, nowożytność
110.	Kochanówka dz. geod. nr 216, 218	18-62	5	5	1/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze 2/ ślad osadnictwa,
111.	Kochanówka dz. geod. nr 52/1, 54/1	18-62	6	6	1/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
112.	Koniewo dz. geod. nr 2/55	16-62	I	46	ślad osadnictwa, nowożytność
113.	Koniewo dz. geod. nr 2/50	16-62	II	47	osada, wczesna epoka żelaza
114.	Koniewo dz. geod. nr 2/50	16-62	III	48	ślad osadnictwa, wczesna epoka żelaza
115.	Koniewo dz. geod. nr 138/1	16-62	IV	53	osada, nowożytność
116.	Koniewo dz. geod. nr 140/7, 140/8	16-62	V	54	osada, wczesna epoka żelaza
117.	Koniewo dz. geod. nr 130/4, 140/8, 189	16-62	VI	55	ślad osadnictwa, wczesna epoka żelaza
118.	Koniewo dz. geod. nr 124/1	16-62	VII	56	osada, średniowiecze
119.	Koniewo dz. geod. nr 136/2	16-62	VIII	57	1/ ślad osadnictwa, wczesna epoka żelaza 2/ ślad osadnictwa,
120.	Koniewo dz. geod. nr 133/3, 134, 135/1, 141/1, 189	16-62	IX	58	ślad osadnictwa, nowożytność
121.	Koniewo dz. geod. nr 135	16-62	X	59	ślad osadnictwa, nowożytność

122.	Koniewo [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	16-62	XI	60	cmentarzysko, okres wpływów rzymskich
123.	Koniewo dz. geod. nr 3/12	16-62	XII	21	ślad osadnictwa, epoka kamienie
124.	Koniewo dz. geod. nr 61/1, 185	15-62	XIII	1	1/ ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze
125.	Koniewo dz. geod. nr 60/10	15-62	XIV	2	ślad osadnictwa, nowożytność
126.	Koniewo dz. geod. nr 51/2, 52/4	15-62	XV	7	ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze
127.	Koniewo dz. geod. nr 53/2	15-62	XVI	8	1/ ślad osadnictwa, wczesna epoka żelaza 2/ ślad osadnictwa,
128.	Koniewo dz. geod. nr 23/20	15-62	XVII	9	ślad osadnictwa, nowożytność
129.	Kotowo, dz. geod. nr 51/2	15-63	I	1	ślad osadnictwa, średniowiecze
130.	Kotowo dz. geod. nr 2/39	15-63	II	2	kurhan, wczesna epoka żelaza
131.	Kotowo dz. geod. nr 37/1, 37/2	15-63	III	3	ślad osadnictwa, średniowiecze
132.	Kotowo dz. geod. nr 28/6, 28/7	15-63	IV	4	1/ osada, średniowiecze 2/ osada, nowożytność
133.	Kotowo dz. geod. nr 12/4	15-63	V	5	ślad osadnictwa, średniowiecze
134.	Kotowo dz. nr 48/1, 49	15-63	VI	6	ślad osadnictwa, średniowiecze
135.	Kotowo dz. geod. nr 1/23, 57/1	15-63	VII	7	ślad osadnictwa, nowożytność
136.	Kotowo dz. geod. nr 5/1	15-63	VIII	8	1/ osada, średniowiecze 2/ osada, nowożytność
137.	Kotowo dz. geod. nr 117/4	15-63	IX	20	1/ ślad osadnictwa, średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
138.	Kotowo dz. geod. nr 117/3	15-63	X	21	ślad osadnictwa, średniowiecze
139.	Kraszewo [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	17-62	I	4	ślad osadnictwa, epoka kamienia
140.	Kraszewo dz. geod. nr 185/1, 185/2	17-62	II	5	osada, średniowiecze
141.	Kraszewo dz. geod. nr 186, 195/1	17-62	III	6	ślad osadnictwa, nowożytność
142.	Kraszewo dz. geod. nr 197, 285/2, 285/5	17-62	IV	7	ślad osadnictwa, nowożytność

143.	Kraszewo dz. geod. nr 165, 166, 167, 205, 206	17-62	V	8	osada, nowożytność
144.	Kraszewo dz. geod. nr 86/6, 286/2	17-62	VI	9	osada, nowożytność
145.	Kraszewo dz. geod. nr 79/1	17-62	VII	10	ślad osadnictwa, nowożytność
146.	Kraszewo dz. geod. 76/2	17-62	VIII	11	ślad osadnictwa, nowożytność
147.	Kraszewo dz. geod. nr 56/1, 57/2	17-62	IX	12	ślad osadnictwa, nowożytność
148.	Łabno dz. geod. nr 62/10	17-62	I	42	osada, średniowiecze
149.	Łabno dz. geod. nr 6/13	17-62	II	43	ślad osadnictwa, średniowiecze
150.	Łabno dz. geod. nr 49/5, 49/9, 49/11	17-62	III	44	ślad osadnictwa, nowożytność
151.	Łabno dz. geod. nr 201/1	17-62	IV	45	ślad osadnictwa, nowożytność
152.	Łabno dz. geod. nr 60/4	17-62	V	46	ślad osadnictwa, średniowiecze
153.	Łabno dz. geod. nr 47/9	17-62	VI	47	ślad osadnictwa, nowożytność
154.	Łabno dz. geod. nr 47/9	17-62	VII	48	ślad osadnictwa, średniowiecze
155.	Łabno dz. geod. nr 47/9	17-62	VIII	49	osada, nowożytność
156.	Łabno dz. geod. nr 47/9	17-62	IX	50	ślad osadnictwa, średniowiecze
157.	Łabno dz. geod. nr 47/5, 47/9	17-62	X	51	ślad osadnictwa, średniowiecze
158.	Łabno dz. geod. nr 86/10, 88/17, 88/18	17-62	XI	14	ślad osadnictwa, nowożytność
159.	Łaniewo [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	17-61	I	3	grodzisko, chronologia nieokreślona
160.	Łaniewo dz. geod. nr 161, 164, 165/1	17-61	II	30	1/ osada, wczesna epoka żelaza 2/ osada, XIII-XIV w.
161.	Łaniewo dz. geod. nr 107	17-61	III	31	1/ osada, wczesna epoka żelaza 2/ osada, XVII-XVIII w.

162.	Łaniewo dz. geod. nr 122, 123	17-61	IV	32	ślad osadnictwa, XVII w.
163.	Łaniewo dz. geod. nr 3123/7	17-61	V	33	ślad osadnictwa, chronologia nieokreślona
164.	Łaniewo dz. geod. nr 24	17-61	VI	34	osada, XVI-XVII w.
165.	Łaniewo dz. geod. nr 74/1, 74/2	17-61	VII	35	osada, XVI-XVII w.
166.	Łaniewo dz. geod. nr 184/1	17-61	VIII	44	osada, wczesna epoka żelaza
167.	Łaniewo dz. geod. nr 10, 71, 228	17-61	IX	36	osada, XIII-XIV w.
168.	Łaniewo dz. geod. nr 223/2	17-61	X	37	osada, XVIII-XIX w.
169.	Łaniewo dz. geod. nr 240, 241	17-61	XI	38	ślad osadnictwa, XVII w.
170.	Łaniewo dz. geod. nr 321/1, 324/2	17-61	XII	39	1/ osada, epoka brązu 2/ osada, XIV-XVIII w.
171.	Łaniewo dz. geod. nr 316	17-61	XIII	40	1/ osada, wczesna epoka żelaza 2/ osada, okres wpływów rzymskich
172.	Łaniewo dz. geod. nr 199, 204/2	17-61	XIV	41	osada, XV-XVI w.
173.	Łaniewo dz. geod. nr 192, 193, 194/1, 194/2	17-61	XV	42	1/ osada, epoka brązu 2/ osada, XVIII-XIX w.
174.	Łaniewo dz. geod. nr 186, 187	17-61	XVI	43	ślad osadnictwa, XVII w.
175.	Markajmy [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	16-62	I	5	ślad osadnictwa, epoka brązu
176.	Markajmy dz. geod. nr 3174/1	17-62	II	56	ślad osadnictwa, nowożytność
177.	Markajmy dz. geod. nr 5/10	16-62	III	26	1/ ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze 2/ ślad osadnictwa,

178.	Markajmy dz. geod. nr 143/10	16-62	IV	27	ślad osadnictwa, średniowiecze
179.	Markajmy dz. geod. nr 183/2,	16-62	V	28	osada, nowożytność
180.	Markajmy dz. geod. nr 183/2, 186/2, 186/22	16-62	VI	29	ślad osadnictwa, nowożytność
181.	Markajmy dz. geod. nr 107/5,	16-62	VII	30	ślad osadnictwa, nowożytność
182.	Markajmy dz. geod. nr 107/2,	16-62	VIII	31	ślad osadnictwa, nowożytność
183.	Markajmy dz. geod. nr 13/5	16-62	IX	32	ślad osadnictwa, nowożytność
184.	Markajmy dz. geod. nr 12/2	16-62	X	33	ślad osadnictwa, nowożytność
185.	Markajmy dz. geod. nr 92/3	16-62	XI	34	ślad osadnictwa, nowożytność
186.	Markajmy dz. geod. nr 96/5	16-62	XII	35	ślad osadnictwa, nowożytność
187.	Markajmy dz. geod. nr 51, 52/2, 52/4	16-62	XIII	36	ślad osadnictwa, nowożytność
188.	Markajmy dz. geod. nr 21/14, 21/15, 29/11, 177/2	16-62	XIV	37	ślad osadnictwa, nowożytność
189.	Markajmy dz. geod. nr 11/2	16-62	XV	39	ślad osadnictwa, nowożytność
190.	Markajmy dz. geod. nr 10/2	16-62	XVI	40	osada, nowożytność
191.	Markajmy dz. geod. nr 10/2,	16-62	XVII	41	osada, nowożytność
192.	Markajmy dz. geod. nr 6/8, 6/12, 6/15, 6/16	16-62	XVIII	42	ślad osadnictwa, średniowiecze
193.	Markajmy dz. geod. nr 5, 6/8	16-62	XIX	43	ślad osadnictwa, nowożytność
194.	Markajmy dz. geod. nr 6/8, 194	16-62	XX	44	ślad osadnictwa, średniowiecze
195.	Markajmy dz. geod. nr 2/26	16-62	XXI	45	ślad osadnictwa, wczesna epoka żelaza
196.	Markajmy dz. geod. nr 143/1	16-63	XXI	19	ślad osadnictwa, nowożytność
197.	Markajmy dz. geod. nr 62/2, 164/2	16-62	XXII	64	znalezisko luźne, wczesne średniowiecze
198.	Marków [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	16-62	I	6	ślad osadnictwa, chronologia nieokreślona

199.	Medyny [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	17-62	I	1	ślad osadnictwa, epoka kamienia
200.	Medyny [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	17-62	II	2	ślad osadnictwa, epoka kamienia
201.	Medyny [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	17-62	III	3	grodzisko, chronologia nieokreślona
202.	Medyny dz. geod. nr 24/3	17-62	IV	24	ślad osadnictwa, średniowiecze
203.	Medyny dz. geod. nr 15/19, 20/3, 119	17-62	V	25	1/ ślad osadnictwa, epoka kamienia 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
204.	Medyny dz. geod. nr 15/1	17-62	VI	26	osada, nowożytność
205.	Medyny dz. geod. nr 100/13	17-62	VII	31	osada, nowożytność
206.	Medyny dz. geod. nr 59/8, 3181/5	17-62	VIII	32	ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze
207.	Medyny dz. geod. nr 88/1, 89	17-62	IX	33	ślad osadnictwa, średniowiecze
208.	Medyny dz. geod. nr 58/2, 65/4	17-62	X	34	1/ ślad osadnictwa, epoka brązu 2/ osada, średniowiecze
209.	Medyny dz. geod. nr 43/3, 43/4	17-62	XI	35	ślad osadnictwa, średniowiecze
210.	Medyny dz. geod. nr 4/7, 4/19	17-62	XII	36	ślad osadnictwa, średniowiecze
211.	Medyny dz. geod. nr 28/51	17-62	XIII	37	ślad osadnictwa, średniowiecze
212.	Medyny dz. geod. nr 28/40, 28/43	17-62	XIV	38	ślad osadnictwa, średniowiecze
213.	Medyny dz. geod. nr 12/13, 29/9, 29/10	17-62	XV	39	ślad osadnictwa, nowożytność
214.	Medyny dz. geod. nr 45/10	17-62	XVI	40	ślad osadnictwa, średniowiecze
215.	Medyny dz. geod. nr 35/13	17-62	XVII	41	ślad osadnictwa, nowożytność

216.	Medyny dz. geod. nr 115	17-63	18	8	ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze
217.	Medyny dz. geod. nr 15/24, 19/4, 22/6, 36/1	17-63	19	36	osada, pradzieje
218.	Miejska Wola dz. geod. nr 100	16-60	I	16	ślad osadnictwa, epoka kamienia
219.	Miejska Wola dz. geod. nr 3042/2	16-60	II	17	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
220.	Miejska Wola dz. geod. nr 95/1	16-60	III	18	osada, nowożytność
221.	Miejska Wola dz. geod. nr 40	16-60	IV	19	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ osada, nowożytność
222.	Miejska Wola dz. geod. nr 95/1	16-60	V	20	1/ osada, wczesna epoka żelaza 2/ osada, nowożytność
223.	Miejska Wola dz. geod. nr 159	16-60	VI	21	osada, nowożytność
224.	Miejska Wola dz. geod. nr 5/4	16-60	VII	22	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
225.	Miłogórze [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	17-61	I	1	kurhan, wczesna epoka żelaza
226.	Miłogórze dz. geod. nr 345/5	17-61	II	4	ślad osadnictwa, XVIII w.
227.	Miłogórze dz. geod. nr 336/7, 338/5	17-61	III	5	ślad osadnictwa, XVI-XVII w.
228.	Nowa Wieś Wielka [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	15-61	I	4	kurhan, wczesna epoka żelaza
229.	Nowa Wieś Wielka dz. geod. nr 187/3	15-61	II	21	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
230.	Nowa Wieś Wielka dz. geod. nr 3187/1	15-61	III	22	1/ ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność

231.	Nowa Wieś Wielka dz. geod. nr 106/22, 106/25, 3187/2	15-61	IV	23	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze
232.	Nowa Wieś Wielka dz. geod. nr 106/24	15-61	V	24	ślad osadnictwa, pradzieje
233.	Nowosady dz. geod. nr 93	17-62	I	13	ślad osadnictwa, nowożytność
234.	Nowosady dz. geod. nr 46/13, 3068/2	17-61	II	6	1/ ślad osadnictwa, XI-XII w. 2/ ślad osadnictwa, XIV-XVI w.
235.	Nowosady dz. geod. nr 51, 52/4, 52/5	17-61	III	7	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ osada, XV-XVIII w.
236.	Nowosady dz. geod. nr 68, 69/3	17-61	IV	8	osada, XIII-XVII w.
237.	Nowosady dz. geod. nr 67/5, 69/3	17-61	V	9	osada, XV-XVII w.
238.	Nowosady dz. geod. nr 121/6, 123/5	17-61	VI	12	osada, XVI-XVII w.
239.	Pilnik dz. geod. nr 5/52, 5/54	17-62	I	52	ślad osadnictwa, średniowiecze
240.	Pomorowo dz. geod. nr 4/17	17-61	I	2	kurhan, wczesna epoka żelaza rejestr zabytków nr C-283
241.	Pomorowo dz. geod. nr 3067/1	17-61	II	13	osada, wczesna epoka żelaza
242.	Pomorowo dz. geod. nr 49/1	17-61	III	14	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ ślad osadnictwa, XVI-XVII w.
243.	Pomorowo dz. geod. nr 37, 46/1	17-61	IV	15	osada, wczesna epoka żelaza

244.	Pomorowo dz. geod. nr 35	17-61	V	16	osada, wczesna epoka żelaza
245.	Pomorowo dz. geod. nr 90/2	17-61	VI	17	ślad osadnictwa, XVIII w.
246.	Pomorowo dz. geod. nr 90/2	17-61	VII	18	ślad osadnictwa, XVII w.
247.	Pomorowo dz. geod. nr 12/2	17-61	VIII	19	osada, XVI-XVIII w.
248.	Pomorowo dz. geod. nr 385	17-61	IX	20	ślad osadnictwa, pradzieje
249.	Pomorowo dz. geod. nr 385	17-61	X	21	osada, okres wpływów rzymskich
250.	Pomorowo dz. geod. nr 3062/2	17-61	XI	10	osada, pradzieje
251.	Pomorowo dz. geod. nr 3063/1	17-61	XII	11	ślad osadnictwa, pradzieje
252.	Pomorowo dz. geod. nr 4/17	17-61	XIII	26	osada, XV-XVI w.
253.	Pomorowo dz. geod. nr 3/7	17-61	XIV	27	ślad osadnictwa, XVII w.
254.	Pomorowo dz. geod. nr 387	17-61	XV	28	ślad osadnictwa, pradzieje
255.	Pomorowo dz. geod. nr 379, 380, 381, 386, 388	17-61	XVI	29	osada, XVI-XVIII w.
256.	Redy dz. geod. nr 33/5, 34/1	16-62	I	25	ślad osadnictwa, nowożytność
257.	Redy dz. geod. nr 84	16-61	II	13	osada, nowożytność

258.	Rogóż dz. geod. 28/2, 3028/6	16-62	I	3	grodzisko, wczesne średniowiecze rejestr zabytków nr C-068
259.	Rogóż dz. geod. nr 3028/6	16-62	II	49	ślad osadnictwa, nowożytność
260.	Rogóż dz. geod. nr 283/4	16-63	III	4	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ ślad osadnictwa, średniowiecze
261.	Rogóż dz. geod. nr 304/3, 305/3	16-63	IV	5	osada, nowożytność
262.	Rogóż dz. geod. nr 304/3, 305/3	16-63	V	6	osada, nowożytność
263.	Rogóż dz. geod. nr 247/1, 252/1	16-63	VI	23	ślad osadnictwa, średniowiecze
264.	Rogóż dz. geod. nr 8/9, 8/18	15-63	VII	13	1/ osada, średniowiecze 2/ osada, nowożytność
265.	Rogóż dz. geod. nr 8/19	15-63	VIII	14	1/ osada, okres wpływów rzymskich 2/ ślad osadnictwa, średniowiecze 3/ ślad osadnictwa, nowożytność
266.	Rogóż dz. geod. nr 8/9	15-63	IX	15	ślad osadnictwa, średniowiecze
267.	Rogóż dz. geod. nr 1/3, 1/4, 7/6, 7/7	15-63	X	16	1/ osada, wczesna epoka żelaza 2/ ślad osadnictwa, średniowiecze 3/ ślad osadnictwa, nowożytność
268.	Rogóż dz. geod. nr 4/10	15-63	XI	17	1/ ślad osadnictwa, średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
269.	Rogóż dz. geod. nr 1/94	15-63	XII	18	1/ ślad osadnictwa, średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność

270.	Rogóż dz. geod. nr 1/93	15-63	XIII	19	1/ ślad osadnictwa, średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
271.	Rogóż dz. geod. nr 252	15-63	XIV	29	ślad osadnictwa, nowożytność
272.	Rogóż dz. geod. nr 94/3	16-62	XV	50	osada, nowożytność
273.	Rogóż dz. geod. nr 83/10, 416/10, 416/17	16-62	XVI	51	ślad osadnictwa, wczesna epoka żelaza
274.	Rogóż dz. geod. nr 416/1, 416/3, 3027/2	16-62	XVII	52	ślad osadnictwa, nowożytność
275.	Rogóż [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	16-62	XVIII	4	osada, wczesne średniowiecze
276.	Runowo [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	16-61	I	1	cmentarzysko, wczesna epoka żelaza
277.	Runowo [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	16-61	II	2	cmentarzysko, wczesna epoka żelaza
278.	Runowo [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	16-61	III	3	grodzisko, chronologia nieokreślona
279.	Runowo dz. geod. nr 119/6	16-61	IV	10	ślad osadnictwa, nowożytność
280.	Runowo dz. geod. nr 283/1	16-61	V	16	ślad osadnictwa, średniowiecze
281.	Runowo dz. geod. nr 272/1, 273	16-61	VI	17	1/ ślad osadnictwa, epoka kamienia 2/ osada, średniowiecze
282.	Runowo dz. geod. 398/6	16-61	VII	18	osada, średniowiecze
283.	Sarnowo dz. geod. nr 27	16-63	I	20	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
284.	Sarnowo dz. geod. nr 123	17-63	1	9	ślad osadnictwa, nowożytność
285.	Sarnowo dz. geod. nr 38, 40/1	16-63	II	21	osada, średniowiecze
286.	Sarnowo dz. geod. nr 134	17-63	2	10	1/ ślad osadnictwa, neolit 2/ ślad osadnictwa, nowożytność

287.	Sarnowo dz. geod. nr 136	17-63	3	11	grodzisko?, chronologia nieokreślona
288.	Sarnowo dz. geod. nr 137/1	17-63	4	12	1/ ślad osadnictwa, epoka kamienia-wczesna epoka żelaza 2/ ślad osadnictwa, wczesna epoka żelaza
289.	Sarnowo dz. geod. nr 123, 125/1	17-63	5	13	ślad osadnictwa, pradzieje
290.	Stabunity dz. geod. nr 2/4	14-60	1	5	1/ ślad osadnictwa, neolit? 2/ osada?, wczesna epoka żelaza 3/ osada, XI-XII w.
291.	Stabunity dz. geod. nr 2/4	15-60	I	17	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ ślad osadnictwa, średniowiecze 3/ osada, nowożytność
292.	Stabunity dz. geod. nr 2/4	15-60	II	18	1/ ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze? 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
293.	Stabunity dz. geod. nr 44/3	15-60	III	19	kopiec graniczny?, nowożytność
294.	Stabunity dz. geod. nr 5/5	15-60	IV	20	1/ ślad osadnictwa, wczesna epoka żelaza 2/ ślad osadnictwa, średniowiecze 3/ osada?, nowożytność
295.	Stabunity dz. geod. nr 8/6	15-60	V	21	1/ osada, wczesna epoka żelaza 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
296.	Stabunity dz. geod. nr 8/6	15-60	VI	22	1/ ślad osadnictwa, epoka brązu 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
297.	Stabunity dz. geod. nr 9/1	15-60	VII	23	1/ ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze 2/ osada?, nowożytność
298.	Stabunity dz. geod. nr 259/1	15-60	VIII	25	1/ osada, wczesna epoka żelaza 2/ ślad osadnictwa, nowożytność

299.	Stabunity dz. geod. nr 12/8	15-60	IX	26	grodzisko?, chronologia nieokreślona
300.	Stabunity dz. geod. nr 72/4	15-60	X	30	kopiec graniczny?, nowożytność
301.	Stryjkowo dz. geod. nr 131/2, 133/1	18-61	1	1	ślad osadnictwa, późne średniowiecze
302.	Stryjkowo dz. geod. nr 130/4	18-61	2	2	ślad osadnictwa, późne średniowiecze
303.	Stryjkowo dz. geod. nr 144, 146/1	18-61	3	3	1/ ślad osadnictwa, epoka kamienia 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
304.	Stryjkowo dz. geod. nr 121/1, 122	18-61	4	4	1/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
305.	Stryjkowo dz. geod. nr 171/8, 260/2	18-61	5	5	1/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
306.	Stryjkowo dz. geod. nr 87/1, 3206/2	18-61	6	6	1/ ślad osadnictwa, epoka kamienia 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
307.	Stryjkowo dz. geod. nr 86/1	18-61	7	7	ślad osadnictwa, epoka kamienia
308.	Stryjkowo dz. geod. nr 56	18-61	8	8	obozowisko, epoka kamienia
309.	Stryjkowo dz. geod. nr 56	18-61	9	9	1/ ślad osadnictwa, epoka kamienia 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
310.	Stryjkowo dz. geod. nr 47	18-61	10	10	1/ ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze? 2/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze 3/ ślad osadnictwa, nowożytność
311.	Stryjkowo dz. geod. nr 58, 59, 66, 67/1	18-61	11	11	1/ ślad osadnictwa, epoka kamienia 2/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze 3/ ślad osadnictwa, nowożytność

312.	Suryty dz. geod. nr 42/5	18-62	1	15	1/ ślad osadnictwa, późne średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
313.	Suryty dz. geod. nr 3322/1	19-62	I	1	cmentarzysko?, chronologia nieokreślona [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]
314.	Suryty dz. geod. nr 38/18, 38/21, 38/22	19-62	II	6	osada, nowożytność
315.	Suryty dz. geod. nr 37/1, 37/2	19-62	III	7	ślad osadnictwa, nowożytność
316.	Świętnik dz. geod. nr 65/11, 65/12	17-62	II	22	ślad osadnictwa, nowożytność
317.	Świętnik dz. geod. nr 33/1, 33/3	17-62	III	23	ślad osadnictwa, nowożytność
318.	Świętnik dz. geod. nr 53/1, 64	17-63	5	37	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
319.	Wielochowo [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	16-62	I	2	ślad osadnictwa, epoka kamienia
320.	Wielochowo dz. geod. nr 65/2	16-62	II	22	ślad osadnictwa, nowożytność
321.	Wielochowo dz. geod. nr 54/6	16-62	III	23	ślad osadnictwa, nowożytność
322.	Wielochowo dz. geod. nr 22/7	16-62	IV	24	osada, nowożytność
323.	Wielochowo dz. geod. nr 6/5, 9/4	15-62	V	21	ślad osadnictwa, nowożytność
324.	Workiejmy [stanowisko archiwalne, brak lokalizacji]	15-61	I	1	1/ kurhan, epoka brązu 2/ kurhan, wczesna epoka żelaza
325.	Workiejmy dz. geod. nr 37/13	15-61	II	2	cmentarzysko kurhanowe, epoka brązu
326.	Workiejmy dz. geod. nr 3174	15-61	III	3	grodzisko, wczesna epoka żelaza rejestr zabytków nr C-066

327.	Workiejmy dz. geod. nr 98/1	15-61	IV	5	1/ ślad osadnictwa, epoka kamienia 2/ ślad osadnictwa, wczesna epoka żelaza 3/ ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze
328.	Workiejmy dz. geod. nr 96/3, 134/5, 200	15-61	V	6	1/ ślad osadnictwa, epoka brązu 2/ ślad osadnictwa, wczesne średniowiecze 3/ ślad osadnictwa, średniowiecze
329.	Workiejmy dz. geod. nr 4/34	15-61	VI	7	ślad osadnictwa, średniowiecze
330.	Workiejmy dz. geod. nr 76, 78	15-61	VII	9	osada, nowożytność
331.	Workiejmy dz. geod. nr 81/5	15-61	VIII	10	ślad osadnictwa, nowożytność
332.	Workiejmy dz. geod. nr 121/2, 127/5	15-61	IX	11	ślad osadnictwa, nowożytność
333.	Workiejmy dz. geod. nr 4/34	15-60	X	27	1/ ślad osadnictwa, pradzieje 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
334.	Workiejmy dz. geod. nr 4/24, 4/25, 4/26, 4/27, 4/30, 4/31, 4/32, 4/33, 21	15-60	XI	28	1/ ślad osadnictwa, średniowiecze 2/ ślad osadnictwa, nowożytność
335.	Żytowo dz. geod. nr 9/6, 12/2	15-62	I	5	1/ ślad osadnictwa średniowiecze 2/ osada, nowożytność
336.	Żytowo dz. geod. nr 13/10, 14/14, 14/16, 14/18, 14/19, 14/20, 14/21, 14/22, 14/23, 14/24, 15/20, 15/25, 15/26	15-62	II	6	1/ osada, wczesna epoka żelaza 2/ osada, nowożytność

8. REKOMENDACJA I WNIOSKI ZAWARTE W AUDYCIE KRAJOBRAZOWYM

Zgodnie z art. 38a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 293 z późn. zm.) dla obszaru województwa sporządza się, nie rzadziej niż raz na 20 lat, audyt krajobrazowy. Audyt krajobrazowy identyfikuje krajobrazy występujące na całym obszarze województwa, określa ich cechy charakterystyczne oraz dokonuje oceny ich wartości.

Granic krajobrazów priorytetowych oraz rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym Sejmik Samorządowy Województwa Warmińsko – Mazurskiego nie wniósł. Audyt krajobrazowy dla województwa warmińsko – mazurskiego jest w trakcie opracowania.

9. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA, ORAZ ZAPEWNIENIA DOSTĘPNOŚCI OSOBOM ZE

SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

9.1. Powietrze atmosferyczne

9.1.1. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

Stan sanitarny powietrza atmosferycznego na terenie gminy Lidzbark Warmiński nie był dotychczas objęty monitoringiem. Stosowne badania powietrza atmosferycznego wykonuje Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, który jak dotychczas nie prowadził żadnych pomiarów na terenie analizowanej gminy. W celu podania zbliżonych wartości poniżej został podany stan sanitarny powietrza na terenie miasta Lidzbark Warmiński. Opierając się na raportach o stanie środowiska województwa warmińsko – mazurskiego sporządzonych przez WIOŚ za lata 1999 – 2002 r., rejon powiatu lidzbarskiego został objęty jednorazowym badaniem przeprowadzonym w celu stwierdzenia stanu sanitarnego powietrza w mieście Lidzbark Warmiński. Pomiary zostały wykonane przez automatyczną mobilną stację pomiarową, tj. za pomocą ambulansu należącego do WIOŚ, służącego do pomiarów emisji. Ambulans wykonywał pomiary w dniach od 8 do 30 01.2001 r. w rejonie Szkoły Muzycznej przy ulicy Orła Białego 2 na terenie miasta Lidzbark Warmiński.

Zainstalowane w ambulansie przyrządy pomiarowe pozwalają na wykonywanie pomiarów następujących substancji zawartych w badanym powietrzu: amoniak, dwutlenek siarki, tlenek i dwutlenek azotu, pył zawieszony oraz tlenek węgla.

Wartości zmierzone na każdym z przyrządów są rejestrowane co 3 sek., a następnie przetwarzane na sygnał, proporcjonalny do stężenia badanej substancji. W dwóch tabelach poniżej przedstawiono wyniki przeprowadzonych pomiarów (źródło - raport o stanie środowiska województwa warmińsko – mazurskiego w roku 2001).

Tabela 13. Wyniki pomiarów emisji prowadzonych przez ambulans WIOŚ na terenie miasta Lidzbark Warm. 2001 r. zestawienie trzydziestominutowych stężeń dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla i amoniaku w powietrzu.

Wyszczególnienie uzysk. wartości	**Dwutlenek siarki**		**Dwutlenek azotu**		**Tlenek węgla**		**Amoniak**	
	[μg/m³]	**[%D30]**	**[μg/m³]**	**[%D30]**	**[μg/m³]**	**[%D30]**	**[μg/m³]**	**[%D30]**
Wartość maks. w serii pomiarowej	136	27,2	85	17,0	1,99	9,95	23	5,8
Wartość średnia z serii pomiarowej	36,1	7,2	24,5	4,9	0,7	3,5	5,6	1,4

Tabela 14. Wyniki pomiarów imisji na terenie miasta Lidzbark Warmiński w styczniu 2001 r. - zestawienie średnich dobowych stężeń dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla i amoniaku w powietrzu (WIOŚ).

Wyszczególnienie uzysk. wartości	Dwutlenek siarki		Dwutlenek azotu		Tlenek węgla		Amoniak	
	[μg/m³]	[%D24]	[μg/m³]	[%D24]	[μg/m³]	[%D24]	[μg/m³]	[%D24]
Wartość maks. w serii pomiarowej	74	49,3	43	28,7	0,94	18,8	8,4	4,2

Wartość średnia z serii pomiarowej	36	24	25	16,6	0,7	14,0	5,6	2,8

Dane dotyczące stanu sanitarnego powietrza uzupełniła pierwsza i druga ocena roczna jakości powietrza w województwie warmińsko – mazurskim, wykonana w oparciu o nowe przepisy, wprowadzone w życie ustawą Prawo ochrony środowiska, wydaną w kwietniu 2002 r. Celem corocznej oceny jakości powietrza jest uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń na obszarze stref, w tym aglomeracji, w zakresie umożliwiającym:

- dokonanie klasyfikacji stref w oparciu o przyjęte kryteria;
- uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń na obszarze aglomeracji lub innej strefy, w zakresie umożliwiającym wskazanie obszarów przekroczeń wartości kryterialnych oraz określenie poziomów stężeń występujących na tych obszarach;
  - wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w określonych rejonach;
  - wskazanie potrzeb w zakresie wzmocnienia istniejącego systemu monitoringu i oceny.

Ocena i wynikające z niej działania odnoszone są do obszarów nazywanych strefami. Zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska *(tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1219)* strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy;
- obszar powiatu niewchodzący w skład aglomeracji.

Z tego powodu badaniem monitoringowym został objęty także powiat lidzbarski. Oceny dokonuje się z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów:

- ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi;
- ustanowionych ze względu na ochronę roślin.

W granicach obszaru gminy nie prowadzono badań monitoringowych stanu jakości powietrza. Badania jakościowe dokonywane są natomiast na poziomie regionalnym, w odniesieniu do podziału województwa warmińsko-mazurskiego na trzy strefy: 1) miasto Olsztyn, 2) miasto Elbląg, 3) strefa warmińsko-mazurska. Obszar gminy Lidzbark Warmiński znajduje się w strefie warmińsko-mazurskiej, jednak w jego graniach i w jego najbliższym otoczeniu nie znajdowały się punkty sieci monitoringu regionalnego jakość powietrza. W każdej z w/w stref przeprowadzono ocenę jakości powietrza uwzględniając wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012, poz. 1031). Ocenę przeprowadzono oddzielnie dla każdego zanieczyszczenia z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów:

- ze względu na ochronę zdrowia ludzi, dla substancji: benzen, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, ozon, tlenek węgla, pył PM_{10}, pył $PM_{2.5}$ oraz kadm, nikiel, ołów, arsen i benzo(a)piren w pyle zawieszonym PM_{10};
- ze względu na ochronę roślin dla substancji: dwutlenek siarki, tlenki azotu, ozon.

Wyniki pomiarów jakości powietrza w strefach województwa warmińsko-mazurskiego, za 2013 rok, przedstawiają się następująco:

- stężenia zanieczyszczeń: SO_2, O_3, NO_2/NO_x, CO, pyłu $PM_{2,5}$, ołowiu, arsenu, kadmu, niklu w pyle PM_{10} ze względu na ochronę zdrowia i roślin nie przekraczały wartości odpowiednio dopuszczalnych i docelowych określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012, poz. 1031). Wystąpiły przekroczenia wartości celu długoterminowego dla ozonu zarówno pod kątem ochrony zdrowia jak i roślin. Stężenia metali w pyle od kilku lat mieszczą się poniżej dolnych progów oszacowania określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 18 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. 2012, poz. 1032),

- w 2013 roku wystąpiły przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyle PM_{10} w każdej z trzech stref,
- główną przyczyną wystąpienia przekroczeń była wzmożona emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunalnych spowodowana niekorzystnymi warunkami klimatycznymi w okresie zimowym oraz spalaniem słabej jakości materiału grzewczego *w mało wydajnych piecach.*

Należy podkreślić, że ocena jakości powietrza dotyczy całościowo danej strefy, ma zatem wymiar regionalny i nie świadczy bezpośrednio o jakości powietrza na obszarze gminy. Dodatkowo, przekroczenia norm określonych dla poszczególnych poziomów substancji w powietrzu odnotowane były poza granicami obszaru gminy.

9.2. Główne źródła emisji do atmosfery

Głównymi źródłami zorganizowanej emisji substancji dokonywanej na gminy Lidzbark Warmiński są prowadzone procesy energetycznego spalania paliw, a także – w niewielkim stopniu – prowadzone procesy technologiczne.

W strukturze zużycia paliw, które są przeznaczone na spalanie energetyczne zdecydowanie dominuje węgiel kamienny. Jest on podstawowym paliwem, stosowanym na terenie gminy Lidzbark Warmiński. Łączne zużycie poszczególnych rodzajów paliw, obliczone dla wszystkich przedsiębiorstw składających kwartalne informacje o zakresie korzystania ze środowiska, dla gminy Lidzbark Warmiński zostało przedstawione w niżej zamieszczonej tabeli (źródło – Urząd Marszałkowski w Olsztynie + dane własne uzyskane z gmin).

Tabela 15. Spalanie energetyczne poszczególnych rodzajów paliw na terenie gminy w 2002 roku.

L.p.	Gmina	Węgiel kamienny [tys. Mg]	Olej opałowy [tys. Mg]	Gaz [mln. m^3]	Biomasa [tys. Mg]
1	Gm. Lidzbark Warmiński	0,227	0,030	0,002	0,000

Powyższa tabela uwidacznia fakt, iż na terenie gminy Lidzbark Warmiński utrzymuje się niekorzystna struktura zużycia paliw, polegająca na zdominowaniu energetyki cieplnej przez węgiel kamienny. Natomiast, jak dotychczas, udział paliw odnawialnych jest znikomy.

Taki sam wniosek nasuwa się również po lekturze Strategii ekoenergetycznej powiatu lidzbarskiego, co potwierdza konieczność przeprowadzenia zasadniczych zmian zmierzających w kierunku stopniowego odchodzenia od paliw tradycyjnych, na rzecz coraz szerszego wykorzystywania biomasy jako odnawialnego, perspektywicznego paliwa przeznaczonego do spalania energetycznego w instalacjach grzewczych.

Emisja substancji podczas prowadzonych procesów technologicznych stanowi niewielki procent emisji, w odniesieniu do energetycznego spalania paliw.

Do najważniejszych źródeł zanieczyszczeń powietrza zalicza się są emisję związaną z ruchem pojazdów silnikowych (ruch po drogach, ruch w obrębie toru motocrossowego) oraz emisję związaną z indywidualnym ogrzewaniem budynków. Na obszarze gminy nie występują uciążliwe dla powietrza zakłady produkcyjne. Ponadto, z racji odbywającej się tu produkcji rolniczej, może dochodzić do zanieczyszczeń powietrza w postaci wytwarzania gazów złowonnych (odorów). Źródłami odorów są czynności związane z: hodowlą zwierząt, chemizacją rolnictwa, funkcjonowaniem szamb.

9.3. Hałas i klimat akustyczny

Jedyne badania dotyczące hałasu i klimatu akustycznego przeprowadzono przez ambulans WIOŚ na terenie gminy i miasta Lidzbark Warmiński w styczniu 2001 r.

Hałasem nazywamy dźwięki o częstotliwościach i natężeniach stwarzających uciążliwość dla ludzi i środowiska. Podstawowym technicznym wskaźnikiem oceny poziomu hałasu w środowisku lub ogólnej oceny stanu klimatu akustycznego jest równoważny poziom dźwięku A wyrażany w decybelach (dB). Hałas pochodzenia antropogenicznego, występujący w środowisku, można podzielić na dwie podstawowe kategorie: hałas komunikacyjny (przede wszystkim drogowy) oraz hałas przemysłowy. Rozwój komunikacji i transportu sprawia, że problem uciążliwości hałasu dotyczy obecnie nie tylko dużych miast, ale również miast średniej wielkości, a także mniejszych miejscowości znajdujących się przy ruchliwych trasach komunikacyjnych.

Podstawowym źródłem hałasu, decydującym o klimacie akustycznym tego terenu jest komunikacja drogowa.

Hałas drogowy wywiera dominujący wpływ na klimat akustyczny środowiska zarówno ze względu na powszechność występowania, jak i długi czas jego oddziaływania. Jedną z głównych przyczyn zagrożenia hałasem komunikacyjnym w ostatnich latach jest intensyfikacja ruchu drogowego. Uciążliwość tras komunikacyjnych zależy głównie od następujących czynników: natężenia ruchu, struktury strumienia pojazdów oraz ich prędkości, rodzaju i stanu technicznego nawierzchni oraz odległości zabudowy mieszkaniowej od drogi stanowiącej źródło hałasu. Bardzo ważnym czynnikiem jest również stan techniczny pojazdów.

Niewątpliwie podstawowym czynnikiem mającym wpływ na emisję hałasu komunikacyjnego jest ranga, a także łączna długość wszystkich dróg położonych na terenie gminy Lidzbark Warmiński. Z tego względu bardzo istotna staje się ogólna charakterystyka wszystkich dróg znajdujących się na terenie powiatu.

Układ dróg w gminie Lidzbark Warmiński zapewnia głównie połączenia o znaczeniu regionalnym. Najbardziej nasilony transport przebiega drogą nr 51 (Olsztyn – Dobre Miasto – Lidzbark Warmiński – Bartoszyce – przejście graniczne Bezledy). Analizowana droga ma niewątpliwie największy wpływ na emisję hałasu drogowego na terenie miasta ze względu na znaczne nasilenie ruchu na tej trasie oraz w wyniku znacznego udziału transportu ciężkiego (wynika to z faktu, że w tym przypadku, znaczny udział odgrywa transport spedycyjny, w kierunku, bądź też, z kierunku, międzynarodowego przejścia granicznego w Bezledach – odbywa się on w znacznej mierze przy pomocy transportu ciężkiego, głównie typu TIR). Taki charakter transportu powoduje wzmożoną emisję hałasu do środowiska. Z uwagi na brak pomierzonych wartości hałasu drogowego na terenie gminy Lidzbark Warmiński, trudno jest wymiernie ocenić, w jakim stopniu emitowany hałas komunikacyjny rzutuje na ogólny stan klimatu akustycznego w pobliżu drogi krajowej nr 51 na terenie miasta Lidzbark Warmiński. Z tego powodu należałoby przeprowadzić stosowne pomiary hałasu na terenie miasta i na podstawie uzyskanych wyników dokonać oceny zagrożenia hałasem. Zgodnie z wytycznymi Instytutu Ochrony Środowiska, obszarem „szczególnej uciążliwości hałasowej" jest teren o wysokim poziomie hałasu, przekraczającym wielkość normatywną zwaną poziomem progowym L_{Apr}. Poziom progowy hałasu drogowego oddziałującego na tereny zabudowy mieszkaniowej ustalono na 65 dB(A) dla pory dziennej i 45 dB(A) dla pory nocnej. Ze względu na brak przeprowadzonych pomiarów, trudno jest ocenić, czy taki poziom jest przekroczony także na terenie należącym do gminy Lidzbark Warmiński.

Drogi te należy modernizować i remontować poprzez nakładanie świeżych nawierzchni bitumicznych, co zostało także wyszczególnione w aktualizacji Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025. W odróżnieniu od hałasu komunikacyjnego, hałas emitowany przez

zakłady przemysłowe, stanowi uciążliwość przede wszystkim dla osób zamieszkujących w pobliżu źródeł jego emisji.

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński nie występują zakłady, które emitują dokuczliwy hałas przemysłowy.

Obowiązujące przepisy prawne (w szczególności Art. 25 Ustawy Prawo ochrony środowiska, - tj. Dz. U. 2020, poz. 1219), określają, że źródłem informacji o hałasie w środowisku jest w przede wszystkim Państwowy Monitoring Środowiska (PMŚ). Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu L_{DWN} i L_N oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu. Spośród źródeł hałasu, największe uciążliwości powodują źródła hałasu komunikacyjnego, tzn. pojazdy silnikowe poruszające się po drogach (zwłaszcza drodze krajowej DK 51 i drodze wojewódzkiej DW 513) oraz w obrębie toru motocrossowego. Źródłem hałasu są także inne antropogeniczne źródła hałasu (związane z działalnością człowieka, np. praca maszyn rolniczych). Nie powodują one jednak znaczącego pogorszenia warunków akustycznych na terenach chronionych akustycznie. Poziomy hałasu w środowisku powinny spełniać dopuszczalne normy, które reguluje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t. j. Dz. U. 2014, poz. 112). Rozporządzenie odnosi się do poszczególnych grup źródeł hałasu i dopuszczalnych poziomów hałasu dla pory dziennej i pory nocnej, względem rodzajów terenów przeznaczonych:

- pod zabudowę mieszkaniową;
- pod szpitale i domy opieki społecznej;
- pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży;
- na cele uzdrowiskowe;
- na cele rekreacyjno-wypoczynkowe;
- na cele mieszkaniowo-usługowe.

9.4. Promieniowanie (jonizujące i niejonizujące)

9.4.1. Promieniowanie jonizujące

Występujące w gminie Lidzbark Warmiński promieniowanie jonizujące oparte jest przede wszystkim na poziomie radiacji ze źródeł naturalnych, związanych z rozpadem pierwiastków promieniotwórczych naturalnie występujących w przyrodzie. Zagrożenia w dziedzinie promieniowania jonizującego na terenie gminy Lidzbark Warmiński mogą stwarzać wyłącznie źródła promieniowania pochodzące z zewnątrz. Poza naturalnymi źródłami promieniowania znajdującymi się w glebie, wodzie i w powietrzu, na terenie powiatu lidzbarskiego występują także sztuczne źródła promieniowania, które możemy podzielić na trzy grupy:

- zamknięte źródła promieniowania o małej aktywności, znajdujące się w szczelnej obudowie, używane w pracach diagnostycznych;
- aparatura rentgenowska;
- otwarte źródła promieniowania, które znajdują się w zakładach posiadających materiały izotopowe używane do prac naukowych, w pracowniach medycznych.

Funkcjonowanie sztucznych źródeł promieniowania jonizującego nie stwarza zagrożenia dla mieszkańców. Ewentualne awarie mogą mieć charakter wyłącznie lokalny i nie zagrażają terenom sąsiednim.

9.4.2. Promieniowanie niejonizujące

Promieniowanie niejonizujące związane jest z występowaniem pól elektromagnetycznych. Do głównych źródeł powstawania pól elektromagnetycznych należą:

- linie elektroenergetyczne i stacje transformatorowe;
- obiekty radiokomunikacyjne, w tym: stacje nadawcze radiowe, telewizyjne, stacje telefonii komórkowej;
- stacje radiolokacyjne.

Istotny wpływ na środowisko mają linie i stacje elektroenergetyczne o napięciach znamionowych równych co najmniej 110 kV i wyższych. Na obszarze gminy źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego są napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV, przecinające gminę na osi północ południe po wschodniej stronie miasta z odgałęzieniem na wschód. Linie elektroenergetyczne powodują ograniczenia możliwości zabudowy terenów i ich otoczenia, w myśl zapisów Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymywania tych pomiarów (Dz. U. 2003 nr 192, poz. 1883). Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku zróżnicowane są dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludzi.

Na obszarze należącym do powiatu lidzbarskiego obiektami radiokomunikacyjnymi, które mogą mieć pewien wpływ na środowisko są stacje bazowe telefonii komórkowej. Pola elektromagnetyczne, które są emitowane przy antenach telefonii komórkowej, oddziaływują na przestrzeni kilkunastu metrów, przede wszystkim na poziomie zawieszenia anteny. Normy techniczne i przepisy aktualnie stosowane w Polsce, dotyczące umieszczania anten stacji, zabezpieczają wymagane odległości od miejsc przebywania ludzi.

9.5. Środowisko i zdrowie

Środowisko, w którym człowiek przebywa w całym okresie swego życia, jest jednym z głównych uwarunkowań jego zdrowia. Aktualny stan wiedzy o związkach pomiędzy zdrowiem i środowiskiem potwierdza zależność stanu zdrowia i jakości życia od jakości środowiska. Ograniczenie i zapobieganie środowiskowym zagrożeniom zdrowia jest niezbędnym elementem zarówno polityki ekologicznej państwa, jak i polityki ochrony zdrowia obywateli. Punktem wyjścia tak ukierunkowanej polityki jest przyjęcie zasady, że środowisko oddziałuje na człowieka zarówno w sensie pozytywnym, jak i negatywnym. To oddziaływanie odnosi się nie tylko do specyficznych czynników antropogenicznych w środowisku, takich jak substancje chemiczne, czynniki biologiczne i fizyczne, ale również do elementów środowiska komunalnego, mieszkalnego i środowiska pracy, a także do głównych komponentów środowiska naturalnego, tj. powietrza, atmosferycznego, gleby, wody i znacznej części biosfery.

Strategicznym celem polityki ekologicznej państwa w odniesieniu do związków środowiska ze zdrowiem jest zapobieganie zagrożeniom zdrowia w środowisku i ograniczenie ryzyka dla zdrowia wynikającego z narażenia na szkodliwe dla zdrowia czynniki środowiskowe. Osiągnięcie tego celu wymaga działań systemowych wraz z identyfikacją potencjalnych i rzeczywistych zagrożeń zdrowia w środowisku, ocenę narażenia i ryzyka zdrowotnego oraz wprowadzanie i egzekwowanie przepisów dotyczących kontroli szkodliwych dla zdrowia emisji do środowiska. Zadania w zakresie poprawy środowiska należą do najważniejszych, ponieważ ich realizacja i uzyskane efekty w sposób znaczący wpływają na jakość życia i zdrowia ludności. Zadania te należą do najtrudniejszych do wykonania i najbardziej kosztownych. Różnorodność i bogactwo środowiska przyrodniczego, urozmaicona rzeźba terenu, zwarte kompleksy leśne, liczne jeziora, torfowiska i podmokłe łąki oraz czyste powietrze, bogata flora i fauna, preferują rejon południowo wschodni do rozwoju różnych form rekreacji oraz rolnictwa wytwarzającego produkty najwyższej

jakości (zdrowej żywności). Źródła zanieczyszczenia wód z terenów wiejskich określa się jako rolnicze i pozarolnicze. Źródła rolnicze można podzielić na:

- punktowe, np. zagroda wiejska, wiejskie wysypisko śmieci, składowisko stałych i płynnych odchodów zwierzęcych, nieszczelna instalacja sanitarna;
- obszarowe – użytki rolne, zwłaszcza grunty orne.

Tabela 16. Główne rodzaje i źródła zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa oraz ich skutki dla środowiska

Źródła zanieczyszczeń	Rodzaj zanieczyszczeń	Skutki dla środowiska
Nawozy mineralne i naturalne stosowane w nadmiernych dawkach lub w niewłaściwy sposób	Składniki pokarmowe roślin, głownie azotany i fosforany	Pogorszenie jakości wody pitnej, nadmierny rozwój planktonu w wodach powierzchn., zakwity wód
Chemiczna ochrona roślin, stosowanie osadów ściekowych i kompostów przemysłowych	Substancje toksyczne – środki ochrony roślin, metale ciężkie	Skażenie wód, Zagrożenie dla życia biologicznego w wodach, Wyłączenie wód z rekreacji
Erozja wodna i wietrzna, stosowanie nawozów naturalnych i organicznych w niewłaściwy sposób	Drobne nie- i organiczne cząstki gleby tworzące zawiesinę	Zagrożenie dla życia biologicznego, wyłączenie z rekreacji, trudny przesył wody

Główne zanieczyszczenia wód – związki azotu i fosforu – wprowadzane są do gleby z nawozami. Azot w formie związków amonowych i azotanowych trafia do gleby z nawozami, w postaci opadu atmosferycznego lub w wyniku wiązania przez bakterie. Azot amonowy ulega procesowi nitryfikacji i przechodzi w azot azotanowy, wymywany do płytkich wód gruntowych, także wgłębnych; częściowo ulatnia się jako NH_3. Wody powierzchniowe zanieczyszczane są azotanami w wyniku spływów powierzchniowych (erozji), odpływu z wodami drenarskimi lub przemieszczania z wodami wgłębnymi. Źródłem zanieczyszczenia azotanami wód gruntowych – w obrębie zagrody – są źle przechowywane nawozy naturalne, także nieszczelne zbiorniki do gromadzenia nieczystości i płynnych odchodów zwierzęcych. Związki fosforu – fosforany – wprowadzane w formie nawozów nie ulegają ani wymywaniu ani ulatnianiu się, natomiast mogą przenikać do wód powierzchniowych wraz ze spływami cząsteczek gleby w wyniku erozji. Azotany i fosforany decydują o rozwoju planktonu, tzw. zakwitach wód.

Stopień oddziaływania punktowych i obszarowych źródeł zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych, związanych z rolniczym użytkowaniem gruntów zależy od:

- stanu infrastruktury technicznej na obszarach wiejskich;
- koncentracji produkcji zwierzęcej i sposobu składowania/przechowywania odchodów zwierzęcych;
- ilości ludności i liczby gospodarstw domowych oraz stanu ich wyposażenia w urządzenia sanitarne.

9.6. Poważne awarie przemysłowe

Poprzez wyrażenie „poważne awarie" rozumie się nagłe zdarzenia, w szczególności emisje, pożary lub eksplozje powstałe w trakcie prowadzenia procesów przemysłowych, a także magazynowania lub transportu z udziałem substancji, bądź preparatów niebezpiecznych. W wyniku takich zdarzeń może powstać zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, lub też skażenie środowiska. Ustawa Prawo Ochrony Środowiska (tj. Dz. U z 2020 r. poz. 1219). W rejestrze „potencjalnych sprawców nadzwyczajnych zagrożeń środowiska" prowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, brak zakładów znajdujących się na terenie powiatu lidzbarskiego z grupy zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, ani też, z grupy zakładów o

zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Trzecią grupę ryzyka stanowią zakłady posiadające substancje lub preparaty niebezpieczne. Kwalifikują się tu między innymi zakłady posiadające od 300 kg do 40 Mg ciekłego amoniaku używanego do celów przetwórstwa spożywczego. W tej grupie także nie znajduje się żaden zakład znajdujący się na terenie gminy Lidzbark Warmiński.

Źródłami nadzwyczajnych, antropogenicznych zagrożeń środowiska mogą być m.in.:

- procesy przemysłowe i magazynowanie substancji niebezpiecznych w zakładach mogących być źródłem poważnej awarii (tzn. zakładach o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ZDR, zakładach o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej ZZR, zakładach pozostałych, których działalność może spowodować poważną awarię);
- procesy przemysłowe i magazynowanie substancji niebezpiecznych w zakładach nienależących do wyżej wymienionych grup;
- wypadki w transporcie materiałów niebezpiecznych (np. przewóz samochodowy, transport rurociągowy).

Na obszarze gminy nie występują zakłady o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Potencjalnym zagrożeniem jest transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Usytuowanie na terenie gm. Lidzbark Warmiński ważnych szlaków komunikacyjnych, stanowi potencjał rozwojowy, zwiększa potencjalne możliwości wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych. Na terenie Gminy transport substancji niebezpiecznych odbywa się drogą krajową nr 51.

10. Uwarunkowania dotyczące ochrony uzdrowiskowej

Na obszarze gminy istnieją dogodne możliwości w zakresie rozwoju funkcji uzdrowiskowej, co ma związek z występowaniem udokumentowanych złóż wód termalnych, czego wyrazem jest zrealizowany na terenie miasta kompleks „Term Warmińskich" oraz planowany obszar ochrony uzdrowiskowej „Lidzbark Warmiński".

Gmina, która zamierza wystąpić o nadanie danemu obszarowi statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej, w celu określenia możliwości prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego na tym obszarze, sporządza operat uzdrowiskowy – dla obszaru ochrony uzdrowiskowej „Lidzbark Warmiński". Operat sporządzono w 2014 r.

Na obszarze uzdrowiska wydziela się strefy ochronne A, B, C - strefy ochrony uzdrowiskowej (A, B, C), to części obszaru uzdrowiska albo obszaru ochrony uzdrowiskowej, określone w statucie uzdrowiska, wydzielone w celu ochrony czynników leczniczych i naturalnych surowców leczniczych, walorów środowiska i urządzeń uzdrowiskowych.

Zgodnie z Operatem uzdrowiskowym w celu prawidłowego, kształtowania przestrzeni służącej lecznictwu uzdrowiskowemu (zgodnego z art. 38 i 38a ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych – t. j. Dz. U. z 2012 poz. 651) przyjęto obszar składający się z 2 sołectw gminy wiejskiej Lidzbark Warmińskich i osiedla uzdrowiskowego:

- powierzchnia łączna projektowanego obszaru ochrony uzdrowiskowej – 1 722,96 ha, w tym:
  - powierzchnia Strefy „A" ochrony uzdrowiskowej – 119,95 ha,
  - powierzchnia Strefy „B" ochrony uzdrowiskowej – 486,77 ha,
  - powierzchnia Strefy „C" ochrony uzdrowiskowej – 1 116,24 ha.

Tak przyjęta koncepcja planowanego uzdrowiska wymaga wspólnych działań obu gmin (miasta Lidzbark

Warmiński i gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński). W związku z tym gmina wiejska i miejska przystąpiły do Porozumienia Międzygminnego dotyczącego nadania części gminy miejskiej i wiejskiej statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej – czego wyrazem po stronie gminy wiejskiej jest Uchwała nr XLII/339/2014 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 25 lipca 2014 r.

Gmina wiejska Lidzbark Warmiński i gmina miejska Lidzbark Warmiński wystąpiły wspólnie do Ministra Zdrowia z prośbą o wydanie decyzji w sprawie potwierdzenia możliwości lecznictwa uzdrowiskowego na obszarze uznanym za obszar ochrony uzdrowiskowej „Lidzbark Warmiński". W odpowiedzi Minister Zdrowia wydał Decyzję nr 80 z dnia 10 września 2014 (MZ-OZU-520-1/WS/14) zgodnie z którą:

- potwierdzono możliwość lecznictwa uzdrowiskowego na obszarze uznanym za obszar ochrony uzdrowiskowej „Lidzbark Warmiński", obejmującym część gminy miejskiej – Osiedle Uzdrowiskowe miasta Lidzbark Warmiński oraz część gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński w obszarach sołectw Łabno i Medyny;
- ustalono dla obszaru ochrony uzdrowiskowej „Lidzbark Warmiński", w oparciu o przedstawione świadectwa potwierdzające właściwości lecznicze naturalnych surowców i właściwości lecznicze klimatu, następujące kierunki lecznicze: choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby neurologiczne.

11. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

11.1. Struktura administracyjna gminy

Gmina Lidzbark Warmiński zajmuje powierzchnię 373 km^2 i stanowi 40% powiatu lidzbarskiego. Gmina jest podzielona na 42 obręby, w ramach, których funkcjonuje 40 sołectw: Babiak, Blanki, Bobrownik, Bugi, Drwęca, Ignalin, Jagoty, Jarandowo, Kaszuny, Kierz, Kłębowo, Knipy, Kochanówka, Koniewo, Kotowo, Kraszewo, Lauda, Łabno, Markajmy, Medyny, Miejska Wola, Miłogórze, Morawa, Nowa Wieś Wielka, Nowosady, Pilnik, Pomorowo, Redy, Rogóż, Runowo, Sarnowo, Stryjkowo, Suryty, Świętnik, Wielochowo, Workiejmy, Wróblik, Zaręby, Żytowo. W tym 55 miejscowości, gdzie do największych należą:

- Rogóż – 594 mieszkańców
- Kraszewo – 562 mieszkańców
- Łaniewo – 317 mieszkańców
- Runowo – 368 mieszkańców
- Pilnik – 278 mieszkańców
- Miłogórze – 329 mieszkańców
- Ignalin – 243 mieszkańców
- Kłębowo – 214 mieszkańców.

Tabela 17. Ludność w poszczególnych miejscowościach

Lp.	Nazwa miejscowości	Ludność ogółem na 31.12.2007 r.	Ludność ogółem na 31.12.2019 r.	Różnica w liczbach bezwzględnych	Różnica w %
1.	Babiak	220	182	-38	-17
2.	Blanki	161	164	+3	+2,5
3.	Bobrownik	78	88	+10	+12,8
4.	Bugi	61	63	+2	+2,8
5.	Budniki	35	49	+14	+40,0
6.	Długołęka	45	48	+3	+6,7
7.	Drwęca	73	68	-15	- 20,5
8.	Ignalin	247	243	-3	- 1,2
9.	Jarandowo	128	120	-8	- 6,2
10.	Jagoty	64	70	+6	+9,4
11.	Jagodów	3	3	-	-
12.	Koniewo	120	118	-2	- 1,6
13.	Koniewo - Osada	90	83	-7	- 7,8
14.	Kotowo	64	53	-11	- 17,2
15.	Kierz	46	38	-8	- 17,4
16.	Knipy	166	145	21	- 12,7
17.	Kraszewo	584	562	-22	- 3,8
18.	Chełm	14	9	-5	- 35,7
19.	Kochanówka	173	183	+10	+5,8
20.	Kłębowo	225	214	-11	- 4,9
21.	Kłusyty Wielkie	1	0	-1	-100
22.	Kaszuny	58	55	-3	- 5,2
23.	Lauda	76	111	+35	+46,1
24.	Łabno	57	61	+4	+7,0
25.	Łaniewo	362	317	-45	- 12,4
26.	Łaniewo leśnictwo	42	33	-9	- 21,4
27.	Markajmy	193	178	-15	- 7,8
28.	Marków	51	51	-	-
29.	Miejska Wola	69	71	+2	+2,9
30.	Krasny Bór	13	6	-7	-53,8
31.	Miłogórze	301	329	+28	+9,3
32.	Medyny	162	153	-9	-5,6
33.	Dębiec	10	10	-	-
34.	Morawa	153	131	-22	- 14,4
35.	Nowa Wieś Wielka	124	128	+4	+3,2
36.	Nowosady	120	109	-11	-9,16
37.	Pomorowo	25	23	-2	-8
38.	Pilnik	338	278	-60	-17,5
39.	Rogóż	642	594	-48	-7,5
40.	Wojdyty	7	9	+2	+28,6
41.	Runowo	372	368	-4	-1,1
42.	Redy	103	87	-16	-15,5

43.	Redy - Osada	156	131	-25	-16,1
44.	Sarnowo	117	136	+19	-16,2
45.	Stryjkowo	157	140	-17	-10,8
46.	Suryty	77	76	-1	-1,3
47.	Gajlity	5	5	-	-
48.	Świętnik	84	82	-2	-2,4
49.	Stabunity	16	29	+13	+81,2
50.	Wielochowo	97	108	+11	+11,3
51.	Widryki	57	62	+5	+8,8
52.	Wróblik	75	67	+8	+10,7
53.	Workiejmy	61	45	+16	+26,2
54.	Zaręby	150	107	-43	- 28,7
55.	Żytowo	37	44	+7	+18,9
RAZEM		6965	6637	- 328	- 4.71

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UG w Lidzbarku Warmińskim

11.2. Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne

11.2.1. Analiza ekonomiczna

Gmina Lidzbark Warmiński jest jedną z czterech gmin powiatu lidzbarskiego i posiada zdecydowanie charakter rolniczy (użytki rolne stanowią 56% powierzchni). Jednakże walory krajobrazowe, atrakcyjność przyrodnicza, szlaki turystyczne, szczególnie kajakowe, piesze i rowerowe, stwarzają warunki dla rozwoju funkcji turystycznej i uzdrowiskowej. Do miejscowości koncentrujących największą zabudowę mieszkaniową oraz usługi zaliczamy: Markajmy, Kraszewo, Rogóż. Z kolei pod względem turystycznym do najbardziej rozwiniętych zalicza się miejscowości: Wielochowo, Kłębowo, Blanki i Suryty, a pod względem walorów uzdrowiskowych należy wyróżnić przede wszystkim Łabno oraz Medyny.

11.2.2. Działalność gospodarcza

Analiza obszaru całej gminy pod względem podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru na 1000 ludności w latach 2005-2019 wykazuje stosunkowo równomierny ich wzrost. Na podstawie linii trendu wprowadzonej na poniższym wykresie można przypuszczać, że podobnie do minionych lat liczba podmiotów gospodarczych w przyszłości gminy Lidzbark Warmiński będzie wzrastać.

Zgodnie z danymi opublikowanymi w GUS w gminie Lidzbark Warmiński dominującą sekcją według PKD 2007 w 2019r. jest sekcja F – budownictwo i G - handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle.

Ponadto duży udział również odgrywają sekcje: S i T - pozostała działalność usługowa i gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby, C - przetwórstwo przemysłowe, H - transport i gospodarka magazynowa oraz A - rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Wykres 2. Podmioty gospodarki narodowej ogółem wpisane do rejestru na 1000 ludności w latach 2005-2019

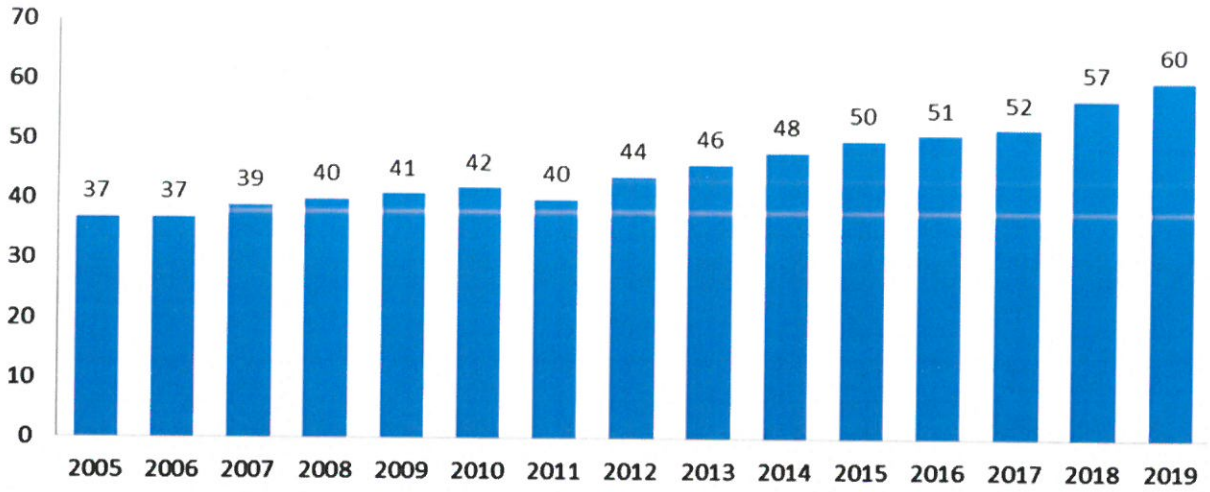

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://stat.gov.pl/ (dostęp: październik 2020)

Najmniej liczne są sekcje: B – górnictwo i wydobywanie, D - wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych oraz E - dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją.

Tabela 18 . Sekcja według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 w latach 2009-2019

Sekcja	Rok										
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	**209**	**205**	**218**	**237**	**243**	**248**	**247**	**348**	**357**	**383**	**402**
A	31	35	41	41	42	29	26	26	24	25	23
B	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
C	35	34	34	40	39	50	47	52	52	58	56
D	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
E	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	1
F	27	27	26	28	33	36	44	48	50	64	76
G	70	72	68	73	76	80	76	73	74	71	74
H	21	25	26	29	27	27	32	31	33	34	35
I								10	8	7	6
J	2	2	2	3	3	2	2	3	4	4	6
K	8	8	4	5	5	5	9	7	9	10	13
L	7	7	7	8	8	9	9	9	10	9	9
M	9	11	9	8	8	10	15	14	15	15	16
N	4	5	3	4	7	9	7	5	5	5	7
O	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
P	8	8	9	9	9	10	10	12	8	12	11
Q	5	5	5	5	6	5	5	6	6	6	8
R	5	6	5	5	4	5	8	7	8	9	8
S i T	24	24	22	24	29	31	34	39	43	46	45

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://stat.gov.pl/ (dostęp: październik 2020)

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej ogółem wg PKD 2007 w 2019r.

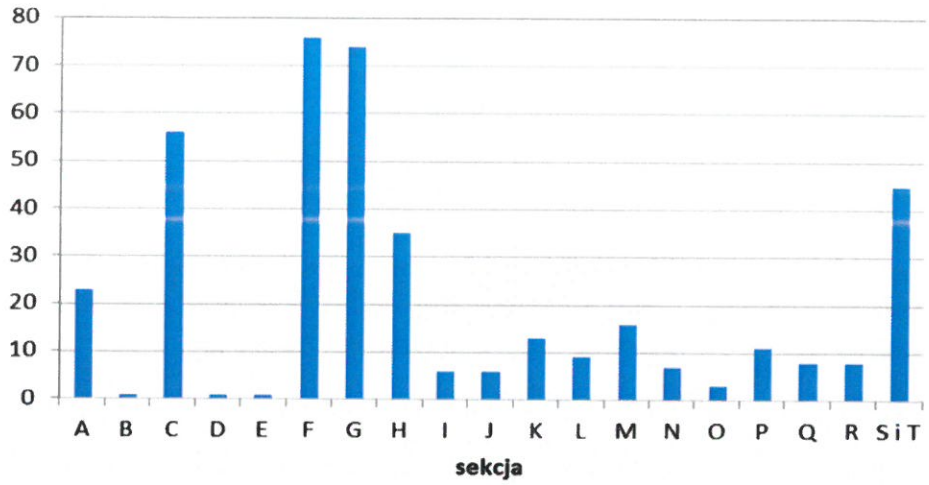

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://stat.gov.pl/ (dostęp: październik 2020)

Podstawowym celem działalności gminy Lidzbark Warmińskim jest zapewnienie jak najlepszych warunków dla funkcjonowania i rozwoju społeczności lokalnej. Realizacja tego działania wymaga zapewnienia stałego dopływu środków, które są niezbędne do finansowania odpowiedniego poziomu dóbr i usług publicznych służących do zaspokajania potrzeb społeczności, a także przedsięwzięć o charakterze rozwojowym. Możliwości finansowe gminy w ścisłym powiązaniu z jakością zarządzania stanowią podstawę do wyznaczenia strategicznych celów jej rozwoju, rozumianego jako proces kształtowania zmian w kierunku jak najbardziej pożądanym, akceptowanym społecznie i ekonomicznie, zgodnie z wymogami racjonalnego gospodarowania przestrzenią. Specyfika wydatków inwestycyjnych gminy polega na tym, że przeważnie nie są to wydatki, których efektem jest osiąganie wymiernego zysku. Inwestycje dokonywane przez gminę poprawiają standard życia mieszkańców lub umożliwiają gminie pełnienie jej zadań publicznych, a także tworzą warunki do tego, aby podmioty gospodarcze mogły inwestować.

W 2019 roku liczba ludności przedprodukcyjnej (0-14 lat) w gminie Lidzbark Warmiński jest na poziomie 15%, ludność w wieku poprodukcyjnym - 17%. Natomiast największy odsetek stanowi ludność w wieku produkcyjnym – 68% wszystkich mieszkańców. Podobne proporcje wg wieku zauważalne są również w latach poprzednich.

W 2019 r. w gminie Lidzbark Warmiński było nowo zarejestrowanych 45 podmiotów wg grup sekcji PKD 2007 dla sektora prywatnego i publicznego (o 60% więcej niż w 2010r.). Są to głównie osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, czyli sektor prywatny. Natomiast w 2019 roku ogółem istniało 402 podmioty gospodarcze publiczne i prywatne (o połowę więcej niż w 2010 r.), w tym 23 związanych z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem oraz 134 z przemysłem i budownictwem.

Z danych dotyczących rynku pracy wynika, że gmina Lidzbark Warmiński jest mało rozwiniętym rynkiem pracy. Zdecydowaną większość podmiotów gospodarczych stanowią mikroprzedsiębiorstwa, czyli firmy zatrudniające do 9 osób. Jest to aż 98% wszystkich przedsiębiorstw. Pozostałe 2% firm zatrudnia od 10 do 49 osób.

Wykres 4. Struktura ludności wg wieku i płci w gminie Lidzbark Warmiński w 2019 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://stat.gov.pl/ (dostęp: październik 2020)

11.2.3. Tereny mieszkaniowe – stan mieszkalnictwa

W 2019 roku na terenie gminy Lidzbark Warmiński liczba mieszkań wynosiła 2 163 (o prawie 100 mieszkań więcej niż w 2010r.) o średniej powierzchni użytkowej 83 m^2, znajdujących się w 1 561 budynkach mieszkalnych (o 63 budynków więcej niż w 2010 r.). Liczba mieszkań stanowiących własność komunalną na rok 2018 wynosiła 89 sztuk o przeciętnej powierzchni 55 m^2 (tj. mniej o 11 mieszkań w porównaniu z 2009r.).

Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w 2019 roku wynosiła 83 m^2 i sukcesywnie wzrasta na przestrzeni lat. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na jedną osobę także wzrasta i w 2019 roku wynosiła 26,8 m^2. Natomiast przeciętna liczba osób na jedno mieszkanie na przestrzeni lat ulega obniżeniu i w 2019 roku wynosiła 3,09.

Podstawowe udogodnienia komunalne (wyposażenia mieszkań w instalacje) wykazują niewielkie tendencje wzrostowe w ostatnich latach, zarówno przy wyposażeniu w wodociąg – 87,7% wszystkich mieszkań w 2018r., łazienkę – 82,3% wszystkich mieszkań, czy centralne ogrzewanie – 59,7 % wszystkich mieszkań.

Tabela 19. Zasoby i warunki mieszkaniowe w gminie Lidzbark Warmiński w latach 2002 – 2019

Wyszczególnienie	2003r.	2010r.	2019 r.
Mieszkania ogółem [szt.]	2000	2061	2163
Mieszkania według wyposażenia w instalacje wodociągową [%]	82,0	86,9	87,7
Mieszkania według wyposażenia w łazienkę [%]	70,3	78,3	82,3
Mieszkania według wyposażenia w centralne ogrzewanie [%]	47,2	57,4	59,7

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m^2]	74,9	79,4	83,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m^2]	22,3	24,0	26,8
Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu [-]	-	3,96	4,06
Mieszkania na 1000 mieszkańców [-]	-	302,5	323,2
Przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie [-]	-	3,31	3,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://stat.gov.pl/ (dostęp: październik 2020)

11.3. Cmentarnictwo

Usługi w zakresie cmentarnictwa realizowane są w Gminie za pośrednictwem lokalnych parafii rzymsko-katolickich. Z istniejących i czynnych cmentarzy należy wymienić cmentarze zlokalizowane w następujących miejscowościach:

- Rogóż;
- Kłębowo;
- Blanki;
- Kraszewo;
- Kochanówka;
- Nowosady;
- Ignalin;
- Runowo;
- Babiak.

Wśród nieczynnych cmentarzy należy wyróżnić cmentarz zlokalizowany w m. Stabunity i Markajmy. Wszystkie cmentarze zamknięte i czynne ze względu na swą wartość kulturową podlegają ochronie konserwatorskiej w zależności od stanu zachowania, winny być zinwentaryzowane i posiadać kartę cmentarza, zaś najcenniejsze należy wpisać do rejestru zabytków. Niedopuszczalne jest dewastowanie bądź likwidacja nieczynnych cmentarzy.

12. STAN PRAWNY GRUNTÓW

Stan władania gruntami w gminie Lidzbark Warmiński ukazuje obecną sytuację własnościową w świetle zachodzących przekształceń społeczno - gospodarczych. Dominującą grupę terenów stanowią grunty osób fizycznych. Szczegółowe dane dotyczące stanu prawnego gruntów w gminie przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 20. Stan prawny gruntów w gminie Lidzbark Warmiński w 2019 r.

Nazwa grupy rejestrowej	Powierzchnia w ha	Udział %
Grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste		
Grunty Skarbu Państwa przkazane w uzytkowanie wieczyste		
Grunty gminy z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	680	
Grunty gminy i związków miedzygminnych	10	

przekazane w użytkowanie wieczyste		
Grunty powiatu z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	246	
Grunty województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste	75	
Grunty kościołów i związków wynaniowych		
Grunty spółdzielni (produkcyjnych)		
Grunty osób fizycznych		
Grunty będące przedmiotem włąsności i władania osób niewymienionych wyżej		
Łączna powierzchnia w granicach administracyjnych gminy Lidzbark Warmiński		100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://stat.gov.pl/ (dostęp: październik 2020) oraz danych uzyskanych ze Starostwa Powiatowego w Lidzbarku Warmińskim

13. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

Problematyka ochrony przyrody regulowana jest w *Ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1219)*. W myśl art. 2 tej ustawy, ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a zwłaszcza:

- dziko występujących roślin lub zwierząt;
- siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków chronionych roślin lub zwierząt;
- zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia;
- przyrody nieożywionej, krajobrazu, zieleni w miastach i wsiach.

Ustawa o ochronie przyrody wymienia określone formy ochrony przyrody, do których zalicza się:

- tworzenie parków narodowych;
- uznawanie określonych obszarów za rezerwaty;
- tworzenie parków krajobrazowych;
- wyznaczanie obszarów chronionego krajobrazu;
- wprowadzanie gatunkowej ochrony roślin i zwierząt;
- wprowadzanie ochrony w drodze uznania za pomnik przyrody, stanowisko dokumentacyjne, użytek ekologiczny, zespół przyrodniczo – krajobrazowy;
- wyznaczenia obszarów Natura 2000.

Szczególne zasoby i walory przyrodnicze powiatu lidzbarskiego chronione są dzięki ustanowionym rezerwatom, obszarom Natura 2000, wyznaczonym obszarom chronionego krajobrazu, ustalonym pomnikom przyrody i użytkom ekologicznym.

Istotnym zasobem kulturowym i przyrodniczym powiatu są liczne parki pałacowe.

Inną formą prawnej ochrony przyrody, stosowanej w powiecie lidzbarskim są użytki ekologiczne i pomniki przyrody. W obrębie kompleksu leśnego na terenie gminy Lidzbark Warmiński znajduje się **użytek ekologiczny jezioro Potar** o powierzchni 21,36 ha – śródleśny zbiornik wodny, z kępami drzew i krzewów, porastających brzegi. Za pomnik przyrody uznano w powiecie lidzbarskim ponad czterdzieści pojedynczych drzew oraz ponad trzysta, rosnących w skupiskach alei. Bogate w pomniki przyrody znajdują się w gminie Lidzbark Warmiński.

13.1. Obszar Natura 2000

13.1.1. Obszar Natura 2000 Kaszuny

Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty (OZW); obszar "siedliskowy" zatwierdzony przez Komisję Europejską do czasu wyznaczenia przez kraj członkowski przyszły specjalny obszar ochrony siedlisk (S00S) PLH280040. Obszar o Znaczeniu dla Wspólnoty (OZW); zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej (2011 r.) OZW "Kaszuny" położony jest na Równinie Orneckiej, w zlewni Drwęcy Warmińskiej, która jest dopływem Pasłęki. Jest on zlokalizowany na terenie Nadleśnictwa Wichrowo, wewnątrz dużego kompleksu leśnego rozciągającego się pomiędzy Ornetą a Lidzbarkiem Warmińskim.

W skład ostoi wchodzą dwie enklawy. Większa (236,80 ha) stanowi wydłużone obniżenie otoczone głównie sosnowym borem świeżym. Środek obniżenia zajmuje zarastające jezioro Potar (obecna powierzchnia ok. 14,7 ha, głębokość maksymalna 2,6 m) oraz otaczające je mokradła. Mniejsza enklawa (27,2 ha) jest położona ok. 1,5 km na północny wschód od jeziora Potar. Stanowi ją nieckowate obniżenie na skraju kompleksu leśnego, porośnięte przez sosnowy bór bagienny oraz torfowisko wysokie.

Na obszarze tym występuje pięć typów siedlisk wymienionych w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej. Są to: naturalne jeziora eutroficzne (kod 3150), torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (kod 7110), torfowiska przejściowe i trzęsawiska (kod 7140), borealna świerczyna bagienna (kod 91D0-5), sosnowy bór bagienny (kod 91D0-2). Siedliska Natura 2000 zajmują łącznie 30% tego obszaru. Zasadniczym celem ochrony jest utrzymanie obecnego charakteru obiektu, jego szaty roślinnej oraz siedlisk rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

13.1.2. Obszar Natura 2000 - Swajnie

Obszar Natura 2000 - Swajnie o znaczeniu dla Wspólnoty - Dyrektywa siedliskowa. Kod obszaru: PLH280046, powierzchnia [ha]: 1186,5100 ha. Obszar obejmuje swym zasięgiem tereny leśne z istotnym udziałem grądu subkontynentalnego i niewielkim grądu zboczowego na wyniesieniach morenowych, oraz z podmokłymi zbiorowiskami leśnymi: sosnowy bór bagienny, borealna świerczyna bagienna, niżowy łęg jesionowo-olszynowy, źródliskowe lasy olszowe na niżu. Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum) zajmuje 104,31 ha, co pokrywa 8,76% powierzchni obszaru Natura 2000.

13.2. Obszary chronionego krajobrazu

Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, o zróżnicowanych ekosystemach; z uwagi na istniejące lub odtwarzane korytarze ekologiczne, pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Obszary chronionego krajobrazu objęte są różnorodnymi zakazami, określonymi w przepisach odrębnych dotyczących danego obszaru.

Z uwagi na wartościowe i prozdrowotne wartości oraz wartości krajobrazowe obszary te wykorzystywane są dla rekreacji, turystyki pobytowej i wędrownej oraz wypoczynku.

Na terenie gminy znajduje się pięć takich wyznaczonych obszarów, z tym że wszystkie znajdują się na obszarze kilku gmin, ponieważ przyroda nie uznaje granic.

13.2.1. Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Łyny

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Łyny o powierzchni 16 429,9 ha. Obejmuje obszar położony w mieście i gminie Dobre Miasto, gminie Jeziorany, Sępopol, miasto i gminę Bartoszyce, gminę Kiwity, miasto Lidzbark Warmiński oraz gminę Lidzbark Warmiński obejmując na terenie gminy obszar położony wzdłuż rzeki Łyny.

13.2.2. Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Symsarny

Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Symsarny wyznaczony jest w południowo – wschodniej części gminy Lidzbark Warmiński. Obszar zajmuje łącznie powierzchnię 19 329,8 ha. W powiecie olsztyńskim znajduje się na terenie gmin: Kolno, Jeziorany i Biskupiec oraz w powiecie lidzbarskim na terenie gmin: Kiwity, Lidzbark Warmiński i miasto Lidzbark Warmiński.

13.2.3. Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Wałszy

Tylko niewielki teren w północnej części gminy Lidzbark Warmiński wchodzi w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu Rzeki Wałszy, reszta znajduje się w powiecie braniewskim na terenie gmin: Lelkowo i Pieniężno oraz w powiecie bartoszyckim na terenie gminy Górowo Iławeckie, całość obszaru posiada powierzchnię 9.834,8 ha swoim zasięgiem obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

13.2.4. Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Orneckiej

Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Orneckiej o powierzchni 11 511,3 ha, Rozporządzenie Nr 32 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Równiny Orneckiej. Znajduje się w powiecie lidzbarskim na terenie gmin: Orneta, Lidzbark Warmiński i Lubomino oraz w powiecie braniewskim na terenie gminy Pieniężno. Ustalenia dotyczą czynnej ochrony ekosystemów leśnych, w tym: pozostawianie drzew o charakterze pomnikowym, przestojów, drzew dziuplastych oraz drzew obumarłych aż do całkowitego ich rozkładu; zwiększanie istniejącego stopnia pokrycia terenów drzewostanami, w szczególności na terenach porolnych tam, gdzie z przyrodniczego i ekonomicznego punktu widzenia jest to możliwe; sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych o racjonalnej granicy polno-leśnej; tworzenie i utrzymywanie leśnych korytarzy ekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem możliwości migracji dużych ssaków; utrzymywanie, a w razie potrzeby podwyższanie poziomu wód gruntowych, w szczególności na siedliskach wilgotnych i bagiennych, budowa zbiorników małej retencji jako zbiorników wielofunkcyjnych.

13.2.5. Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Elmy

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Elmy, zwany dalej „Obszarem", o powierzchni 8.923,2 ha położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie bartoszyckim na terenie gmin: Górowo Iławeckie i Bartoszyce oraz na niewielkim terenie w północnej części gminy Lidzbark Warmiński.

Mapa 11. Obszary Chronionego Krajobrazu w gm. Lidzbark Warmiński

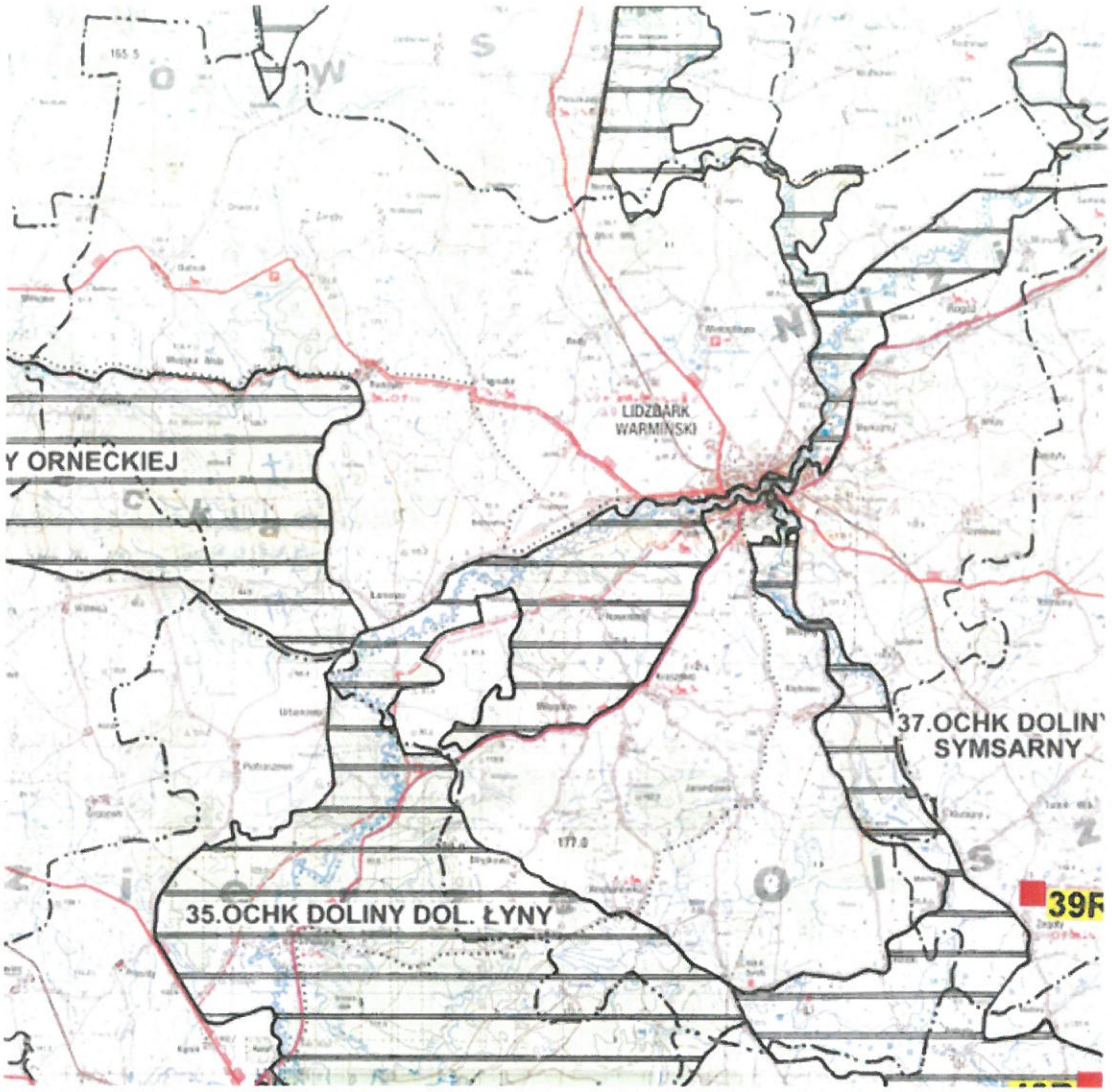

OZNACZENIA:

- OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
- PARKI KRAJOBRAZOWE
- 1R — REZERWATY PRZYRODY O POWIERZCHNI >50 ha; 1R - OZNACZENIE WEDŁUG ZAŁĄCZONEGO WYKAZU
- 1R — REZERWATY PRZYRODY O POWIERZCHNI ≤50 ha; 1R - OZNACZENIE WEDŁUG ZAŁĄCZONEGO WYKAZU
- GRANICA PAŃSTWA
- GRANICA WOJEWÓDZTWA
- GRANICE POWIATÓW
- GRANICE GMIN

13.3. Ochrona gatunkowa roślin zwierząt i grzybów

Ochrona gatunkowa roślin zwierząt i grzybów jest jedną z form ochrony przyrody na podstawie Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r. poz. 55 z późn. zm.) oraz publikacji Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska. Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i zachowania we właściwym stanie gatunków roślin, grzybów i zwierząt wraz z ich siedliskami,

a w konsekwencji także zachowanie różnorodności genetycznej i biologicznej. Ochroną gatunkową obejmowane są w szczególności gatunki rzadkie, zagrożone wyginięciem, cenne dla nauki, a także odgrywające istotną rolę w ekosystemach. Głównym celem tych działań jest zachowanie tych gatunków na naturalnie zajmowanych stanowiskach. W celu ochrony ostoi i stanowisk roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową lub ostoi, miejsc rozrodu i regularnego przebywania zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być ustalane strefy ochrony.

14. GOSPODAROWANIE PRZESTRZENIĄ

Szczególnie istotną rolę w rozwoju gmin odgrywa polityka przestrzenna. Na szczeblu gminnym instrumentem, dzięki któremu możliwe jest efektywne wykorzystanie przestrzeni i zarządzanie nią. W tym celu gmina opracowuje miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które wyznaczają w odpowiednich proporcjach tereny budowlane w podziale na funkcje, tereny rekreacyjne, komunikacyjne, infrastruktury przestrzennej oraz tereny biologicznie czynne.

W roku 2020 gmina posiada w obrocie prawnym 30 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Jednakże powierzchnia gruntów objętych planami miejscowymi zajmuje jedynie 2,1 % ogólnej powierzchni gminy.

Tabela 21. Zestawienie danych dot. miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego od 2009 do 2019r.

Mpzp znajdujące się w obrocie prawnym		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Razem ilość MPZP	szt.	19	22	27	27	27	27	27	27	28	28	28	30
MPZP sporządz. na podst. ustawy z 2003r.	szt.	3	3	0	0	0	0	0	0	1	1	4	6
Pow. gminy objęta obowiąz. MPZP	ha	401	461	616	616	616	616	616	616	702	702	702	775,94
Pow. gminy objęta obowiąz. MPZP na podst. ustawy z 2003r.	ha	27	27	0	0	0	0	0	0	86	86	348	498,16
łączna powierz. gruntów rolnych, dla których zmieniono w MPZP przeznaczenie na cele nierolnicze	ha	328	379	238	238	0	0	0	0	0	0	0	
łączna powierz. gruntów leśnych, dla których zmieniono w przeznaczenie na cele nieleśne	ha	16	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Udział w powierzchni gminy objętej obowiązującymi MPZP	%	1,1	1,2	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,9	1,9	1,9	2,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://stat.gov.pl/ (dostęp: październik 2020).

Poza miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego narzędziem planistycznym wykorzystywanym w procesie zarządzania przestrzenią w gminach są decyzje o warunkach zabudowy oraz decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

14.1. Ruch budowlany w gminie na przestrzeni w ostatnim 10 - leciu lat.

14.1.1. Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz decyzje celu

publicznego

Wydane decyzje o warunkach zabudowy określają warunki dla zabudowy, na terenie gminy przede wszystkim mieszkaniowej jednorodzinnej, ale też i innej: zabudowy usługowej produkcyjnej oraz infrastruktury i komunikacji.

Wykres 5. Ilość wydanych decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w latach 2009-2019

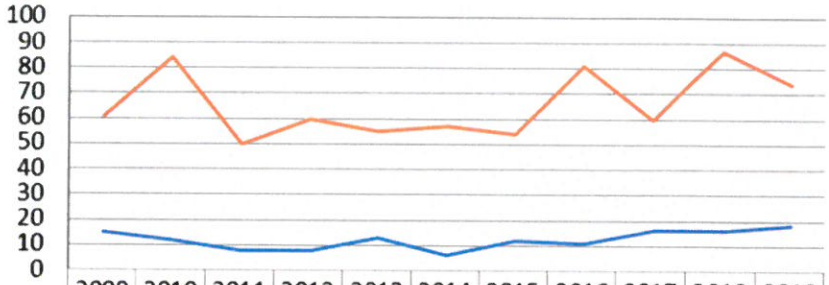

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	15	12	8	8	13	6	12	11	16	16	18
decyzje o warunkach zabudowy ogółem	61	84	50	60	55	57	54	81	60	87	74

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://stat.gov.pl/ (dostęp: październik 2020).

Na wykresie przedstawiono zmieniającą się liczbę wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego na przestrzeni lat 2009 - 2019.

Na wykresie, liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy w gminie Lidzbark Warmiński znacznie wzrosła w 2018 roku, kiedy uzyskała wartość 87. Jednakże w pozostałych latach liczba ta utrzymywała się na stosunkowo równym poziomie i zawierała się w przedziale od 50 do 60 sztuk. W badanym okresie średnia wydanych decyzji o warunkach zabudowy wynosi 66 sztuk. W kwestii decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego najwięcej wydano ich w 2019 roku w liczbie 18 sztuk, natomiast najmniej w 2014 roku w liczbie 6 sztuk, a średnia wydanych decyzji w analizowanych latach wynosi średnio 12 sztuk rocznie.

Jak wynika z wykresu najwięcej decyzji dotyczących zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wydano w 2018 w liczbie 56 sztuk, natomiast najmniej w 2011 roku i w 2014 roku w liczbie 24 sztuk. W 2009 roku wydano 8 decyzji dotyczących zabudowy usługowej, natomiast w 2015 roku na ten cel nie wydano żadnej decyzji. Zabudowa wielorodzinna na terenie gminy Lidzbark Warmiński jest sporadyczna dlatego też w badanym okresie wydano jedynie 3 decyzji, po jednej w 2009, 2011 i 2014 roku, a po 2014 roku nie wydano żadnej decyzji na budowę zabudowy wielorodzinnej. Decyzje dotyczące innej zabudowy stanowią duży udział w ogólnej liczbie wydawanych decyzji o warunkach zabudowy, i tak w 2016 roku wydano ich 45 a w 2009 roku wydano 18 sztuk.

Ogółem rocznie wydano średnio rocznie 66 decyzji o warunkach zabudowy, z tym że najmniej decyzji wydano w latach 2011, 2013 i 2015 natomiast najwięcej decyzji wydano w latach 2018, 2010 i 2016 bo ponad 80 decyzji rocznie.

Poniżej przedstawiono wydane decyzje w podziale na zabudowę jednorodzinną, zagrodową, usługową infrastrukturalną i inwestycje drogowe na niżej zamieszczonym wykresie.

Wykres 6. Ilość wydanych decyzji o warunkach zabudowy z uwzględnieniem rodzaju zabudowy w latach 2009-2019

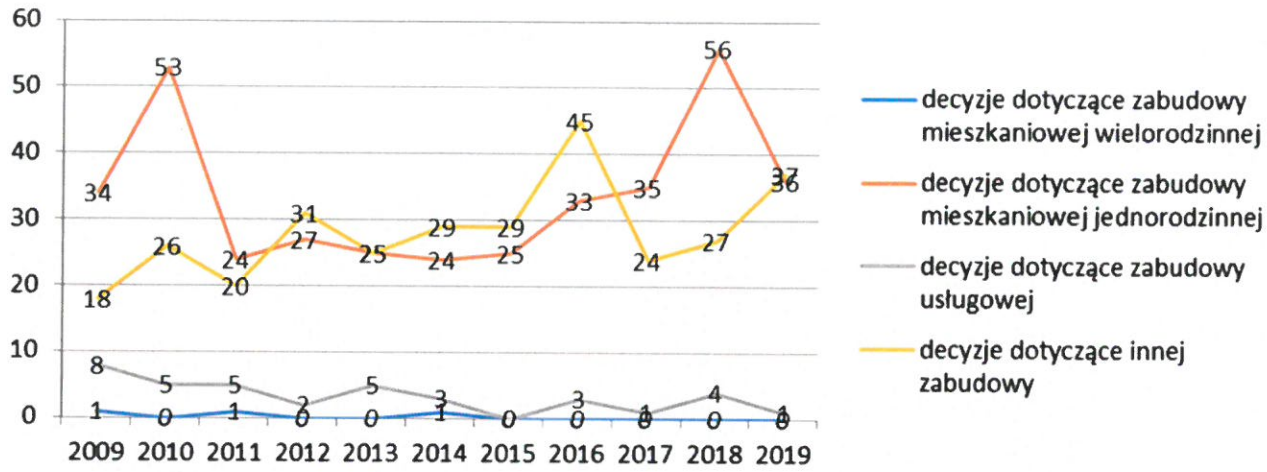

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://stat.gov.pl/ (dostęp: październik 2020).

14.2. Prognozy demograficzne, w tym uwzględniające, tam gdzie to uzasadnione, migracje w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego

Przewidywanie kształtowania się w przyszłości zjawisk i procesów demograficznych, ich kierunków oraz tempa rozwoju jak również przemian strukturalnych nazywane jest prognozą demograficzną. Prognoza zawiera przewidywania dotyczące stanu i struktury ludności według podstawowych cech demograficznych i społeczno-ekonomicznych, przyszłego poziomu płodności i umieralności, rozmiarów przemieszczeń terytorialnych ludności, liczby i struktury gospodarstw domowych i rodzin. Poniższy wykres, sporządzony zgonie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, przedstawia to zjawisko w latach 2015 – 2050 w gminie Lidzbark Warmiński. Wstępne zestawienie przedstawiające liczbę ludności w latach 2010 – 2015 ukazuje różnorodność liczby ludności. Szczególnie spadek odnotowano w 2009r., kiedy liczba ludności wyniosła 6 632. Natomiast w 2011 roku liczba ta zwiększyła się do 6 823 osób. Jednakże jak wynika z poniższego wykresu liczba osób w gminie Lidzbark Warmiński do 2015 roku stosunkowo wzrastała, dlatego też przeprowadzona prognoza do 2050 roku zapowiada wzrost liczby ludności.

Wykres 7. Prognoza liczby ludności w gminie Lidzbark Warmiński

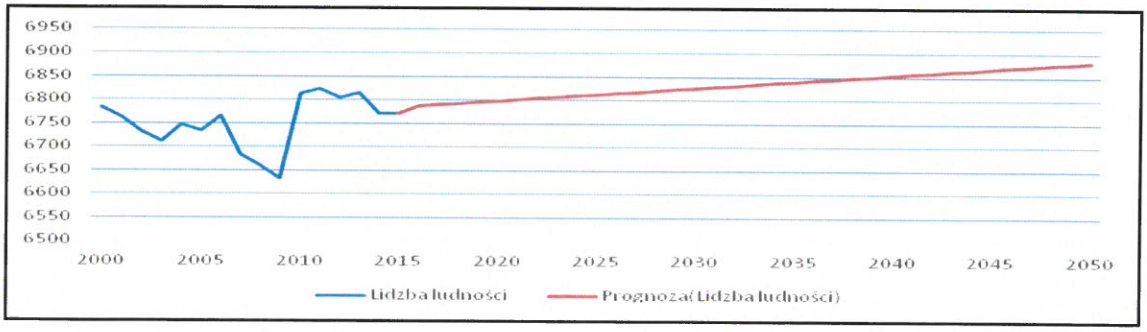

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

W celu porównania poniżej przedstawiono prognozowaną liczbę ludności w latach 2015-2050 w powiecie lidzbarskim. Na tym tle gmina Lidzbark Warmiński wypada znacznie korzystniej, gdyż w powiecie lidzbarskim

prognozuje się spadkową tendencję liczby ludności w perspektywie do 2050 roku.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego przyjęto następującą hierarchię sieci osadniczej:

- ośrodek wojewódzki Olsztyn,
- ośrodek regionalny Elbląg,
- ośrodek subregionalny Ełk,
- ośrodki lokalne I-rzędu – miasta powiatowe: Iława, Ostróda, Szczytno, Giżycko, Kętrzyn,
- ośrodki lokalne II-rzędu – pozostałe miasta powiatowe: Braniewo, Bartoszyce, Lidzbark Warmiński, Gołdap, Olecko, Pisz, Mrągowo, Nidzica, Działdowo, Nowe Miasto Lubawskie, Węgorzewo,
- ośrodki lokalne III-rzędu – pozostałe miasta: Górowo Iławeckie, Bisztynek, Sępopol, Reszel, Frombork, Pieniężno, Lidzbark, Młynary, Pasłęk, Tolkmicko, Ryn, Lubawa, Kisielice, Susz, Zalewo, Korsze, Orneta, Mikołajki, Barczewo, Biskupiec, Dobre Miasto, Jeziorany, Olsztynek, Morąg, Miłakowo, Miłomłyn, Ruciane-Nida, Pasym, Biała Piska i Orzysz.

Ponadto przyjęto miejskie obszary funkcjonalne:

- ośrodka wojewódzkiego Olsztyna, obejmujący: – rdzeń – miasto Olsztyn, – strefę zewnętrzną – gminy wiejskie: Dywity, Gietrzwałd, Jonkowo, Purda, Stawiguda oraz miejsko-wiejską Barczewo,
- ośrodka regionalnego Elbląga, obejmujący: – rdzeń – miasto Elbląg – strefę zewnętrzną – gminy wiejskie: Elbląg, Milejewo, miejsko-wiejskie: Tolkmicko i Młynary,
- ośrodka subregionalnego Ełku, obejmujący: – rdzeń – miasto Ełk, – strefę zewnętrzną – gminę wiejską Ełk.

Mapa. Miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego Olsztyn

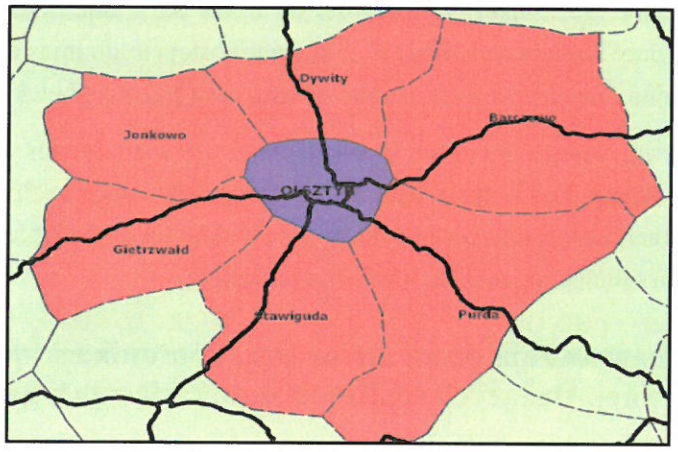

Źródło: Kryteria delimitacji miejskich obszarów funkcjonalnych ośrodka wojewódzkiego. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko – Mazurskiego

W związku z położeniem gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński poza miejskimi obszarami funkcjonalnymi ruch migracyjny jest niewielki. Na terenie gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński napływ ludności jest znikomy. Wielu mieszkańców wyjeżdża do większych miast na stałe w poszukiwaniu pracy i dalszego kształcenia. Efektem migracji ludności do bardziej rozwiniętych gmin i miast jest spadek liczby mieszkańców i tym samym ujemne saldo migracji. Jest to obecnie jedna z głównych przyczyn nasilania procesów depopulacyjnych. Projektowanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową ma na celu wzmocnienie potencjału mieszkaniowego i przeciwdziałanie emigracji.

Wyznaczenie na terenie gminy ochrony uzdrowiskowej A oraz uchwalenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla zagospodarowania terenu A wskazuje, że z biegiem czasu powstanie w mieście i gminie dodatkowa zabudowa lecznictwa uzdrowiskowego i związana z nim zabudowa usługowa.

Powstaną tu nowe miejsca pracy, które będą wymagały wysokiej klasy specjalistów, którzy będą musieli (lub chcieli) też tu zamieszkać.

Jednocześnie zmienił się standard zamieszkania, a tym samym zapotrzebowanie na korzystanie z wygód i możliwości technicznych jakie osiągnięto w XXI wieku, czyli powierzchnia zamieszkania, w tym oddzielne pokoje dla każdego domownika, pokój do pracy i dodatkowy pokój do wypoczynku, oddzielne pomieszczenie pomieszczenia sanitarne oraz oddzielne pomieszczenie do obsługi technicznej budynku a także do rekreacji i wypoczynku, tym sposobem powierzchnia zabudowy pod budynek mieszkalny jednorodzinny wzrosła ze 100 m^2 do 120 – 140 m^2 a dla zabudowy jednorodzinnej z usługami do 200 -250 m^2.

Należy wziąć pod uwagę także poprawę warunków mieszkaniowych i zamianę mieszkania w bloku na mieszkanie w domu jednorodzinnym poza miastem, wymianę istniejącej zabudowy mieszkaniowej oraz zmianę zagospodarowania działek, tworzenie się nowych gospodarstw domowych dla dorastających członków rodzin zamieszkujących miejscowość, na działkach wydzielonych z gospodarstwa rolnego lub na nowych działkach. Przewiduje się w miejscowościach rozwojowych na terenach poza granicami miasta (Wielochowo, Pilnik, Markajmy, Długołęka wydzielenie działek z przeznaczeniem na nową zabudowę mieszkaniową jednorodzinną oraz w miejscowościach oddalonych od miasta Lidzbarka Warmińskiego w promieniu do 6 km w miejscowościach Ignalin, Lauda, Bobrownik, Kraszewo, Kłębowo, Medyny. Przyjęto, że do 2050 roku 20% ludności zamieszkałej w gminie zdecyduje się na odtworzenie zabudowy na terenie gminy.

Zauważony w ostatnich latach trend suburbanizacji ciągle ma swoich zwolenników. Poszukiwane są tereny położone w niewielkiej odległości od miasta pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, gdzie w oddaleniu od zgiełku miasta na łonie przyrody człowiek regeneruje siły niezbędne do pokonania trudów następnego dnia. Tereny takie gmina winna mieć przygotowane dla mieszkańców miasta powiatowego takiego jakim jest miasto Lidzbark Warmiński w odległości do 6 km od granic miasta, położonych w już istniejącej sąsiedztwie zabudowy, przy istniejących drogach z łatwym dostępem do miasta oraz dostępem do infrastruktury w tym wody z sieci komunalnej, kanalizacji sanitarnej oraz sieci gazowej i elektroenergetycznej.

Wyprzedzając rozwój miasta i gminy wynikający z uzyskania rangi uzdrowiska oraz stosownego w przyszłości zagospodarowania pod funkcje lecznictwa uzdrowiskowego i realizacji związanej z tym zabudowy, gmina winna w kierunkach zagospodarowania, które przewiduje na okres 30 lat do przodu przygotować tereny, zapewniając tym samym możliwość realizacji założonych celów.

14.3. Możliwości finansowania przez gminę sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej i społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Realizacja kierunków zagospodarowania obszaru gminy wymaga zaangażowania znacznych środków finansowych, co może stanowić największą barierę dla samorządu i mieszkańców Gminy. Funkcjonujący w Polsce system finansowania, stanowiący wielopoziomowe i zróżnicowane narzędzie finansowania, ma na celu ułatwić i wpłynąć na realizację wyznaczonych celów rozwojowych. System ten obejmuje finansowanie w formie bezzwrotnej (dotacje) oraz zwrotnej (pożyczki). W jego zakres wchodzą również projekty dotyczące realizacji sieci komunikacyjnej oraz infrastruktury technicznej i społecznej, które mają przyczynić się do osiągania najważniejszych, krajowych i unijnych celów rozwojowych. Wśród celów dotyczących analizowanego zakresu można wyróżnić m.in. ustanowienie i rozwijanie sieci transeuropejskich (TEN) w dziedzinie transportu, energetyki i telekomunikacji, wzrost spójności i konkurencyjności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, wspieranie inteligentnego i zrównoważonego rozwoju.

Przedsięwzięcia infrastrukturalne inicjowane przez samorząd mogą być zatem zasilane zarówno z zasobów finansowych budżetu gminy, które są jednak ograniczone jak i ze źródeł zewnętrznych od prywatnych inwestorów czy publicznych instytucji finansowych. Do najważniejszych z wymienionych źródeł należą:

- źródła wewnętrzne, czyli dochody własne jednostek samorządu terytorialnego i dotacje celowe;
- źródła wewnętrzne, takie jak źródła finansowania regionalnego (pochodzące z różnego rodzaju wojewódzkich funduszy), źródła finansowania krajowego (fundusze pod postacią programów operacyjnych), fundusze unijne (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego).

Ograniczenia w swobodzie inwestowania infrastruktury z zasobów własnych, wzrastająca konkurencja wśród jednostek samorządowych, intensywne procesy demograficzne, wzrastające wymagania użytkowników, nieustanny postęp technologiczny wymuszają na włodarzach poszukiwanie alternatywnych sposobów urzeczywistniania potrzebnych inwestycji.

Przy poszukiwaniu możliwości realizacji celów infrastrukturalnych niezbędne jest także rozpoznanie w możliwościach zaangażowania obszaru prywatnego. Wśród najczęściej stosowanych form współpracy międzysektorowej wyróżniamy:

- partnerstwo publiczno-prywatne – rodzaj kooperacji podmiotu publicznego z prywatnym przy przedsięwzięciach mających na celu realizacje zadań publicznych poprzez wykreowanie, niezbędnego do realizacji zamierzeń zaplecza finansowego, organizacyjnego i technicznego. Za zaangażowanie własnych środków prywatnemu partnerowi zapewnia się możliwość korzystania z inwestycji. Poprzez PPP obie strony zyskują korzyści zarówno w obszarze celów społecznych, jak i komercyjnych danego przedsięwzięcia;
- project finanse – instytucja lub zespół instytucji finansowych oraz inwestorzy kapitałowi zapewniają środki na pokrycie nakładów związanych z urzeczywistnianiem przedsięwzięcia pod warunkiem, że zainwestowany kapitał zostanie zwrócony z nadwyżek płynących z eksploatacji inwestycji.
- fundusz venture capital – JST mogą z niego korzystać gdy stworzą spółkę o charakterze użyteczności publicznej. Jest to więc finansowanie z zewnątrz z zamiarem osiągnięcia długo i krótkoterminowych zysków z przyrostu wartości kapitału. Istota inwestycji venture capital dotyczy zasilania kapitałem przedsiębiorstwa we wczesnej fazie jego rozwoju poprzez objęcie jego akcji lub udziałów. Inwestor finansujący z tytułu finansowania w ramach venture capital (fundusz venture capital) zostaje współwłaścicielem spółki.

14.4. Chłonność obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej

Zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 2003 r. o urzędowych nazwach miejscowości i obiektów fizjograficznych przez jednostkę osadniczą rozumie się wyodrębniony przestrzennie obszar zabudowy mieszkaniowej wraz z obiektami infrastruktury technicznej zamieszkany przez ludzi.

14.4.1. Przygotowane tereny pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Analiza chłonności obszarów przeznaczonych pod zabudowę w planach miejscowych dotyczy terenów położonych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej w granicach jednostki osadniczej. Nie analizowano terenów zwartej zabudowy terenów wsi o wykształconej strukturze funkcjonalno przestrzennej.

Gmina posiada w obrocie prawnym 30 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Plany te uchwalane były w różnym czasie, pierwsze plany pochodzą z roku 1998 i opracowane były w czasie obowiązywania ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 7 lipca 1994 r. następne opracowane po 2003 r na podstawie ustawy z dn. 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Jedynie

cztery plany dotyczące budowy elektrowni wodnych obejmowały tereny o dużej powierzchni terenów biologicznie czynnej z zakazem zabudowy, jeden plan dotyczył budowy stacji bazowej telefonii komórkowej i jeden zakresie lokalizacji stacji paliw z zapleczem gastronomi, hotelem oraz parkingami samochodowymi, jeden plan dotyczy wydobycia kruszywa, 10 planów dotyczy zabudowy rekreacyjnej i letniskowej oraz jeden z 2017 r. zagospodarowania strefy uzdrowiskowej „A" pozostałe plany dotyczą w większości zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usługowo-mieszkaniowej.

Łączna powierzchnia obszaru objętego miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego wynosi 775.94 ha → 7,76 km^2 co stanowi ok. 2,1 % całej powierzchni gminy.

W ramach dokonanej w studium analizy chłonności obszarów o w pełni wykształconej strukturze funkcjonalno-przestrzennej wzięto pod uwagę miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wg zamieszczonej tabeli. W części tereny przeznaczone w planach pod zabudowę zostały już zabudowane, z analizy tych terenów przyjęto, że zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna została zrealizowana w 30 % oraz zabudowa letniskowa w 40 %.

Tabela 22. Chłonność obszarów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

l.p	**Miejscowy Plan zagospodarowania przestrzennego** *uchwała*	**Powierzchnia oprac. planu (ha)**	**Przeznaczenie / funkcja**									
			ML	**RM**	**MN, MN/U**	**MW MW/U**	**U**	**UZ**	**US, UR**	**P/U, P**	**KD,I**	**Tereny biolog. czynne**
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	12.	13.
1.	Zm. miejsc. pl. ogól. zagosp. przestrzen. gm. Lidzbark W. zakr. lokal. stacji paliw z zapl. gastron., hotel. oraz parkingami samochod., w obr. geod. Kraszewo na dz. nr. 51. *Uch. Nr II/12/98*	**2,91**					2,91					
2.	Zm. miejsc. pl. ogól. zagosp. przestrzen. gm. Lidzbark W. w obr. Babiak w zakr. lokal. st. bazowej telefonii komórkowej. *Uch. Nr III/29/98*	**0,32**									0,32	
3.	Zm. mpzp gm. Lidzbark W. dot. ter. proj. elektrowni wodnej na rz. Łynie w rej miejsc. Wojdyty z ob. zalew. *Uch. Nr VII/61/99*	**54,9**									2,15	54,9
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
4.	Zm. mpzp gm. Lidzbark W. dot. ter. zalewowych rz. Łyny - bud. elektr. wodnej w rej. miejsc. Ardapy w gm. Bartoszyce. *Uch. Nr IX/82/99*	**12,9**										12,9

5.	Zm. mpzp Gm. Lidzbark W. dot. ter. projekt. elektrowni wodnej na rz. Łynie w rej. miejsc. Kotowo z obsz. zalewow. *Uch. Nr XI/114/99*	**61.00**										
6.	Zm. mpzp gm. Lidzbark W. (część zachodnia, Blanki) – indywid. zabud. rekreacyjna. *Uch. Nr XI/115/99*	**12,9**	9,36						2,45			3,54
7.	Zm. mpzp gm. Lidzbark W. (cz. wsch., Blanki) – indywid. zabud. rekreac. i mieszk. *Uch. Nr XI/116/99*	**18,6**	9,22									9,38
8.	Zm. mpzp gm. Lidzbark W. (zabud. rekreac., w. Blanki) –ind. zabud. rekreac. i mieszk., urz. sport. i plaża trawiasta. *Uch. Nr XI/117/99*	**12,40**	9,38						1,49			1,53
9.	Zm. mpzp gm. Lidzbark W. (na ob. wsi Suryty) – zabud. mieszk. jednorodz., letn. i usług., ter. urz. sport. i plaży. *Uch. Nr XI/118/99*	**17,6**	12,62						1,00		1,00	2,98
10.	Zm. mpzp gm. Lidzbark W. (Wielochowo cz. wsch.) – ter. zabud. mieszk. jednorodzin. *Uch. Nr XI/119/99*	**4,82**			4,82							
11.	Zm mpzp gm. Lidzbark W. (Wielochowo cz. półn.) – zabud. mieszk. jednorodzin. i usług., ter. urz. sport. i plaży. *Uch. Nr XI/120/99*	**6,85**	6,35						0,06			0,44
12.	Zm. mpzp gm. Lidzbark W. (Wielochowo zespół rekreac.) – zab. mieszk.–pensj., rekreac., hotel., ter sport. – rekreac. z plażą i urz. przyw., parking. i zapl ter. sport. – rekreac. *Uch. Nr XI/121/99*	**8,57**	5,47						2,10			5,47
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	12.	13.
13.	Mpzp ter. zabud. mieszk., siedlisk. i rekreac. w Kłębowie. *Uch nr XVIII/170/2000*	**34,4**	13,46		8,58							8,66

14.	Mpzp ter. zabud. mieszk., usług. i rekreac. w Jagotach. *Uch. nr XIX/188/2000*	**26**	4,43		13,38						0,27	7,38
15.	Mpzp ter. wydobycia kruszywa naturalnego w obrębie Bugi. *Uch. nr XXIV/220/01*	**3,61**								3,61		
16.	Mpzp ter. zabud. zagrodowej, mieszk. jednorodzinnej i rekreac. w Blankach i Surytach *Uch. nr XXVIII/149/05*	**11,8**		7,27	2,03							0,60
17.	Mpzp w obr. geod. Kłębowo – pola namiot., schroniska młodzież., obsługi kąpieliska i plaży, usług nieuciąż., usług gastron., ter. zabud letnisk. *Uch. nr XXXVI/193/06*	**15,1**	3,71				0,26		1,98		0,3	6,81
18.	Mpzp w obr. geodez. Kłębowo - zabud. zagrod., zieleni urządz. i natur., służącej wytworz.kraj.strefy izolac. wzdłuż brzegu jeziora. *Uch. nr XXXVII/200/06*	**5,28**		2,12							0,23	2,5
19.	Mpzp cz. wsi Wielochowo, gm. Lidzbark Warmiński. *Uch. nr XLV/284/10*	**31,7**		22,0	1,75							7,32
20.	Mpzp cz. wsi Ignalin, gm. Lidzbark Warmiński. *Uch. nr XLV/285/10*	**8,94**			6,01							2,93
21.	Mpzp cz. wsi Medyny, gmina Lidzbark Warmiński. *Uch. nr XLV/286/10*	**18,9**			11,12						1,44	6,34
22.	Mpzp cz. wsi Runowo, gm. Lidzbark Warmiński. *Uch. nr V/24/10*	**9,31**			8,24						0,91	0,16
23.	Mpzp części wsi Lauda, gm. Lidzbark Warmiński. *Uch. nr V/25/10*	**16,7**			15,43						1,27	
24.	Mpzp cz. wsi Jagoty, gm. Lidzbark W. *Uch. nr V/26/10*	**36,1**			28,66						0,94	6,50
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	12.	13.
25.	Mpzp w obr. Wielochowo, dz. nr 54/13 gm. Lidzbark W. *Uch. nr XXVII/232/2013*	**1,29**			1,1							0,18

26.	Mpzp obszarów ochrony uzdrowiskowej „A" w obr. Pilnik, Łabno, Medyny. *Uch. nr XXVII/216/2017*	**85,89**						4,50	9,50		8,60	61,56
27.	Zm. mpzp cz. wsi Kłębowo, gm. Lidzbark Warmiński. *Uch. nr VIII/57/2019*	**34,7**		4,29	19,01							
28.	Zm. mpzp cz. wsi Suryty, gm. Lidzbark Warmiński. *Uch. nr VIII/58/2019*	**18,45**	9,28						4,34		0,02	3,81
29.	Mpzp cz. wsi Markajmy, gmina Lidzbark Warm. *Uch. nr IX/68/2019*	**204**			60,75	30,35	4,65				25,63	69,73
	Razem (ha)	**775,94**	**83,28**	**35,68**	**176,06**	**30,35**	**7,82**	**4,50**	**22,92**	**3,61**	**43.08**	**275,62**

Łączna powierzchnia obszaru objętego miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego wynosi 775.94 ha → 7,76 km^2 co stanowi ok. 2,1 % całej powierzchni gminy.

Z powyższej tabeli wynika, że przeznaczono w planach na zabudowę:

- letniskową 83,28 ha brutto, przyjmując min. 500 m^{2}netto na jedną działkę a łącznie z komunikacją 600 m^2 brutto do maks. 2000 m^2 netto co daje 2200 brutto. W granicach objętych miejscowymi planami terenów pod zabudowę letniskową wyznaczono ok. 350 działek z tego ok. 60% jest zabudowana;
- zagrodową 35,68 ha brutto, przyjmując 3000 m^2 netto na jedną działkę z łącznie z komunikacją 3200 m^2 brutto. W granicach objętych miejscowymi planami terenów pod zabudowę letniskową wyznaczono ok. 110 działek;
- mieszkaniową jednorodzinną i mieszkaniowo – usługową 176.06 ha brutto, Przyjmując minimalną powierzchnie jednej działki - 1000 m^2 netto (z łącznie z komunikacją 1150 m^2 brutto) do maksymalnej powierzchni działki - 2000 m^2 netto (co daje 2200 brutto); średnia powierzchnia brutto jednej działki wynosi 1675 m^2 - wyznaczono ok.1050 działek;
- mieszkaniową wielorodzinna 30,35 ha brutto. Przyjmując min. 850 m^2 na jedno mieszkanie łącznie z komunikacją co daje ok. 350 mieszkań;
- usługową 7,82 ha brutto. Przyjmując min. 2000 m^{2}netto na jedną działkę z łącznie z komunikacją 2200 m^2 brutto wyznaczono ok. 35 działek;
- tereny zabudowy usługowej związanej ze strefą sanatoryjną, lecznictwa uzdrowiskowego i ochrony zdrowia oznaczone w planie symbolem UZ – 4,5 ha;
- tereny zabudowy usług sanatoryjnych i turystyki oznaczone w planie symbolem UT – 9,5 ha.

14.5. Zapotrzebowanie na nową zabudowę

Wartość chłonności terenów przeznaczonych pod zabudowę należy traktować orientacyjnie, biorąc pod uwagę faktyczne zagospodarowanie poszczególnych obszarów.

Dla wyliczenia terenów pod zabudowę perspektywiczną liczoną na 30 lat do przodu czyli do roku 2050 przyjęto następujące założenie:

1) Liczba ludności na terenie gminy do roku 2050 wzrośnie do 7000 osób (tu wzięto pod uwagę ludność miejską, która będzie chciała zamieszkać na terenach wiejskich oraz nową kadrę specjalistyczną dla obsługi usług sanatoryjnych i lecznictwa uzdrowiskowego).

2) Przyjmuje się procentowy udział projektowanych terenów pod nowa zabudowę w podziale na przeznaczenie, biorąc pod uwagę realizację obwodnicy miasta Lidzbarka Warmińskiego:
   - 6% stanowić będzie zabudowa usług sanatoryjnych i lecznictwa uzdrowiskowego,
   - 20% stanowić będzie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna,
   - 25% stanowić będzie zabudowa zagrodowa,
   - 17% zabudowa rekreacyjno-sportowa
   - 15% stanowić będzie zabudowa usługowa,
   - 5% usługowo produkcyjna i produkcyjna
   - 12% stanowić będzie komunikacja i infrastruktura techniczna.

- Założenia przyjęte do obliczenia powierzchni potrzebnej pod nową zabudowę:
  - działka pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną będzie wynosić na terenach ochrony uzdrowiskowej min. 1500 m^2 i będzie zabudowana budynkiem mieszkalnym o powierzchni 160,0 m^2;
  - działka pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną na pozostałych terenach będzie wynosić min. 1000 m^2 i będzie zabudowana budynkiem mieszkalnym o powierzchni 120,0 m^2;
  - działka pod zabudowę zagrodową będzie wynosić 3000 m^2 i będzie zabudowana budynkami o powierzchni 900,0 m^2;
  - działka pod zabudowę usługową będzie wynosić 2000 m^2 i będzie zabudowana budynkami o powierzchni 500,0 m^2;
  - działka pod funkcje przemysłu, składów, rzemiosła uciążliwego, ferm hodowlanych baz produkcyjnych rolnictwa będzie wynosić 5000 m^2 i będzie zabudowana budynkami o powierzchni 800,0 m^2;
  - działka pod tereny usług turystycznych, sportu i rekreacji będzie wynosić min. 1500 m^2 i będzie zabudowana budynkami o powierzchni 300,0 m^2.

Biorąc pod uwagę przyjęte założenia dotyczące powierzchni działek związanych z realizacją poszczególnych funkcji zabudowy, przyjmuje się zapotrzebowanie na rezerwy terenowe. Wg przyjętych kryteriów dla:

- zabudowa usług sanatoryjnych i lecznictwa uzdrowiskowego 12,60 ha
- zabudowa jednorodzinnej (270) działek x 1560 ok. 42,00 ha
- zabudowa zagrodowej - 52,00 ha
- zabudowa rekreacyjno - sportowa –35,70 ha
- zabudowa usługowa – 31,00 ha,
- zabudowa produkcyjna – 10,50 ha
- komunikacja i infrastruktura techniczna 25,00.

Razem nowych terenów 207 ha z przeznaczeniem pod zabudowę.

Z uwagi na skalę opracowania rysunku studium (Załącznika nr 4) w poszczególnych miejscowościach, gdzie zabudowa zagrodowa przeplata się z zabudową usługową, produkcyjną i mieszkaniową wskazano zabudowę z możliwością realizacji tych funkcji jako zabudowę wielofunkcyjną.

15. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

Na obszarze gminy występują spadki terenowe przekraczające 12%. W obrębie zboczy doliny niektórych stokach wałów morenowych akumulacyjnych oraz niektórych stokach wysoczyzny morenowej falistej spadki terenowe przekraczają nawet 45 %.

W związku z tak dużymi spadkami zdarza się, że w ich obrębie znajdują się tereny o dużych spadkach narażone na osuwiska. Z uwagi na niewielkie obszarowo tereny, które na rysunku w skali 1:25 000 są mało zauważalne w „Ekofizjografi" opracowanej do obecnego „Studium ..." opisane zostały łącznie z kartami poszczególnego osuwiska.

Orientacyjne zasięgi predysponowane do występowania ruchów masowych oznaczono na rysunkach „Studium ..." Załączniku nr 2 i Załączniku nr 4 do uchwały.

15.1. Morfologia i budowa geologiczna

Województwo warmińsko-mazurskie, powiat lidzbarski, gmina Lidzbark Warmiński pod względem budowy geologicznej znajduje się w zachodniej części Platformy Wschodnioeuropejskiej, obejmującej Europę Wschodnią. Jest to rozległa i tektonicznie stabilna struktura, której prekambryjski trzon nadbudowany jest młodszymi skałami osadowymi. Na całym obszarze województwa, od powierzchni występują utwory czwartorzędowe, spoczywające na podłożu starszym – na utworach miocenu, rzadziej pliocenu i oligocenu. W rejonie całego województwa, a zwłaszcza w północnej części (także rejon powiatu lidzbarskiego i gminy Lidzbark Warmiński) czwartorzęd osiąga największe miąższości w kraju, dochodzące do 300 m. Utwory czwartorzędowe na terenie województwa reprezentowane są przez osady plejstocenu i holocenu. Plejstocen pokrywający obszar całego województwa charakteryzuje się zmiennością pod względem ułożenia i uziarnienia poszczególnych warstw. Taki stan spowodowany został działalnością czterech zlodowaceń, które następując od północy spowodowały pofałdowania, wyciśnięcia i miejscami spiętrzenia starszych utworów czwarto- i trzeciorzędowych. Jedynie powierzchniowe utwory geologiczne są w większości osadami ostatniego zlodowacenia – bałtyckiego. Wśród osadów czwartorzędowych zaznacza się przewaga osadów gliniasto-ilastych nad piaszczystymi; gliny przeważają w północnej części województwa.

Z określonej budowy geologicznej utworów czwartorzędowych wynika występowanie poziomów wodonośnych w strefach:

- międzymorenowej;
- czołowo-morenowej;
- osadów sandrowych;
- terasów akumulacyjnych.

Gmina Lidzbark Warmiński leży w tej części województwa, gdzie poziomy wodonośne występują w strefach międzymorenowych. Międzymorenowe poziomy wodonośne charakteryzują się obecnością kilku warstw wodonośnych, z których przynajmniej jeden jest zasobny w wodę w stopniu pozwalającym na eksploatację dla potrzeb zaopatrzenia w wodę. W północnych rejonach województwa użytkowy poziom wodonośny występuje przeważnie na głębokości poniżej 80 m, a nawet 150 m – między innymi w rejonie Lidzbarka Warmińskiego. W przypadku korzystnych parametrów, tj. miąższości i wysokiego ciśnienia warstwy wodonośne międzymorenowych stref pozwalają osiągnąć duże wydajności ze studni wierconych – nawet powyżej 100 m3/h. Różnorodne formy terenu, występujące w rejonie gminy Lidzbark Warmiński, mają swe źródło w sposobie powstawania, mianowicie są pochodzenia lodowcowego (pagóry i wzgórza moren czołowych - formy wypukłe) lub zostały wytworzone przez wody płynące (rynny polodowcowe i doliny rzeczne – formy

wklęsłe). Stąd w krajobrazie powiatu lidzbarskiego, obok terenów równinnych, charakterystyczne są dla wysoczyzny morenowej doliny rzeczne, zmienne w swej głębokości i szerokości, o stromych brzegach, z tzw. odcinkami przełomowymi, jak np. Symsarna w Lidzbarku Warmińskim.

Pod względem geologiczno-tektonicznym obszar położony jest w obrębie prekambryjskiej Platformy Wschodnioeuropejskiej, zbudowanej ze skał metamorficznych i głębinowych, głównie granitoidów, gnejsów, migmatyków i amfibolitów. Na podłożu prekambryjskim zalegają młodsze skały, kolejno: paleozoiczne, mezozoiczne i kenozoiczne. W kontekście planowania przestrzennego najistotniejsze znaczenie posiada przypowierzchniowa budowa geologiczna. Przypowierzchniowe utwory geologiczne pochodzą z ery kenozoicznej, z okresu czwartorzędu, z epok plejstocenu oraz holocenu. Utwory czwartorzędowe w obrębie gm. Lidzbark Warmiński osiągają jedne z największych miąższości w kraju, dochodzące do 300 m. Utwory epoki holocenu powstały po zaniku lądolodu.

15.2. Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej

Przez gminę przepływa rzeka Drwęca Warmińska oraz rzeka Łyna, od rzeki Łyny odchodzi po stronie wschodniej w kierunku południowym rzeka Samsarna, w okresach nadmiernych opadów rzeki te wylewają na tereny sąsiednie, z tego powodu wyznaczony został obszar szczególnego zagrożenia powodzią. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią obejmuje najbliższe sąsiedztwo rzeki Drwęcy Warmińskiej, rzeki Łyny oraz rzeki Samsarny. dla tych obszarów w rozumieniu Ustawy Prawo Wodne (t. j. Dz. U. 2020 poz. 310) oraz na podstawie Map Zagrożenia Powodziowego, wyznaczony został obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (raz na 10 lat) oraz obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie (raz na 100 lat). W celu zwiększenia bezpieczeństwa obywateli oraz ograniczenia negatywnych skutków powodzi, zgodnie z zapisami Dyrektywy Powodziowej oraz ustawy Prawo wodne, prowadzone są prace związane z opracowaniem planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych. Prace nad planami zostały poprzedzone przygotowaniem wstępnej oceny ryzyka powodziowego oraz map zagrożenia powodziowego (MZP) i map ryzyka powodziowego (MRP). Celem planów zarządzania ryzykiem powodziowym jest ograniczenie skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację wybranych działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te, muszą także prowadzić do obniżania strat powodziowych.

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszar, na którym prawdopodobieństwo powodzi jest wysokie oraz na którym prawdopodobieństwo powodzi jest średnie oznaczono na rysunkach „Studium ..." Załączniku nr 2 i Załączniku nr 4 do uchwały.

16. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁÓŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH I UDOKUMENTOWANE KOMPLEKSY PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU WĘGLA

16.1. Udokumentowane złoża kopalin

Na terenie gminy złoża kopalin występują w postaci piasków, żwirów, mad rzecznych oraz torfów i namułów, zalegających w obrębie wytopiska polodowcowego, także w formie namułów lub/i torfów w obrębie dolin rzecznych i niektórych zagłębień terenowych.

Tabela 23. Gmina Lidzbark Warmiński – kruszywa naturalne

Lp.	Nr złoża	Miejscowość/ Nazwa złoża	Rodzaj surowca/ typ kopaliny	Organ zatwierdzaj. dokumentacje. / decyzja	Zasoby Pow. złoża [tys.m^3]	Stan zagospodarowania złoża
1.	5201	„Bugi"	Kruszywa naturalne	Marszałek Wojew. Warm. – Mazurski GW.7427.10.2016 z 23.03.2016 Dodatek: Wojewoda Warmińsko – Mazurski OŚR/O.II.7414/15-34/00 z dn. 18 09. 2000	4,170	Złoże rozpoznane wstępnie
2.	8400	„Bugi II"	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski RLiOŚ.II.751-1/2000 z dn. 27.07.2000 r.	1,770	Złoże rozpoznane wstępnie
3.	5041	„Ignalin"	Ceramika budowlana	Wojewoda Olsztyński OS.V-8513/10-5/90 z dn. 28 08. 1990	1,780	Złoże rozpoznane szczegółowo
4.	18213	„Kaszuny"	Kruszywa naturalne	Marszałek Wojew. Warm. – Mazurski GW.7427.43.2016 z dn. 11.07.2016	18,538	
5.	3608	„Kochanówka II"	Kruszywa naturalne	Marszałek Wojew. Warm. – Mazurski OŚ.GW.7514-3/09 z dn. 31.03.2009	2,538	Złoże rozpoznane szczegółowo
6.	1487	„Runowo"	Kruszywa naturalne	Minister Ochrony Środowiska KZK/012/W/5073/86 z dn. 29.10.1986	42,364	Złoże rozpoznane wstępnie
7.	3579	„Kochanówka"	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego OŚ-GW.7427.54.2011 z dn. 5.12.2011 r.		złoże skreślone z bilansu
8.	16197	Kochanówka III	Kruszywa naturalne			złoże skreślone z bilansu
9.	14578	„Kochanówka IV"	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego (OŚ-GW.514-15/10) 28 sierpnia 2010 r.	12, 075	złoże zagospodarowane
10.	16093	„Kochanówka V"	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski OŚ.6528.3.2012 dnia 12 czerwca 2012 r.	1,755	złoże rozpoznane szczegółowo
11.	16094	„Kochanówka VI"	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski (OŚ.6528.4.2012) dnia 12 czerwca 2012 r.	1,999	złoże rozpoznane szczegółowo
12.	15982	„Kierz"	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski OŚ-GW.7427.4.2012 z dnia 06 lutego 2012 r.	3,59	złoże rozpoznane szczegółowo

13.	18330	„Kierz I"	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski OŚ.6528.1.2016 Dnia 04.10.2016 r.	1, 996	okresowo eksploatowane
14.	19799	„Kierz II"	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski OŚ.6528.2.2019 Dnia 02.12.2019 r.	1,990	złoże rozpoznane szczegółowo
15.	17862	„Workiejmy"	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski OŚ.6528.1.2015 z dn.30.10.2015 r.	1,97	Złoże rozpoznane
16.	18078	„Workiejmy I"	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego (GW.7427.13.2016) z dn. 22.04.2016 r.	4,16	Złoże zagospodarowane
17.	19870	„Workiejmy II/1"	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski OŚ.6528.1.2020 Dnia 06.05.2020 r.	1,951	Złoże rozpoznane
18.	19647	„Workiejmy II"	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego (GW.7427.42.2019) z dn. 21.10.2019 r.	2,149	Złoże rozpoznane
19.		„Lidzbark Warmiński GT-1"	Wody termalne – cieplice - C	Minister Środowiska DGIKGhg-4731-6/6935/7098/12/MJ z dn. 21.02.2012		Złoże rozpoznane
20.		„Rogóż"	Kruszywa naturalne	Marszałek Wojew. Warm. – Mazurski GW.7427.41.2019 z dn. 21.10.2019	4,7462	Złoże rozpoznane

16.2. Zasoby wód podziemnych

Obszar gminy położony jest na Głównym Zbiorniku Wód Podziemnych nr 205 „Subzbiornik Warmia". Jest to zbiornik pochodzenia trzeciorzędowego (Tr) o łącznej powierzchni 51 000 km^2, szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 60 tys. m^3/dobę oraz średniej głębokości ujęć 150-500 m. GZWP nr 205 „Subzbiornik Warmia", Zbiornik nie posiada opracowanej dokumentacji hydrogeologicznej oraz nie wyznaczono dla niego obszaru ochronnego.

Obszar gminy Lidzbark Warmiński położony jest w regionie, gdzie główne użytkowe piętro wodonośne występuje w utworach czwartorzędowych (plejstoceńskich). Cechą charakterystyczną dla czwartorzędowego piętra wodonośnego jest brak rozdzielających warstw nieprzepuszczalnych oraz częste przewarstwienia utworów spoistych, napinających zwierciadło wód podziemnych. Piętro czwartorzędowe składa się z kilku poziomów wodonośnych, występujących na różnych głębokościach – przeważnie od kilku-, kilkunastu m do ponad 200 m. Na głębokość zalegania poziomów wodonośnych wpływ wywiera ukształtowanie powierzchni terenu. Poziomy wodonośne najgłębiej występują na obszarze wysoczyznowym i równin morenowych, natomiast najpłycej w dolinach rzecznych.

Pierwsze zwierciadło wód podziemnych występuje przeważnie na głębokościach pomiędzy 1 m a 5 m. Najpłycej (<1m) pierwsze zwierciadło wód podziemnych występuje:

- w obrębie dna doliny Symsarny i terenów zmeliorowanych na zachód od rzeki, oraz w rejonie Kierwińskiej Strugi i towarzyszących jej terenów zmeliorowanych;
- w obrębie doliny Młynówki (południowo-zachodnia część terenu) i w obrębie terenów zmeliorowanych (północno-wschodnia część terenu).

Do kategorii wód podziemnych można zaliczyć również wody geotermalne. Wody geotermalne zalegają w osadach mezozoicznych i paleozoicznych. Najwyższe temperatury posiadają wody zalegające najgłębiej w utworach kambru (1,8 - 1,9 km p.p.t.). Ich temperatura może wynosić do ok. 35-40°C. Są to solanki znacznie zmineralizowane (100 – 200 g/dm^3). W obrębie obszaru gminy występuje udokumentowane złoże wód termalnych „Lidzbark Warmiński GT-1"[1]:

1) otwór GT - 1 został wykonany przy ulicy Olsztyńskiej w Lidzbarku Warmińskim do głębokości 1035 m;
2) ujmowana z otworu GT-1 część warstwy wodonośnej znajduje się na głębokości 828,5-966,38 m p.p.t., warstwę wodonośną w utworach jury dolnej tworzą piaskowce kwarcowe średnio- i gruboziarniste o spoiwie ilastym, słabo i bardzo słabo zwięzłe, jasnoszare;
3) zasoby eksploatacyjne ujęcia wód termalnych w Lidzbarku Warmińskim w wysokości 120 m^3/h przy depresji 7,7 m i temperaturze na wypływie 20,7°C zostały ustalone dokumentacji hydrogeologicznej i zatwierdzone decyzją Ministra Środowiska 21 lutego 2012 r. (DGiKGhg-4731-6/6935/7089/12/MJ);
4) powierzchnia obszaru zasobowego wód termalnych wynosi ok. 71 km^2 oraz obejmuje zasięgiem całe miasto Lidzbark Warmiński i część gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński;
5) teren i obszar górniczy (będące równoznacznej powierzchni i o tym samym zasięgu) znajdują się w granicach miasta Lidzbark Warmińskim, powierzchnia to 11,54 km^2;
6) zasoby przemysłowe złoża wynoszą 8383,12 m^3/rok, zasoby operatywne złoża wynoszą 300 m^3/rok;, straty w zasobach złoża wynoszą 1083,12 m^3/rok, zasoby nieprzemysłowe wynoszą 1042816,9 m^3/rok;
7) racjonalna eksploatacja ujęcia powinna odbywać się w sposób płynny, bez gwałtownych zmian wydajności, użytkownik powinien prowadzić bieżące obserwacje parametrów eksploatacyjnych ujęcia, a w szczególności: temperatury eksploatowanej wody, położenia zwierciadła wody w otworze oraz wydajności poboru, nie rzadziej niż jeden raz w ciągu roku należy wykonywać badania chemizmu wód.

16.3. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

Na obszarze gminy nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

16.4. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych

16.4.1. Obiekty lub obszary, dla których wyznaczono w złożu kopaliny filar ochronny

Zgodnie z opracowanymi projektami zagospodarowania złoża, na obszarach górniczych wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny. Filary ochronne wyznacza się w przypadku wystąpienia na terenach górniczych obiektów budowlanych, dróg, elementów linii elektroenergetycznych (np. słupy elektroenergetyczne). Granice filarów ochronnych powinny być określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, projektach zagospodarowania złoża lub stosownych decyzjach koncesyjnych. Filar ochronny zabezpiecza tychże elementów przed negatywnym skutkiem eksploatacji górniczej. W projektach zagospodarowania złoża w

[1] Na podstawie: Operat Uzdrowiskowy obszaru ochrony uzdrowiskowej gminy Lidzbark Warmiński, 2014, PUPIKZ HOT dr arch. Tomasz Ołdytowski oraz Decyzja Nr 80 Ministra Zdrowia z 10 września 2014 r znak: MZ-OZU-520-1/WS/14.

odniesieniu do filarów ochronnych określa się takie elementy jak:

- zachowanie bezpieczeństwa powszechnego;
- wymogi dotyczące ochrony środowiska;
- ochrona złoża i obiektów budowlanych przed zagrożeniem wodnym, pożarami i wybuchami.

Dla eksploatowanych złóż ustanowiono obszar górniczy (OG) i tereny górnicze (TG):

1) Kochanówka IV/1,
2) Kierz Pole A,
3) Kierz Pole B,
4) Kierz I,
5) Workiejmy,
6) Workiejmy I.

Jeżeli w wyniku zamierzonej działalności określonej w koncesji przewiduje się istotne skutki dla środowiska, dla terenu górniczego bądź jego fragmentu można sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, na podstawie przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;

W procesie eksploatacji kopalin konieczne jest zachowanie powszechnego bezpieczeństwa, spełnienie wymogów dotyczących ochrony środowiska, w tym obiektów budowlanych, racjonalnej gospodarki złożem, określenie ewentualne filarów ochronnych (na etapie decyzji koncesyjnych) dla obszarów lub obiektów wymagających ich ustanowienia. W obszarze górniczym obowiązuje zakaz zabudowy z dopuszczeniem do realizacji obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją kopalin. Tereny sąsiednie powinny być zabezpieczone pasami ochronnymi. Przekształcenia trwałe będą częściowo mogły zostać zniwelowane poprzez rekultywację terenu, po zakończeniu eksploatacji złoża. Projekty rekultywacji powinny określać jej kierunek i warunki jej przeprowadzenia.

Działalność obiektów produkcyjnych, usługowych i magazynowych na terenie terenów górniczych należy prowadzić przy zastosowaniu rozwiązań organizacyjnych, technicznych lub technologicznych, ograniczających negatywne oddziaływania tych obiektów na otoczenie, a w szczególności na tereny zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej.

Oddziaływania emitowane do otoczenia w wyniku funkcjonowania ww. obiektów nie mogą powodować naruszenia standardów jakości środowiska w granicach terenów objętych ochroną uzdrowiskową, jak również powodować przekroczenia dopuszczalnych stężeń/natężeń czynników uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi.

17. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA GMINY I GOSPODARKA KOMUNALNA

17.1. Komunikacja

17.1.1. Układ drogowy

Układ drogowy stanowią drogi układu krajowego, które zostały opisane w uwarunkowaniach zewnętrznych oraz układu lokalnego do których należą drogi powiatowe i wybrane drogi gminne.

1) Drogi powiatowe obsługujące teren gminy Lidzbark Warmiński:

	Nr drogi	Nazwa drogi
✓	1535 N	Lidzbark Warmiński - Jeziorany
✓	1356 N	Orneta - Wolnica – Lidzbark Warmiński

- ✓ 1346 N Pieniężno - Lechowo - Babiak
- ✓ 1357 N Górowo Iław. - Babiak - droga nr 527
- ✓ 1547 N Rogóż - Kiwity
- ✓ 1533 N Lidzbark Warmiński -Suryty - Kłębowo
- ✓ 1529 N Dr. kraj. nr 51 - Kochanówka
- ✓ 1946 N Blanki - Kobiela 3+232 11+840 8,608
- ✓ 1416 N Nowosady - Kłębowo 5+828 7+771 1,943
- ✓ 1356 N Orneta - Wolnica – Lidzbark Warmiński
- ✓ 1412 N Runowo - Łaniewo - dr. kraj nr 51
- ✓ 1525 N Kicina - Jagoty - Lidzbark Warmiński
- ✓ 1950 N Wolnica .- Miejska Wola
- ✓ 1418 N Dobre Miasto - Suryty
- ✓ 1523 N Dwórzno - Janikowo - Ignalin
- ✓ 1541 N Kosty - Wajsnory - Rodnowo - Kotowo - Rogóż
- ✓ 1543 N Kotowo - Lidzbark Warmiński
- ✓ 1406 N Lidzbark Warm. - Klajdyty
- ✓ 1946 N Blanki - Kobiela
- ✓ 1356 N Orneta - Wolnica – Lidzbark Warmiński
- ✓ 1412 N Runowo - Łaniewo - dr. kraj. Nr 51
- ✓ 1336 N Babiak - Runowo
- ✓ 1414 N Ignalin - Wielochowo
- ✓ 1545 N Rogóż - Sarnowo
- ✓ 1416 N Nowosady - Kłębowo - Kraszewo
- ✓ 1531 N Suryty - Radostowo

Sieć drogowa na terenie gminy jest dość dobrze rozłożona. Jedynie parametry techniczne dróg oraz rodzaj nawierzchni decydują o przejezdności drogi szczególnie w okresie jesienno – wiosennym.

17.1.2. Powiązania kolejowe

Gminę Lidzbark Warmiński przecina linia kolejowa drugorzędna o relacji Czerwonka –Jeziorany – Lidzbark Warmiński – Sągnity. Przewozy pasażerskie na tej linii są zawieszone.

Wznowienie przewozów kolejowych na linii kolejowej stwarza w przyszłości możliwość zmiany roli transportu kolejowego w przewozach pasażerskich i towarowych.

17.1.3. Szlaki turystyki kołowej, rowerowej, wodnej i pieszej

Przez gminę Lidzbark Warmiński przebiegają trasy rowerowe:

- ✓ Berlin – Pyrzyce – Czaplinek – Bytów – Grudziądz – Iława – Ostróda – Olsztyn – Dobre Miasto – Lidzbark Warmiński – Reszel – Kętrzyn – Radzieje – Pozezdrze – Giżycko – granica Litwy z odgałęzieniem Lidzbark Warmiński – Bartoszyce – Kaliningrad (trasa „Tysiąca Jezior Północnych".
- ✓ Green Velo zaczyna się w Elblągu – i biegnie wzdłuż Zalewu Wiślanego przez Frombork do Braniewa, tu zmienia kierunek wzdłuż granicy północnej przez Pieniężno, Lidzbark Warmiński, Bartoszyce, Węgorzewo, Gołdap i Suwałki - tu przyjmuje kierunek wschodni i biegnie wzdłuż granicy przez podlasie, lubelszczyznę do podkarpacia i kończy się w Chotyńcu,
- ✓ Nowe Miasto – Lubawa – Olsztynek – Olsztyn – Biskupiec – Mrągowo – Mikołajki,

- ✓ Warszawa – Nidzica – Olsztynek – Olsztyn z odgałęzieniem Olsztynek – Ostróda – Zalewo –Elbląg oraz Nidzica – Szczytno – Ruciane,
- ✓ Lidzbark Warmiński – Orneta – Braniewo,
- ✓ Lidzbark Warmiński – Biskupiec – Szczytno – Myszyniec (trasa proponowana w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa),
- ✓ Lidzbark Warmiński – Orneta –Pasłęk – Dzierzgoń – Malbork Mrągowo – Święta Lipka.
- ✓ Warmińska Łynostrada dł. 60 km z Olsztyna przez Cerkiewnik, Dobre Miasto, Kunik, Urbanowo, Łaniewo, Lidzbark Warmiński, Jeziorany, Turławki, Wądog do Olsztyna. Piękno całej trasy to możliwość podziwiania malowniczych krajobrazów, które niedostępne są zza szyby samochodu.
- ✓ Wielbark – Szczytno – Biskupiec – Reszel,
- ✓ Olsztyn – Morąg – Orneta,
- ✓ Ruciane – Mrągowo – Kętrzyn,
- ✓ Dąbrówno – Samborowo.
- ✓ Szlak żółty (południowy) - 30 km Kłębowo (ośrodek Świteź) – Kochanówka (7,6 km) – Stryjkowo (15,4 km) – Jarandowo (23,3 km) – Kłębowo (ośrodek Świteź 30 km),
- ✓ Szlak żółty (północny) – 11,3 km Lidzbark Warmiński – Koniewo (4,4 km) – Wielochowo (7,1 km) – Lidzbark Warmiński (11,30 km),
- ✓ Szlak zielony – 8,5 km Wielochowo – Jagoty (5,4 km) – Wielochowo (8,5 km),
- ✓ Szlak czerwony (zachodni) – 49,7 km Lidzbark Warmiński – Długołęka – Łaniewo (7,1 km) – Kaszuny (19,0 km) – Babiak (23,3 km) – Bugi (26,2 km) – Runowo (29,5 km) – Workiejmy (34 km) – Nowa Wieś Wielka (39,1 km) - Wielochowo (45,3 km) – Lidzbark Warmiński (49,7 km),
- ✓ Szlak czerwony (południowy)–32,3 km Lidzbark Warmiński – Łabno (3,5 km) – Jarandowo (7,2 km) – Kochanówka (12,1 km) – Suryty (16,6 km) – Blanki (19,8 km) – jez. Symsar (ośrodek Świteź) (23,7 km) – Medyny (29,2 km) – Lidzbark Warmiński (32,2 km),
- ✓ Szlak niebieski – 31 km Lidzbark Warmiński – Koniewo (4,4 km) – Morawa (12,9 km) – Napraty (16,1 km) – Stoczek Klasztorny (20,2 km) – Kierwiny (23,2 km) - Sarnowo (26,8 km) – Lidzbark Warmiński (31 km),
- ✓ Szlak rowerowy nasypem kolejowym Lidzbark Warmiński - Orneta.

17.1.4. Szlaki turystyki wodnej.

Szlak turystyki kajakowej rzeką Łyną i pokonującą na terenie gminy cztery stopnie wodne i rzeką Symsarną przepływającą przez kilka jezior (Ławki, Kok, Blanki, Symsar).

17.2. Infrastruktura techniczna

17.2.1. Zaopatrzenie w wodę

Gmina Lidzbark Warmiński korzysta z kilku ujęć wody podziemnej. Woda podziemna pobierana jest głównie na cele socjalno – bytowe. Pobór wody podziemnej przeznaczonej na potrzeby komunalne przedstawia poniższa tabela (źródło – Urząd Marszałkowski w Olsztynie).

Pobór wody podziemnej na terenie gminy Lidzbark Warmiński prowadzony jest również przez Fundację „Poznaj Swoją Ojczyznę", Schronisko Młodzieżowe „Świteź" w Kłębowie. Ilość pobranej wody podziemnej przez Fundację i wynosi ok. 7196 m^3/r.

Woda podziemna pobrana z ujęć podziemnych posiada znacznie wyższą zawartość soli żelaza i manganu w stosunku do dopuszczalnych norm, stąd wynika konieczność jej uzdatnienia z zastosowaniem technologii odżelaziania i odmanganiania. Pobrana woda, po jej uzdatnieniu, rozprowadzona jest za pomocą sieci wodociągowych do poszczególnych odbiorców. Na terenie gminy Lidzbark Warmiński praktykuje się także utrzymywanie kilku publicznych studni głębinowych, które służą do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę, tzw. "na wylewkę".

Woda podziemna uzdatniana jest przez urządzenia wodne, w których jakość wody spełnia normy sanitarne:

- Babiak - wodociąg wiejski,
- Kłębowo - wodociąg wiejski,
- Kraszewo - wodociąg wiejski,
- Łaniewo - wodociąg wiejski,
- Morawa - wodociąg wiejski,
- Redy - wodociąg wiejski,
- Runowo - wodociąg wiejski,
- Blanki - wodociąg wiejski,
- Rogóż - wodociąg wiejski,
- Kłębowo - wodociąg zakładowy MSM „Świteź".

Niezbędna jest poprawa jakości wody w wodociągach - Kłębowo, Runowo, Redach, Morawie i Babiaku. Ponadnormatywna zawartość żelaza, manganu, mętność jest w wodociągach wiejskich w Blankach oraz pogorszeniu uległa jakość wody w Rogóżu i MSM „Świteź" w Kłębowie.

Brak jest źródeł dobrej wody w miejscowościach: Dębiec, Krasny Bór, Łabno, Kłusyty Wielkie, Łaniewo - leśnictwo, Stabunity, Wojdyty.

Długość sieci wodociągowej (czynnej sieci rozdzielczej) na terenie gminy Lidzbark Warmiński na 2019 rok wynosiła 326,7 km. Z instalacji wodociągowej ludność korzystająca 77,4% ogółu ludności w gminie.

17.2.2. Kanalizacja sanitarna

Woda pobrana w celu zaspokojenia potrzeb komunalnych i gospodarczych mieszkańców gminy Lidzbark Warmiński zostaje w znacznym stopniu (stanowiącym różnicę pomiędzy łącznym poborem wody z sieci, a jej bezzwrotnym wykorzystaniem) zamieniona w ścieki. Powstałe ścieki niosą ze sobą duże ładunki substancji powodujących m.in. zanieczyszczanie oraz przyśpieszoną eutrofizację wód powierzchniowych. Z tego względu wytwarzane ścieki stanowią element wybitnie niekorzystny dla środowiska gruntowo – wodnego. Aby zminimalizować ich szkodliwy wpływ na środowisko, należy dążyć do jak najlepszego oczyszczenia wytworzonych ścieków, przed ich odprowadzeniem do końcowego odbiornika. Oczyszczanie odprowadzanych ścieków polega na jak największej redukcji wszystkich substancji zawartych w wytworzonych ściekach, przed

ich ostatecznym odprowadzeniem do środowiska. Dotyczy to zarówno substancji organicznych zawartych w odprowadzanych ściekach, jak też tzw. związków biogennych lub inaczej biogenów (w głównej mierze związków azotu i fosforu), które jeżeli występują w nadmiarze w odprowadzanych ściekach, powodują przyśpieszoną eutrofizację wód powierzchniowych.

Mając na względzie wybitnie niekorzystny wpływ, jaki odgrywają w środowisku nieoczyszczone lub niedostatecznie oczyszczone ścieki, należy dołożyć wszelkich starań, aby wszystkie wytwarzane ścieki trafiły do oczyszczalni ścieków, gdzie, powinna nastąpić redukcja organicznych i nieorganicznych substancji do poziomu wymaganego przepisami.

Oprócz dwóch ww. oczyszczalni ścieków, na terenie gminy działa oczyszczalnia ścieków administrowana przez Fundację „Poznaj Swoją Ojczyznę", Schronisko Młodzieżowe „Świteź" w Kłębowie.

Tabela 24. Oczyszczalnie ścieków działające na terenie gminy Lidzbark Warmiński z przedstawionym ładunkiem substancji emitowanych do środowiska wraz z oczyszczonymi ściekami

L.p.	Nazwa oczyszczalni /rodzaj oczyszczalni	Ilość odprowadzonych ścieków oczyszczonych [m^3/r]	Ładunki substancji wprowadzone do środowiska razem ze ściekami			Uwagi dotyczące oczyszczalni
			BZT_5 [kg O_2]	CHZT [kg O_2]	Zawiesina ogólna [kg]	
1	O.S. Rogóż/ mech-biol.	19931	187,4	2008,4	126,2	Rok bud. 1994.
2	O.S. Kraszewo/ mech-biol.	3672	253,3	714,6	288,9	Rok bud. 2000.
3	O.S. Schroniska „Świteź" Kłębowo	1502	17,0	82,3	51,2	-

Wytworzone ścieki spływają na teren oczyszczalni za pomocą sieci kanalizacji sanitarnych. Konieczność rozbudowy sieci kanalizacyjnych jest konieczna.

Część terenu gminy w tym część obrębu Pilnik, część obrębu Markajmy oraz część obrębu Łabno (obszar objęty strefą ochrony uzdrowiska Lidzbark Warmiński) została objęta aglomeracją Lidzbark Warmiński zgodnie z Uchwałą Nr XXIX/656/17 Sejmiku Województwa Warmińsko – Mazurskiego z dn. 29 sierpnia w sprawie wyznaczenia aglomeracji Lidzbark Warmiński oraz likwidacji dotychczasowej aglomeracji. (Dz. Woj., Warm.-Maz,2017 poz.3822).

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy na 2019 rok wynosiła zaledwie 18,1 km. Ludność korzystająca z instalacji kanalizacyjnej w gminie Lidzbark Warmiński wynosi 8,5%. Część gospodarstw domowych unieszkodliwia ścieki we własnym zakresie poprzez oczyszczalnie biologiczne oraz szamba zlokalizowane na własnej działce z wywozem ścieków na oczyszczalnie.

17.2.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Uwarunkowania rozwoju oraz układ przesyłowy scharakteryzowano w uwarunkowaniach zewnętrznych rozwoju gminy. Układ sieci stacji transformatorowych pokazano na dołączonej mapce. Na terenie gminy zlokalizowane są małe elektrownie wodne w miejscowościach: Koniewo, Medyny, Wojdyty, Kotowo. *Na* obszarze gminy znajdują się czynne elementy infrastruktury technicznej elektroenergetycznej:

- linia napowietrzna 110 kV relacji Mątki – Lidzbark Warmiński (na terenie miejscowości Medyny znajduje się GPZ 110/15);
- lokalne linie 15 kV i 0,4 kV;
- stacje transformatorowe 15/0,4 kV;
- złącza kablowe lub kablowo – pomiarowe.

17.2.4. Zaopatrzenie w gaz, ciepłownictwo

Przez teren gminy Lidzbark Warmiński przebiegają dwa łączące się w Lidzbarku Warmińskim gazociągi wysokiego ciśnienia z Górowa Iławeckiego i Dobre Miasto –Bartoszyce. Ilości przesyłanego gazu pozwalają na pełną gazyfikację gminy, na przeszkodzie stoi brak stacji redukcyjno-pomiarowych oraz gazociągów średniego ciśnienia. Odległość od gazociągów wysokiego ciśnienia powoduje, że szczególnie niekorzystne warunki posiada zachodnia i południowa część gminy.

Obecnie z sieci gazowej korzysta 0,4 % ludności gminy. Na terenie gminy Lidzbark Warmiński jest 30 669 m czynnej sieci gazowej (przesyłowej i rozdzielczej).

Na terenie gminy nie występują kotłownie ogrzewające większe obszary. Ogrzewanie i ciepła woda otrzymywana jest indywidualnie i z kotłowni lokalnych. Kotłownie wykorzystują paliwa węglowe. Należałoby dążyć do stosowania paliw odnawialnych.

17.2.5. Gospodarka odpadami

Nowelizacja ustawy z 2011 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wprowadziła szereg istotnych zmian do systemu gospodarki odpadami komunalnymi, w tym nałożyła nowe obowiązki na samorządy, podmioty odbierające odpady komunalne oraz na właścicieli nieruchomości. Celem tych zmian była i w dalszym ciągu jest poprawa obecnego stanu gospodarki odpadami komunalnymi i dostosowanie go do standardów Unii Europejskiej. Dla obszaru gminy obowiązuje „Plan gospodarki odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2016-2022", przyjęty Uchwałą nr XXIII/523/16 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 28 grudnia 2016 r.

Rodzaje i ilości wytwarzanych odpadów

Ocena aktualnego stanu gospodarowania odpadami w gm. Lidzbark Warmiński, ze szczególnym uwzględnieniem odpadów komunalnych, oparta jest na bilansie ilości wytwarzanych odpadów, uwzględniającym wskaźniki nagromadzenia odpadów, określone w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami oraz na analizie sposobu ich odbioru, odzysku i unieszkodliwiania w istniejących uwarunkowaniach ekonomicznych i społecznych gminy. Mając na względzie miejsca wytwarzania generalnie odpady powstające w gminie można podzielić na:

- odpady sektora komunalnego;
- odpady sektora gospodarczego.

Właściwości odpadów komunalnych

Miejscem powstawania odpadów komunalnych na terenie gminy są:

- gospodarstwa domowe,
- obiekty użyteczności publicznej – szkoły, urzędy, obiekty handlowe i usługowe, rzemieślnicze, placówki lecznicze,
- obiekty gospodarki komunalnej,
- zakłady i firmy produkcyjne/przemysłowe,
- przychodnie lekarskie i lecznice weterynaryjne,
- fermy hodowli zwierząt/gospodarstwa rolno-produkcyjne.

Ilości odpadów komunalnych, powstające w roku na terenie gminy, oszacowano w oparciu o wskaźniki nagromadzenia odpadów dla terenów miast i wsi, przyjęte w krajowym i wojewódzkim planie gospodarki odpadami.

Tabela 25. Wskaźniki nagromadzenia odpadów komunalnych w kg/Ma, rok (KPGO)

Źródła powstawania odpadów	Przyjęty wskaźnik nagromadzenia odpadów	
	Miasto	Wieś
odpady z gospodarstw domowych	*224*	116
odpady z obiektów infrastrukturalnych	*110*	45
odpady wielkogabarytowe	*20*	15
odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów	*40*	40
odpady z ogrodów i parków	*12*	5
odpady z czyszczenia ulic	*15*	-
odpady niebezpieczne, pochodzące z odpadów domowych	*3*	2
Razem	*424*	223

Wytworzone ilości odpadów - zależnie od źródła powstawania, wyliczone w oparciu o wskaźniki nagromadzenia dla terenów o różnej zabudowie - przedstawia poniższa tabela.

Odpady sektora gospodarczego

Odpady powstające w sektorze gospodarczym pochodzą z branż przemysłowych, rolnictwa, rzemiosła i niektórych usług, funkcjonujących na terenie gminy. Odpady tego sektora zgodnie z klasyfikacją odpadów można podzielić na:

- odpady niebezpieczne;
- odpady inne niż niebezpieczne;
- odpady komunalne i podobne do komunalnych, pochodzące z zaplecza administracyjno – socjalnych zakładów, firm; odpady te w ogólnym bilansie zasilają odpady komunalne.

Ilość i skład odpadów sektora gospodarczego zależne są od profilu produkcji danej gałęzi lub od jej rodzaju. Działające na terenie gminy zakłady, firmy i gospodarstwa generują powstawanie różnorodnych odpadów.

Odpady niebezpieczne

Odpady niebezpieczne powstające w sektorze gospodarczym, podobnie jak odpady medyczne, pochodzące z lecznictwa podlegają regulacjom prawnym *Ustawy z 14 grudnia 2012 r. o odpadach z późniejszymi zmianami (t.j. Dz.U. 2020 poz. 717 i 875)* w zakresie odnoszącym się do obowiązków wytwórców i posiadaczy odpadów.

Sposoby unieszkodliwiania odpadów

Na terenie Gminy prowadzona jest selektywna zbiórka surowców wtórnych, wyodrębnianych z odpadów sektora komunalnego. Odpady, powstające w sektorze gospodarczym, gromadzone są odpowiednio do sposobów dalszego z nimi postępowania, określonych zapisami ustawy o odpadach i dotyczącymi obowiązków wytwórcy i posiadacza odpadów w tym zakresie. Odbiór i transport odpadów sektora gospodarczego

wykonywany jest przez wytwórców odpadów lub przez specjalistyczne firmy, posiadające aktualne zezwolenia na prowadzenie takiej działalności. Reasumując – z oceny aktualnego stanu gospodarki odpadami w Gminie wynika, iż:

Dla Regionu Centralnego instalacjami regionalnymi do przetwarzania odpadów komunalnych w Regionie są:
1) ZGOK Sp. z o.o. w Olsztynie – instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów w Olsztynie,
2) ZGOK Sp. z o.o. Bartoszycach – składowisko odpadów, kwatera III, zlokalizowana w Wysiece.

Przed laty składowisko odpadów komunalnych znajdowało się w Medynach, w 2008 roku zostało ono zamknięte, a w 2014 r. zakończono jego rekultywację. Na terenie byłego składowiska, na części działki znajdującej się poza byłą kwaterą składowania (działka nr 3/5, obręb Medyny) zrealizowano Stację Przeładunkową wraz z Punktem Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów. Stacja Przeładunkowa w m. Medyny, zgodnie z założeniami ma przepustowość maksymalnie 27 000 Mg/rok, w tym 19 000 Mg/rok odpadów zmieszanych oraz 7000 Mg/rok odpadów selektywnej zbiórki. Szacunkowa przepustowość Punktu Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów w m. Medyny to 1000 Mg/rok odpadów selektywnie zbieranych (szkło, tworzywa sztuczne, papier i tektura, metale) i odpadów tzw. problemowych, tj. zarówno niebezpiecznych, jak i innych niż niebezpieczne.

Stacja Przeładunkowa wraz z Punktem Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów w m. Medyny stanowi jeden z elementów regionalnej gospodarki odpadami komunalnymi obowiązującej w kraju i w poszczególnych województwach, w tym w województwie warmińsko-mazurskim. Funkcjonowanie instalacji w Medynach przysłuży się wdrażaniu regionalnego systemu gospodarki odpadami oraz, w założeniu, przysłuży się jego usprawnieniu.

18. Analiza SWOT

Klasycznym narzędziem, stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej, jest zestawienie mocnych i słabych stron analizowanego podmiotu (w tym przypadku gminy) oraz określenie jego szans i zagrożeń rozwojowych . Nazwa SWOT pochodzi z języka angielskiego i oznacza: S – Strengths (silne strony), W – Weeknesses (słabości), O - Opportunities (możliwości), T – Threats (zagrożenia). Przyjęta metoda pozwala na zebranie i uszeregowanie informacji o potencjale rozwojowym gminy oraz o dostrzeganych barierach. Zwraca jednocześnie uwagę na pojawiające się zewnętrzne szanse i zagrożenia.

W ramach analizy SWOT skoncentrowano się na ocenie wewnętrznych zasobów gminy, jej atutów i problemów wynikających z przedstawionych uwarunkowań społecznych, gospodarczych, przyrodniczych, infrastrukturalnych i ekonomicznych.

Do mocnych stron zaliczono:
1) wartościowy potencjał ludzki – mieszkańcy, zaangażowani w sprawy gminy i jej rozwoju;
2) atrakcyjne warunki krajobrazowo-przyrodnicze sprzyjające rozwojowi różnych form turystyki;
3) możliwości zagospodarowania zasobów naturalnych i przestrzeni na cele rekreacyjno-wypoczynkowe;
4) projektowane strefa ochrony uzdrowiskowej;
5) dobra lokalizacja przy jednym z głównych szlaków komunikacyjnych (przy drodze krajowej nr 57).

Do słabych stron zaliczono:
1) brak dużych zakładów pracy;
2) niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii do lokalnej produkcji ciepła i energii elektrycznej (mikro – i małych OZE).

Do szans zaliczono:
1) rozwój infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej dla potrzeb mieszkańców i turystów;

2) bardziej efektywna promocja gminy;
3) spadek stopy bezrobocia;
4) rozwój agroturystyki;
5) dostęp do funduszy unijnych;
6) rozwój nowoczesnego rolnictwa.

Do zagrożeń zaliczono:

1) niedobór środków własnych gminy;
2) zagrożenia dla ładu przestrzennego, wynikające z rozwoju zabudowy nienawiązującej do już istniejącej.
3) niski przyrost naturalny.

18.1. Synteza uwarunkowań

18.1.1. Czynniki sprzyjające rozwojowi gminy

Czynniki zewnętrzne sprzyjające rozwojowi gminy

Uwarunkowania zewnętrzne wynikające z czynników niezależnych od gminy takich jak: położenie geograficzne, uwarunkowania systemowe oraz uwarunkowania wynikające z koncepcji zagospodarowania kraju na obszarze województwa, powiatu stymulujących rozwój, których wykorzystanie jest podstawą rozwoju gminy.

1) Położenie komunikacyjne, na skrzyżowaniu dróg międzynarodowych i wojewódzkich w sąsiedztwie przejścia granicznego z Obwodem Kaliningradzkim;
2) Położenie na obrzeżach miasta Lidzbark Warmiński będącego miastem powiatowym z bogatą ofertą usług administracyjnych, szkolnictwa ponadpodstawowego oraz kultury i turystyki;
3) Wyznaczenie międzynarodowego szlaku rowerowego dla „polski północno – wschodniej Green Velo" oraz międzyregionalnego szlaku kopernikowskiego;
4) Funkcja województwa warmińsko – mazurskiego wspomagająca turystykę regionalną;
5) Rozwój strefy podmiejskiej na terenie Gminy poprzez suburbanizacja Lidzbarka Warmińskiego;
6) Bogate zasoby geologiczne wód termalnych i utworzenie strefy uzdrowiskowej na terenie miasta i gminy;
7) Wzrost zapotrzebowania na aktywne formy wypoczynku;
8) Pojawienie się możliwości stworzenia w oparciu o funkcję uzdrowiskową usług dla starzejącego się społeczeństwa;
9) Możliwość korzystania ze środków pomocowych Unii Europejskiej;

Czynniki wewnętrzne sprzyjające rozwojowi gminy

Uwarunkowania wewnętrzne wynikające z zasobów, zjawisk, mechanizmów i procesów zachodzących na obszarze Gminy Lidzbark Warmiński stymulujących rozwój, których wykorzystanie jest podstawą rozwoju gminy.

1) Bogate i czyste środowisko przyrodnicze;
2) Bogactwo przyrodniczo krajobrazowe w postaci lasów i jezior;
3) Wytyczone szlaki rowerowe powiatowe oraz gminne;
4) Zasoby ludzkie wysokiej jakości do wykorzystania;
5) Bogactwo kulturowe i etniczne Warmii;

6) Rozwoju strefy podmiejskiej na terenie Gminy;
7) Dobre gleby oraz sprzyjające warunki do rozwoju rolnictwa oraz utworzenia na terenie gminy przetwórni płodów rolnych i zwierzęcych;
8) Czyste środowisko sprzyjające produkcji ekologicznej żywności pochodzenia roślinnego i zwierzęcego.

18.1.2. Czynniki hamujące rozwój gminy

Uwarunkowanie zewnętrzne hamujących rozwój

1) Ograniczenie ruchu granicznego z Rosją, w tym ograniczenie handlu międzynarodowego;
2) Zły stan dróg powiatowych, utrudniający komunikację samochodową;
3) Brak połączeń komunikacji pasażerskiej poprzez zawieszenie linii autobusowych i kolejowych;
4) Niski poziom opieki zdrowotnej na terenie Gminy.

Uwarunkowanie wewnętrzne hamujących stymulujące rozwój

1) Niewystarczające dochody Gminy - niski % wydatków inwestycyjnych w budżecie Gminy co uniemożliwia wykorzystanie środków z UE;
2) Niedostateczny stan infrastruktury techniczno - środowiskowej;
3) Zły stan dróg gminnych, utrudniający komunikację samochodową;
4) Niski poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie budownictwa komunalnego;
5) Ograniczona dostępność infrastruktury rekreacyjno - wypoczynkowej;
6) Zbyt mało przygotowanych terenów pod budownictwo inwestycyjne;
7) Odpływ wykwalifikowanej kadry - atrakcyjniejsze oferty pracy poza regionem dla wykształconej młodzieży.

Tabela 26. Rejestr obowiązujących planów miejscowych – gmina Lidzbark Warmiński

L.p.	Data uchwały	Nr uchwały	Numer i data Wojewódzkiego Dzien. Urzędowego	Przedmiot uchwały
1.	1998. 12.04	II/12/98	99.2.5	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński w zakresie lokalizacji stacji paliw z zapleczem gastronomicznym, hotelowym oraz parkingami samochodowymi, w obrębie geodezyjnym Kraszewo na działce o numerze ewidencyjnym 51.
2.	1998.12.29	III/29/98	99.13.92	Zmiana miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński w obrębie Babiak w zakresie lokalizacji stacji bazowej telefonii komórkowej.
3.	1999.04.28	VII/61/99	99.22.284	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński dotyczącej terenu projektowanej elektrowni wodnej na rzece Łynie w rejonie miejscowości Wojdyty z obszarem zalewowym.
4.	1999.09.10	IX/82/99	99.63.1068	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński dotyczącej terenów zalewowych rzeki Łyny związanych z budową elektrowni wodnej w rejonie miejscowości Ardapy w gminie Bartoszyce.
5.	1999. 12.28	XI/114/99	00.9.79	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński dotyczącej terenu projektowanej elektrowni wodnej na rzece Łynie w rejonie miejscowości Kotowo z obszarem zalewowym.
6.	1999. 12.28	XI/115/99	00.13.178	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gm. Lidzbark Warmiński (część zachodnia, Blanki) - indywidualna zabudowa rekreacyjna.
7.	1999. 12.28	XI/116/99	00.13.179	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gm. Lidzbark Warmiński (część wschodnia, Blanki) - indywidualna zabudowa rekreacyjna i mieszkaniowa.
8.	1999. 12.28	XI/117/99	00.13.180	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gm. Lidzbark Warmiński (zabudowa rekreacyjna, wieś Blanki) – indywid. zabudowa rekreacyjna i mieszkaniowa, urządzenia sportowe i plaża trawiasta.

9.	1999. 12.28	XI/118/99	00.13.181	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gm. Lidzbark Warmiński (na obszarze wsi Suryty) - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, letniskowa i usługowa, tereny urządzeń sportowych i plaży.
10.	1999. 12.28	XI/119/99	00.13.182	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gm. Lidzbark Warmiński (Wielochowo część wschodnia) - tereny indywidualnej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.
11.	1999. 12.28	XI/120/99	00.13.183	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gm. Lidzbark Warmiński (Wielochowo część północna) - zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa, tereny urządzeń sportowych i plaży.
12.	1999. 12.28	XI/121/99	00.13.184	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gm. Lidzbark Warmiński (Wielochowo zespół rekreacyjny) - zabudowa mieszkalno–pensjonatowa, indywidualna zabudowa rekreacyjna, lokalizacja obiektów hotelowych, tereny sportowo - rekreacyjne z plażą i urządzeniami przywodnymi, lokalizacja parkingów i zaplecza terenów sportowo – rekreacyjnych.
13.	2000. 10.06	XVIII/170/2000	00.73.913	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej, siedliskowej i rekreacyjnej w Kłębowie, gmina Lidzbark Warmiński.
14.	2000. 12.20	XIX/188/2000	01.6.69	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy mieszkaniowej, usługowej i rekreacyjnej w Jagotach gmina Lidzbark Warmiński.
15.	2001. 07.05	XXIV/220/01	01.64.1064	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu wydobycia kruszywa naturalnego w obrębie Bugi, gmina Lidzbark Warmiński.
16.	2005. 05.24	XXVIII/149/05	05.72.1018	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i rekreacyjnej w Blankach i Surytach gmina Lidzbark Warmiński.
17.	2006. 03.10	XXXVI/193/06	06.62.1146	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński w obrębie geodezyjnym Kłębowo - tereny pola namiotowego, schroniska młodzieżowego, urządzeń obsługi kąpieliska i plaży, usług nieuciążliwych, usług gastronomicznych, tereny zabudowy letniskowej.

18.	2006. 04.12	XXXVII/200/06	06.103.1662	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński w obrębie geodezyjnym Kłębowo - wprowadzenie funkcji zabudowy zagrodowej, zieleni urządzonej i naturalnej, służącej wytworzeniu krajobrazowej strefy izolacyjnej wzdłuż brzegu jeziora.
19.	2010.11.10	XLV/284/10	10.214.2904	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Wielochowo, gm. Lidzbark Warmiński.
20.	2010.11.10	XLV/285/10	10.214.2905	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Ignalin, gm. Lidzbark Warmiński.
21.	2011.02.24	XLV/286/10	10.214.2906	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Medyny, gmina Lidzbark Warmiński.
22.	2011.02.24	V/24/11	11.44.741	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Runowo, gm. Lidzbark Warmiński.
23.	2011.02.24	V/25/11	11.44.742	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Lauda, gm. Lidzbark Warmiński.
24.	2011.02.24	V/26/11	11.44.743	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Jagoty, gm. Lidzbark Warmiński.
25.	2013.02.14	XXVII/232/2013	2013.2028	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w obrębie Wielochowo, działka nr 54/13 gm. Lidzbark Warmiński.
26.	2017.10.27	XXVII/216/2017	2017.4280	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszarów ochrony uzdrowiskowej „A" w obr. Pilnik, Łabnowo, Medyny, gm. Lidzbark Warmiński.
27.	2019.07.11	VIII/57/2019	2019.4212	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Kłębowo, gm. Lidzbark Warmiński.
28.	2019.07.11	VIII/58/2019	2019.4213	Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części wsi Suryty, gm. Lidzbark Warmiński.
29.	2019.08.22	IX/68/2019	2019.4868	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego części wsi Markajmy, gmina Lidzbark Warm.

Materiały stanowiące podstawę opracowania studium:

- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko – mazurskiego uchwalonego Uchwałą Nr XXXIX/832/18 z dn. 28 sierpnia 2018 r. (Dz. U. Woj., Warm. - Mazursk. poz. 4173);
- Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Lidzbarskiego na lata 2015-2020, Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Lidzbarskiego na lata 2015-2020;
- Projekt: Zagospodarowanie przestrzenne w zakresie turystyki wodnej na rzece Symsarnie i jeziorze Blanki Związek Celowy Gmin Miejskiej i Wiejskiej Lidzbark Warmiński –1995 r.;
- Studium Terenowe przystosowania rz. Symsarny do potrzeb turystyki wodnej Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej;
- Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, obszary zagrożenia powodziowego rzeka Łyna Małopolska Grupa Geodezyjno –Projektowa S.A. w Tarnowie 2004 r.;
- Trasy Rowerowe Województwa Olsztyńskiego /wyciąg/ Biuro Planowania Przestrzennego 1997 r.;
- Uwagi i wnioski do Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego organów opiniujących oraz osób fizycznych;
- Uwagi i wnioski organów opiniujących oraz osób fizycznych do zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego;
- Uwagi i wnioski organów i osób fizycznych do Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego (opracowywanego na podstawie Uchwały nr XIII/341/2019 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 19 grudnia 2019 r.);
- Program ochrony środowiska dla gminy Lidzbark Warmiński na lata 2004 – 2010 z perspektywą na lata 2011 – 2020;
- Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce w/g stanu na 31. XII. 2017 r., Państwowy Instytut Geologiczny;
- Ocena roczna jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim za rok 2013, 2014, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie;
- Operat Uzdrowiskowy obszaru ochrony uzdrowiskowej gminy Lidzbark Warmiński, 2014, PUPIKZ HOT dr arch. Tomasz Ołdytowski;
- Plan gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2016-2022, przyjęty Uchwałą Nr XVIII/523/16 z dnia 28 grudnia 2016 roku Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego;
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lidzbark Warmiński na lata 2014-2017 z perspektywą do 2020 roku, przyjęty Uchwałą Nr II/10/2014 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 19 grudnia 2014 r.;
- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025 (przyjęta Uchwałą Nr XXVIII/553/13 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 25 czerwca 2013 r.).
- Raport o stanie gminy Lidzbark Warmiński na rok 2019; Opracowanie Gminy Lidzbark Warmiński;

SPIS MAP

1 MAPA - POŁOŻENIE GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI 6
2 MAPA - GRANICE WARMII W LATACH 1461-1772 8
3 MAPA - GMINA LIDZBARK WARMIŃSKI NA TLE PODZIAŁU ADMINISTRACYJNEGO WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO -

MAZURSKIEGO 10
4 MAPA - GMINA LIDZBARK WARMIŃSKI NA TLE SIECI OSADNICZEJ REGIONU - HIERARCHIA O ŚRODKÓW OSADNICZYCH ... 11
5 MAPA - GMINA LIDZBARK WARMIŃSKI NA TLE UWARUNKOWAŃ TRANSPORTOWYCH 12
6 MAPA - PROJEKTOWANE TRASY ROWEROWE W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO - MAZURSKIM 14
7 MAPA – POWIĄZANIA TRANSGRANICZNE 19
8 MAPA - GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA GMIN W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKIM 24
9 MAPA - ZMIANY ZALUDNIENIA MIASTA I OBSZARÓW WIEJSKICH W LATACH 2000 - 2010 25
10 MAPA - UDZIAŁ GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNIACH NA TLE WOJEWÓDZTWA 31

SPIS TABEL:

1. **Tabela 1. Miejscowości w gminie Lidzbark Warmiński**
2. **Tabela 2. Użytkowanie gruntów w powiecie lidzbarskim oraz gminie Lidzbark Warmiński w 2014r.**
3. **Tabela 3. Powierzchnia lasów i lesistość w gminie Lidzbark Warmiński oraz powiecie lidzbarskim w 2019r.**
4. **Tabela 4. Lasy na terenie gminy Lidzbark Warmiński o w latach 2010-2015**
5. **Tabela 5. Ocena jakości wód rzek przepływających przez gminę Lidzbark Warmiński, badanych w 2002 r.**
6. **Tabela 6. Podstawowe dane morfometryczne i wyniki oceny czystości jezior gminy Lidzbark Warmiński**
7. **Tabela 7. Wykaz punktów badawczych sieci monitoringu regionalnego jakości zwykłych wód podziemnych w powiecie (ocena jakości w latach 2001-2002)**
8. **Tabela 8. Powierzchnia geodezyjna gminy Lidzbark Warmiński według kierunków wykorzystania**
9. **Tabela 9. Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków**
10. **Tabela 10. Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Lidzbark Warmiński**
11. **Tabela 11. Aleje przydrożne poddane ochronie konserwatorskiej**
12. **Tabela 12. Stanowiska archeologiczne na terenie Gminy Lidzbark Warmiński**
13. **Tabela 13. Wyniki pomiarów emisji prowadzonych przez ambulans WIOŚ na terenie miasta Lidzbark Warm. 2001 r. zestawienie trzydziestominutowych stężeń dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla i amoniaku w powietrzu.**
14. **Tabela 14. Wyniki pomiarów imisji na terenie miasta Lidzbark Warmiński w styczniu 2001 r. - zestawienie średnich dobowych stężeń dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla i amoniaku w powietrzu (WIOŚ).**
15. **Tabela 15. Spalanie energetyczne poszczególnych rodzajów paliw na terenie gminy Lidzbark Warmiński w 2002 roku.**
16. **Tabela 16. Główne rodzaje i źródła zanieczyszczeń pochodzących z rolnictwa oraz ich skutki dla środowiska.**

17. **Tabela 17. Ludność w poszczególnych miejscowościach**
18. **Tabela 18 . Sekcja według Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 w latach 2009-2019**
19. **Tabela 19. Zasoby i warunki mieszkaniowe w gminie Lidzbark Warmiński w latach 2002 – 2019**
20. **Tabela 20. Stan prawny gruntów w gminie Lidzbark Warmiński w 2019 r.**
21. **Tabela 21. Zestawienie danych dotyczących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie Lidzbark Warmiński w latach 2009-2019**
22. **Tabela 22. Chłonność obszarów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego**
23. **Tabela 23. Gmina Lidzbark Warmiński – kruszywa naturalne**
24. **Tabela 24. Oczyszczalnie ścieków działające na terenie gminy Lidzbark Warmiński z przedstawionym ładunkiem substancji emitowanych do środowiska wraz z oczyszczonymi ściekami**
25. **Tabela 25. Wskaźniki nagromadzenia odpadów komunalnych w kg/Ma, rok (KPGO)**
26. **Tabela 26. Rejestr obowiązujących planów miejscowych – gmina Lidzbark Warmiński**

SPIS WYKRESÓW

1. **Wykres 4 .** ***Kierunki wykorzystania ogólnej powierzchni gminy Lidzbark Warmiński w 2015 r.***
2. ***Wykres 5. Podmioty gospodarki narodowej ogółem wpisane do rejestru na 1000 ludności w latach 2005-2019.***
3. ***Wykres 6. Podmioty gospodarki narodowej ogółem wg PKD 2007 w 2019r.***
4. ***Wykres 4. Struktura ludności wg wieku i płci w gminie Lidzbark Warmiński w 2019 r.***
5. **Wykres 5. Ilość wydanych decyzji o warunkach zabudowy i decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w latach 2009-2019.**
6. **Wykres 6. Ilość wydanych decyzji o warunkach zabudowy z uwzględnieniem rodzaju zabudowy w latach 2009-2019.**
7. **Wykres 7. Prognoza liczby ludności w gminie Lidzbark Warmiński.**

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Marek Werbicki

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GM. LIDZBARK WARMIŃSKI - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO SKALA 1: 25 000

ZAŁĄCZNIK NR 2
DO UCHWAŁY NR XXXVI/273/2021
RADY GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI
Z DNIA 22 GRUDNIA 2021 R.

PODZIAŁKA
0 0,5 1 2 4km

OZNACZENIA:

UWARUNKOWANIA ROZWOJU:

- GRANICA GMINY I OPRACOWANIA STUDIUM
- TERENY LEŚNE
- TERENY ROLNICZE
- WODY POWIERZCHNIOWE ŚRÓDLĄDOWE
- ŻYTOWO WIEŚ SOŁECKA
- BUDNIKI POZOSTAŁE MIEJSCOWOŚCI

STRUKTURA ZAINWESTOWANIA

- TERENY ZWARTEJ ZABUDOWY - PRZEWAGA FUNKCJI ZAGRODOWEJ I MIESZKANIOWEJ
- TERENY ZABUDOWANE - PRZEWAGA FUNKCJI PRODUKCYJNEJ,WTYM PRODUKCJI ROLNICZEJ
- TERENY ROLNICZE
- TERENY FUNKCJI TURYSTYKI I REKREACJI
- TERENY ZWARTEJ ZABUDOWY WSI NA OBSZARACH CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

ZASOBY ŚRODOWISKA I JEGO OCHRONA

PRAWNE FORMY OCHRONY - GRANICE OBSZARU:

- CHRONIONEGO KRAJOBRAZU: A - RÓWNINY ORNECKIEJ, B - DOLINY DOLNEJ ŁYNY, C - DOLINY SYMSARNY, D - DOLINY ELMY
- NATURY 2000
- ZLEWNI OCHRONNEJ JEZIORA
- SŁABEJ LUB BRAKU IZOLACJI OD POZIOMU WODONOŚNEGO
- UŻYTKU EKOLOGICZNEGO - POTAR
- OCHRONY ZASOBÓW WÓD POWIERZCHNIOWYCH - ZLEWNIA POJEZIERNA
- KORYTARZ EKOLOGICZNY

OBSZARY OCHRONY UZDROWISKOWEJ

- OBSZARY OCHRONY STREFY UZDROWISKOWEJ „A"
- OBSZARY OCHRONY STREFY UZDROWISKOWEJ „B"
- OBSZARY OCHRONY STREFY UZDROWISKOWEJ „C"

ZŁOŻA KOPALIN, TERENY I OBSZARY GÓRNICZE

- TERENY GÓRNICZE
- OBSZARY GÓRNICZE
- ZŁOŻA/ZŁOŻE LIDZBARK WARMIŃSKI GT-1 (Kopalina główna: WODY TERMALNE) ID: 15733

ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

- GRUNTY ROLNE Z PRZEWAGĄ GLEB KL. IIIa i IIIb ORAZ LOKALNIE KL. IV a

TRASY I SZLAKI TURYSTYCZNE

- SZLAK ROWEROWY MIĘDZYNARODOWY „GREEN VELLO"
- SZLAK MIĘDZYREGIONALNY „KOPERNIKOWSKI"
- SZLAK WODNY - DOLINĄ ŁYNY
- SZLAK KAJAKOWY - DOLINĄ SYMSARNY
- SZLAK KOLEJOWY
- SZLAK ROWEROWY NR 1
- SZLAK ROWEROWY NR 2
- SZLAK ROWEROWY NR 3
- SZLAK ROWEROWY NR 4
- SZLAK ROWEROWY NR 5
- SZLAK ROWEROWY NR 6
- SZLAK PIESZY DOLINĄ SYMSARNY
- SZLAK ŁYNOSTRADY

KOMUNIKACJA:

- DROGA KRAJOWA NR 51 (GP)
- DROGI WOJEWÓDZKIE NR 513 (G), NR 511 (G)
- DROGI POWIATOWE
- DROGI GMINNE
- LINIA KOLEJOWA

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

- GAZOCIĄG WYSOKIEGO CIŚNIENIA
- LINIE ELEKTROENERGETYCZNE 110 kV
- EW ELEKTROWNIA WODNA
- GPZ GŁÓWNY PUNKT ZASILANIA ELEKTROENERGETYCZNEGO
- STACJA PRZEŁADUNKU ODPADÓW

DZIEDZICTWO KULTUROWE

- OBIEKTY WPISANE DO WOJEWÓDZKIEGO REJESTRU ZABYTKÓW
- MIEJSCOWOŚCI, W KTÓRYCH ZNAJDUJĄ SIĘ OBIEKTY UJĘTE W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW
- STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE ZNAJDUJĄCE SIĘ W REJESTRZE
- STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE UJĘTE W EWIDENCJI
- ZABYTKOWE CMENTARZE

MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

- OBOWIĄZUJĄCE MPZP

TERENY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI ORAZ ZAGROŻENIA OSUWISKOWE

- OBSZAR, NA KTÓRYM WYSTĘPUJE PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST ŚREDNIE I WYNOSI RAZ NA 100 LAT (0,1%)
- OBSZAR, NA KTÓRYM PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST WYSOKIE I WYNOSI RAZ NA 10 LAT (0,10 %)
- ORIENTACYJNY ZASIĘG TERENÓW PRZEDYSPONOWANYCH DO RUCHÓW MASZ ZIEMNYCH

TERENY ZAMKNIĘTE

- TERENY ZAMKNIĘTE
- TERENY ZWARTEJ ZABUDOWY WSI NA OBSZARACH CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Marek Werbicki

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI

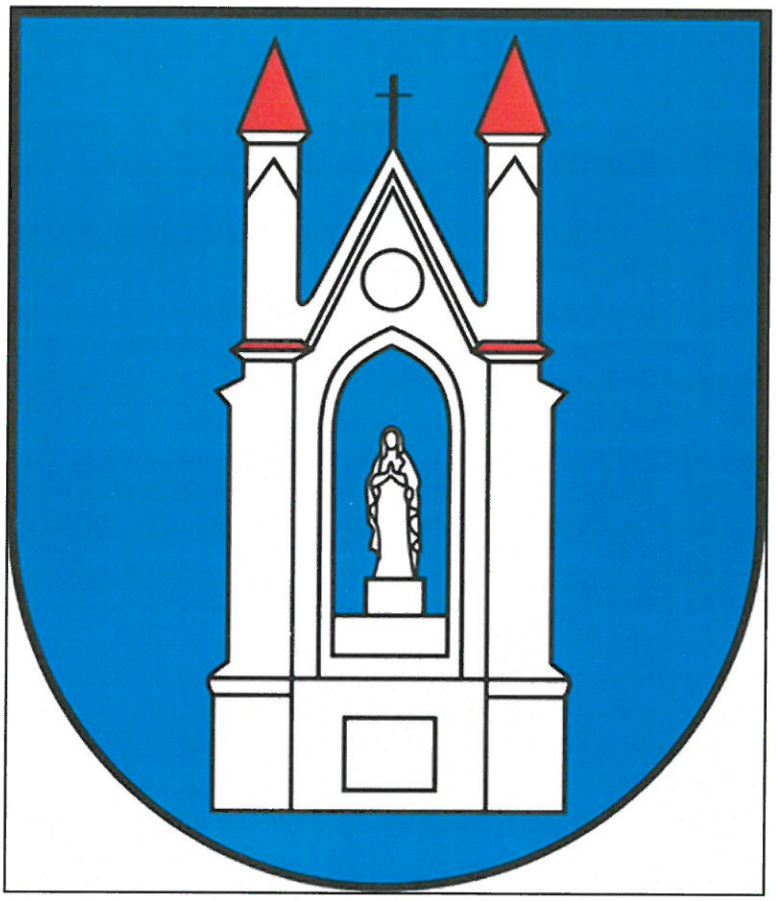

Załącznik nr 3 do Uchwały nr XXXVI/273/2021
Rady Gminy Lidzbark Warmiński
z dnia 22 grudnia 2021 r.

KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO

ROK 2021

Spis treści

1. WSTĘP 5
1.1. Podstawa opracowania 5
1.2. Struktura dokumentu 5
Rozdział 2 ROZDZIAŁ I 9
2. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ 9
2.1. Czynniki sprzyjające rozwojowi gminy 9
2.2. Czynniki hamujące rozwój gminy 10
Rozdział 3 ROZDZIAŁ II 11
3. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY 11
3.1. Czynniki rozwoju gminy 12
3.2. Skala rozwoju demograficznego gminy 13
Rozdział 4 ROZDZIAŁ III 14
4. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW 14
4.1 Kształtowanie sieci osadniczej 15
5. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY 16
5.1. Ustalenia ogólne dla obszaru gminy. 16
5.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy 18
5.3. Struktura przestrzenna gminy 24
5.3. Podział struktury przestrzeni 25
6. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO 28
6.1. Pomniki przyrody 29
6.2. Obszary Natura 2000 29
6.3. Obszary chronionego krajobrazu 30
6.4. Użytki ekologiczne 31
7. LECZNICTWO UZDROWISKOWE 31
8. ZASADY I KIERUNKI OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ 34
8.1. W odniesieniu do zabytków architektury i zabytków techniki ujętych w rejestrze 34
8.2. W odniesieniu do układów urbanistycznych i ruralistycznych 35
8.3. W odniesieniu do zabytków archeologicznych 35
8.4. W odniesieniu do zabytkowych parków i cmentarzy 35
8.5. W odniesieniu do założeń dworsko – parkowych 36
8.6. W odniesieniu do krajobrazu kulturowego 36
8.7. Obiekty prawnie chronione 36
9. KIERUNKI MODERNIZACJI I ROZBUDOWY UKŁADU TRANSPORTOWEGO GMINY 37
9.1. Układ drogowy 37
9.2. Powiązania kolejowe 39
9.3. Szlaki turystyki kołowej, rowerowej, wodnej i pieszej 39
9.4. Kierunki modernizacji i rozbudowy układów infrastruktury technicznej 41
10. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO 46
10.1. Obszary na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym 46
10.2. Obszary na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu

ponadlokalnym 49
10.3. Elementy i problemy wspólne gminy i miasta Lidzbark Warmiński, zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych 50
11. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO. 50
11.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych 51
11.2. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy planu zagospodarowania przestrzennego. 52
12. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO 52
13. KIERUNKI KSZTAŁTOWANIA ROLNEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ I ZMIANY UŻYTKOWANIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH 53
13.1. Kierunki kształtowania rolnej przestrzeni produkcyjnej 53
13.2. Kierunki kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej 53
14. ZASADY OCHRONY I UTRZYMANIA RÓWNOWAGI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO 55
14.1. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych 55
14.2. Ochrona powietrza, hałas i klimat akustyczny 59
14.3. Promieniowanie elektromagnetyczne 61
14.4. Ochrona gleby, zagrożenia geologiczne, powodziowe i antropopresja 62
15. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH 62
15.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią 62
15.2. Obszary osuwania się mas ziemnych 64
16. OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY 64
16.2. Udokumentowane złoża kopalin 64
16.3. Zasoby wód podziemnych 66
16.4. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla 68
16.5. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych 68
17. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTY-WACJI LUB REMEDIACJI 69
18. OBSZARY ZDEGRADOWANE 69
19. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I TERENU OTWARTEGO ORAZ ICH STREF OCHRONNYCH 69
20. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE. 70
21. ZASADY OKREŚLONE W RAMOWYM STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ZWIĄZKU METROPOLITALNEGO 70

Niniejszy tekst jest IV edycją „Studium …".

„Studium …" przyjęte Uchwałą Nr III/7/10 z dnia 15 grudnia 2010 r. Rady Gminy Lidzbark Warmiński:

Zespół autorski

mgr inż. arch. Marek Skurpski

mgr inż. Emilia Gałuszka-Wronka

mgr inż. Maciej Wronka

mgr inż. Michał Romański

zmiana „Studium …" przyjęta Uchwałą Nr XXV/203/2017 z dnia 31 sierpnia 2017r. Rady Gm. Lidzbark Warmiński

Zespół autorski

mgr inż. Paweł Góra – posiadający dyplom ukończenia studiów wyższych w zakresie gospodarki przestrzennej
mgr Dominika Kowalska – oprac. prognozy oddziaływania na środowisko i opracowania ekofizjograficznego.

Zarządzenie Zastępcze Wojewody Warmińsko – Mazurskiego nr IGR- I.742.117.35.2018 z dnia 17 kwietnia 2019 r.

w sprawie wprowadzenia obszarów udokumentowanych złóż kopalin do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński.

„Studium …" w trakcie opracowania w 2020 r ……

Zespół autorski:

mgr Dagmara Kownacka – uprawnienia do planowania przestrzennego art. 5, pkt 3 i 5 ustawy o pizp.

mgr arch. kraj. Dominik Mikiprowicz – uprawnienia do planowania przestrzennego art. 5, pkt 4 i 5 ustawy o pizp.

mgr Michał Polański

mgr inż. Monika Skoczyńska – uprawnienia do planowania przestrzennego art. 5, pkt 4

1. WSTĘP

1.1. Podstawa opracowania

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z późn. zm.) stanowiąca, iż Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego jest podstawowym instrumentem Wójta i Rady Gminy, służącym do prowadzenia polityki przestrzennej w długim okresie perspektywicznym. Studium nie jest przepisem gminnym stanowiącym podstawę do podejmowania decyzji administracyjnych, lecz jest tzw. „aktem kierownictwa wewnętrznego", obowiązującym władze gminy i podstawą do prowadzenia polityki w tym zakresie.

I edycja „Studium ..." przyjęta Uchwałą Nr III/7/10 Rady Gm. Lidzbark Warmiński z dnia 15 grudnia 2010 r.;

II edycja zmiana „Studium ..." przyjęta Uchwałą Nr XXV/203/2017 Rady Gm. Lidzbark Warmiński z dn. 31 sierpnia 2017r.

III edycja zmiana studium ..." Zarządzenie Zastępcze Wojewody Warmińsko – Mazurskiego nr IGR-I.742.117.35.2018 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia obszarów udokumentowanych złóż kopalin do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński.

IV edycja (obecna) „Studium ...":

Podstawą opracowania IV edycji „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński" stanowi Uchwała Nr XIII/104/2019 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dnia 19 grudnia 2019 r., w sprawie przystąpienia do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński dla całego obszaru gminy zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 741 z późn. zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. 2004 nr 118 poz. 1233).

1.2. Struktura dokumentu

Opracowanie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński, zwane w dalszej części dokumentu „Studium ...", jest wypełnieniem ustawowego obowiązku określenia polityki przestrzennej, w tym zasad zagospodarowania przestrzennego terenu gminy. Zgodnie z art. 3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, opracowanie studium jest zadaniem własnym gminy, realizowanym przez Wójta gminy na mocy ustawy o samorządzie gminnym.

Formalny zakres i tryb pracy nad Studium określają art. 9, 10, 11 i 12 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednorodny Dz. U. 2021 poz. 741 z późn. zm.).

Studium jako dokument planistyczny sporządzony dla obszaru całej gminy, mimo że nie jest aktem prawa miejscowego, jest jednym z ważniejszych dokumentów określających kierunki polityki przestrzennej gminy. Treść dokumentu jest swoistym rodzajem deklaracji i zobowiązań władzy lokalnej do konsekwentnej realizacji przyjętej w nim polityki przestrzennej.

Podstawą formułowania kierunków i celów zagospodarowania przestrzennego gminy są zidentyfikowane główne problemy obszaru tj. potencjałów tkwiących w gminie, służących rozwojowi obszaru oraz niekorzystnych zjawisk ograniczających lub wpływających hamująco na rozwój przestrzenny gminy.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Gminy Lidzbark Warmiński składa się z:

- **„Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Gminy Lidzbark Warmiński. Uwarunkowania rozwoju" – załącznik nr 1 (tekst) i załącznik nr 2 (rysunek w skali 1:25 000) do uchwały Rady Gminy Lidzbark Warmiński.**
- **„Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Gminy Lidzbark Warmiński. Kierunki zagospodarowania przestrzennego" – załącznik nr 3 (tekst) i załącznik nr 4 (rysunek w skali 1:25 000) do uchwały Rady Gminy Lidzbark Warmiński.**

CZĘŚĆ I – stanowi:

a) tekst „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Gminy Lidzbark Warmiński; Uwarunkowania rozwoju" - załącznik nr 1 do uchwały,

b) Rysunek nr 1 - załącznik nr 2 do uchwały, stanowi mapa w skali 1: 25000 „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Gminy Lidzbark Warmiński - Uwarunkowania", na której znajduje się obecny stan zagospodarowania terenu gminy, obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych oraz rejestracja ponadlokalnych celów publicznych wynikających z realizowanych zadań przez jednostki ponadlokalne.

CZĘŚĆ II – stanowi:

c) tekst „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Gminy Lidzbark Warmiński. Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego" poprzedzony syntezą uwarunkowań - załącznik nr 3 do uchwały,

d) Rysunek 2 - załącznik nr 4 do uchwały, stanowi mapa w skali 1: 25000 „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński - Kierunki Zagospodarowania Przestrzennego", gdzie na tle uwarunkowań oraz stref ochronnych wynikających z przepisów odrębnych wskazano tereny predysponowane pod różne przeznaczenie.

W studium (zgodnie z art. 10. ust. 1. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) w CZĘŚCI I (załącznik nr 1 do uchwały) uwzględniono uwarunkowania wynikające z:

1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu;

2) stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony;

2a) diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przygotowanej na potrzeby strategii rozwoju gminy;

3) stanu środowiska, w tym stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego;

4) stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;

5) warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia;

6) zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia;

7) potrzeb i możliwości rozwoju gminy;

8) stanu prawnego gruntów;

9) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych;

10) występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych,

11) występowania udokumentowanych złóż kopalin,

12) występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych;

13) stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,

14) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych,

15) wymagań dotyczących ochrony powodziowej,

16) wzięto pod uwagę wnioski wynikające z opracowań wyższego rzędu, które są podstawą formułowania celów strategicznych kierunku rozwoju gminy.

Załącznik nr 3 łącznie z załącznikiem nr 4 stanowi przyjętą przez gminę politykę dotyczącą kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Część II, podstawowa stanowiąca o kierunkach zagospodarowania przestrzennego składa się z trzech rozdziałów.

W Rozdziale I, zawarta została synteza uwarunkowań, gdzie przedstawiono uwarunkowania w odniesieniu do zagospodarowania przestrzennego obszaru wynikające z uwarunkowań zewnętrznych, takich jak położenie geograficzne, położenie w stosunku do głównych ośrodków miejskich, dostępność do zewnętrznego układu transportowego a także wynikających z planów, programów i polityk regionalnych i krajowych, wnioski wojewody, marszałka, starosty, wytyczne dla obszaru z planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko – mazurskiego, kierunków polityki zagospodarowania kraju oraz umów unijnych i międzynarodowych.

Uwarunkowania wewnętrzne to wewnętrzny potencjał gminy, wynikający z bogactwa przyrody, zabytków kultury, potencjału ludzkiego, ukształtowanej sieci osadniczej, dostępu do infrastruktury technicznej itp. Uwarunkowania wewnętrzne uporządkowano w odniesieniu do uwarunkowań wynikających z zagospodarowania i uzbrojenia terenu.

W Rozdziale II określone zostały cele strategiczne rozwoju gminy, w tym cel generalny i cele cząstkowe. Cele cząstkowe zostały podzielone na: cele przyrodnicze, cele kulturowe, cele społeczno – ekonomiczne, cele strukturalno – przestrzenne, cele techniczno – infrastrukturalne oraz czynniki społeczne i cele związane z poprawą bezpieczeństwa. Do każdego z celów przypisane zostały predyspozycje obszaru i ich potrzeby.

Szczególną uwagę poświęcono ochronie obszarów rolnych o wysokich klasach bonitacyjnych oraz wykorzystanie ich zgodnie z predyspozycją do produkcji rolnej i zwierzęcej.

W Rozdziale III określono:

1) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy;

2) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu w tym krajobrazu kulturowego;

3) obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej;

4) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej;

5) obszary, na których będą rozmieszczone inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym;

6) obszary, na których rozmieszczone inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa;

7) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych;

8) obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne;

9) kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej;

10) obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz obszary osuwania się mas ziemnych;

11) obiekty oraz obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny;

12) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub mediacji;

13) obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu;

14) granice terenu zamkniętego i jego strefy ochronnej, w tym stref ochronnych wynikających z decyzji lokalizacyjnych wydanych przez Komisję Planowania przy Radzie Ministrów w związku z realizacją inwestycji w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa;

Na obszarze gminy nie występuje oraz nie przewiduje się:

1) Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412, z późn. zm.);

2) obszary zdegradowane;

3) obszarów, na których przewiduje się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m^2.

Rozdział 2 ROZDZIAŁ I

2. SYNTEZA UWARUNKOWAŃ

2.1. Czynniki sprzyjające rozwojowi gminy

2.1.1. Czynniki zewnętrzne sprzyjające rozwojowi gminy

Uwarunkowania zewnętrzne wynikające z czynników niezależnych od gminy takich jak: położenie geograficzne, uwarunkowania systemowe oraz uwarunkowania wynikające z koncepcji zagospodarowania kraju na obszarze województwa, powiatu stymulujących rozwój, których wykorzystanie jest podstawą rozwoju gminy.

1) Położenie komunikacyjne, na skrzyżowaniu dróg międzynarodowych i wojewódzkich w sąsiedztwie przejścia granicznego z Obwodem Kaliningradzkim;
2) Położenie na obrzeżach miasta Lidzbark Warmiński będącego miastem powiatowym z bogatą ofertą usług administracyjnych, szkolnictwa ponadpodstawowego oraz kultury i turystyki;
3) Wyznaczenie międzynarodowego szlaku rowerowego dla „polski północno – wschodniej Green Velo" oraz międzyregionalnego szlaku kopernikowskiego;
4) Funkcja województwa warmińsko – mazurskiego wspomagająca turystykę regionalną;
5) Rozwój strefy podmiejskiej na terenie Gminy poprzez suburbanizacja Lidzbarka Warmińskiego;
6) Bogate zasoby geologiczne wód termalnych i utworzenie strefy uzdrowiskowej na terenie miasta i gminy;
7) Wzrost zapotrzebowania na aktywne formy wypoczynku;
8) Pojawienie się możliwości stworzenia w oparciu o funkcję uzdrowiskową usług dla starzejącego się społeczeństwa;
9) Możliwość korzystania ze środków pomocowych Unii Europejskiej;

2.1.2. Czynniki wewnętrzne sprzyjające rozwojowi gminy

Uwarunkowania wewnętrzne wynikające z zasobów, zjawisk, mechanizmów i procesów zachodzących na obszarze Gminy Lidzbark Warmiński stymulujących rozwój, których wykorzystanie jest podstawą rozwoju gminy.

1) Bogate i czyste środowisko przyrodnicze;
2) Bogactwo przyrodniczo krajobrazowe w postaci lasów i jezior;
3) Wytyczone szlaki rowerowe powiatowe oraz gminne;
4) Zasoby ludzkie wysokiej jakości do wykorzystania;
5) Bogactwo kulturowe i etniczne Warmii;
6) Rozwoju strefy podmiejskiej na terenie Gminy;
7) Dobre gleby oraz sprzyjające warunki do rozwoju rolnictwa oraz utworzenia na terenie gminy przetwórni płodów rolnych i zwierzęcych;
8) Czyste środowisko sprzyjające produkcji ekologicznej żywności pochodzenia roślinnego i zwierzęcego.

2.2. Czynniki hamujące rozwój gminy

2.2.1. Uwarunkowanie zewnętrzne hamujących rozwój

1) Ograniczenie ruchu granicznego z Rosją, w tym ograniczenie handlu międzynarodowego;
2) Zły stan dróg powiatowych, utrudniający komunikację samochodową;
3) Brak połączeń komunikacji pasażerskiej poprzez zawieszenie linii autobusowych i kolejowych;
4) Niski poziom opieki zdrowotnej na terenie Gminy.

2.2.2. Uwarunkowanie wewnętrzne hamujących stymulujące rozwój

1) Niewystarczające dochody Gminy - niski % wydatków inwestycyjnych w budżecie Gminy co uniemożliwia wykorzystanie środków z UE;
2) Niedostateczny stan infrastruktury techniczno - środowiskowej;
3) Zły stan dróg gminnych, utrudniający komunikację samochodową;
4) Niski poziom zaspokojenia potrzeb mieszkańców w zakresie budownictwa komunalnego;
5) Ograniczona dostępność infrastruktury rekreacyjno - wypoczynkowej;
6) Zbyt mało przygotowanych terenów pod budownictwo inwestycyjne;
7) Odpływ wykwalifikowanej kadry - atrakcyjniejsze oferty pracy poza regionem dla wykształconej młodzieży.

Rozdział 3 ROZDZIAŁ II

3. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU GMINY

Istotna poprawa poziomu zamieszkania na terenach wiejskich oraz poprawa stanu środowiska i praktyczne wdrożenie przepisów i standardów ekologicznych funkcjonujących w Unii Europejskiej, przepisów konwencji międzynarodowych, regionalnych i globalnych, ustaleń umów dwustronnych z państwami sąsiadującymi, a także dalsze wzmocnienie instytucjonalne umożliwiające skuteczną realizację perspektywicznej strategii zrównoważonego rozwoju.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego jest zgodne z podstawowym dokumentem dla Gminy Lidzbark Warmiński - Strategią Rozwoju Gminy Lidzbark Warmiński, a także z innymi programami rozwoju zatwierdzonymi przez Radę Gminy. Strategia Rozwoju Gminy Lidzbark Warmiński swym zasięgiem tematycznym obejmuje zagadnienia dotyczące wszystkich sfer życia, w tym sfery przyrodniczej, przestrzennej, społecznej i gospodarczej.

Dokumenty i programy dotyczące rozwoju gminy powinny być zgodne z założeniami Strategii Rozwoju Gminy Lidzbark Warmiński. Strategia przedstawia wizję Władz Gminy na przyszłościowy rozwój społeczno – gospodarczy gminy Lidzbark Warmiński -**ma to być rozwój zrównoważony**

HARMONIJNY, ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ STRUKTURY PRZESTRZENNEJ GMINY, WYKORZYSTUJĄCY WALORY PRZYRODNICZE, KULTUROWE I KRAJOBRAZOWE DO BUDOWANIA JEJ TOŻSAMOŚCI ORAZ ZAPEWNIAJĄCY SUKCESYWNY WZROST JAKOŚCI ŻYCIA, PRACY I WYPOCZYNKU

Gmina Lidzbark Warmiński atrakcyjnym miejscem zamieszkania oferującym wysoką jakość życia, w oparciu o turystykę i zasoby przyrodnicze, wykorzystująca i wspierająca rozwój subregionu olsztyńskiego

Tak sformułowane cele realizowane będą przez:

1) Ochronę środowiska naturalnego (poprawę środowiska przyrodniczego gminy Lidzbark Warmiński);
2) Poprawę stanu zdrowia mieszkańców gminy;
3) Poprawę bezpieczeństwa publicznego;
4) Zmniejszenie bezrobocia wśród mieszkańców gminy przez promowanie lokalnej działalności gospodarczej, uruchamianie nowych dziedzin gospodarki gminy (np. turystyka, agroturystyka, usługi itp.),
5) Rozwój lecznictwa i usług zdrowotnych związanych z wprowadzeniem obszarów ochrony uzdrowiskowej;
6) Działalność wydobywcza w zakresie kopalin
7) Doskonalenie systemu i skuteczności pracy pomocy społecznej;
8) Uzyskanie przez gminę stabilności gospodarczej;
9) Realizację inwestycji zapewniających odpowiednią infrastrukturę techniczną dla poszczególnych miejscowości gminy;

10) Restrukturyzację systemu gospodarki gminnej przez doskonalenie funkcji usługowych;

11) Usprawnienie sposobów zarządzania gminą;

12) Zniesienie barier rozwoju miejscowości w postaci utrudnionej dostępności komunikacyjnej (zbiorowa komunikacja publiczna) różnych części gminy, rozwój infrastruktury technicznej, modernizacja dróg i chodników.

Wizja, misja i cele strategii winny być realizowane w ramach Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński.

3.1. Czynniki rozwoju gminy

Czynnikami rozwoju gminy Lidzbark Warmiński:

Wdrażanie zasad idei zrównoważonego rozwoju z pełnym poszanowaniem elementów przyrodniczych i krajobrazu wizualnego.

1) Dobrze rozwinięta sieć osadnicza na terenie gminy oraz dobry dostęp komunikacyjny do ośrodka usług ponadpodstawowych w mieście Lidzbark Warmiński.

2) Poprawa dostępności usług medycznych i kulturalnych.

3) Dostosowanie procesów przekształceń struktury przestrzennej do zasad zrównoważonego rozwoju, uwzględniającego zachowanie wysokich reżimów ekologicznych i stopniową rewaloryzację krajobrazu kulturowego.

4) Przygotowanie terenów rozwojowych dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego, usługowego i produkcyjnego poprzez sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

5) Rolnictwo zgodnie z predyspozycjami lokalnymi gruntów.

6) Wszelkiego rodzaju usługi i produkcja lokalna oraz usługi okołorolnicze, a także usługi uzupełniające rolnictwo jako działalność podstawowa (obsługa turystyki, agroturystyka i inne).

7) Dynamiczny rozwój na obszarach wiejskich, szczególnie w zakresie przetwórstwa płodów rolnych, różnych form działalności gospodarczej tzw. „małej przedsiębiorczości"

8) Podniesienie aktywności społecznej wyrażającej się ilością zarejestrowanych podmiotów gospodarczych poprzez gospodarczą aktywizację gminy, przygotowanie terenów pod funkcję produkcyjną, magazynową, usługową.

9) Produkcja oparta na surowcach lokalnych, w tym działalność wydobywcza w zakresie kopalin kruszywa naturalnego.

10) Usługi turystyczne, w tym rozwój usług zdrowotnych związanych z wprowadzeniem obszarów ochrony uzdrowiskowej.

11) Tworzenie warunków dla rozwoju różnych form turystyki wodnej i lądowej.

12) Aktywna promocja wybitnych walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych gminy na polskim i europejskim rynku turystycznym.

13) Popularyzacja walorów przyrodniczych i kulturowych oraz skuteczna ochrona i wyeksponowanie unikatowych walorów środowiska przyrodniczego jako potencjalnego czynnika rozwoju turystyki, ekoturystyki i agroturystyki, ochrona potencjału agroekologicznego gminy.

14) Dążenie do zachowania ładu przestrzennego w rozwoju osadnictwa i lokalizacji elementów zagospodarowania przestrzennego.

15) Porządkowanie i estetyzacja obszaru gminy, szczególnie jednostek osadniczych o walorach krajobrazowych i kulturowych, mogących stanowić podstawę rozwoju.

16) Poprawa architektury zabudowy mieszkaniowej.

17) Określenie ważności działań w ochronie środowiska, a tym samym określenie kolejności: zapobieganie, oczyszczanie, recykling, składowanie.

18) Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych regionu.

19) Poprawa dostępności usług medycznych i kulturalnych.

20) Poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców gminy.

21) Wprowadzenie efektywnego systemu oczyszczania ścieków.

22) Dobrze funkcjonujące systemy zaopatrzenia miejscowości gminnych w energię elektryczną, w tym budowa sieci elektroenergetycznych oraz budowli i urządzeń z nimi związanych obsługujących zaopatrzenie obszaru w energię elektryczną, budowa nowych i utrzymanie istniejących sieci tranzytowych o wysokiej mocy.

23) Budowa budowli i urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, w tym farmy: elektrownie wodne, elektrownie wiatrowe, fotowoltaiczne, biogazownie itp. (na terenach oznaczonych na rysunku „Kierunki ..." załącznik nr 4).

24) Dobrze rozwinięta sieć telefonii przewodowej i bezprzewodowej, w tym budowa linii, urządzeń i budowli z nią związanych dla zaopatrzenia terenów gminy, budowa linii przesyłowych tranzytowych, w tym szerokopasmowej oraz urządzeń i budowli z nią związanych, budowa masztów telefonii komórkowej zgodnie z przepisami odrębnymi.

3.2. Skala rozwoju demograficznego gminy

Od roku 2005 do 2017 roku ludność gminy Lidzbark Warmiński sukcesywnie maleje, w roku 2010 wg GUS wynosiła 7038 mieszkańców a w roku 2017 – 6822 mieszkańców.

Z przeprowadzonych prognoz wynika, że ludność gminy zmniejsza się, stąd wnioskuje się, że na przestrzenni 30 lat ludność zamieszkująca gminę zmniejszy się. Ponieważ trendy, jakie obecnie zauważamy, to realizacja zabudowy mieszkaniowej na terenach pozamiejskich. Przyjmując, że ilość ludności wiejskiej sukcesywnie się zmniejsza, natomiast ludność mieszkająca w mieście przenosi się na tereny podmiejskie przyjmuje się dla celów planistycznych, uwzględniając skalę błędu prognozy, liczbę mieszkańców na rok 2050 ca 7000 osób.

Dla potrzeb prognozowania usług i miejsc pracy należy przede wszystkim uwzględniać postępujący proces starzenia się społeczności oraz dominujący udział wieku produkcyjnego wśród mieszkańców gminy. Takie procesy wymuszają na władzach samorządowych dostosowanie podejmowanych decyzji do zachodzących zmian ludnościowych. Działania te zapewnić powinny zrównoważony rozwój społeczno – gospodarczy Gminy. Należy jednak mieć świadomość, iż w obecnej sytuacji rynku pracy i nieznacznej dynamice zmian demograficznych, lokalizacja na terenie gminy nawet jednego atrakcyjnego o dużym zatrudnieniu zakładu produkcyjnego może doprowadzić do dezaktualizacji powyższej prognozy.

Rozdział 4 ROZDZIAŁ III

4. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

Priorytetem w rozwoju gminy jest wykorzystanie czynników sprzyjających rozwojowi gminy, w tym jej położenia, walorów krajobrazowych, przyrodniczych, kulturowych, technicznych przy jednoczesnym zachowaniu ładu przestrzennego i oczekiwań społecznych.

Przeznaczenie nowych terenów rozwojowych dla funkcji mieszkaniowej, gospodarczej szeroko pojętej i rekreacyjnej przy jak najmniejszych nakładach finansowych oraz zachowaniu ładu przestrzennego, w zgodzie z ochroną zabytków i ochroną przyrody z wykorzystaniem potencjału gospodarczego i naturalnego. Dla realizacji tego założenia ustala się następujące działania:

1) Tworzenie sprzyjających warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej w tym usług, rzemiosła i produkcji na potrzeby wsi w ramach istniejącej zabudowy lub na jej obrzeżach zgodnie z przepisami odrębnymi.
2) Stabilizacja wiejskich jednostek osadniczych poprzez zatrzymanie odpływu ludności wskutek rozwoju miejsc pracy (usługi około uzdrowiskowe, otoczenie rolnictwa – obsługa, przetwórstwo rolne, agroturystyka bazująca na wykorzystaniu walorów kulturowych i przyrodniczych) w miejscu zamieszkania lub w zasięgu dojazdu do miejsca pracy.
3) Tworzenie warunków dla rozwoju nowych terenów budowlanych niezbędnych dla zabezpieczenia tworzącej się strefy podmiejskiej. Realizacja nowych zespołów zabudowy winna być poprzedzona ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
4) Tworzenie warunków dla lokalizacji inwestycji wykorzystujących walory położenia w korytarzach transportowych (właściwa promocja – ułatwienia i zachęty ekonomiczne, dobra i właściwie upowszechniana informacja).
5) Wspieraniu turystyki poprzez:
   a) wykorzystanie predyspozycji obszaru, w tym walorów przyrodniczych i kulturowych;
   b) wykorzystanie strefy uzdrowiskowej dla funkcji usług zdrowotnych (bazy hotelowej, pensjonatów itp.);
   c) wspieranie rozwoju agroturystyki na obszarach o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych.
6) Tworzeniu warunków dla lokalizacji inwestycji wykorzystujących energię odnawialną dla zaspokojenia potrzeb energetycznych gminy i regionu.
7) Harmonizowaniu rozwoju osadnictwa z uwarunkowaniami wynikającymi z potrzeby ochrony walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych.

Podstawą atrakcyjności gminy jest jej położenie w otoczeniu ponad 16 000 tysięcznego miasta Lidzbarka Warmińskiego oraz przy głównych trasach komunikacyjnych i w niewielkiej odległości przejścia granicznego w Bezledach oraz aglomeracji olsztyńskiej.

W gminie obserwuje się tendencję tworzenia nowych terenów budowlanych na obszarach wiejskich, które stają się noclegownią dla miasta. Na terenach wiejskich następuje tzw. semiurbanizacja, która powoduje zwiększenie dojeżdżających do pracy do miasta oraz powstawania nowych usług na wsi obsługujących mieszkańców.

Semiurbanizacja obejmuje miejscowości Wielochowo, Lauda oraz Markajmy. Zapotrzebowanie na nowe tereny mieszkalnictwa jednorodzinnego jest dość duże. Jeżeli utrzymają się obecne tendencje należy się spodziewać zapotrzebowania na ok. 500 nowych działek budowlanych pod tą funkcję.

4.1 Kształtowanie sieci osadniczej

Przy kształtowaniu sieci osadniczej należy zapobiegać dekoncentracji osadnictwa. Zabudowę należy lokalizować w pierwszym rzędzie, jako uzupełnianie zabudowy istniejącej (zabudowa plombowa) oraz jako przestrzenne uzupełnienie jednostki osadniczej (przestrzenny rozwój jednostki). Polityka taka ma na celu utrzymanie ładu przestrzennego, ochronę gruntów rolnych, zapewnienie dla terenów inwestycji gminnych w postaci dróg, sieci uzbrojenia technicznego oraz ochronę środowiska.

Zabudowa na innych terenach powinna wynikać z potrzeb gospodarczych i technologicznych rolnictwa i innej działalności gospodarczej (np. tworzenie gospodarstw farmerskich, agroturystycznych, wynikać ze specyfiki gospodarki rolnej oraz rozwoju funkcji przemysłowo-składowych, rzemiosła, usług itd.), należy przy tym uwzględnić rachunek ekonomiczny. Głównymi rejonami rozwoju sieci osadniczej winny być miejscowości o dużym potencjale rozwojowym.

Dość dobre gleby i znaczna powierzchnia użytków zielonych predestynują gminę do rozwoju gospodarki rolnej, w tym szczególnie hodowli bydła.

Bardzo istotne znaczenie mają obszary rozmieszczenia udokumentowanych złóż kopalin, w związku z czym może wzrosnąć działalność wydobywcza w tym zakresie.

Rozwój funkcji rekreacyjnej i turystycznej skupiać się będzie głównie w części południowo – wschodniej gminy w rejonie jezior: Symsar i Blanki oraz na północ od Lidzbarka Warmińskiego w rejonie jeziora Wielochowskiego. Na tych terenach pierwszeństwo przed lokalizacją domów letniskowych mają obiekty obsługujące ruch turystyczny. Na pozostałym terenie, dość dobrze skomunikowanym, dobre warunki do rozwoju będą miały gospodarstwa agroturystyczne. Rozwój ruchu turystycznego może być znaczny w związku z wprowadzeniem na terenie miasta i gminy Lidzbark Warmiński obszarów ochrony uzdrowiskowej.

Intensywność wykorzystania terenów pod nową zabudowę określą plany zagospodarowania przestrzennego. Określą też sposób dostosowania lokalizacji nowej zabudowy do uwarunkowań terenowych (do sąsiedztwa z zabudową istniejącą i obszarów miejskich, terenów objętych ochroną przyrodniczą, w sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych) w celu utrzymania ładu przestrzennego.

Turystyczne zagospodarowanie szlaków pieszych, rowerowych i wodnych omówiono przy układzie transportowym gminy i turystyce.

4.2.1. Sieć osadnicza

Gmina Lidzbark Warmiński obejmuje 40 sołectw, w których położonych jest 55 miejscowości, do największych miejscowości należą:

- Rogóż,
- Kraszewo,
- Łaniewo,
- Runowo,
- Miłogórze.

Szczególną rolę mają miejscowości, leżące w pobliżu miasta Lidzbark Warmiński takie jak: Pilnik, Markajmy,

Medyny, Łaniewo, Łabno i Wielochowo, które posiadają korzystne warunki przestrzenne do rozwoju funkcji mieszkaniowej.

Sprzyjające warunki lokalizacyjne i komunikacyjne dla funkcji osadniczych posiadają jednostki osadnicze, w pobliżu miasta Lidzbarka Warmińskiego, Pilnik, Markajmy, Redy, Koniewo, Marków oraz Miłogórze, Kraszewo, Łaniewo i Rogóż.

Dla obsługi gminy wykształcić się winny jednostki sieci osadniczej wspomagające obsługę mieszkańców gminy w podstawowe usługi administracyjne, oświatowe, zdrowotne i kulturowe wspomagane usługami handlu. Do nich należą:

Runowo,
Rogoż,
Babiak,
Kraszewo.

W tych miejscowościach dopuszcza się lokalizację usług i produkcji innych niż rolnicze, wykorzystujące zabudowę produkcyjną po byłych pegeerach.

5. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY

5.1. Ustalenia ogólne dla obszaru gminy.

1) Główny rozwój gminy stanowi:

a) turystyka uzdrowiskowa realizowana w strefie uzdrowiskowej oparta na walorach uzdrowiskowych, przyrodniczo krajobrazowych i kulturowych,

b) rolnictwo oparte na glebach bardzo dobrych i dobrych, które zajmują większość obszaru gminy, duży udział gruntów rolnych i czystego środowiska jest podstawą prowadzenia gospodarki rolnej w tym ekologicznej, bezpośrednio związane z rolnictwem są wsie, które stanowią bazę mieszkaniowo – produkcyjną.

2) Rozwój funkcji mieszkaniowej oraz aktywności społeczno – gospodarczej w postaci usług i produkcji odbywał się będzie w sąsiedztwie miasta Lidzbark Warmiński oraz wzdłuż komunikacji drogowej szczególnie krajowej i wojewódzkiej istniejącej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz w miejscowościach Runowo, Rogoż, Kraszewo i Babiak. Obsługa komunikacyjna terenów wskazanych pod zabudowę wzdłuż dróg klasy głównej, głównej ruchu pospiesznego i klasy zbiorczej odbywać się musi poprzez drogi niższej kategorii, realizowane dla tej zabudowy poza pasem drogowym drogi wyższej kategorii.

3) Produkcja energii za źródeł odnawialnych.

Ustalenia ogólne dla wybranych funkcji opisane zostały niżej.

5.1.1. Kierunki rozwoju zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo – usługowej, rolniczej, usługowej, produkcyjnej i przemysłowej.

- Zabudowa mieszkaniowa w pierwszej kolejności powinna być lokalizowana na terenie zwartej zabudowy wsi, stanowiąc jej uzupełnienie oraz w sąsiedztwie terenów zabudowanych jako dopełnienie istniejących układów osadniczych.

- Dopuszcza się w ramach przekształceń wprowadzenie na obszary produkcji rolnej innych funkcji, np. usługowej, przemysłowej, magazynowo – składowej; zakaz możliwości wprowadzania funkcji mieszkaniowych.
- Zabudowa powinna rozwiązaniami architektonicznymi nawiązywać do skali i formy architektury regionalnej występującej na danym terenie.
- Zaleca się wspieranie działań mających na celu odtworzenie dawnych układów ruralistycznych z wykorzystaniem istniejących historycznych założeń.
- W celu zapewnienia separacji przestrzennej terenów zabudowy mieszkaniowej od terenów zabudowy produkcyjnej ustala się wydzielenie terenów zieleni izolacyjnej (średniej i wysokopiennej, w tym 50% zimozielonej o szerokości min. 5m). Odległość od sieci i urządzeń elektroenergetycznych i ciepłowniczych zgodnie z przepisami odrębnymi i PN. -
- W celu zapewnienia bezpieczeństwa ustala się lokalizowanie i funkcjonowanie obiektów kwalifikujących się do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (lub innych obiektów o charakterze uciążliwym) powinno odbywać się przy zapewnieniu takiego ich usytuowania oraz z zastosowaniem takich rozwiązań technicznych, technologicznych lub organizacyjnych, które zapewnią:
  a) nierozprzestrzenianie się czynników uciążliwych na okoliczne tereny zwartej zabudowy mieszkaniowej jak również rozproszonej;
  b) brak zagrożeń dla jakości płodów rolnych, sadowniczych lub ogrodniczych (w szczególności uprawianych z docelowym przeznaczeniem do spożycia ludzi) na pobliskich terenach.
  c) z dala od zwartej zabudowy mieszkaniowej lub i zastosowaniem rozwiązań technicznych, technologicznych, w tym organizacyjnych zapewniających nierozprzestrzenianie się czynników uciążliwych na okoliczne tereny zabudowy przeznaczonej na pobyt ludzi.
- Zakaz możliwości wprowadzania funkcji mieszkaniowych na terenach zabudowy przemysłowej, produkcyjnej i usługowej, bądź zabudowy mieszanej.
- Wprowadza się ograniczenia zabudowy mieszkaniowej, jak również ograniczenia lokalizacji ujęć wody oraz obiektów związanych z produkcją i przechowywaniem żywności w strefach istniejących cmentarzy (w miejscowościach: Rogoż, Kłębowo, Blanki, Kraszewo, Kochanówka, Nowosady, Ignalin, Runowo, Babiak) wynikającej z przepisów szczególnych. Należy przestrzegać obowiązujących zasad zabudowy i zagospodarowania terenów sąsiednich z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych określających wymagania, jakim pod względem sanitarnym powinny odpowiadać tereny cmentarzy.
- Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, występującej z prawdopodobieństwem p=1% obowiązuje zakaz zabudowy mieszkaniowej, produkcyjnej, przemysłowej, składowej, usługowej itp.

5.2. Kierunki i wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów, w tym tereny przeznaczone pod zabudowę oraz tereny wyłączone spod zabudowy

5.2.1. Ustala się podstawowe parametry i wskaźniki zabudowy dla stref ochrony uzdrowiskowej

1) **W strefach ochrony uzdrowiskowej wyznacza się następujące funkcje zabudowy**:

a) **Strefa A**

- zabudowa usługowa, lecznictwa uzdrowiskowego i ochrony zdrowia,
- zabudowa usług sanatoryjnych i turystyki;

b) **Strefa B i C**

- zabudowa usługowa,
- zabudowa mieszkaniowa i mieszkaniowo - usługowa (wśród funkcji mieszkaniowo – usługowej dopuszcza się zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i zabudowę usługową lub łączoną),
- dopuszcza się również zabudowę zagrodową z wykluczeniem hodowli zwierząt.

2) Parametry zabudowy obowiązujące w strefach ochrony uzdrowiskowej

a) zabudowa usługowa lecznictwa uzdrowiskowego i ochrony zdrowia, usług sanatoryjnych:
- wysokość maks. 4 kondygnacje łącznie z poddaszem użytkowym, maks. 12 m,
- powierzchnia zabudowy w granicy działki budowlanej maks. 45%,
- dachy wysokie, dwuspadowe lub wielospadowe,
- powierzchnia działek nie może być mniejsza niż 1500 m^2,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna 30% działki budowlanej;

b) zabudowa mieszkaniowa, mieszkaniowo – usługowa i usługowa:
- wysokość maks. 2 kondygnacje łącznie z poddaszem użytkowym, maks. 9,5 m,
- powierzchnia zabudowy w granicy działki budowlanej maks. 35%,
- dachy wysokie, dwuspadowe: dla zabudowy usługowej dopuszcza się dachy płaskie lub wielospadowe,
- powierzchnia działek dla funkcji mieszkaniowej i mieszkaniowo – usługowej, dla nowych podziałów, nie może być mniejsza niż 1200 m^2, tylko dla zabudowy usługowej 600 m^2,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna 40% działki budowlanej;

c) zabudowa zagrodowa:
- budynki mieszkalne - wysokość maks. 2 kondygnacje łącznie z poddaszem użytkowym, maks. 9,5 m, budynki gospodarcze – wysokość maks. 12 m (ilości kondygnacji nie ustala się)
- powierzchnia zabudowy w granicy działki budowlanej maks. 35%,
- dachy wysokie, dwuspadowe lub wielospadowe,
- powierzchnia działek, dla nowych podziałów, nie może być mniejsza niż 3000 m^2,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna 50% działki budowlanej;

d) maksymalna wysokość budowli 15 m, nie dotyczy inwestycji celu publicznego.

5.2.2. Ustala się podstawowe parametry i wskaźniki zabudowy dla pozostałego obszaru gminy.

1) **Na obszarze gminy poza strefą uzdrowiskową wyróżnia się następujące funkcje zabudowy:**
   - zabudowa mieszkaniowa jedno i wielorodzinna,
   - zabudowa mieszkaniowa, usługowa i mieszkaniowo – usługowa,
   - zabudowa przemysłowa, składów, rzemiosła uciążliwego, ferm hodowlanych i baz produkcyjnych rolnictwa,
   - zabudowa usług zdrowotnych,
   - zabudowa usług turystycznych, sportu i rekreacji,
   - zabudowa wielofunkcyjna, w tym: zabudowa produkcyjna, rzemiosła uciążliwego, magazynowa, ferm hodowlanych i baz produkcyjnych rolnictwa oraz funkcji mieszkaniowo – usługową,
   - w zabudowie produkcyjnej, ferm hodowlanych i baz produkcyjnych rolnictwa dopuszcza się zabudowę zagrodową,
2) **Parametry zabudowy dla obszaru gminy z wyłączeniem stref ochrony uzdrowiskowej**
   a) Dla zabudowy jednorodzinnej:
      - wysokość maks. 2 kondygnacje łącznie z poddaszem użytkowym, maks. 9,0 m,
      - powierzchnia zabudowy w granicy działki budowlanej maks. 35%,
      - dachy wysokie, dwuspadowe: w uzasadnionych przypadkach poza terenami objętymi ochroną kulturową dopuszcza się dachy płaskie lub wielospadowe,
      - powierzchnia działek dla funkcji mieszkaniowej i mieszkaniowo – usługowej, dla nowych podziałów, nie może być mniejsza niż 900 m^2,
      - minimalna powierzchnia biologicznie czynna 30% działki budowlanej;

   b) dla zabudowy wielorodzinnej:
      - wysokość do 15 m do 4 kondygnacji,
      - rodzaju dachu nie ustala się,
      - powierzchnia zabudowy w granicy działki budowlanej maks. 50%,
      - minimalna powierzchnia biologicznie czynna 30% powierzchni działki budowlanej;

   c) Dla zabudowy usługowej:
      - wysokości maks. 10 m, ilości kondygnacji nie ustala się,
      - powierzchnia zabudowy w granicy działki budowlanej maks. 70%,
      - minimalna powierzchnia działki 400 m^2,
      - rodzaju dachu nie ustala się,
      - minimalna powierzchnia biologicznie czynna 20% powierzchni działki budowlanej;

   d) Dla zabudowy produkcyjnej, przemysłowej, składów, rzemiosła uciążliwego, ferm hodowlanych i baz produkcyjnych:
      - wysokość maks. 12 m, ilości kondygnacji nie ustala się, dopuszcza się budowle do wys.-15 m,
      - rodzaju dachu nie ustala się,
      - maksymalna powierzchnia zabudowy do 85%
      - minimalna powierzchnia biologicznie czynna 10% powierzchni działki budowlanej,
      - minimalna powierzchnia działki 3000 m^2;

   e) Dla zabudowy zagrodowej:

- wysokość budynków mieszkalnych maks. 10 m, pozostałej zabudowy maks. 15 m, ilości kondygnacji nie ustala się,
- rodzaju dachu nie ustala się,
- powierzchnia zabudowy w granicy działki budowlanej maks. 40%,
- minimalna powierzchnia działki 3000 m^2,
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna 50% powierzchni działki budowlanej,
- minimalna powierzchnia zabudowy nie ustala się;

f) Dla terenów usług turystycznych, sportu i rekreacji:

- wysokość zabudowy maks. 12 m, ilości kondygnacji nie ustala się,
- rodzaju dachu nie ustala się,
- udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki budowlanej min. 50%;
- udział powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki do 50%;

g) Maksymalna wysokość budowli do 15 m,

h) Na wymienionych wyżej terenach realizacja infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;

i) Na całym terenie dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego zgodnie z przepisami prawa.

j) Dopuszcza się wydzielenie mniejszej powierzchni działki, jeżeli ma ona służyć powiększeniu już istniejącej działki lub gdy po podziale terenu została ostatnia działka,

k) Maksymalna wysokość elektrowni wiatrowych nie może przekroczyć 200,0 m nad poziom terenu licząc od poziomu terenu do najwyższego punktu śmigła w jego górnym położeniu".

3) Nowa zabudowa przemysłowa, rzemieślnicza, produkcyjna i usługowa oraz magazynowo – składowa powinna być lokalizowana w granicach wyznaczonych terenów zabudowy produkcyjnej i przemysłowej z wykorzystaniem istniejących obiektów po zabudowie popegeerowskiej, na terenie wskazanym na rysunku „Studium..." - załączniku nr 4 do uchwały. Na terenach tych należy dążyć do racjonalnego i intensywnego wykorzystania istniejącej infrastruktury technicznej, istniejących obiektów i urządzeń. Uciążliwość projektowanej zabudowy produkcyjnej, przemysłowej, magazynowej oraz usług i rzemiosła powinna być ograniczona do granicy nieruchomości, do której inwestor ma tytuł prawny.

   Obsługa komunikacyjna terenów wskazanych pod zabudowę wzdłuż dróg klasy głównej, głównej ruchu pospiesznego i klasy zbiorczej odbywać się musi przez drogi niższej kategorii, realizowane dla tej zabudowy poza pasem drogowym wyższej kategorii.

4) Na terenie gminy Lidzbark Warmiński nie znajdują się zakłady, których produkcja niesie ryzyko wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz nie przewiduje się lokalizacji takich zakładów.

5) Na terenach rolnych dopuszcza się tworzenie nowych dużych gospodarstw rolnych z nową zabudową, lokalizowanych w sąsiedztwie dróg z możliwością podłączenia jej do istniejącej infrastruktury.

6) Dopuszcza się w ramach modernizacji i przekształceń wprowadzenie na obszary zabudowy zagrodowej innych funkcji, np. agroturystyki, usług, przetwórstwa i rzemiosła związanych z gospodarką rolną.

5.2.3. Kierunki rozwoju turystyki i rekreacji.

Walory środowiska przyrodniczego wraz z krajobrazem oraz czyste powietrze są podstawą rozwoju rekreacji na obszarze gminy. Potencjał rekreacyjny środowiska przyrodniczego stanowi pochodną jego atrakcyjności i przydatności rekreacyjnej. W warunkach gminy Lidzbark Warmiński jest to strefa uzdrowiskowa oparta na wykorzystaniu wód termalnych ustanowionej na terenach miasta i gminy oraz jeziora i lasy szczególnie w południowo – zachodniej części gminy. Dla gminy funkcja turystyczna (po rolnictwie, przemyśle i usługach) jest dziedziną gospodarki uzupełniającej źródło utrzymania ludności. Walory przyrodniczo – krajoznawcze, aczkolwiek atrakcyjne turystycznie, nie są tak bogate, jak w innych gminach regionu. Położenie komunikacyjne gminy, miasto Lidzbark Warmiński bogate w obiekty zabytkowe podnoszą atrakcyjność turystyczną gminy.

Najatrakcyjniejsze turystycznie (i krajobrazowo) rejony rzek i jezior oprócz zalesień winny być przystosowane do obsługi rekreacji. Na tych terenach pierwszeństwo przed zabudową letniskową powinny mieć formy inwestycji związane z obsługą turystyki (campingi, pola namiotowe, pensjonaty, motele, hotele, przystanie wodne, wypożyczalnie sprzętu i inne). Zagospodarowanie winno kanalizować ruch związany z rekreacją i zapobiegać dewastacji środowiska przyrodniczego.

W oparciu o opracowane kompleksowo programy zagospodarowania szlaków wodnych, rowerowych i pieszych należy sukcesywnie budować infrastrukturę obsługującą ruch turystyczny. W ramach zagospodarowania terenów przyrodniczych należy skupić się na działaniach w zakresie budowy infrastruktury technicznej i gospodarki komunalnej zapobiegających zanieczyszczeniu wód. Zagospodarowanie tych rejonów prowadzić należy w oparciu o opracowane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Plany te muszą uwzględniać problematykę ochrony środowiska i zagrożenia lokalnymi podtopieniami (patrz program Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej). Plany i programy szlaków turystycznych powinny określać sposób aktywizacji międzynarodowego szlaku rzeki Łyny zarówno w zakresie infrastruktury szlaku, jak i różnych form działalności usługowej oraz tworzenia różnorodnych atrakcji dla ruchu turystycznego. Lokalne (gminne) trasy rowerowe należy dowiązać i programować wraz z międzynarodowymi, krajowymi i wojewódzkimi tak, aby tworzyły na terenie gminy Lidzbark Warmiński spójną sieć organizującą zwiedzanie atrakcji gminy Lidzbark Warmiński.

Na terenie gminy wyznacza się tereny wskazane dla funkcji uzdrowiskowej tzw. turystyki leczniczej i funkcji turystycznej realizowanej dla wypoczynku i rekreacji.

1) Turystyka uzdrowiskowa realizowana w postaci obiektów uzdrowiskowych, sanatoryjnych, hoteli, pensjonatów i domów spokojnej starości realizowanych na terenie strefy ochrony uzdrowiskowej.

2) Budownictwo letniskowe, oprócz uzupełniania zabudowy wsi, lokalizować należy przede wszystkim w rejonach miejscowości Suryty, Blanki, Kłębowo, Wielochowo, Jagoty.

3) Wspólnego z miastem Lidzbark Warmiński zagospodarowania wymagają rekreacyjno – turystyczne tereny w rejonie Krzyżowej Góry (miejscowość Pilnik). Miejscem atrakcyjnym pod względem turystyki będzie przede wszystkim lokalizacja w rejonie Krzyżowej Góry tzw. „Term Warmińskich".

4) Tereny rozwoju funkcji rekreacyjnej skupiają się przede wszystkim w rejonie akwenów wodnych i kompleksów leśnych (głównie w rejonie jeziora Blanki i Symsar oraz wzdłuż rzeki Symsarna).

5) Tereny rozwoju funkcji rekreacyjnej skupiają się przede wszystkim w rejonie akwenów wodnych i kompleksów leśnych (głównie w rejonie jeziora Blanki i Symsar oraz wzdłuż rzeki Symsarna).

6) Jezioro Wielochowskie położone niedaleko na północ od Lidzbarka Warmińskiego posiada warunki w pierwszej kolejności do wypoczynku świątecznego mieszkańców miasta. Wskazana jest tu koordynacja działań obydwu gmin.

7) Formami uzupełniającymi mającymi w gminie lidzbarskiej tradycje i warunki rozwoju są gospodarstwa agroturystyczne. Dotyczy to głównie całej południowej części gminy.

8) Trasy turystyczne, w tym trasy rowerowe, piesze i motorowe zostały wymienione w ust. „Drogi rowerowe i trasy turystyczne lądowe i wodne".

Warunkiem wszelkich działań w tej mierze jest opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które dają gwarancję prawidłowego zagospodarowania przestrzeni i rozwiązań gospodarki wodno-ściekowej.

Istotne znaczenie ma rozwój turystki zdrowia związanej z ustanowieniem na terenie miasta i gminy Lidzbark Warmiński obszarów ochrony uzdrowiskowej, o której mowa w dalszej części studium.

5.2.4. Kierunki produkcji rolnej.

Obszar gminy w przeważającej części położony na glebach o dobrych kompleksach przydatności rolniczej (III i IV kl.), które predysponowane są do upraw rolnych. Wobec tego tereny rolne (strefy oznaczone literą R1, R2 i E1 i E2) (strefy E z zachowaniem uwarunkowań przyrodniczych) oraz strefy UT przeznacza się do prowadzenia gospodarki rolnej, w tym upraw rolnych i produkcji zwierzęcej. Dopuszcza się lokalizację wież i urządzeń elektrowni wiatrowych na wyznaczonych obszarach. Obowiązuje ochrona gruntów rolnych przed zabudową inną niż związaną z rolnictwem i produkcją rolną oraz z infrastrukturą techniczną.

Na terenach rolnych objętych ochroną przyrodniczą wskazane jest stosowanie produkcji metodą ekologiczną. Działania gminy w tej sferze będą następujące:

1) Wspomaganie działań restrukturyzacyjnych w rolnictwie poprzez:
   a) dostosowanie struktury produkcji rolnej do warunków przyrodniczych uwzględniających optymalne wykorzystanie potencjału rolnictwa i odporność środowiska przyrodniczego;
   b) stworzenie warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju wsi, w tym wspomaganie drobnej działalności gospodarczej;
   c) wspieranie rozwoju małych, ekologicznie bezpiecznych przetwórni rolno – spożywczych, szczególnie w powiązaniu z gospodarstwami typu fermowego;
   d) wspieranie produkcji zdrowej żywności.
2) Możliwość tworzenia usług i działalności gospodarczej na potrzeby wsi w ramach istniejącej zabudowy zgodnie z przepisami odrębnymi.
3) Możliwości występowania strefy ochronnej - strefy w ograniczeniu w zabudowie i zagospodarowaniu terenu od proponowanych lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz innych odnawialnych źródeł energii zgodnie z rysunkiem załącznik nr 4 do uchwały.

5.2.5. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych wytwarzających energię o mocy powyżej 100 kW.

Wzrost zainteresowania źródłami alternatywnymi pozyskania energii jest wynikiem nadmiernego zanieczyszczenia środowiska, perspektywą wyczerpania się paliw organicznych, rosnącym zapotrzebowanie na energię w każdej dziedzinie życia. Jedną z możliwości produkcji czystej energii jest wykorzystanie energii odnawialnej. Dla zabezpieczenia potrzeb energetycznych, spełnienia umów międzynarodowych a także dla

uzyskania dodatkowych możliwości dochodu dla gminy i jej mieszkańców, wskazany jest rozwój energetyki odnawialnej.

Przewidywany jest wzrost udziału w bilansie energetycznym gminy wybranych form produkcji energii odnawialnej (z urządzeń takich jak: elektrownie wiatrowe, elektrownie wodne, kolektory słoneczne, fotowoltaika, pompy cieplne, biogazownie itd.). Jedynym ograniczeniem zastosowania odnawialnych źródeł energii są przepisy odrębne wynikające z ochrony środowiska w tym: uwarunkowań ekologicznych, krajobrazu a przede wszystkim ochrony warunków życia człowieka.

Dla obszaru, na którym dopuszcza się rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100 kW pochodzących z biogazu informuje się:

- ✓ zasięg strefy ochronnej wokół obiektu może ulec zmianie na etapie planowania, realizacji lub eksploatacji konkretnej inwestycji na danym terenie,
- ✓ oddziaływania emitowane do otoczenia w wyniku funkcjonowania obiektu wytwarzającego biogaz nie mogą powodować naruszenia standardów jakości środowiska, jak również powodować przekroczenia dopuszczalnych stężeń/natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia oraz stwarzać uciążliwości odnotowanych na terenach zabudowy przeznaczonej na pobyt ludzi.

Na terenie gminy w obrębach Kłusyty Wielkie, Drwęca i Workiejmy przewiduje się lokalizacje budowli elektrowni wiatrowych i urządzeń fotowoltaicznych wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych. Na rysunku Studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego", załączniku nr 4 do uchwały, oznaczono tereny lokalizacji urządzeń wytwarzających energię wraz z ich strefą ograniczenia zabudowy i zagospodarowania.

Razem z budową elektrowni niezbędna jest budowa linii elektroenergetycznych wysokiego i średniego napięcia oraz głównych punktów gromadzących energię wytworzoną przez elektrownie. Uszczegółowienie przebiegu projektowanych linii elektroenergetycznych nastąpi na etapie planu miejscowego zagospodarowania terenu oraz projektu technicznego i poddane zostanie procedurze zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi. Ustala się, że nie narusza ustaleń „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego" realizacja:

1) linii elektroenergetycznych napowietrznych lub/i kablowych, o których mowa wyżej,
2) urządzeń elektroenergetycznych związanych z produkcją i przesyłem energii do przesyłania mocy (np. GPZ-ty, trafostacje itp.),
3) sukcesywne remontowanie i modernizowanie sieci napowietrznych z wprowadzeniem linii napowietrznych izolowanych lub podziemnych linii kablowych. Linie kablowe obligatoryjnie winny być realizowane na terenach zwartej zabudowy wsi.

5.2.6. Tereny wyłączone z zabudowy

Z zabudowy należy wyłączyć tereny:

- Określone w planach zagospodarowania przestrzennego obszary dolin rzek Łyny, Elmy, Drwęcy Warmińskiej i Symsarny, dopuszcza się tam jedynie zabudowę wynikającą z turystycznego i gospodarczego zagospodarowania szlaku (w tym małej energetyki wodnej);
- Tereny leśne (z wyjątkiem obiektów związanych z gospodarką leśną oraz funkcjami turystycznymi i rekreacyjnymi przewidzianymi w planach urządzeniowych lasu i zagospodarowania przestrzennego);

- Gleby III klasy bonitacyjnej i wyższej, z wyjątkiem lokalizacji obiektów służących potrzebom gospodarczym tych obszarów i służących rozwojowi przestrzennemu jednostek osadniczych i istniejącej zabudowy;
- Strefy otaczające wody otwarte objęte w rozporządzeniu Wojewody Warmińsko-Mazurskiego obszarami chronionego krajobrazu, obszary szczególnego zagrożenia powodzią i osuwania się mas ziemnych wyznaczone przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej oraz strefy ochrony konserwatorskiej wytyczonych planami zagospodarowania przestrzennego. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią i osuwiskowych dopuszcza się jedynie wznoszenie niezbędnych budowli technicznych i infrastruktury technicznej przy zachowaniu rygorów budowy na terenach o skomplikowanych warunkach hydrogeologicznych. Zaleca się na tych terenach utrzymanie dotychczasowego użytkowania, jeżeli nie koliduje z ich hydrogeologicznymi warunkami;
- W korytarzach infrastruktury technicznej i ciągów komunikacyjnych określonych warunkami ich projektowania dróg i sieci.

5.3. Struktura przestrzenna gminy

Ukształtowanie obszaru gminy jest zróżnicowane: od terenów zalesionych znajdujących się w południowo – zachodniej, przecięta ukośnie meandrującą rzeką Łyną, terenami zalesionymi nad jeziorami w południowo wschodniej części gminy z epicentrum w postaci miasta Lidzbark Warmiński.

Z racji swojego położenia (tereny gminy otaczają miasto Lidzbark Warmiński, w którym mieszka ok. 16 000 ludności) gmina pełni różnorakie funkcje. Tereny w bezpośrednim sąsiedztwie miasta stanowią strefę podmiejską, w której względy ekonomiczne mogą przeważać przy wyborze terenów mieszkaniowych i usługowo produkcyjnych (miejscowości Markajmy, Miłogórze, Wielochowo, Lauda, Pilnik, Kraszewo, Łabno, Medyny).

Przez teren gminy przechodzą główne trasy komunikacyjne: droga krajowa i drogi wojewódzkie łączące drogę S7 z przejściem granicznym do Kaliningradu, które stymulują zabudowę usługową.

W związku z tym, że ukształtowanie terenu oraz interesy różnych grup społecznych dotyczące zagospodarowania obszaru gminy są zróżnicowane, podzielono teren gminy na obszary w miarę jednorodne, tzw. strefy funkcjonalno - przestrzenne.

Harmonijnemu i zrównoważonemu rozwojowi gminy służy zachowanie właściwych działań w sektorach polityki w zależności od potrzeb danej jednostki struktury przestrzennej.

W tym celu teren gminy podzielono na jednostki strukturalne. Podział został dokonany na podstawie analizy uwarunkowań, faktycznego zagospodarowania, trendów rozwojowych ostatnich lat oraz kierunków rozwoju przyjętych w „Strategii Rozwoju Gminy". Wydzielono osiem jednostek strukturalnych oznaczonych w tekście załączniku nr 3 (w tekście) i na załączniku nr 4 (rysunku), w tym:

- Strefy Ekologiczne – oznaczone symbolem „E1" i „E2",
- Strefy Produkcji Rolniczej – oznaczone symbolem „R1" i „R2",
- Strefa ochrony uzdrowiskowej - oznaczona symbolem UZ,
- Strefa Turystyczna - oznaczona symbolem – UT,
- Strefy podmiejskie PM1 i PM2

5.3. Podział struktury przestrzeni

1) Strefy Ekologiczne - oznaczone symbolem „E1"i „E2".

a) Strefa Ekologiczna E1 obejmuje południowo – zachodnią część gminy.

W strefie tej dominują lasy i tereny rolne, obejmuje obszar od zachodniej granicy gminy, południową część doliny rzeki Łyna do drogi krajowej Lidzbark Warmiński – Olsztyn od północy do drogą wojewódzką relacji Lidzbark – Orneta ograniczona i granicą miasta.

Obowiązuje tu funkcja ochronna dla terenów przyrodniczo cennych objętych ochronną prawną, w tym: Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Orneckiej, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Łyny, w tym produkcji rolnej, która musi być podporządkowana ochronie krajobrazu przyrodniczego i kulturowego. Dla terenów objętych ochroną Natura 2000 obowiązują przepisy odrębne.

Teren rolniczy predysponowany do produkcji rolnej w tym zdrowej żywności ekologicznej.

W strefie **„E1"** znajdują się jednostki osadnicze Kaszuny, Łaniewo, Pomorowo, Wróblik, Nowosady, Miłogórze, dla których wprowadza się uzupełnienie zabudowy zagrodowej. Lokalizacja nowej zabudowy winna odbywać w jednostkach osadniczych lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

Obowiązuje utrzymanie wysokiego reżimu gospodarowania, szczególnie w odniesieniu do ścieków bytowych (kanalizacja sanitarna z przesyłem na oczyszczalnie ścieków) i rolniczych - szczelna płyta na nawóz i zbiornik na gnojowicę.

Wzdłuż rzeki Łyny znajdują się tereny narażone na niebezpieczeństwo zagrożenia powodzią, pokazany na załączniku nr 4, obowiązuje na tym terenie zakaz zabudowy.

b) Strefa Ekologiczna oznaczona symbolem - E2 obejmuje północno – wschodnią część gminy.

Strefa obejmuje obszar od zachodniej granicy Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Łyny do drogi krajowej relacji Lidzbark Warmiński Bezledy od południa ograniczona jest granicą miasta. W strefie tej dominują tereny rolne, położone po obu stronach rzeki Łyny.

Obowiązuje tu funkcja ochronna dla terenów przyrodniczo cennych objętych ochronną prawną Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Łyny. Produkcja rolna oraz zabudowa i zagospodarowanie terenów musi być podporządkowana ochronie krajobrazu przyrodniczego i kulturowego.

Teren rolniczy predysponowany do produkcji rolnej w tym zdrowej żywności ekologicznej.

W strefie **„E2"** znajdują się jednostki osadnicze: Żytowo, Kotowo, Budniki, Morawa, Rogóż, dla których wprowadza się uzupełnienie zabudowy zagrodowej. Lokalizacja nowej zabudowy winna odbywać w jednostkach osadniczych lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

Wzdłuż rzeki Łyny znajdują się tereny narażone na niebezpieczeństwo zagrożenia powodzią, pokazany na załączniku nr 4, obowiązuje na tym terenie zakaz zabudowy.

Obowiązuje utrzymanie wysokiego reżimu gospodarowania, szczególnie w odniesieniu do ścieków bytowych (kanalizacja sanitarna z przesyłem na oczyszczalnie ścieków) i rolniczych.

2) Strefy Produkcji Rolniczej – oznaczone symbolem „R1" i „R2".

a) Strefa Produkcji Rolniczej – oznaczona symbolem „R1" .

Obejmuje obszar gminy ograniczony od zachodu i północy granicą gminy, od południa drogami relacji Mingajny, Kaszuny, Miejska Wola, Bugi, Runowo dalej do miejscowości Bobrownik oraz wzdłuż drogi gminnej do granicy miasta i po jej północnej stronie do granicy Obszaru Chronionego Krajobrazu Dolnej Doliny Łyny.

W strefie znajdują się miejscowości Babiak, Miejska Wola, Bugi, Drwęca, Stabunity, Zaręby, Workiejmy, Nowa Wieś Wielka, Widryki, Jagoty i Koniewo.

Jest to teren rolniczy słabo porośnięty lasami posiadający dobre gleby kl. III i IV predysponowany do produkcji rolnej polowej oraz hodowli zwierząt, w tym terenie dopuszcza się duże farmy hodowlane realizowane z uwzględnieniem odległości od terenów zabudowy mieszkaniowej (także znajdującej się w funkcji zagrodowej) dla zachowania poziomu hałasu oraz przykrej woni zgodnie z przepisami odrębnymi.

Wskazane obiekty usługowe i produkcyjne, przetwórnie oraz obiekty magazynowe związane z rolnictwem.

W północno – zachodniej części, w obrębach Drwęca i Workiejmy wskazane tereny do produkcji energii odnawialnej (elektrownie wiatrowe, fotowoltaika), które wyznaczono na rysunku nr 2 załączniku nr 4, łącznie ze strefą ograniczenia w zabudowie i zagospodarowania.

b) Strefa Produkcji Rolniczej – oznaczona symbolem „R2".

Obejmuje obszar ograniczony granicą od zachodu miasta, od północy drogą krajową relacji Lidzbark Warmiński, od wschodu granicą gminy, od południa Granicą strefy C ochrony uzdrowiskowej.

Strefa obejmuje miejscowości Markajmy, Knipy, Sarnowo i Świętnik. Markajmy z racji bezpośredniego sąsiedztwa miasta stanowi także strefę podmiejska dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz usług.

Jest to teren rolniczy słabo porośnięty lasami posiadający dobre gleby kl. III i IV predysponowany do produkcji rolnej polowej oraz hodowli zwierząt, w tym terenie dopuszcza się duże farmy hodowlane realizowane z uwzględnieniem odległości od terenów zabudowy mieszkaniowej (także znajdującej się w funkcji zagrodowej) dla zachowania poziomu hałasu oraz przykrej woni zgodnie z przepisami odrębnymi.

Wskazane obiekty usługowe i produkcyjne, przetwórnie oraz obiekty magazynowe związane z rolnictwem.

3) Strefa ochrony uzdrowiskowej - oznaczona symbolem UZ.

Strefa obejmuje obszar ochrony uzdrowiskowej ((Decyzją nr 80 z dnia 10 września 2014 (MZ-OZU-520-1/WS/14)) potwierdzono możliwość lecznictwa uzdrowiskowego na obszarze uznanym za obszar ochrony uzdrowiskowej „Lidzbark Warmiński", obejmującym część gminy miejskiej – Osiedle Uzdrowiskowe miasta Lidzbark Warmiński oraz część gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński w obszarach sołectw Łabno i Medyny).

Na obszarze wydzielono strefy ochronne - strefy ochrony uzdrowiskowej (A, B, C), jest to części obszaru uzdrowiska (albo obszaru ochrony uzdrowiskowej), określone w statucie uzdrowiska, wydzielone w celu ochrony czynników leczniczych i naturalnych surowców leczniczych, walorów środowiska i urządzeń uzdrowiskowych.

W strefie planowane zakłady lecznictwa uzdrowiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, zieleń: tereny leśne, parki urządzone a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrowiskowemu, obsłudze pacjenta

lub turysty, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie. Dopuszcza się także obiekty usługowe i turystyczne, w tym hotele, urządzenia rekreacyjne i sportowe oraz budownictwo mieszkaniowe i inne obiekty i budynki związane z zaspokajaniem potrzeb osób przebywających na tym obszarze.

W strefie obowiązują zakazy dotyczące przeznaczenia w zagospodarowaniu terenów i zabudowy, o których stanowią przepisy odrębne.

4) Strefa rekreacji i wypoczynku – oznaczona symbolem UT.

Obszar znajduje się w południowo wschodniej części gminy i obejmuje teren ograniczony od południa i wschodu granicą gminy od północy granicą strefy uzdrowiskowej i drogą gminną od Świętnika. Obszar objęty strefą UT od południa porośnięty lasami z jeziorem Blanki i jeziorem Symsar zachęca do rekreacji. Z uwagi na walory przyrodnicze i krajobrazowe znajdują się tu tereny objęte ochroną prawną w postaci ochrony NATURA 2000 oraz Obszaru Chronionego Krajobrazu rz. Symsarny. Znajdują się tu w części północnej obszaru wysokiej klasy gleby predysponowane do upraw rolnych.

Strefa obejmuje miejscowości Kraszewo, Kłębowo, Jarandowo, Stryjkowo, Kochanówka, Kierz, Suryty i Blanki. Tereny rozwoju funkcji rekreacyjnej skupiają się przede wszystkim w rejonie akwenów wodnych i kompleksów leśnych (głównie w rejonie jeziora Blanki i Symsar oraz wzdłuż rzeki Symsarna) W pozostałych miejscowościach dominuje funkcja zabudowy zagrodowej z dopuszczeniem zabudowy mieszkaniowej oraz z prowadzeniem agroturystyki.

W strefie przewidywane jest rolnictwo oraz tereny rekreacyjne i wypoczynkowe w sąsiedztwie jezior powiązane z zabudową wiejską. Zabudowa w postaci zabudowy letniskowej, pól biwakowych, namiotowych i campingowych. Dopuszcza się zabudowę usług dla obsługi turystów.

Teren o słabej izolacji lub braku izolacji od poziomu wodonośnego oraz zlewni pojeziernej ochrony wód powierzchniowych jak zaznaczono na rysunkach – Załączniku nr 2 i Załączniku nr 4, obowiązuje ochrona przed zanieczyszczeniem gleby i wód powierzchniowych.

Obowiązuje utrzymanie wysokiego reżimu gospodarowania, szczególnie w odniesieniu do ścieków bytowych (kanalizacja sanitarna z przesyłem na oczyszczalnie ścieków) i rolniczych.

5) Strefy podmiejskie – oznaczone symbolem PM1 i PM2

a) Strefa podmiejska – oznaczona symbolem PM1

Obszar obejmuje miejscowości, zlokalizowane w niedalekim sąsiedztwie miasta, do nich należy Ignalin Bobrownik, Lauda, Długołęka.

Tereny te z uwagi na dobrą komunikację drogową oraz bliskość miasta stanowią zainteresowanie potencjalnych inwestorów indywidualnych działek i jednorodzinnych budynków mieszkalnych. W strefie tej obok zabudowy zagrodowej realizowana jest i będzie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

b) Strefa podmiejska – oznaczona symbolem PM2

Obszar obejmuje miejscowości, zlokalizowane w niedalekim sąsiedztwie miasta, do nich należy Wielochowo i Redy.

Tereny te z uwagi na dobrą komunikację drogową oraz bliskość miasta stanowią zainteresowanie potencjalnych inwestorów indywidualnych działek i jednorodzinnych budynków mieszkalnych. W strefie tej obok zabudowy zagrodowej realizowana jest i będzie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

6. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU, W TYM KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Skuteczna ochrona przyrody wymaga określonych form, które w szczególności mają zapewnić możliwość zwiększonej ingerencji państwa w obszary objęte ochroną i możliwość zastosowania instrumentów administracyjnych i prawnych.

Ustala się wprowadzenie działań mających na celu"

1) Zachowanie i podtrzymanie trwałości powiązań ekologicznych takich jak wprowadzenie zadrzewień i zadarnień jako elementu odbudowy naturalnych korytarzy ekologicznych stanowiących uzupełnienie obszarowych form ochrony przyrody;
2) Wzmocnienie wewnętrznej spójności całej sieci poprzez zachowanie dotychczasowego użytkowania cennych biotopów wraz z otoczeniem;
3) W granicach nowo powstających obszarów zabudowanych nakazuje się wprowadzenie powierzchni o pokryciu naturalnym (ogrody, parki);
4) W celu ochrony cennych zbiorowisk roślinnych i obszarów występowania chronionych gatunków zwierząt ustala się zachowanie bioróżnorodności ekosystemów;
5) Ustala się zmniejszenie liczebności gatunków inwazyjnych;
6) Ustala się podjęcie działań dążących do podniesienia retencji wód oraz zwiększenie możliwości retencjonowania wód opadowych, a także ograniczania przekształcenia sieci hydrograficznej.

Szczególne zasoby i walory przyrodnicze powiatu lidzbarskiego chronione są dzięki ustanowionym rezerwatom, wyznaczonym obszarom chronionego krajobrazu, ustalonym pomnikom przyrody, obszarom Natura 2000 i użytkom ekologicznym.

Istotnym zasobem kulturowym i przyrodniczych powiatu są liczne parki pałacowe (patrz dalej zasady i kierunki ochrony dziedzictwa kulturowego).

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński prawną ochroną są objęte obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne oraz drzewa pomnikowe.

W powyższych aktach określone są nakazy, zakazy i dopuszczenia, które muszą być respektowane przy prowadzeniu polityki przestrzennej, wydawaniu decyzji administracyjnych, tworzeniu prawa miejscowego (miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

Tabela 1 Formy prawnej ochrony przyrody na terenie gminy Lidzbark Warmiński

Gmina	Rezerwaty	Obszary Chronionego Krajobrazu	Użytki ekologiczne	Obszary Natura 2000
Gm. Lidzbark Warmiński	brak	- OChK Równiny Orneckiej(29); - OChK Doliny Elmy (34); - OChK Doliny Dolnej Łyny(35); - OChK Doliny Symsarny(37); - OChK Rzeki Wałszy	„Jez. Potar" – ostoja ptaków wodno-błotnych	- Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty (OZW) Natura 2000 Kaszuny - Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty (OZW) Natura 2000 - Swajnie

6.1.Pomniki przyrody

Formą ochrony pojedynczych okazów przyrodniczych są pomniki przyrody. Tą formą ochrony objęto w powiecie lidzbarskim ponad czterdzieści pojedynczych drzew oraz ponad trzysta, rosnących w skupiskach alejach. Bogate w pomniki przyrody rejony powiatu stanowi również gmina Lidzbark Warmiński.

Dolina rzeki Łyny według koncepcji krajowej sieci ekologicznej ECONET – POLSKA spełnia funkcję korytarza ekologicznego o znaczeniu krajowym. Gmina Lidzbark Warmiński jak i cały region warmińsko – mazurski położona jest na obszarze Zielonych Płuc Polski /ZPP/.

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński ochroną pomnikową objęte są głównie dęby i buki.

Tabela 2 Wykaz pomników przyrody

Lp.	Nr	Rodzaj	Obwód w cm	Wysokość	Miejsce	Rok ustanowienia
1.	874	dąb	398	32	Dębiec około 32m kier. E od dębu pomnika nr 236	1997
2.	881	2 buki	350 310	32 32	leśnictwo Kraszewo oddział 61a	1997
3.	885	2 dęby szypułkowe	380 380	34 33	leśnictwo Łaniewo oddział 364	1997
4.	884	Dąb szypułkowy	380	30	leśnictwo Łaniewo oddział 413a	1997
5.	873	Dąb szypułkowy	500	30	Dębiec las komunalny 35m na NW od pomnika nr 236	1997
6.	337	cis	120	8	Miłogórze	1968
7.	826	głazowisko	510 420	1,1 0,6	park miejski w S części Lidzbarka	1995
8.	236	dąb	645	30	Lidzbark las komunalny przy młynie, 100m od rzeki Symsarny	1995
9.	3536	Sosna wejmutka	370	-	Jagoty, działka nr 3216/1	2014

6.2. Obszary Natura 2000

6.2.1. Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty (OZW) Natura 2000 Kaszuny

Obszar o znaczeniu dla Wspólnoty (OZW); obszar "siedliskowy" zatwierdzony przez Komisję Europejską do czasu wyznaczenia przez kraj członkowski przyszły specjalny obszar ochrony siedlisk (S00S) PLH280040. Obszar o Znaczeniu dla Wspólnoty (OZW); zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej (2011 r.) OZW "Kaszuny" położony jest na Równinie Orneckiej, w zlewni Drwęcy Warmińskiej, która jest dopływem Pasłęki. Jest on

zlokalizowany na terenie Nadleśnictwa Wichrowo, wewnątrz dużego kompleksu leśnego rozciągającego się pomiędzy Ornetą a Lidzbarkiem Warmińskim

W skład ostoi wchodzą dwie enklawy. Większa (236,80 ha) stanowi wydłużone obniżenie otoczone głównie sosnowym borem świeżym. Środek obniżenia zajmuje zarastające jezioro Potar (obecna powierzchnia ok. 14,7 ha, głębokość maksymalna 2,6 m) oraz otaczające je mokradła. Mniejsza enklawa (27,2 ha) jest położona ok. 1,5 km na północny wschód od jeziora Potar. Stanowi ją nieckowate obniżenie na skraju kompleksu leśnego, porośnięte przez sosnowy bór bagienny oraz torfowisko wysokie.

Na obszarze tym występuje pięć typów siedlisk wymienionych w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej. Są to: naturalne jeziora eutroficzne (kod 3150), torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (kod 7110), torfowiska przejściowe i trzęsawiska (kod 7140), borealna świerczyna bagienna (kod 91D0-5), sosnowy bór bagienny (kod 91D0-2). Siedliska Natura 2000 zajmują łącznie 30% tego obszaru. Zasadniczym celem ochrony jest utrzymanie obecnego charakteru obiektu, jego szaty roślinnej oraz siedlisk rzadkich gatunków roślin i zwierząt.

6.2.2. Obszar Natura 2000 - Swajnie

Obszar Natura 2000 - Swajnie o znaczeniu dla Wspólnoty - Dyrektywa siedliskowa. Kod obszaru: PLH280046, powierzchnia [ha]: 1186,5100 ha. Obszar obejmuje swym zasięgiem tereny leśne z istotnym udziałem grądu subkontynentalnego i niewielkim grądu zboczowego na wyniesieniach morenowych, oraz z podmokłymi zbiorowiskami leśnymi: sosnowy bór bagienny, borealna świerczyna bagienna, niżowy łęg jesionowo-olszynowy, źródliskowe lasy olszowe na niżu. Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum) zajmuje 104,31 ha, co pokrywa 8,76% powierzchni obszaru Natura 2000.

6.3. Obszary chronionego krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu to forma prawnej ochrony przyrody wprowadzana na terenach wyróżniających się krajobrazowo, o zróżnicowanych ekosystemach; z uwagi na istniejące lub odtwarzane korytarze ekologiczne, a także ze względu na możliwości rozwijania masowej turystyki i wypoczynku. Obszary chronionego krajobrazu objęte są różnorodnymi zakazami, określonymi w przepisach odrębnych dotyczących danego obszaru. Inną formą prawnej ochrony przyrody, stosowanej w powiecie lidzbarskim są użytki ekologiczne i pomniki przyrody. W obrębie obszarów chronionego krajobrazu obowiązują przepisy odrębne inne dla każdego wymienionego obszaru.

Na terenie gminy znajduje się 5 obszarów chronionego krajobrazu. Poniżej zostały opisane wszystkie obszary położone w gminie Lidzbark Warmiński

6.3.1. Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Łyny

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Łyny o powierzchni 16 429,9 ha. Obejmuje obszar położony w mieście i gminie Dobre Miasto, gminie Jeziorany, Sępopol, miasto i gminę Bartoszyce, gminę Kiwity, miasto Lidzbark Warmiński oraz gminę Lidzbark Warmiński obejmując na terenie gminy obszar położony wzdłuż rzeki Łyny.

6.3.2. Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Symsarny

Obszar Chronionego Krajobrazu Dolina Symsarny przebiega południkowo przez centralną część fragmentu 1 obszaru zmiany studium. Obszar zajmuje łącznie powierzchnię 19 329,8 ha i położony jest w powiecie olsztyńskim na terenie gmin: Kolno, Jeziorany i Biskupiec oraz w powiecie lidzbarskim na terenie gmin: Kiwity, Lidzbark

Warmiński i miasto Lidzbark Warmiński. W obrębie Obszaru obowiązują przepisy w sprawie wyznaczenia Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Symsarny.

6.3.3. Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Wałszy

Tylko niewielki teren w północnej części gminy Lidzbark Warmiński wchodzi w skład Obszaru Chronionego Krajobrazu Rzeki Wałszy, reszta znajduje się w powiecie braniewskim na terenie gmin: Lelkowo i Pieniężno oraz w powiecie bartoszyckim na terenie gminy Górowo Iławeckie, całość obszaru posiada powierzchnię 9 834,8 ha swoim zasięgiem obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

6.3.4. Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Orneckiej

Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Orneckiej o powierzchni 11 511,3 ha. Znajduje się w powiecie lidzbarskim na terenie gmin: Orneta, Lidzbark Warmiński i Lubomino oraz w powiecie braniewskim na terenie gminy Pieniężno. Ustalenia dotyczą czynnej ochrony ekosystemów leśnych, w tym: pozostawianie drzew o charakterze pomnikowym, przestojów, drzew dziuplastych oraz drzew obumarłych aż do całkowitego ich rozkładu; zwiększanie istniejącego stopnia pokrycia terenów drzewostanami, w szczególności na terenach porolnych tam, gdzie z przyrodniczego i ekonomicznego punktu widzenia jest to możliwe; sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych o racjonalnej granicy polno-leśnej; tworzenie i utrzymywanie leśnych korytarzy ekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem możliwości migracji dużych ssaków; utrzymywanie, a w razie potrzeby podwyższanie poziomu wód gruntowych, w szczególności na siedliskach wilgotnych i bagiennych, budowa zbiorników małej retencji jako zbiorników wielofunkcyjnych.

6.3.5. Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Elmy

Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Elmy, zwany dalej „Obszarem", o powierzchni 8.923,2 ha położony jest w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie bartoszyckim na terenie gmin: Górowo Iławeckie i Bartoszyce oraz na niewielkim terenie w północnej części gminy Lidzbark Warmiński.

6.4. Użytki ekologiczne

Inną formą prawnej ochrony przyrody, stosowanej w powiecie lidzbarskim są użytki ekologiczne i pomniki przyrody. W obrębie kompleksu leśnego na terenie gminy Lidzbark Warmiński znajduje się **użytek ekologiczny jezioro Potar** o powierzchni 21,36 ha – śródleśny zbiornik wodny, z kępami drzew i krzewów, porastających brzegi. Za pomnik przyrody uznano w powiecie lidzbarskim ponad czterdzieści pojedynczych drzew oraz ponad trzysta, rosnących w skupiskach alei. Bogate w pomniki przyrody rejony powiatu stanowi również gmina Lidzbark Warmiński.

7. LECZNICTWO UZDROWISKOWE

Na obszarze istnieją dogodne możliwości w zakresie rozwoju funkcji uzdrowiskowej, co ma związek z występowanie udokumentowanych złóż wód termalnych, czego wyrazem jest powstający na terenie miasta kompleks „Term Warmińskich" oraz planowany do utworzenia obszar ochrony uzdrowiskowej „Lidzbark Warmiński".

Zgodnie z Operatem uzdrowiskowym opracowanym w 2014 r. w celu nadania obszarowi statusu uzdrowiska i prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego, gmina winna ustanowić statut uzdrowiska obowiązujący w obszarze

jego granic lub gmin:

Na obszarze uzdrowiska wydziela się strefy ochronne A, B, C - strefy ochrony uzdrowiskowej (A, B, C), to części obszaru uzdrowiska i obszaru ochrony uzdrowiskowej, określone w statucie uzdrowiska, wydzielone w celu ochrony czynników leczniczych i naturalnych surowców leczniczych, walorów środowiska i urządzeń uzdrowiskowych;

W celu zapewnienia prawidłowej działalności lecznictwa uzdrowiskowego określa się szczegółowe czynności zabronione w strefach ochronnych w zakresie:

- wymagań sanitarnych;
- ochrony przed hałasem, w szczególności w strefie "A";
- estetyki budynków, sklepów i zakładów usługowych oraz placówek kulturalnych:
- zakazu handlu obnośnego i obwoźnego w strefie "A";
- ochrony jakości i ilości naturalnych surowców leczniczych.

W poszczególnych strefach ochrony uzdrowiskowej przyjmuje się następujące wskaźniki terenów zielonych oraz powierzchnię nowo wydzielanych działek:

- w strefie "A", gdzie odbywa się lecznictwo uzdrowiskowe, wskaźnik powierzchni terenów zielonych powinien wynosić nie mniej niż 65 % powierzchni tej strefy oraz minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek;
- w strefie "B" stanowiącej otulinę strefy "A" wskaźnik powierzchni terenów zielonych powinien wynosić nie mniej niż 50 % powierzchni strefy oraz minimalną powierzchnię nowo wydzielanych działek;
- w strefie "C" wskaźnik powierzchni terenów biologicznie czynnych powinien wynosić nie mniej niż 45 % powierzchni strefy, dla wszystkich rodzajów zabudowy przy wielkościach minimalnych działek: siedliskowych, rekreacyjnych, pensjonatowych.

Zgodnie z Operatem uzdrowiskowym w celu prawidłowego kształtowania przestrzeni służącej lecznictwu uzdrowiskowemu (zgodnego z art. 38 i 38a ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych – t. j. Dz. U. z 2012 poz. 651) przyjęto obszar składający się z 2 sołectw gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński i osiedla uzdrowiskowego o łącznej powierzchni projektowanego obszaru ochrony uzdrowiskowej – 1722,96 ha, w tym:

- powierzchnia planowanej Strefy „A" ochrony uzdrowiskowej – 119,95 ha;
- powierzchnia planowanej Strefy „B" ochrony uzdrowiskowej – 486,77 ha;
- powierzchnia planowanej Strefy „C" ochrony uzdrowiskowej – 1116,24 ha.

Tak przyjęta koncepcja planowanego uzdrowiska wymaga wspólnych działań obu gmin (miasta Lidzbark Warmiński i gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński). W związku z tym gmina wiejska i miejska przystąpiły do Porozumienia Międzygminnego dotyczącego nadania części gminy miejskiej i wiejskiej statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej.

Gmina wiejska Lidzbark Warmiński i gmina miejska Lidzbark Warmiński gminy wystąpiły wspólnie do Ministra Zdrowia z prośbą o wydanie decyzji w sprawie potwierdzenia możliwości lecznictwa uzdrowiskowego na obszarze uznanym z obszar ochrony uzdrowiskowej „Lidzbark Warmiński". W odpowiedzi Minister Zdrowia wydał Decyzję nr 80 z dnia 10 września 2014 (MZ-OZU-520-1/WS/14) zgodnie z którą:

- Potwierdzono możliwość lecznictwa uzdrowiskowego na obszarze uznanym za obszar ochrony uzdrowiskowej „Lidzbark Warmiński", obejmującym część gminy miejskiej – Osiedle Uzdrowiskowe miasta Lidzbark Warmiński oraz część gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński w obszarach sołectw Łabno i Medyny;
- Ustalono dla obszaru ochrony uzdrowiskowej „Lidzbark Warmiński", w oparciu o przedstawione świadectwa potwierdzające właściwości lecznicze naturalnych surowców i właściwości lecznicze klimatu, następujące kierunki lecznicze: choroby kardiologiczne i nadciśnienie, choroby ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby neurologiczne.

Na obszarze uzdrowiska lub obszarze ochrony uzdrowiskowej wydziela się trzy rodzaje stref ochrony uzdrowiskowej – w myśl Art. 38 Ustawy o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (t. j. 2017 poz. 1056 z późn. zm.):

- strefa „A", dla której procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 65%, obejmuje obszar, na którym są zlokalizowane lub planowane zakłady lecznictwa uzdrowiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrowiskowemu lub obsłudze pacjenta lub turysty, w zakresie nieutrudniającym funkcjonowania lecznictwa uzdrowiskowego, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie;
- strefa „B", dla której procentowy udział terenów zieleni wynosi nie mniej niż 50%, obejmuje obszar przyległy do strefy „A" i stanowiący jej otoczenie, który jest przeznaczony dla niemających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrowiska lub obszaru ochrony uzdrowiskowej oraz nieuciążliwych dla pacjentów – obiektów usługowych, turystycznych, w tym hoteli, rekreacyjnych, sportowych i komunalnych, budownictwa mieszkaniowego oraz innych związanych z zaspokajaniem potrzeb osób przebywających na tym obszarze lub objęty granicami parku narodowego lub rezerwatu przyrody albo jest lasem, morzem lub jeziorem;
- strefa „C", dla której procentowy udział terenów biologicznie czynnych wynosi nie mniej niż 45%, obejmuje obszar przyległy do strefy „B" i stanowiący jej otoczenie oraz obszar mający wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych oraz ochronę złóż naturalnych surowców leczniczych.

Granica planowanego obszaru ochrony uzdrowiskowej „Lidzbark Warmiński", pokrywa się z granicą strefy „C" ochrony uzdrowiskowej.

Zgodnie z Ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych (t.j. Dz. U. z 2017 poz. 1056 z późn. zm.) – Art. 38b.:

Podsumowując, w związku ze spełnieniem warunków posiadania surowców leczniczych i klimatu leczniczego (potwierdzonych stosownymi certyfikatami) istnieją uzasadniane przesłanki do utworzenia Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej „Lidzbark Warmiński", w obrębie terenu Osiedla Uzdrowiskowego miasta Lidzbark Warmiński oraz dwóch sołectw Łabno i Medyny, wchodzących w skład gminy Lidzbark Warmiński.

Ze względu na brak zlokalizowanych w planowanej strefie „A" ochrony uzdrowiskowej zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego w chwili obecnej, uzdrowiskowa gmina Lidzbark Warmiński nie może ubiegać się o status uzdrowiska statutowego. Nie mniej jednak rozwój infrastruktury lecznictwa uzdrowiskowego w tym budowa zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrowiskowego sytuowanych w planowanej strefie „A" ochrony uzdrowiskowej może przyszłości doprowadzić do uzyskania statusu uzdrowiska statutowego oraz, w połączeniu z intensywnym rozwojem turystyki leczniczej, zapewnić dalszy rozwój jako jedynego w regionie warmińsko-mazurskim

termalnego ośrodka uzdrowiskowego.

Gmina, która na podstawie decyzji ministra właściwego do spraw zdrowia uzyska potwierdzenie możliwości prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego na swoim obszarze, sporządza i uchwala obowiązkowo miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla strefy „A" ochrony uzdrowiskowej, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, w terminie do 2 lat od dnia otrzymania tej decyzji.

Zgodnie z przepisami Rada Gminy uchwaliła w roku 2017 miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, który umożliwia realizację zabudowy funkcji sanatoryjnej.

8. ZASADY I KIERUNKI OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, ZABYTKÓW I DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński występują następujące rodzaje obiektów wymagających ochrony konserwatorskiej:

a) obiekty architektury i założenia oraz układy urbanistyczne i ruralistyczne;

b) zabytki archeologiczne (stanowiska archeologiczne na terenie gminy Lidzbark Warmiński w ramach archeologicznego zdjęcia Polski);

c) zabytki techniki;

d) parki i cmentarze;

e) zabytkowy krajobraz kulturowy.

Powyższe obiekty i założenia należy objąć ochroną konserwatorską.

8.1. W odniesieniu do zabytków architektury i zabytków techniki ujętych w rejestrze

a) Zakazuje się dokonywania zmian mogących doprowadzić do utraty wartości zabytkowej przez: wyburzenia, nadbudowy, zmian dachu i jego historycznego pokrycia;

b) Ochronie podlega kształt i rodzaj pokrycia dachów, opracowanie elewacji, stolarka okienna i drzwiowa w szczególnych wypadkach także elementy wystroju i wyposażenia wnętrz;

c) Wszelkie działania związane z remontami i adaptacją obiektów odbywać się mogą jedynie w oparciu o wytyczne konserwatorskie, jeżeli problem tego wymaga wg ustaleń badań naukowych i konserwatorskich;

d) Nie dopuszczalne są działania i inwestycje prowadzące do zmiany budynków wpisanych do rejestru zabytków lub mogące naruszać ich ekspozycję poprzez urządzenia techniczne (maszty, anteny itp.) (należy określić zasady umieszczania reklam czy urządzeń technicznych na budynkach i w obszarach zabytkowych – reklamy powinny nawiązywać wyglądem i konstrukcją do historycznych tj. w formie liter przestrzennych lub stylizowanych szyldów, natomiast skrzynki gazowe były jak najmniejsze, stylizowane i kolorystycznie ujednolicone kolorystyczne z elewacją, z postulowaną lokalizacją raczej na elewacji bocznej lub tylnej niż frontowej);

e) Zakaz zmian w obrębie elewacji (z wyłączeniem prac adaptacyjnych uwzględniających walory zabytkowe obiektów, dokonanych na podstawie wytycznych konserwatorskich oraz zmian wynikających z ustaleń zdobytych na podstawie badań naukowych i konserwatorskich);

f) Zakaz zewnętrznej termomodernizacji budynków historycznych;

g) Adaptacja istniejących obiektów do nowej funkcji pod warunkiem utrzymania ich historycznego charakteru;

h) Remonty historycznych budynków należy prowadzić z wykorzystaniem historycznych materiałów i technik budowlanych.

8.2. W odniesieniu do układów urbanistycznych i ruralistycznych

a) Objąć ochroną historyczną sieć ulic i placów, historyczny sposób zabudowy (wsi, miast) i poszczególnych posesji;

b) Chronić należy akcenty, dominanty przestrzenne oraz osie kompozycyjne i widokowe. Ochronie podlega także otoczenie obiektów zabytkowych;

c) W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, należy określić zakres ochrony konserwatorskiej i jeżeli jest to uzasadnione wyznaczyć strefy ochrony konserwatorskiej.

d) Nawiązanie nową zabudową do historycznej;

e) Przebudowa obiektów dysharmonijnych.

8.3. W odniesieniu do zabytków archeologicznych

Ochronie podlegają zlokalizowane na terenie gminy Lidzbark Warmiński stanowiska archeologiczne; grodziska, kurhany, kopce graniczne, cmentarzyska, osady. W rejestrze zabytków na rok 2009 znajdują się:

a) Kurhan KKZB wraz z otoczeniem w miejscowości Pomorowo, nr rejestru: C-283, data wpisu: 17 lipca 2009r.;

b) Grodzisko półwyspowe w miejscowości Rogóż, nr rejestru: C-068, data wpisu: 12 czerwca 1969r., Grodzisko wyżynne, pierścieniowe w miejscowości Workiejmy, nr rejestru: C-066, data wpisu: 12 czerwca 1969 r.

Wszelkie prace i inwestycje planowane na terenach o domniemanych wartościach archeologicznych należy poprzedzić badaniami, zgodnie z przepisami odrębnymi.

Obowiązuje nakaz pozostawienia w formie nieużytków stanowisk archeologicznych o wykształconej formie terenowej (grodziska, kurhany, wały itp.). Nie dopuszcza się prowadzenia na tych terenach inwestycji, działalności gospodarczej i rolniczej. Winny pozostać nieużytkami.

W stosunku do nieruchomych zabytków archeologicznych obowiązują zasady zagospodarowania i użytkowania stosownie do przepisów prawa.

8.4. W odniesieniu do zabytkowych parków i cmentarzy

Cmentarze stanowią ważny element krajobrazu wsi warmińskiej, obok kościoła stanowią główną dominantę założenia wsi. Z tego też względu szczególnej ochronie ze względu na walory krajobrazowe powinien podlegać układ przestrzenny cmentarza oraz związany z nim starodrzew. Na cmentarzach i w parkach ochronie podlegają; drzewostan, elementy małej architektury (ogrodzenia, nagrobki, pomniki, pergole, punkty widokowe itd.) i kompozycja przestrzenna. W planach zagospodarowania należy określić strefę ochronną cmentarzy, która umożliwiałaby utrzymanie skali i historycznego usytuowania poza obszarem zabudowy. W strefie tej powinien obowiązywać zakaz wznoszenia obiektów kubaturowych, a wszelkie działania muszą być prowadzone zgodnie z przepisami odrębnymi.

W obrębie historycznych parków i cmentarzy zakazuje się zmian układu przestrzennego (aleje, nasadzenia, kwatery), wycinki starodrzewia, likwidacji historycznych elementów małej architektury, a w przypadku cmentarzy także zabytkowych nagrobków. Wszelkie prace inwestycyjne dotyczące zabytkowych parków i cmentarzy należy poprzedzić właściwą dokumentacją konserwatorską, prowadzącą do określenia uwarunkowań historycznych i możliwości dalszego użytkowania. Wszelkie prace prowadzone w obrębie historycznych parków i cmentarzy należy prowadzić stosownie do przepisów prawa.

8.5. W odniesieniu do założeń dworsko – parkowych

Na terenie Gminy Lidzbark Warmińskim założenia dworsko – parkowe podlegają ochronie. Dla założeń tych należy wykonać dokładne inwentaryzacje, studia historyczno – krajobrazowe i projekty rewaloryzacji w zakresie zależnym od stanu zachowania i projektowanych zmian.

Wnioski z tych opracowań winny być uwzględnione w planach zagospodarowania przestrzennego i obejmować ochroną wartości zabytkowe zespołu i ich ekspozycję tj. wokół historycznych ośrodków wiejskich oraz wokół historycznych zespołów dworsko – folwarcznych zaleca się, aby były wyznaczone strefy ochrony konserwatorskiej. Granice stref ochronnych oraz właściwy sposób użytkowania obiektów określą plany zagospodarowania przestrzennego.

8.6. W odniesieniu do krajobrazu kulturowego

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy wyznaczyć strefy ekspozycji ze względu na konieczność utrzymania historycznej panoramy. Ochroną objąć należy wszystkie elementy krajobrazu kulturowego; zespoły zieleni, cmentarze, parki, aleje drzew, stanowiska archeologiczne i inne.

Nie dopuszcza się realizacji inwestycji negatywnie wpływających na chronioną sylwetę oraz wycinka historycznych drzewostanów. Ochrona ekspozycji oraz zabudowa terenów sąsiadujących z zabytkami wymaga zachowania rygorów w odniesieniu do zabudowy nowopowstającej:

a) lokalizacja nowej zabudowy powinna być prowadzona z zachowaniem historycznych linii zabudowy;

b) zabudowę należy dostosować do sąsiadujących budynków historycznych pod względem skali zabudowy (gabaryty bryły, wysokość, dach i jego układ kalenicy, materiał pokrycia, materiał i faktura elewacji);

c) zaleca się zabudowę mieszkaniową nawiązującą do cech regionalnych; spełniając następujące warunki: rzut budynku w formie wydłużonego prostokąta, niska piwnica, wysoki dach z zachowaniem kątów spadku 30 – 45 stopni z tradycyjnym pokryciem dachu (dachówka ceramiczna czerwona);

d) zabudowa gospodarcza winna zachować tradycyjną kubaturę, z wysokim dachem i tradycyjnym pokryciem (dachówka ceramiczna czerwona), budownictwo usługowe podlega takim zasadom jak budownictwo mieszkaniowe z dopuszczeniem zabudowy do dwóch kondygnacji.

8.7. Obiekty prawnie chronione

Obiekty prawnie chronione zawiera aktualny rejestr zabytków, ponad to władze konserwatorskie dysponują ewidencją obiektów charakteryzujących się szczególnymi walorami konserwatorskimi. Rejestr aktualny na dzień zatwierdzenia Studium oraz gminna ewidencja zabytków znajduje się w części I „Uwarunkowania",. Rejestry te podlegają stałej aktualizacji. Obiekty wpisane do rejestrów chronione są pod nadzorem Urzędu Ochrony Zabytków. Określa on zakres i sposób dopuszczalnych zmian w trakcie eksploatacji i przebudowy obiektów. W Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego w myśl ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami należy

określić zasady ochrony konserwatorskiej przede wszystkim obiektów znajdujących się w rejestrach, jeżeli będzie to uzasadnione także przez wyznaczanie stref ochrony konserwatorskiej.

9. KIERUNKI MODERNIZACJI I ROZBUDOWY UKŁADU TRANSPORTOWEGO GMINY

9.1. Układ drogowy

9.1.1. Układ drogowy zewnętrzny.

Na terenie gminy jest dobrze rozwinięty system komunikacji drogowej, który pozwala sprawnie obsłużyć powiązania miejscowości z siedzibą gminy i połączenia pomiędzy miejscowościami. Szkielet układu komunikacji samochodowej na terenie gminy Lidzbark Warmiński tworzą:

- droga krajowa Nr DK51, która prowadzi ruch kołowy z przejścia granicznego z Obwodem Kaliningradzkim (Rosja) – Bezledy – Bartoszyce – Lidzbark Warmiński - Dobre Miasto – Olsztyn – Olsztynek – do drogi S7 (klasa „GP"), docelowo w ciągu drogi planowana obwodnica miasta Lidzbark Warmiński oraz miejscowości Rogóż i Miłogórze;
- droga wojewódzka Nr DW511 relacji granica państwa – Górowo Iławeckie – Lidzbark Warmiński;
- droga wojewódzka Nr DW513 relacji Nr 527 (Krosno) Pasłęk – Orneta – Lidzbark Warmiński – Kiwity – Wozławki.

1) Droga Nr DK51 dla transportu województwa jest jedną z najważniejszych i łączy drogę ekspresową S7 Gdańsk – Warszawa – Chyżne przez Olsztyn do przejścia granicznego w Bezledach z Obwodem Kaliningradzkim. Droga przenosi międzynarodowy ruch transportowy, w tym także samochodów ciężarowych, na terenie miasta zwiększony o ruch z kierunku Gdańska. Droga przechodzi przez miasto Lidzbark Warmiński klasa – techniczno – użytkowa drogi **G**. Docelowo droga w klasie GP, w ciągu drogi DK51 niezbędna jest budowa obwodnicy miasta Lidzbark Warmiński oraz miejscowości Rogóż i Miłogórze.

2) Droga Nr DW511. Droga posiada klasę techniczno – użytkową **Z**, przenosi ruch lokalny turystyczny z terenów przygranicznych, wiąże ze sobą dwa ośrodki miejskie: Górowo Iławeckie i Lidzbark Warmiński. Droga przenosi w sumie niewielkie natężenie ruchu.

3) Droga Nr DW513, klasa drogi na odcinku od drogi DW 527) relacji Pasłęk – Orneta - Lidzbark Warmiński posiada klasę techniczno – użytkową **G**, natomiast na odcinku Lidzbark Warmiński - Wozławki klasę **Z**. Droga ta ma istotne znaczenie dla turystyki samochodowej w regionie, gdyż łączy zabytkowe miasta i zamki gotyckie skupione w północnej części województwa. Należy zabezpieczyć możliwość realizacji tych dróg w parametrach wynikających z ich funkcji wraz z planowanymi obwodnicami miejscowości, skrzyżowaniami i węzłami.

Obsługa komunikacyjna terenów wskazanych pod zabudowę wzdłuż dróg klasy głównej, głównej ruchu pospiesznego i klasy zbiorczej odbywać się musi przez drogi niższej kategorii, realizowane dla tej zabudowy poza pasem drogowym wyższe3j kategorii.

Sieci infrastruktury technicznej wzdłuż dróg winny być projektowane poza pasem drogowym, z zachowaniem przepisów odrębnych.

Zabudowa realizowana przy drogach musi zachować odległości od krawędzi drogi wynikające z przepisów odrębnych.

4) Zabudowa realizowana przy drogach, szczególnie zabudowa mieszkaniowa i turystyczna musi być realizowana z zachowaniem przepisów odrębnych dotyczących hałasu i zanieczyszczeń wynikających z natężenia i rodzaju ruchu kołowego. Dla drogi krajowej DK51 jest to odległość 150 m od pasa drogowego (zgodnie z postanowieniem Nr O.OL. Z-3.439.2.1.BS z dn. 15 czerwca 2021 r. GDDKIA w Olsztynie).

5) Realizowane ścieżki rowerowe i ciągi piesze, wzdłuż dróg głównych i zbiorczych, winny być projektowane poza pasem technicznym drogi, niezależnie od niwelety drogi.

6) Droga ta ma istotne znaczenie dla turystyki samochodowej w regionie, gdyż łączy zabytkowe miasta i zamki gotyckie skupione w północnej części województwa. Należy zabezpieczyć możliwość realizacji tych dróg w parametrach wynikających z ich funkcji wraz z planowanymi obwodnicami miejscowości, skrzyżowaniami i węzłami.

7) Ustala się, iż obsługa komunikacyjna wskazanych na rysunku studium kierunkach rozwoju, terenów predysponowanych do zabudowy wielofunkcyjnej, planowanych wzdłuż drogi krajowej nr 51 odbywać się będzie **poprzez drogi niższej kategorii, włączające się do drogi krajowej na istniejących skrzyżowaniach, po ich dostosowaniu do wymaganych parametrów technicznych, celem zapewnienia sprawnej oraz bezpiecznej obsługi komunikacyjnej tych terenów.**

Zabudowa realizowana przy drogach, szczególnie zabudowa mieszkaniowa i turystyczna musi być realizowana z zachowaniem przepisów odrębnych dotyczących hałasu i zanieczyszczeń wynikających z natężenia i rodzaju ruchu kołowego.

9.1.2. Drogowy układ lokalny

1) Drogi powiatowe obsługujące przez teren gminy Lidzbark Warmiński

L.p.	Nr drogi	Nazwa drogi
1.	1535 N	Lidzbark Warmiński - Jeziorany
2.	1356 N	Orneta - Wolnica – Lidzbark Warmiński
3.	1346 N	Pieniężno - Lechowo - Babiak
4.	1357 N	Górowo Iław. - Babiak - droga nr 527
5.	1547 N	Rogóż - Kiwity
6.	1533 N	Lidzbark Warmiński -Suryty - Kłębowo
7.	1529 N	Dr. kraj. nr 51 - Kochanówka
8.	1525 N	Kicina- Jagoty –Lidzbark Warmiński
9.	1946 N	Blanki - Kobiela 3+232 11+840 8,608
10.	1416 N	Nowosady - Kłębowo 5+828 7+771 1,943
11.	1356 N	Orneta - Wolnica – Lidzbark Warmiński
12.	1412 N	Runowo - Łaniewo - dr. kraj nr 51
13.	1525 N	Kicina - Jagoty - Lidzbark Warmiński
14.	1950 N	Wolnica .- Miejska Wola

15. 1986 N droga powiatowa 1533 N - drogi 1535 N
16. 1418 N Dobre Miasto - Suryty
17. 1523 N Dwórzno - Janikowo - Ignalin
18. 1527 N Miłogórze - dr. nr 1418 N
19. 1541 N Kosty - Wajsnory - Rodnowo - Kotowo - Rogóż
20. 1543 N Kotowo - Lidzbark Warmiński
21. 1406 N Lidzbark Warm. - Klajdyty
22. 1946 N Blanki - Kobiela
23. 1356 N Orneta - Wolnica – Lidzbark Warmiński
24. 1412 N Runowo - Łaniewo - dr. kraj. Nr 51
25. 1336 N Babiak - Runowo
26. 1414 N Ignalin - Wielochowo
27. 1545 N Rogóż - Sarnowo
28. 1416 N Nowosady - Kłębowo - Kraszewo
29. 1531 N Suryty - Radostowo

Parametry tych dróg określają przepisy dotyczące projektowania. Ten szkielet komunikacyjny stanowi podstawę do formułowania projektów dróg powiatowych i gminnych. W ramach sukcesywnych działań modernizacyjnych należy poprawiać dostępność komunikacyjną miejscowości przez poprawę nawierzchni dróg i chodników.

W zakresie ponadnormatywnych obciążeń należy uzgodnić trasy przejazdów ponadnormatywnych z odpowiednimi służbami drogowymi w zakresie stanu technicznego dróg oraz uciążliwości dla zabudowy mieszkaniowej.

9.2. Powiązania kolejowe

Gminę Lidzbark Warmiński przecina linia kolejowa drugorzędna o relacji Czerwonka – Jeziorany – Lidzbark Warmiński – Sągnity. Przewozy pasażerskie na tej linii są zawieszone.

Wznowienie przewozów kolejowych na linii kolejowej stwarza w przyszłości możliwość zmiany roli transportu kolejowego w przewozach pasażerskich i towarowych.

9.3. Szlaki turystyki kołowej, rowerowej, wodnej i pieszej

9.3.1. Szlaki turystyki rowerowej

Przez gminę Lidzbark Warmiński przebiegają trasy rowerowe:

- **Trasa międzynarodowa:**
  a) Berlin – Pyrzyce – Czaplinek – Bytów – Grudziądz – Iława – Ostróda – Olsztyn – Dobre Miasto – Lidzbark Warmiński – Reszel – Kętrzyn – Radzieje – Pozezdrze – Giżycko – granica Litwy z odgałęzieniem Lidzbark Warmiński – Bartoszyce – Kaliningrad (trasa „Tysiąca Jezior Północnych".
- **Trasy międzyregionalne:**

a) Green Velo zaczyna się w Elblągu – i biegnie wzdłuż Zalewu Wiślanego przez Frombork do Braniewa, tu zmienia kierunek wzdłuż granicy północnej przez Pieniężno, Lidzbark Warmiński, Bartoszyce, Węgorzewo, Gołdap i Suwałki - tu przyjmuje kierunek wschodni i biegnie wzdłuż granicy przez Podlasie, Lubelszczyznę do Podkarpacia i kończy się w Chotyńcu,

b) Nowe Miasto – Lubawa – Olsztynek – Olsztyn – Biskupiec – Mrągowo – Mikołajki,

c) Warszawa – Nidzica – Olsztynek – Olsztyn z odgałęzieniem Olsztynek – Ostróda – Zalewo –Elbląg oraz Nidzica – Szczytno – Ruciane,

d) Lidzbark Warmiński – Orneta – Braniewo,

e) Lidzbark Warmiński – Biskupiec – Szczytno – Myszyniec (trasa proponowana w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa),

f) Lidzbark Warmiński – Orneta –Pasłęk – Dzierzgoń – Malbork Mrągowo – Święta Lipka.

- **Trasy regionalne:**

a) Warmińska Łynostrada dł. 60 km z Olsztyna przez Cerkiewnik, Dobre Miasto, Kunik, Urbanowo, Łaniewo, Lidzbark Warmiński, Jeziorany, Turławki, Wądog do Olsztyna. Piękno całej trasy to możliwość podziwiania malowniczych krajobrazów, które niedostępne są zza szyby samochodu.

b) Wielbark – Szczytno – Biskupiec – Reszel,

c) Olsztyn – Morąg – Orneta,

d) Ruciane – Mrągowo – Kętrzyn,

e) Dąbrówno – Samborowo.

- **Trasy rowerowe lokalne powiatowe i gminne**

a) Szlak żółty (południowy) - 30 km Kłębowo (ośrodek Świteź) – Kochanówka (7,6 km) – Stryjkowo (15,4 km) – Jarandowo (23,3 km) – Kłębowo (ośrodek Świteź 30 km),

b) Szlak żółty (północny) – 11,3 km Lidzbark Warmiński – Koniewo (4,4 km) – Wielochowo (7,1 km) – Lidzbark Warmiński (11,30 km),

c) Szlak zielony – 8,5 km Wielochowo – Jagoty (5,4 km) – Wielochowo (8,5 km),

d) Szlak czerwony (zachodni) – 49,7 km Lidzbark Warmiński – Długołęka – Łaniewo (7,1 km) – Kaszuny (19,0 km) – Babiak (23,3 km) – Bugi (26,2 km) – Runowo (29,5 km) – Workiejmy (34 km) – Nowa Wieś Wielka (39,1 km) - Wielochowo (45,3 km) – Lidzbark Warmiński (49,7 km),

e) Szlak czerwony (południowy)–32,3 km Lidzbark Warmiński – Łabno (3,5 km) – Jarandowo (7,2 km) – Kochanówka (12,1 km) – Suryty (16,6 km) – Blanki (19,8 km) – jez. Symsar (ośrodek Świteź) (23,7 km) – Medyny (29,2 km) – Lidzbark Warmiński (32,2 km),

f) Szlak niebieski – 31 km Lidzbark Warmiński – Koniewo (4,4 km) – Morawa (12,9 km) – Napraty (16,1 km) – Stoczek Klasztorny (20,2 km) – Kierwiny (23,2 km) - Sarnowo (26,8 km) – Lidzbark Warmiński (31 km),

g) Szlak rowerowy nasypem kolejowym Lidzbark Warmiński - Orneta.

Projektowane przebiegi nowych szlaków powinny być podporządkowane nie tylko względom komunikacyjnym, lecz pokazaniu jak największej liczby atrakcji turystycznych, gastronomicznych i atrakcyjnemu spędzaniu czasu turystów. Należy dla szlaku opracować scenariusz zwiedzania atrakcji.

Realizowane ścieżki rowerowe i ciągi piesze, wzdłuż dróg głównych i zbiorczych, winny być projektowane poza pasem technicznym niezależnie od niwelety drogi.

Na szlaku winny być wyznaczone i przygotowane miejsca odpoczynku z powiązaniem z opisem trasy oraz atrakcji turystycznej.

9.3.2. Szlaki turystyki wodnej

Szlaki turystyki kajakowej przebiegają rzekami Łyną i jej prawym dopływem Symsarną przepływającą przez kilka jezior (Ławki, Kok, Blanki, Symsar) i pokonującą w gminie cztery stopnie wodne wykorzystywane dla celów energetycznych (Lidzbark Warmiński, Dębowo, Medyny, Maków).

Zagospodarowanie szlaków wodnych należy poprzedzić opracowaniem kompleksowego programu ujmującego wszelkie dziedziny zagospodarowania i aktywizacji dolin rzek i brzegów jezior.

Szlak oprócz warunków spływu powinien pokazywać jak największą liczbę atrakcji turystycznych (przyrodnicze, historyczne, zabytki), gastronomicznych i organizować atrakcyjne spędzanie czasu turystów (patrz wyżej analogiczne ustalenia do szlaków turystyki rowerowej).

9.4. Kierunki modernizacji i rozbudowy układów infrastruktury technicznej

Adaptuje się istniejące, budowle i urządzenia infrastruktury technicznej, dopuszcza się jej modernizację oraz realizację nowej sieci (w tym jej budowli i urządzeń) na obszarze gminy realizowanych zgodnie z przepisami odrębnymi.

Sieci infrastruktury technicznej realizowane wzdłuż dróg winny być projektowane poza pasem drogowym, z zachowaniem przepisów odrębnych.

Do infrastruktury, o której mowa należy sieć:
wodociągowa,
kanalizacyjna,
deszczowa,
ciepłownicza,
gazowa,
sieć elektroenergetyczna,
telekomunikacyjna.

9.4.1. Zaopatrzenie w wodę

Zasobność warstw wodonośnych w gminie Lidzbark Warmiński zabezpiecza istniejące i przyszłe zaopatrzenia miasta i gminy w wodę pitną. Warunki hydrogeologiczne gminy Lidzbark Warmiński pozwalają na:

a) zachowanie ogólnie obowiązujących zasad zaopatrzenia w wodę:

b) ujęcia wód wgłębnych stanowią zaopatrzenie bytowe i gospodarcze;

c) ujęcia powierzchniowe (rzeki, jeziora) stanowią zaopatrzenie dla celów produkcyjnych innych;

Woda dostarczana jest dla celów bytowych po uzdatnieniu, gdyż występują przekroczenia ilości manganu i żelaza.

9.4.2. Kanalizacja sanitarna

Niski stopień skanalizowania gminy oraz fakt, iż zaledwie ca 10% ścieków unieszkodliwiana jest na oczyszczalniach powodują, że problemy unieszkodliwiania ścieków są niezwykle ważne dla gminy Lidzbark Warmiński.

W pierwszym rzędzie należy budować sieć kanalizacyjną prowadząc do maksymalnego wykorzystania przepustowości oczyszczalni istniejących (w Rogożu i mieście Lidzbark Warmiński), należy realizować planowane oczyszczalnie ścieków w miejscowości Babiak.

Głównym celem gospodarki wodno – ściekowej na terenie gminy Lidzbark Warmiński jest ochrona wód podziemnych i narażonych przez zanieczyszczenia. Z tego względu należy doprowadzić w pierwszej kolejności do kanalizacji części zachodniej obszaru gminy, gdyż rejony te nie posiadają warstw geologicznych chroniących zasoby wód podziemnych. Ochrony wymaga też dolina rzeki Łyny.

Preferować należy rozwiązania kompleksowe dla poszczególnych rejonów wykorzystując aktualny postęp technologii oczyszczania, uwzględniając aspekty techniczno – ekonomiczne rozwiązań.

Takie podejście umożliwia także wykorzystania europejskich źródeł finansowania inwestycji, w których niektóre elementy programu unieszkodliwiania ścieków sanitarnych mogą być częścią składową działań dotyczących ochrony środowiska oraz turystycznej i gospodarczej aktywizacji obszarów (np. doliny rzeki Łyny) i to wspólnie z gminami sąsiednimi. Te aspekty należy wykorzystać przy opracowywaniu programów dofinansowania ze środków Unii Europejskiej.

Postęp techniczny w zakresie przydomowych oczyszczalni ścieków pozwala na stosowanie tego rodzaju lokalnych rozwiązań, jeżeli istnieją warunki w miejscu lokalizacji i jest rozwiązaniem uzasadnionym względami technicznymi i ekonomicznymi.

Ścieki rolnicze oraz przemysłowe unieszkodliwiać należy lokalnie, zależnie od uwarunkowań głównie hydrogeologicznych lokalizacji, ładunku i składu zanieczyszczeń.

Polska przystępując do Unii Europejskiej zobowiązała się do wypełnienia wymogów dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. Urz. WE L 135 z 30.05.1991 r., str. 40-52, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 002, str. 26) zgodnie z określonymi w negocjacjach i zapisanymi w Traktacie Akcesyjnym terminami i okresami przejściowymi. W rozmowach przedakcesyjnych wynegocjowane zostały bowiem dostosowawcze okresy przejściowe na wprowadzenie przepisów ww. dyrektywy do końca 2015 r. Dlatego też, aby zidentyfikować faktyczne potrzeby w zakresie uporządkowania gospodarki ściekowej oraz uszeregować ich realizację w taki sposób aby wywiązać się ze zobowiązań traktatowych, utworzono Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK).

9.4.3. Kanalizacja deszczowa

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński brak jest kanalizacji deszczowej. Na terenach zabudowanych wodę z dachów i placów utwardzonych należy zagospodarować w granicy własnej działki. W miejscowościach jedynie spływ wód opadowych z jezdni i placów utwardzonych, o odpowiedniej czystości, winien być zorganizowany do odbiorników zgodnie z przepisami odrębnymi. Odprowadzenie ich do odbiornika powinny poprzedzić urządzenia podczyszczające (stosownie do rodzaju ścieków osadniki, separatory itd.). Pozostałe opady pozbawione zanieczyszczeń należy rozsączać do gruntu lub wód powierzchniowych.

9.4.4. Zaopatrzenie w ciepło

Rozproszone formy zabudowy nie sprzyjają tworzeniu skoncentrowanej gospodarki cieplnej. Należy dążyć do wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz paliw niepowodujących szkodliwej emisji do atmosfery. Jedynie budynki wielorodzinne realizowane w ramach gospodarki państwowej (dawne pegeery) posiadają miejscowe kotłownie węglowe.

Istniejące kotłownie w ramach remontów należy modernizować przystosowując do innych paliw, w tym nie węglowych, czyli preferowanie zaopatrzenia w ciepło w oparciu o niskoemisyjne systemy ogrzewania.

Wody geotermalne, tj. wody podziemne o temperaturze powyżej 20^0C zalegają w osadach mezozoiku i paleozoiku. Najwyższe temperatury posiadają wody zalegające najgłębiej w utworach kambru, na głębokości około 1,8 – 1,9 km. Temperatura tych wód może wynosić do około 35 – 40^0C. Są to solanki znacznie zmineralizowane – rzędu 100 – 200 g/dm^3. Nieznana jest ich wydajność. Ponadto w warstwach płytszych występuje energia niskotemperaturowa, zawarta w gruntach i wodach. Generalnie źródła geotermalne są położone zbyt głęboko i posiadają temperaturę zbyt niską, aby w najbliższych latach można by liczyć poważnie na ich wykorzystanie.

Wnioskuje się o założenie na wszystkich budynkach urządzeń do pozyskiwania energii ze źródeł energii odnawialnej (solary, panele słoneczne do 100 kW).

9.4.5. Zaopatrzenie w gaz

Przez gminę Lidzbark Warmiński przebiegają następujące sieci:

a) gazociąg wysokiego ciśnienia Olsztyn – Lidzbark Warmiński – Bartoszyce DN 200;

b) projektowany gazociąg Gdańsk – Elbląg – Orneta – Lidzbark Warmiński – Kętrzyn – Giżycko – granica z Litwą (jeden z wariantów).

Należy opracować koncepcję gazyfikacji gminy w oparciu o gazociągi wysokiego ciśnienia przechodzące przez teren gminy. Określić lokalizację stacji redukcyjnych oraz przebiegu ciągów sieci gazociągów zabezpieczając potrzeby istniejące i przyszłe gminy Lidzbark Warmiński. Do czasu realizacji inwestycji gazu ziemnego stosować w szerszym stopniu gaz butlowy. W zakresie infrastruktury technicznej gazowej:

a) umożliwia się lokalizację budowli (sieci i urządzeń) gazowych w liniach rozgraniczających dróg;

b) umożliwia się lokalizację sieci gazowych na terenach o innym przeznaczeniu (rolnym, mieszkaniowym, usługowym, przemysłowym, terenach zieleni) na zasadach określonych w przepisach odrębnych;

c) regulacje zasady rozbudowy sieci gazowej w oparciu o warunki określone w przepisach odrębnych.

Dla istniejących i projektowanych sieci gazowych wyznaczane są strefy kontrolowane (odległości), w których nie wolno wznosić obiektów budowlanych, urządzać składów i magazynów oraz podejmować działań mogących spowodować uszkodzenie gazociągu podczas jego użytkowania. W strefach tych nie mogą również rosnąć drzewa. Wymagania w zakresie stref kontrolowanych zawarte w przepisach prawa.

9.4.6. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Przez gminę Lidzbark Warmiński przebiegają następujące linie energetyczne wysokiego napięcia (110KV):

a) Bartoszyce – Lidzbark Warmiński;
b) Górowo Iławeckie – Lidzbark Warmiński;
c) Lidzbark Warmiński – Mątki.

Istniejący system zasilania w energię elektryczną gminy Lidzbark Warmiński jest wystarczający dla aktualnych potrzeb. Zabezpieczenie przyszłych potrzeb wymagać będzie budowy sieci i stacji transformatorowych.

Należy wspierać tworzenie elektrowni wodnych i wiatrowych, jeżeli ich budowa nie koliduje z ochroną krajobrazu i środowiska przyrodniczego.

Na obszarze gminy znajdują się czynne elementy infrastruktury technicznej elektroenergetycznej:

- linia napowietrzna 110 kV relacji Mątki – Lidzbark Warmiński;
- lokalne linie 15 kV i 0,4 kV;
- stacje transformatorowe 15/0,4 kV;
- złącza kablowe lub kablowo – pomiarowe.

Linia elektroenergetyczna 110 kV przewidywana jest do modernizacji, w zakresie której zostaną zwiększone jej możliwości przesyłowe. Istniejąca trasa i gabaryty nie ulegną zmianie. Konieczność wykonania w/w inwestycji wpisuje się w program zwiększenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej dla regionu oraz zapewni możliwość przyłączeń zarówno nowych źródeł wytwarzania jaki i odbiorców występujących o warunki przyłączenia. Obecna infrastruktura liniowa 110 kV ogranicza możliwość przesyłu energii elektrycznej.

Dla linii 110 kV istnieje pas ograniczonego zagospodarowania trenu w odległości około 18,0 m od osi linii w obie strony. Wszelkie zmiany w zagospodarowaniu terenu w pasie powinny być uzgadniane z zarządcą sieci.

Dla linii 15 kV pas ograniczonego zagospodarowania to około 7,5 m od osi w obie strony. Wszelkie zmiany w zagospodarowaniu terenu w pasie powinny być uzgadniane z zarządcą sieci.

Ponadto w zakresie infrastruktury technicznej elektroenergetycznej ustala się:

- zagospodarowanie terenu powinno uwzględniać istniejące urządzenia elektroenergetyczne;
- dopuszcza się przebudowę urządzeń elektroenergetycznych;
- przyłączenia odbiorców do sieci elektroenergetycznej na ogólnych zasadach wynikających z przepisów prawa;
- dopuszcza się rozbudowę sieci elektroenergetycznej na potrzeby przyłączania odbiorców według potrzeb wynikających z docelowego zainwestowania terenu;
- do projektowanych urządzeń powinny być zapewnione dojazd i dostęp.

9.4.7. Telekomunikacja

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński czynne są urządzenia telekomunikacji i telefonii komórkowej. Wszelki rozwój sieci oraz lokalizacja stacji bazowych telefonii komórkowej wynika z potrzeb obsługi obszarów gminy. Sieci telekomunikacyjne, teleinformatyczne, w tym szerokopasmowe maja priorytet w obsłudze terenu. W inwestycjach telekomunikacyjnych preferować należy rozwój prowadzący do objęcia usługą internetu całej gminy.

9.4.8. Gospodarka odpadami

Opracowana prognoza zmian w gospodarce odpadami wskazuje, że w nadchodzących latach, pomimo stopniowo malejącej liczby mieszkańców, będzie można obserwować powolny wzrost ogólnej ilości odpadów wytwarzanych w gminie.

Nowelizacja ustawy z 2011 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wprowadziła szereg istotnych

zmian do systemu gospodarki odpadami komunalnymi, w tym nałożyła nowe obowiązki na samorządy, podmioty odbierające odpady komunalne oraz na właścicieli nieruchomości. Celem tych zmian była i w dalszym ciągu jest poprawa obecnego stanu gospodarki odpadami komunalnymi i dostosowanie go do standardów Unii Europejskiej.

Wraz z uchwaleniem „Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2016" Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego podjął uchwałę Nr XVIII/334/12 z dnia 19 czerwca 2012 r. w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2016 (z późn. zm.). Według tej Uchwały (z późn. zm.)[1], dla Regionu Centralnego instalacjami regionalnymi do przetwarzania odpadów komunalnych w Regionie są:

- ZGOK Sp. z o.o. w Olsztynie – instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów w Olsztynie,
- ZGOK Sp. z o.o. Bartoszycach – składowisko odpadów, kwatera III, zlokalizowana w Wysiece.

Dodatkowo, zgodnie z Uchwałą Nr XVIII/334/12 (z późn. zm.) w ramach Regionu Centralnego przewidziano instalacje do zastępczej do obsługi regionu, na wypadek awarii instalacji regionalnej lub niemożliwości przyjmowania odpadów przez instalację regionalną z innych przyczyn

- sortownie zmieszanych odpadów komunalnych w Olsztynie, Świętajnie oraz w Wysiece,
- kompostownia odpadów ulegających biodegradacji w Wysiece,
- składowiska odpadów w Wólce, Siedliskach, Rudnie, Mażanach,
- instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych w miejscowościach: Siedliska, Rudno/Zbożne, Sękity, Kętrzyn/Pudwągi, Różanki,
- instalacje mechaniczno-cieplnego przetwarzania odpadów komunalnych w Różankach.

W granicach gminy funkcjonowało przed laty składowisko odpadów komunalnych w Medynach. Zostało ono jednak zamknięte w 2008 roku, a w 2014 r. zakończono jego rekultywację. Ponadto na terenie byłego składowiska, na części działki znajdującej się poza byłą kwaterą składowania (działka nr 3/5, obręb Medyny) zrealizowano Stację Przeładunkową wraz z Punktem Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów.

Stacja Przeładunkowa w m. Medyny, zgodnie z założeniami ma przepustowość maksymalnie 27 000 Mg/rok, w tym 19 000 Mg/rok odpadów zmieszanych oraz 7000 Mg/rok odpadów selektywnej zbiórki. Szacunkowa przepustowość Punktu Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów w m. Medyny to 1000 Mg/rok odpadów selektywnie zbieranych (szkło, tworzywa sztuczne, papier i tektura, metale) i odpadów tzw. problemowych, tj. zarówno niebezpiecznych, jak i innych niż niebezpieczne.

Stacja Przeładunkowa wraz z Punktem Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów w m. Medyny powstała w ramach projektu „System zagospodarowania odpadów komunalnych w Olsztynie. Budowa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów". Funkcją instalacji w Medynach jest zmniejszenie kosztów transportu odpadów komunalnych z gmin położonych w znacznej odległości od Olsztyna (w tym gminy Lidzbark Warmiński), gdzie znajduje się centralna instalacja – tzw. Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych (instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów). Ponadto rolą instalacji w Medynach jest zmniejszenie natężenia ruchu oraz skrócenie długości tras dla pojazdów dowożących odpady, poprzez stworzenie pośredniego punktu, do którego odpady są dostarczane z bezpośredniej okolicy.

1 Ostatnia zmiana jest z dnia 26 sierpnia 2015 r. – Uchwała Nr IX/228/15 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 26 sierpnia 2015 r. zmieniająca uchwałę nr XVIII/334/12 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 czerwca 2012 r. w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2011-2016 (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. 2015 Nr IX/228/15 (stan na wrzesień 2015 roku).

Stacja Przeładunkowa wraz z Punktem Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów w m. Medyny stanowi jeden z elementów regionalnej gospodarki odpadami komunalnymi obowiązującej w kraju i w poszczególnych województwach, w tym w województwie warmińsko-mazurskim. Funkcjonowanie instalacji w Medynach przysłuży się wdrażaniu regionalnego systemu gospodarki odpadami oraz, w założeniu, przysłuży się jego usprawnieniu.

10. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO

10.1. Obszary na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym są to działania o znaczeniu gminnym, bez względu na status podmiotu podejmującego działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w ustawie o gospodarce nieruchomościami. Interes publiczny jest realizowany przez inwestycje celu publicznego, uwzględniające potrzeby społeczeństwa lub lokalnych mieszkańców, związane z zagospodarowaniem przestrzennym.

10.1.1. Zasady realizacji zadań gminy w zakresie usług publicznych decydujących o jakości życia mieszkańców i funkcji gospodarczych gminy

1) Oświata

Istniejąca podstawowa baza lokalowa i uzupełniająca (sportowa oraz kulturalna), jej rozmieszczenie przestrzenne, a także obsada kadrowa szkół są w stanie zagwarantować dobry standard usług oświatowych. W planowaniu długookresowym należy pamiętać o zmieniających się cyklach wyżu i niżu dzieci w grupie szkolnej i niedokonywanie zmian tylko pod wpływem stanu istniejącego. Przewiduje się znaczne podwyższenie standardu wyposażenia szkół w tym w gabinety lekarskie, pracownie informatyczne itd. W sąsiedztwie szkół, ale także w każdej miejscowości należy zrealizować boiska sportowe. Przewidzieć należy rozwój środków łączności internetowej, w tym bezprzewodowej, modernizację i doposażenie szkół.

2) Zdrowie

Zarówno sieć obsługi, jak i kadry zabezpieczają potrzeby gminy. Usługi wyższego rzędu realizują obiekty zlokalizowane w mieście Lidzbark Warmiński. Prywatyzacja usług daje szansę elastycznego dostosowania obsługi do pojawiających się potrzeb. Zmiany struktury demograficznej ludności prowadzą do wzrostu grupy społeczeństwa starszego, co wymagać będzie odpowiedniego przeprofilowania usług i rozwoju niektórych specjalności w medycynie i opiece społecznej. Wskazane są działania w tym zakresie na podstawie programów tworzonych w oparciu o aktualny stan prawny i organizacyjny służby zdrowia. Obiektem wiodącym w skali gminy pozostaje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Pilniku łącznie z punktem aptecznym. Nie wyklucza się tworzenia „punktów medycznych" w Runowie, Kraszewie i Rogóżu. Należy popierać tworzenie przyszkolnych gabinetów lekarskich.

3) Kultura

Wśród istniejących obiektów ośrodkiem wiodącym w działalności kulturalnej gminy powinien być Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Pilniku. Nie wyklucza się budowy innych o podobnej roli. Świetlice wiejskie znajdują się w miejscowościach: Nowosady, Morawa, Ignalin, Koniewo, Miejska Wola, Babiak, Kochanówka, Kłębowo, oraz w Sarnowie. Nie wyklucza się inicjatyw organizacji pozarządowych oraz stowarzyszeń w innych miejscowościach w zależności od potrzeb lokalnych. Oprócz placówek działalności kulturalnej szkoły stanowią

centra aktywizacji życia wsi szczególnie w zakresie kultury i sportu. Decyzja o likwidacji placówek szkolnych powinna uwzględniać i ten aspekt.

4) Mieszkalnictwo

Gmina Lidzbark Warmiński posiada duży gminny zasób mieszkaniowy, największy w powiecie. Powstał na bazie budynków wybudowanych po II wojnie światowej. Zasób mieszkaniowy Gminy na koniec roku 2006 stanowił 81 lokali mieszkalnych. W jego skład wchodzą następujące obiekty:

a) budynki (mieszkania samodzielne) – 2 lokale;

b) wydzielone mieszkania w budynkach publicznych – 27 lokali;

c) mieszkania w budynkach wielorodzinnych – 52 lokale.

Stan techniczny większości lokali charakteryzuje się wysokim stopniem zużycia technicznego i wymaga podjęcia działań remontowo – budowlanych, modernizacyjnych i termomodernizacyjnych. Analiza potrzeb oraz plan remontów i modernizacji wynikających ze stanu technicznego budynków i lokali wskazuje na konieczność poprawy warunków mieszkaniowych w około 60% zasobu.

W najbliższych latach władze Gminy planują ich systematyczną wyprzedaż. Analizy dotyczące zapotrzebowania na mieszkania gminne.

Plany władz gminy odnoszą się również do lokali socjalnych. Z prognoz wynika, że w najbliższych latach wzrosną potrzeby w tym zakresie. Szacuje się, że zapotrzebowanie na lokale socjalne będzie wynosiło około 20 mieszkań. Zasoby mieszkaniowe, nie licząc lokali socjalnych, są w zasadzie wystarczające. Wymagają jedynie znacznych nakładów na remonty i modernizacje, gdyż ich zużycie techniczne sięga w niektórych przypadkach nawet 60-70%. Zainteresowanie zabudową jednorodzinną płynie głównie z zewnątrz gminy, ale nie należy wykluczyć też mieszkańców Gminy Lidzbark Warmiński. Gmina z racji swej dużej atrakcyjności przyrodniczej dysponuje wieloma obszarami, które mogłyby spełnić oczekiwania przyszłych mieszkańców. Niezbędne jest jednak aktywne realizowanie polityki przestrzennej poprzez opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wyposażanie nowych terenów w sieci uzbrojenia technicznego, gdyż systematyczny wzrost zainteresowania budownictwem indywidualnym może w przyszłości przewyższyć posiadane rezerwy. Istniejąca baza lokalowa oraz dotychczasowe tradycje wskazują na to, że obiekty szkolne wraz z bibliotekami stanowić będą nadal centra oddziaływania kulturalnego na wsiach gminy Lidzbark Warmiński. Oczekiwać należy organizacji różnego rodzaju imprez integrujących społeczności lokalne oraz sezonowych w malowniczym plenerze nad jeziorami, imprez promujących gminę. Do takich działań gmina powinna być przygotowana organizacyjnie i zabezpieczyć bazę.

5) Zatrudnienie, rynek pracy, bezrobocie

Najważniejszym działaniem gminy w zakresie walki z bezrobociem jest:

a) zapobieganie migracji;

b) odpowiedź na zmiany strukturalne w rolnictwie;

c) poprawa warunków życia mieszkańców gminy.

Kluczem do osiągnięcia tych celów jest wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy. Wspierać należy tworzenie wszelkich miejsc pracy z wyjątkiem niesprzyjających środowisku przyrodniczemu i warunkom życia mieszkańców gminy. Szans poszukiwać należy przede wszystkim w działalności związanej z usługami leczniczymi, obsługi rolnictwa (przetwórstwo, usługi itp.), dziedzinach uzupełniających rolnictwo jako działalność

podstawową (agroturystyka, drobne przetwórstwo bazujące na surowcach pochodzenia rolniczego) oraz w usługach turystycznych (obsługa ruchu turystycznego i szlaków i podobne).

Wspieranie dotkniętych skutkami bezrobocia musi zapobiegać wykluczeniu społecznemu bezrobotnych, powinno się je prowadzić za pośrednictwem służb pomocy społecznej.

6) Obiekty społecznych usług lokalnych

Realizacja terenów przestrzeni publicznej w tym: place zabaw. tereny sportu i rekreacji, budowa domów kultury lub/i izb regionalnych, urządzanie terenów kultury fizycznej. Ustala się urządzenie terenów urządzeń sportowych i terenów rekreacji, w tym placów zabaw w każdej miejscowości będącej siedzibą obrębu geodezyjnego, a także w każdej miejscowości Gminy wg aktualnych potrzeb mieszkańców. W ramach realizacji zadań własnych gminy dotyczących zaspakajania potrzeb zbiorowych wspólnoty na podstawie ustawy o samorządzie gminnym. Lokalizacja powyższych terenów na:

- działkach będących własnością gminy,
- działkach będących własnością skarbu państwa pozostających we władaniu krajowego ośrodka wsparcia rolnictwa przekazywanych na podstawie przepisów odrębnych ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi skarbu państwa,
- działkach pozyskanych przez gminę.

Powierzchnia działki dla terenów, o których wyżej winna wynosić w zależności od przeznaczenia od 100,0 m^2 do 6 000,0 m^2.

7) Komunikacja i infrastruktura techniczna

a) budowa projektowanych związanych z nią zabudową usług leczniczych, zgodnie z zapotrzebowaniem w miarę realizacji miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego strefy ochrony uzdrowiska;

b) budowa dróg gminnych klasy dojazdowej w ramach nowego zagospodarowania terenu pod zabudowę wynikającego z planu zagospodarowania przestrzennego;

c) modernizacja dróg gminnych polegająca na realizacji nowej nawierzchni przystosowanej do przenoszonego ruchu, naprawie nawierzchni, poszerzeniu jezdni, budowie chodników w obszarze zwartej zabudowy miejscowości;

d) budowa ścieżek rowerowych wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu ze wzrostem natężenia ruchu rowerowego należy podnosić standardy dróg rowerowych oraz budować miejsca postojowe dla rowerów przy przystankach autobusowych, stacjach kolejowych, przy urzędach, szkołach itp. zgodnie z ideą: „tu bezpiecznie zaparkuj, dalej jedź rowerem lub idź pieszo" a także realizacja infrastruktury turystycznej poprzez wytyczenie i urządzenie szlaków turystyki pieszej i rowerowej;

e) budowa kolektorów sieci kanalizacji sanitarnej oraz związanych z nią urządzeń i budowli technicznych, zgodnie z zapotrzebowaniem w miarę realizacji miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego strefy ochrony uzdrowiska

f) budowa gazociągu niskiego ciśnienia w miejscowości Pilnik;

g) budowa wodociągu w miejscowości Łabno.

10.2. Obszary na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Plan województwa warmińsko – mazurskiego określił podstawowe cele polityki przestrzennej. Dla zrealizowania przyjętych celów wskazuje stosowanie ogólnych zasad postępowania w odniesieniu do kształtowania zagospodarowania przestrzennego, które prowadzić będzie do zrównoważonego rozwoju województwa, uwzględniając istniejące uwarunkowania i potrzeby rozwoju społeczno – gospodarczego. Jednocześnie przyjmuje się wspierania działań jednostek samorządu terytorialnego w realizacji przedsięwzięć wpisujących się w politykę przestrzenną województwa. Dla gminy Lidzbark Warmiński oznacza to:

10.2.1. Ochrona dziedzictwa kulturowego i kształtowanie tożsamości regionu

Utworzenie parku kulturowego w Markajmach.

10.2.2. Wykorzystanie potencjału turystycznego województwa turystycznego jako czynnika rozwoju społeczno-gospodarczego

Kreowanie wspólnych przestrzeni turystycznych oraz produktów turystycznych w oparciu o:

- Łyna Alle Ława. Utworzenie szlaku turystycznego rzeką Łyną poprzez rozwój infrastruktury podstawowej dla turystyki wodnej, rozwój bazy noclegowej i turystycznej
- Szlak rowerowy Green Velo
- Szlak Kopernikowski.

10.2.3. Osiągnięcie spójności systemu transportowego regionu w celu zwiększenia dostępności zewnętrznej i wewnętrznej oraz zmniejszenia kosztów transportu.

Rozwój regionalnej infrastruktury drogowej dla uzyskania dostępności i spójności dróg wojewódzkich:

- Modernizacja drogi nr DK51 relacji gr, państwa (Bezledy) – Bartoszyce – Lidzbark Warmiński – Dobre Miasto – Olsztyn do parametrów technicznych GP
- Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 513.

10.2.4. Ochrona środowiska oraz dostępność do infrastruktury technicznej

- Modernizacja linii 110 kV relacji Lidzbark Warmiński – Górowo Iłoweckie (Energa Operator S.A. na lata 2017 – 2022)
- Modernizacja linii 110 kV relacji Mątki – Lidzbark Warmiński (Energa Operator S.A. na lata 2017 – 2022)
- Budowa gazociągu Wawrzyny – Redy (plan Rozwoju PSG na lata 2016 – 2020.

10.2.5. Integracja telekomunikacyjna dostęp do innowacyjności

- Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo warmińsko-mazurskie (zapewnienie dostępu do usług szerokopasmowych dla mieszkańców, instytucji publicznych oraz przedsiębiorców w województwie warmińsko-mazurskim).

10.3. Elementy i problemy wspólne gminy i miasta Lidzbark Warmiński, zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych

Obszary i inwestycje celu publicznego lokalne, ponadlokalne elementy wspólne gminy i miasta Lidzbark Warmiński to:

a) zagospodarowanie terenów na styku gminy i miasta;

b) oświata wyższych poziomów oraz podstawowa na terenach przyległych do granic miasta;

c) ochrona zdrowia wyspecjalizowana i stacjonarna, pogotowie, apteki;

d) niektóre dziedziny opieki społecznej;

e) rekreacja i obsługa ruchu turystycznego, szczególnie na szlakach wodnych i lądowych oraz terenów zabudowy letniskowej;

f) rezerwa terenów oraz wspólne inwestycje takie jak: zaopatrzenie w wodę, oczyszczalnia ścieków, elektroenergetyka, układy komunikacyjne, budownictwo;

g) zagospodarowanie terenów w rejonie Pilnika i Góry Krzyżowej z przeznaczeniem: turystyczno – rekreacyjnym, sportowym, leczniczym (uzdrowiskowym, w związku z wprowadzeniem na terenie gminy i miasta stref ochrony uzdrowiskowej, projektowanym statusem uzdrowiska) i innym wykorzystującym wody geotermalne;

h) Rozwój i modernizacja drogi krajowej nr 51 (przebudowa do klasy GP – głównej ruchu przyśpieszonego);

i) Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 513;

j) Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo warmińsko – mazurskie;

k) Modernizacja linii elektroenergetycznej 110 kV relacji Olsztyn – Lidzbark Warmiński;

l) Sieć Szerokopasmowa Polski Wschodniej – województwo warmińsko-mazurskie (zapewnienie dostępu do usług szerokopasmowych dla mieszkańców, instytucji publicznych oraz przedsiębiorców w województwie warmińsko-mazurskim);

m) Łyna Alle Ława. Utworzenie szlaku turystycznego rzeką Łyną poprzez rozwój infrastruktury podstawowej dla turystyki wodnej, rozwój bazy noclegowej i turystycznej.

Realizacja tych zadań wymaga wzajemnego porozumienia, wspólnego działania i tworzenia układów organizacyjnych odpowiednich dla realizacji zadania. Władze powiatowe i wyższego szczebla nie określają zadań ponadlokalnych, jednakże należy zabezpieczyć możliwości realizacji inwestycji infrastruktury technicznej, wymienionych w niniejszym Studium.

11. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.

Zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym gmina powinna wykonać analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenę aktualności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przynajmniej raz na kadencje rady.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego konieczne, są dla ułatwienia skoncentrowanych procesów inwestycyjnych, wyprzedzające działania związane z wyłączeniem z użytkowania rolnego i leśnego, które można dokonać na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Kompleksowość działań inwestycyjnych, zachowania ładu przestrzennego oraz realizacji inwestycji celu publicznego w postaci budowy infrastruktury społecznej i infrastruktury technicznej wymaga opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także programów zagospodarowania szlaków turystycznych (patrz ustalenia dotyczące szlaków).

Objęte odpowiednimi opracowaniami powinny być także obszary dla tematów wynikających z przepisów o opracowaniu programów Unii Europejskiej.

11.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych

Plany miejscowe należy sporządzać dla obszarów:

- strefy uzdrowiska i strefy ochrony uzdrowiskowej
- terenów górniczych
- zabudowy terenów chronionych gruntów rolnych i leśnych
- scalania i wtórnego podziału nieruchomości
- jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

11.1.1. Strefa uzdrowiska

Zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych gmina, która na podstawie decyzji ministra właściwego do spraw zdrowia uzyska potwierdzenie możliwości prowadzenia lecznictwa uzdrowiskowego na swoim obszarze, sporządza i uchwala miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla strefy „A" ochrony uzdrowiskowej, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, w terminie do 2 lat od dnia otrzymania tej decyzji – dla strefy A.

Wobec tego Gmina Lidzbark Warmiński sporządziła miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszarów ochrony uzdrowiskowej „A" w obrębach Pilnik, Medyny gm. Lidzbark Warmiński (uchwała Nr XXVII/216/2017 Rady Gminy Lidzbark Warmiński z dn. 2017.10.27; Dz.U2017.4280).

11.1.2. Problematyka obrony cywilnej

W zakresie obrony cywilnej nie przewiduje się na terenie gminy inwestycji o charakterze wojewódzkim i krajowym. Uwzględnienie potrzeb obrony cywilnej na terenie gminy odbywać się będzie na etapie sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 27 marca o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 293 z późn. zm.) oraz pozostałymi przepisami prawa regulującymi kwestię obrony cywilnej.

11.2. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy planu zagospodarowania przestrzennego.

Plany miejscowe powinno się sporządzać dla terenów inwestycyjnych, obszarów rozwoju osadnictwa, zwartej zabudowy, a także dla terenów chronionych przed nową zabudową.

Miejscowy plan winien być opracowany dla:

1) lokalizacji farmy wiatrowej, obszar opracowania winien obejmować lokalizację wiatraków wraz ze strefą ich oddziaływania (uciążliwości) na tereny sąsiednie.
2) Gmina sukcesywnie winna sporządzić plany miejscowe dla miejscowości:

   a) Rogóż

   b) Runowo,

   c) Babiak,

   d) Kraszewo

   oraz terenów położonych w sąsiedztwie miasta Lidzbarka Warmińskiego przeznaczonych w Studium pod nową zabudowę.

Dokładne określenie granic terenów, dla których będą sporządzane plany miejscowe określane będzie na etapie podejmowania przez Radę Gminy uchwał w sprawie przystąpienia do opracowania tychże planów. Zaleca się, aby sporządzane plany miejscowe były poprzedzone analizą zasadności przystąpienia do tych planów oraz aby obszar opracowania planu nie ograniczał się tylko do nowej zabudowy, lecz obejmował także tereny sąsiednie.

11.1.3. Obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW

Obecnie na obszarze gminy funkcjonują urządzenia wytwarzające energię ze źródeł odnawialnych.

3) Na rzece Łynie w granicach gminy znajdują się elektronie wodne, dla których został opracowany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego;
4) W części północno-zachodniej gminy w obrębach: Kłusyty Wielkie, Drwęca i Workiejmy planowana jest lokalizacja urządzeń produkujących energię z odnawialnych źródeł energii (elektrownie wiatrowe i fotowoltaiczne).

Zgodnie z przepisami odrębnymi Gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania dla terenów, na których wyznacza się obszary, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW wraz z ich strefą ochronną związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

12. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY, W TYM WYNIKAJĄCE Z AUDYTU KRAJOBRAZOWEGO

Zgodnie z art. 38a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z późn. zm.) dla obszaru województwa sporządza się, nie rzadziej niż raz na 20 lat, audyt krajobrazowy. Audyt krajobrazowy identyfikuje krajobrazy występujące na całym obszarze województwa, określa ich cechy charakterystyczne oraz dokonuje oceny ich wartości.

Według stanu na marzec 2020 r. województwo warmińsko-mazurskie nie opracowało audytu krajobrazowego.

13. KIERUNKI KSZTAŁTOWANIA ROLNEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ I ZMIANY UŻYTKOWANIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH

13.1. Kierunki kształtowania rolnej przestrzeni produkcyjnej

Gmina Lidzbark Warmiński jest typowo rolniczą grunty orne stanowią 58% powierzchni. Grunty rolne gleby średnie (IVa i IIIb klasy), które stanowią 80 % areału, z dużą powierzchnią kompleksów leśnych a przy tym przestrzennie bardzo rozległą.

Najważniejszą dziedziną rolnictwa, ze względu na dużą ilość użytków zielonych, jest hodowla bydła mlecznego, stąd też prężnie rozwijająca się dziedzina mleczarska i druga nazwa Warmii: „Kraina mlekiem płynąca". Znaczący producenci mleka stosują nowoczesne i zaawansowane metody hodowli krów i produkcji mleka, dzięki czemu dziedzina ta stoi na bardzo wysokim poziomie. Oprócz hodowli bydła mlecznego, drugim ważnym kierunkiem produkcji rolnej jest produkcja roślinna opierająca się głównie na uprawie zbóż i kukurydzy.

Relatywnie wysoka klasa bonitacyjna gleb w stosunku do uwarunkowań regionu oraz struktura władania (znaczny udział gospodarstw powyżej 50 ha, ca 25% gospodarstw powierzchni 20 do 50 ha) predysponują prawie całą gminę do rozwoju rolnictwa. Powołane do tego jednostki organizacyjne i agencje winny prowadzić politykę powiększania areału gospodarstw, zapobiegając ich zmniejszaniu w procesach obrotu nieruchomości i dzierżawienia.

Lesistość gminy wynoszącą ca 27% należy podnieść zalesiając grunty rolne:

- o bonitacji poniżej klasy IV,
- grunty zagrożone erozją,
- tereny wyznaczone w ramach scaleń,
- enklawy śródleśne i przyleśne do 5 ha.

Obszary te powinny także podlegać w pierwszym rzędzie polityce wyłączania z użytkowania rolnego.

W stosunku do gruntów rolnych klasy bonitacyjnej I-III obowiązują przepisy odrębne dotyczące ochrony zasobów glebowych przez zmianą sposobu użytkowania.

Ochrona zasobów glebowych i rolniczej przestrzeni produkcyjnej powinna polegać przede wszystkim na:

- ochronie terenów o najwyższej przydatności rolniczej przed przeznaczeniem na cele nierolnicze, o ile nie koliduje ona z potrzebami rozwojowymi gminy, przy czym należy zabezpieczyć przestrzeń gminy przed nadmierną presją urbanistyczną (zjawiskiem „rozlewania się" zabudowy);
- przeciwdziałaniu erozji gleb, poprzez właściwą gospodarkę rolną i wprowadzanie zieleni śródpolnej na terenach silnie erodowanych;
- przeciwdziałaniu nadmiernej intensyfikacji produkcji rolnej oraz nadmiernym stosowaniem środków ochrony roślin i nawozów, a także przed niewłaściwą agrotechniką;
- likwidacji wadliwych melioracji.

13.2. Kierunki kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej

Lesistość gminy Lidzbark Warmiński w skali powiatu wynosi 12,29%. Jednym z celów wojewódzkiego programu ochrony środowiska jest prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej. Zostało to ujęte kompleksowo w uchwalonym przez Zarząd Województwa w 2001 roku „Wojewódzkim Programie Zwiększania Lesistości na lata 2001-2010".

Dla zapewnienia tej ochrony właściciele lasów obowiązani są do kształtowania w ekosystemach leśnych równowagi, podnoszenia naturalnej odporności drzewostanów, wykonywania zabiegów profilaktycznych zapobiegających zagrożeniom pożarami, wykrywania i zwalczania szkodliwych organizmów oraz ochrony gleby i wód leśnych.

Naturalne funkcje lasu podzielić można na trzy grupy, mianowicie:

- Biotyczne – tworzące potencjał biotyczny w przestrzeni przyrodniczej;
- Ochronne – w odniesieniu do walorów przyrody w lesie;
- Produkcyjne i reprodukcyjne – zapewniające odnawialność lasu i jego trwałość jako ekosystemu.

Niezwykle ważne jest, aby funkcje biotyczne i ochronne nie zostały zdominowane przez produkcyjną. Na obszarach poszczególnych nadleśnictw w planach urządzeniowych wyznaczone zostały lasy ochronne wodochronne i glebochronne.

Ponadto, z racji położenia części obszaru gminy w granicach obszaru chronionego krajobrazu obowiązują przepisy odrębne, zawierające m.in. ustalenia dotyczące czynnej ochrony leśnych i nieleśnych ekosystemów lądowych. Do najważniejszych z punktu widzenia gospodarki można zaliczyć:

- maksymalne ograniczanie zmiany użytków zielonych na grunty orne;
- ochrona zieleni wiejskiej: zadrzewień, zakrzewień, parków wiejskich, oraz kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego poprzez ochronę istniejących oraz formowanie nowych zadrzewień śródpolnych i przydrożnych;

Do najważniejszych z punktu widzenia gospodarki leśnej można zaliczyć:

- utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych; niedopuszczanie do ich nadmiernego użytkowania;
- zwiększanie istniejącego stopnia pokrycia terenów drzewostanami, w szczególności na terenach porolnych tam, gdzie z przyrodniczego i ekonomicznego punktu widzenia jest to możliwe; sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych o racjonalnej granicy rolno-leśnej; tworzenie i utrzymywanie leśnych korytarzy ekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem możliwości migracji dużych ssaków;
- utrzymywanie, a w razie potrzeby podwyższanie poziomu wód gruntowych, w szczególności na siedliskach wilgotnych i bagiennych, tj. w borach bagiennych, olsach i łęgach; budowa zbiorników małej retencji jako zbiorników wielofunkcyjnych, w szczególności podwyższających różnorodność biologiczna w lasach;
- zachowanie i utrzymywanie w stanie zbliżonym do naturalnego istniejących śródleśnych cieków, mokradeł, polan, torfowisk, wrzosowisk oraz muraw napiaskowych; niedopuszczanie do ich nadmiernego wykorzystania dla celów produkcji roślinnej lub sukcesji;
- wykorzystanie lasów dla celów rekreacyjno-krajoznawczych i edukacyjnych w oparciu o wyznaczone szlaki turystyczne oraz istniejące i nowe ścieżki edukacyjno-przyrodnicze wyposażone w elementy infrastruktury turystycznej i edukacyjnej zharmonizowanej z otoczeniem.

Dolesień wymagają rejony jezior szczególnie jezioro Blanki i jezioro Wielochowskie.

Na terenach leśnej przestrzeni produkcyjnej obowiązują „strefy w ograniczeniu w zabudowie i zagospodarowaniu terenu od proponowanych lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz innych odnawialnych źródeł energii zgodnie z rysunkiem zmiany studium",

13.2.1. Lasy wodochronne

Położone są na siedliskach wilgotnych i obrzeżach cieków wodnych. Występują rozciągając się pasmowo głównie wzdłuż brzegów rzeki Łyny, na odcinku od rzeki Elmy do granicy z gminą Bartoszyce. Obszary lasów wodochronnych występują też w otoczeniu jeziora Symsar oraz w kompleksie lasów Łaniewskich, w których znajduje się użytek ekologiczny jeziora Potar.

13.2.2. Lasy glebochronne

Występują w rejonach narażonych na erozję, w tym na stromych zboczach rzeki Łyny oraz pasmowo w kompleksie leśnym w rejonie wsi Kunówko.

Zasoby leśne powiatu lidzbarskiego znajdują się pod nadzorem czterech nadleśnictw. Nadleśnictwa na zarządzanych terenach posiadają dużą ilość małych kompleksów leśnych (do 20 ha). Jest to powodem kłopotów eksploatacyjnych i należałoby dążyć do ich likwidacji. Fakt ten powinien być uwzględniany przy zalesieniach i zmianie sposobu użytkowania gruntów rolnych i leśnych.

„Wojewódzki program zwiększania lesistości na lata 2001-2010" określa cele priorytetowe i szczegółowe oraz kierunki działań, zintegrowane z aktywizacją gospodarczą terenów wiejskich. Celem jest podnoszenie atrakcyjności turystycznej rejonów leśnych w warunkach ochrony walorów środowiskowych, czyli zrównoważonego rozwoju. Rozwój turystyki wymaga zwrócenia uwagi w planach urządzeniowych lasów na inne, pozaprodukcyjne funkcje użytkowe lasów. Wskazany jest rozwój zadrzewień śródpolnych i utrzymanie zadrzewień towarzyszących drogom, a także zieleni o funkcji izolacyjnej oraz wokół lokalnych oczek wodnych. Należy dążyć, aby zieleń ta tworzyła wraz z lasami sieć powiązań ekologicznych (ciągów i korytarzy ekologicznych). Gospodarka zielenią i dolesienia w jednostkach fizjograficznych doliny rzeki Łyny, Elmy, Drwęcy i Symsarny wymagają dużej staranności i zgodności ze specyficznymi warunkami przyrodniczo krajobrazowymi tych jednostek. Jako oczywisty walor krajobrazowy należy traktować przydrożne szpalery drzew i wycinkę tych drzew ograniczyć jedynie do cięć sanitarnych i absolutnie koniecznych ze względu na bezpieczeństwo ruchu kołowego.

14. ZASADY OCHRONY I UTRZYMANIA RÓWNOWAGI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

14.1. Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

Wody powierzchniowe gminy Lidzbark Warmiński stanowią rzeki: Łyna, Elma i Symsarna oraz jeziora: Blanki, Symsar, Wielochowskie i Potar.

Łyna jest rzeką II rzędu, stanowi dopływ Pregoły. Największe źródła zanieczyszczeń jej wód stanowią zrzuty ścieków z oczyszczalni w Olsztynie, Dobrym Mieście, Lidzbarku Warmińskim, Bartoszycach i Sępopolu. W ramach sieci monitoringu jakość wód Łyny badana jest powyżej Olsztyna, w rejonie zrzutu oczyszczonych ścieków oczyszczalni Łyna (Olsztyn) oraz w Stopkach na granicy kraju. Oczyszczalnie ścieków wymienionych miast poddawane są modernizacji i czystość wód Łyny ulega sukcesywnej poprawie.

Elma, to rzeka III rzędu, jest lewobrzeżnym dopływem Łyny o długości 37,6 km i powierzchni zlewni 280,5 km^2. W strukturze użytkowania terenów leżących w zlewni dominują pola uprawne, miejscami lasy i użytki zielone. Elma nie odbiera bezpośrednio zanieczyszczeń ze źródeł punktowych, natomiast do jej dopływu – Kamiennej Młynówki odprowadzane są ścieki z oczyszczalni z Górowa Iławieckiego.

Symsarna, to rzeka III rzędu, jest prawobrzeżnym dopływem Łyny. Jej długość, łącznie z jeziorami, przez które przepływa wynosi 37 km, a powierzchnia zlewni zajmuje obszar 276,6 km^2. Symsarna wypływa z jez. Luterskiego i przepływa przez jeziora Ławki, Wojtówko, Blanki i Symsar – dwa ostatnie leżące w powiecie lidzbarskim. Rzeka płynie przez gminę Kiwity i Lidzbark Warmiński. Uchodzi do rz. Łyny na terenie miasta Lidzbark Warmiński. Zlewnia rzeki ma typowo rolniczy charakter. W strukturze użytkowania terenu dominują grunty orne, łąki i pastwiska. Największe tereny leśne znajdują się w okolicy jezior Blanki i Symsar.

Badania czystości rzek na terenie województwa warmińsko – mazurskiego prowadzone są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach:

- monitoringu krajowego, polegającego na kontrolowaniu w dwóch punktach granicznych wód Łyny (Stopki) i Węgorapy (Mieduniszki) oraz wód Pasłęki w punkcie w Nowej Pasłęce;
- monitoringu regionalnego, w punktach ustalonych na terenie województwa.

Jakość wód rzecznych określana jest przez porównanie stężeń charakterystycznych poszczególnych wskaźników zanieczyszczeń z normami ustalonymi dla trzech klas czystości wody następująco:

- wody klasy I – przeznaczone są do zaopatrzenia w wodę ludności i niektórych zakładów przemysłowych, wymagających jakości wody do picia oraz hodowli ryb łososiowatych;
- wody klasy II – przeznaczone do hodowli ryb, hodowli zwierząt gospodarskich i do celów rekreacyjnych;
- wody klasy III – wody do zaopatrzenia przemysłu i do nawodnień rolniczych.

Dla wszystkich klas określone są wartości dopuszczalne wskaźników zanieczyszczeń. O klasyfikacji ostatecznej decyduje najbardziej niekorzystny wskaźnik charakteryzujący wodę. Przyjęte wskaźniki są charakterystyczne dla wszystkich rodzajów ścieków odprowadzanych ze źródeł punktowych, jak i zanieczyszczeń ze źródeł obszarowych. Pozwala to na porównanie jakości wód rzek, jednak bez uwzględnienia lokalnych naturalnych i antropogenicznych różnic występujących w ich wodach.

Niska jakości wód rzek przepływających przez gminę Lidzbark Warmiński (badanych w 2002 r.): III klasa lub nieodpowiadająca normom (NON) spowodowana jest ponadnormatywną ilością substancji organicznych, fosforu ogólnego, azotynów, jak też deficytem tlenowym.

Zasoby wód powierzchniowych powiatu lidzbarskiego w postaci zbiorników wodnych to kilka jezior, o powierzchni od 50 do ponad 400 ha.

Tabela 3 Podstawowe dane morfometryczne i wyniki oceny czystości jezior gminy Lidzbark Warmiński

Lp.	Nazwa jeziora	Gmina	Powierzchnia ha	Głębokość maks.	Rok badań	Klasa czystości	Kategoria podatności
1.	Blanki	Lidzbark Warmiński	467,5	8,4	1999	III	III
2.	Symsar	Lidzbark Warmiński	147,2	9,6	2002	III	III

3.	Wielochowskie	Lidzbark Warmiński	67,7	14,5	-	b.d.	b.d.
4.	Potar	Lidzbark Warmiński	26,6	b.d.	-	b.d.	b.d.

Badania jakości wód jezior, podobnie jak rzek, prowadzone są przez WIOŚ w ramach:

- monitoringu krajowego – w sieci krajowej znajduje się 9 jezior reperowych, badanych co roku (trzy na terenie województwa warmińsko-mazurskiego);
- monitoringu regionalnego, obejmującego jeziora o powierzchni powyżej 100 ha, ważne ze względów przyrodniczych i gospodarczych.

Badania monitoringowe prowadzone są zgodnie z obowiązującym Systemem Oceny Jakości Jezior co 5 lat. Badania oceny jakości jezior prowadzone są na podstawie określenia czystości wód oraz stopnia ich podatności na degradację. Klasa czystości wód określana na podstawie odpowiednich wskaźników fizycznych, chemicznych i biologicznych pozwala na zakwalifikowanie wód jeziornych do:

- I klasy czystości, czyli wód czystych, oligotroficznych;
- II klasy czystości, czyli wód o obniżonej jakości, umiarkowanie troficznych;
- III klasy czystości, czyli wód niskiej jakości, silnie zeutrofizowanych;
- wód pozaklasowych, czyli silnie zanieczyszczonych, hipertroficznych.

Określenie stopnia podatności zbiornika wodnego na degradację na podstawie wskaźników morfometrycznych, hydrograficznych i zlewniowych pozwala na zaszeregowanie jeziora do:

- I kategorii – o dobrych warunkach naturalnych, odpornego na degradację;
- II kategorii – umiarkowanie podatnego na degradację;
- III kategorii – o niekorzystnych warunkach naturalnych;
- poza kategorią, czyli wyjątkowo podatnego na degradację.

Jeziora gminy Lidzbark Warmiński należą do podatnych na degradację z uwagi na niekorzystne warunki naturalne, między innymi płytkość jezior czy rzeki stanowiącej system połączony z jeziorami (jeziora przepływowe).

Podobnie jak w innych rejonach województwa istotnym zagrożeniem dla wód powierzchniowych jest niedostatecznie brak kanalizacji na terenach wiejskich oraz zanieczyszczenia obszarowe, pochodzące z terenów rolniczych.

Oprócz omówionego monitoringu jakości wód powierzchniowych, systematycznym (corocznym) badaniom bakteryjnym poddawane są przez władze sanitarne kąpieliska położone nad wodami otwartymi poprzedzające decyzję dopuszczającą do użytkowania w sezonie letnim.

Eksploatacja wód podziemnych do picia i na potrzeby gospodarcze w powiecie bazuje głównie na czwartorzędowym piętrze wodonośnym, choć lokalnie wykorzystywane jest także piętro trzeciorzędowe.

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński nie zlokalizowano obszarów o znacznych wydajnościach warstw wodonośnych, czyli udokumentowanych głównych zbiorników wód podziemnych.

Czystość wód powierzchniowych stanowić musi jeden z priorytetów w ochronie środowiska. W polityce w stosunku do wód powierzchniowych zasadniczym celem winno być niepogarszanie ich stanu. Podjąć należy wszelkie działania (inwestycje i ograniczenie inwestycji), prowadzące do zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem i ograniczenia degradacji wód.

Gmina Lidzbark Warmiński leży w tej części województwa, gdzie poziomy wodonośne występują w strefach międzymorenowych. Międzymorenowe poziomy wodonośne charakteryzują się obecnością kilku warstw wodonośnych, z których przynajmniej jeden jest zasobny w wodę w stopniu pozwalającym na eksploatację dla potrzeb zaopatrzenia w wodę. W rejonie Lidzbarka Warmińskiego użytkowy poziom wodonośny występuje przeważnie na głębokości poniżej 80 m, a nawet 150 m. W przypadku korzystnych parametrów (miąższości i wysokiego ciśnienia) warstwy wodonośne międzymorenowych stref pozwalają osiągnąć duże wydajności ze studni wierconych.

Ochrona wód podziemnych, obok ochrony wód powierzchniowych, stanowić musi jeden z priorytetów ochrony środowiska. Zasadniczym celem winno być zabezpieczenie warstw wodonośnych przed zanieczyszczeniami. Szczególne działania w tym zakresie należy prowadzić na terenach pozbawionych nieprzepuszczalnych warstw izolujących występowanie wód.

Czwartorzędowe piętro wodonośne składa się z kilku poziomów wodonośnych, które występują na głębokości od kilkunastu do ponad 200 m. Objęta nim jest północna część województwa, w tym powiat lidzbarski i gmina Lidzbark Warmiński. Piętro to charakteryzuje się brakiem rozdzielających warstw nieprzepuszczalnych o szerszym, regionalnym zasięgu, natomiast częste są przewarstwienia utworów spoistych, które napinają zwierciadło wód podziemnych.

Urozmaicona rzeźba podłoża i współczesnej powierzchni terenu powoduje duże zróżnicowanie występowania wód podziemnych.

Miąższości utworów wodonośnych oraz wydajności ujęć są bardzo zróżnicowane. Jakość zwykłych wód podziemnych badana jest w sieci krajowej Monitoringu Jakości Zwykłych Wód Podziemnych (MJZWP) oraz w ramach monitoringu regionalnego jakości zwykłych wód podziemnych.

Zależnie od właściwości fizycznych i chemicznych wyróżnia się cztery klasy jakości wód:

- I a – wody najwyższej jakości;
- I b – wody wysokiej jakości;
- II – wody średniej jakości;
- III – wody niskiej jakości.

Dominującą klasą jakości wód podziemnych na terenie powiatu jest klasa II – wody średniej jakości – są to wody typu wodorowęglanowego. Charakteryzują się przede wszystkim podwyższoną i wysoka zawartością związków żelaza i manganu.

Istotne jest zachowanie właściwego stanu jakości wód podziemnych, tak gruntowych jak i wgłębnych. W kontekście tym należy właściwie kształtować gospodarkę wodno-ściekową, zwłaszcza zwiększyć odsetek korzystających z sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. Tereny podmokłe, naturalne oczka wodne oraz doliny i koryta cieków powinny zostać w stanie niezmienionym i należy zakazać wszelkich działań prowadzących do zmiany stosunków wodnych.

14.2. Ochrona powietrza, hałas i klimat akustyczny

14.2.1. Ochrona powietrza

Stan zanieczyszczenia atmosfery na terenie gminy Lidzbark Warmiński badany był dla potrzeb raportu o stanie środowiska. Zainstalowane w ambulansie przyrządy pomiarowe pozwały na wykonywanie pomiarów następujących substancji zawartych w badanym powietrzu: amoniak, dwutlenek siarki, tlenek i dwutlenek azotu pył zawieszony oraz tlenek węgla.

Analizując wyniki pomiarów można stwierdzić, że stan sanitarny powietrza na terenie miasta Lidzbark Warmiński mieści się w dopuszczalnych normach. Uzyskane wyniki pozwalają wysnuć wniosek, że powietrze w obrębie powiatu lidzbarskiego jest dobrej jakości, gdyż dla wszystkich pomierzonych substancji nie przekraczają 25 % dopuszczalnych wartości stężeń.

Dane dotyczące stanu sanitarnego powietrza uzupełniła pierwsza i druga ocena roczna jakości powietrza w województwie warmińsko – mazurskim, wykonana w oparciu o przepisy, wprowadzone w życie ustawą Prawo ochrony środowiska. Identyczne wartości uzyskano w trakcie sporządzania „Oceny rocznej jakości powietrza w województwie warmińsko – mazurskim dla roku 2003". Wyniki potwierdzają dobry stan sanitarny powietrza na całym terenie powiatu lidzbarskiego.

Głównymi źródłami zorganizowanej emisji substancji na terenie gminy Lidzbark Warmiński są prowadzone procesy energetycznego spalania paliw, a także – w niewielkim stopniu – prowadzone procesy technologiczne.

W strukturze zużycia paliw spalanie energetyczne zdecydowanie dominuje węgiel kamienny. Na terenie gminy Lidzbark Warmiński utrzymuje się niekorzystna struktura zużycia paliw, polegająca na zdominowaniu energetyki cieplnej przez węgiel kamienny. Natomiast udział paliw odnawialnych jest znikomy. Emisja substancji podczas prowadzonych procesów technologicznych stanowi niewielki procent emisji, spalania paliw.

Aby przeciwdziałać nadmiernej emisji substancji do atmosfery w efekcie energetycznego spalania paliw, należy przedsięwziąć szereg różnych działań, które doprowadzą do ograniczanie ilości substancji emitowanych do atmosfery. Celowi Temu będzie służyć wiele rozmaitych zadań, które zostały wyszczególnione w Strategii ekoenergetycznej powiatu lidzbarskiego. Wśród nich: działania termomodernizacyjne budynków, oszczędność zużycia energii, zmiana używanych paliw, korzystanie z istniejących źródeł energii (np. biogazu). A ponadto poszukiwanie dodatkowych, możliwych do pozyskania źródeł energii odnawialnej i pełne wykorzystanie nowoczesnych środków technicznych proekologicznych paliw konwencjonalnych, a więc gazu ziemnego i lekkiego oleju opałowego. Działania poczynione w tym kierunku powinny dać znaczne ograniczenie emisji do atmosfery.

Ponadto do najważniejszych źródeł zanieczyszczeń powietrza zalicza się emisję spalin związaną z ruchem pojazdów silnikowych (ruch po drogach, ruch w obrębie toru motocrossowego) oraz emisję związaną z indywidualnym ogrzewaniem budynków. Na obszarze zmiany studium nie występują uciążliwe dla powietrza zakłady produkcyjne.

Z racji odbywającej się na terenie gminy produkcji rolniczej może dochodzić do zanieczyszczeń powietrza w postaci wytwarzania gazów złowonnych (odorów). Źródłami odorów są czynności związane z: hodowlą zwierząt, chemizacją rolnictwa, funkcjonowaniem szamb.

Ograniczaniu negatywnych skutków emisji pochodzącej z ruchu pojazdów sprzyjają proekologiczne standardy w zakresie emisji spalin oraz modernizacje nawierzchni dróg. Emisja z indywidualnych procesów grzewczych może być ograniczana poprzez stosowanie ekologicznych metod pozyskiwania energii, zwłaszcza cieplnej (źródła niskoemisyjne) oraz konsekwentne postępowanie samych mieszkańców (np. wyeliminowanie spalania odpadów).

W przypadku odorów można zastosować np. stopniowe poszerzanie pasów zieleni izolacyjnych wokół obiektów uciążliwych zapachowo.

14.2.2. Hałas

Hałasem przyjęto nazywać dźwięki o częstotliwościach i natężeniach stwarzających uciążliwość dla ludzi i środowiska. Podstawowym technicznym wskaźnikiem oceny poziomu hałasu w środowisku lub ogólnej oceny stanu klimatu akustycznego jest równoważny poziom dźwięku wyrażany w decybelach (dB).

Hałas, występujący w środowisku, można podzielić na dwie podstawowe kategorie: hałas komunikacyjny oraz hałas przemysłowy.

Rozwój komunikacji i transportu sprawia, że problem uciążliwości hałasu dotyczy obecnie nie tylko dużych miast, ale również miast średniej wielkości, a także mniejszych miejscowości znajdujących się przy ruchliwych trasach komunikacyjnych.

Hałas drogowy wywiera dominujący wpływ na klimat akustyczny środowiska zarówno ze względu na powszechność występowania, jak i długi czas jego oddziaływania. Uciążliwość tras komunikacyjnych zależy głównie od:

- natężenia ruchu;
- struktury strumienia pojazdów oraz ich prędkości;
- rodzaju i stanu technicznego nawierzchni;
- odległości zabudowy mieszkaniowej od drogi stanowiącej źródło hałasu.

Niewątpliwie podstawowym czynnikiem mającym wpływ na emisję hałasu komunikacyjnego jest funkcja trasy komunikacyjnej. Z tego względu bardzo istotna staje się ogólna charakterystyka wszystkich dróg znajdujących się na terenie powiatu. Na terenie gminy Lidzbark Warmiński najbardziej nasilony transport przebiega drogą nr DK51 (Olsztyn – Dobre Miasto – Lidzbark Warmiński – Bartoszyce – przejście graniczne Bezledy). Droga ta ma niewątpliwie największy wpływ na emisję hałasu komunikacyjnego na terenie gminy, przede wszystkim ze względu na znaczne nasilenie ruchu na tej trasie oraz w wyniku znacznego udziału transportu ciężkiego (wynika to z faktu, że w tym przypadku, znaczny udział odgrywa transport spedycyjny, związany z międzynarodowym przejściem granicznym w Bezledach).

Odległość zabudowy od pasa drogowego, dla drogi krajowej DK51, wynosi 150 m (zgodnie z postanowieniem Nr O.OL. Z-3.439.2.1.BS z dn. 15 czerwca 2021 r. GDDKIA w Olsztynie).
Charakter transportu (TIR-y) powoduje wzmożoną emisję hałasu do środowiska. Wzdłuż tras komunikacyjnych w oparciu o aktualne badania hałasu dysponent dróg winien wybudować ekrany ograniczające rozprzestrzenianie się hałasu. Modernizacje i przebudowy tras muszą przewidywać ich realizację.

Hałas emitowany przez zakłady przemysłowe stanowi uciążliwość przede wszystkim dla osób zamieszkujących w pobliżu źródeł jego emisji. Na terenie gminy Lidzbark Warmiński nie występują zakłady, które emitują dokuczliwy hałas przemysłowy.

14.3. Promieniowanie elektromagnetyczne

14.3.1. Promieniowanie jonizujące

Występujące w gminie Lidzbark Warmiński promieniowanie jonizujące oparte jest przede wszystkim na poziomie radiacji ze źródeł naturalnych, związanych z rozpadem pierwiastków promieniotwórczych naturalnie występujących w przyrodzie.

Poza naturalnymi źródłami promieniowania znajdującymi się w glebie, wodzie i w powietrzu, na terenie powiatu lidzbarskiego występują także sztuczne źródła promieniowania, które możemy podzielić na trzy grupy:

- zamknięte źródła promieniowania o małej aktywności, znajdujące się w szczelnej obudowie, używane w pracach diagnostycznych;
- aparatura rentgenowska;
- otwarte źródła promieniowania, które znajdują się w zakładach posiadających materiały izotopowe używane do prac naukowych, w pracowniach medycznych.

Funkcjonowanie sztucznych źródeł promieniowania jonizującego nie stwarza zagrożenia dla mieszkańców. Ewentualne awarie mogą mieć charakter wyłącznie lokalny i nie zagrażają terenom sąsiednim.

14.3.2. Promieniowanie niejonizujące

Promieniowanie niejonizujące związane jest z występowaniem pól elektromagnetycznych. Do głównych źródeł powstawania pól elektromagnetycznych należą:

- linie elektroenergetyczne i stacje transformatorowe;
- obiekty radiokomunikacyjne, w tym: stacje nadawcze radiowe i telewizyjne, stacje bazowe telefonii komórkowej;
- stacje radiolokacyjne.

Istotny wpływ na środowisko mają linie wysokich napięć i stacje elektroenergetyczne o napięciach znamionowych równych 110 kV i wyższych.

Na obszarze należącym do powiatu lidzbarskiego obiektami radiokomunikacyjnymi, które mogą mieć pewien wpływ na środowisko są także stacje bazowe telefonii komórkowej. Pola elektromagnetyczne, które są emitowane przy antenach telefonii komórkowej, mocowanych na masztach, oddziaływają na poziomie zawieszenia anteny. Normy techniczne i przepisy aktualnie stosowane w Polsce, dotyczące umieszczania anten stacji, zabezpieczają wymagane odległości z dala od miejsc przebywania ludzi. Nie wyklucza się budowy nowych stacji bazowych telefonii komórkowej oraz innych urządzeń służących telekomunikacji (w tym związanych z internetem). Należy zachować obowiązujące przepisy projektowania i budowy.

Na obszarze gminy źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego jest napowietrzna linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV. Linie elektroenergetyczne powodują ograniczenia możliwości zabudowy terenów i ich otoczenia, w myśl zapisów Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymywania tych pomiarów (Dz. U. 2003 nr 192, poz. 1883).

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku zróżnicowane są dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludzi. Możliwość zabudowy terenów na przebiegu linii mogłoby zapewnić np. skablowanie linii i jej przebieg pod powierzchnią ziemi.

14.4. Ochrona gleby, zagrożenia geologiczne, powodziowe i antropopresja

Mimo punktowego charakteru zanieczyszczenia gleby, największe zagrożenie wód podziemnych stanowi brak nieprzepuszczalnych warstw izolacyjnych poziomów wodonośnych.

Tereny te wymagają uporządkowanej gospodarki wodno-ściekowej oraz sposobów użytkowania gruntów zapobiegających możliwości ich skażenia. Tym samym ochrona gleby jest jednocześnie ochroną wód podziemnych. W trakcie produkcji rolnej ma miejsce emisja zanieczyszczeń do gruntu. Istnieje konieczność ograniczenia zanieczyszczania wód azotanami, pochodzącymi pośrednio lub bezpośrednio ze źródeł rolniczych. Jest to celem zapisów Dyrektywy Rady Europy zwanej potocznie Dyrektywą Azotanową (91/676/EEC).

Zgodnie z założeniami tej Dyrektywy, podstawową metodą ograniczania zanieczyszczenia wód azotanami z rolnictwa jest przestrzeganie przez rolników zasad dobrej praktyki rolniczej. W związku z tym Dyrektywa zaleca państwom członkowskim Unii opracowanie i wdrożenie kodeksu, będącego zbiorem zasad, porad i zaleceń, stosowanych przez rolnika i uznanych jako obowiązujące normy etycznego postępowania względem środowiska. Polski Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej opracowany został zgodnie z wymaganiami Dyrektywy Azotanowej, która jest jednym z podstawowych aktów prawnych UE w dziedzinie ochrony środowiska w odniesieniu do rolnictwa. Przy opracowywaniu Kodeksu uwzględniono stan prawny w zakresie ochrony środowiska, a zwłaszcza ochrony wód przed zanieczyszczeniami punktowymi oraz obszarowymi.

15. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ ORAZ OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

15.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński występują obszary zagrożenia powodziowego, oznaczone na rysunkach Załączniku nr 2 i Załączniku nr 4 do uchwały.

Przez gminę przepływa rzeka Drwęca Warmińska oraz rzeka Łyna, od rzeki Łyny odchodzi po stronie wschodniej w kierunku południowym rzeka Samsarna, w okresach nadmiernych opadów rzeki te wylewają na tereny sąsiednie, z tego powodu wyznaczony został obszar szczególnego zagrożenia powodzią. Obszar szczególnego zagrożenia powodzią obejmuje najbliższe sąsiedztwo rzeki Drwęcy Warmińskiej, rzeki Łyny oraz rzeki Samsarny jest wyznaczony przez obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie (raz na 100 lat) oraz obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie (raz na 10 lat). Na podstawie Map Zagrożenia Powodziowego (MZP) obszary te zostały naniesione na rysunki: Załącznik nr 2 i Załącznik nr 4 do uchwały.

W celu zwiększenia bezpieczeństwa obywateli oraz ograniczenia negatywnych skutków powodzi, KZGW prowadzi prace związane z opracowaniem planów zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP) dla obszarów dorzeczy i regionów wodnych. Prace nad planami zostały poprzedzone przygotowaniem wstępnej oceny ryzyka powodziowego (WORP) oraz map zagrożenia powodziowego (MZP) i map ryzyka powodziowego (MRP). Obecnie na bazie przygotowanych dotychczas dokumentów planistycznych oraz zgromadzonych danych przygotowywane są plany zarządzania ryzykiem powodziowym dla dwóch poziomów odniesienia w stosunku do powierzchni kraju – obszarów dorzeczy i regionów wodnych. Celem planów zarządzania ryzykiem powodziowym

jest ograniczenie skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej, poprzez realizację wybranych działań służących minimalizacji zidentyfikowanych zagrożeń. Działania te, muszą także prowadzić do obniżania strat powodziowych.

Obszar szczególnego zagrożenia powodzią powinien pozostać wolny od zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej. Najistotniejsze z punktu widzenia zagospodarowania przestrzennego są przepisy obowiązujące na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, zgodnie z ustawą stanowiącą w tym zakresie.

1) **W tych terenach zakazuje się:**
   - lokalizowania nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
   - gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody;
   - prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym w szczególności ich składowania.

2) **Ochronę ludności i mienia realizuje się poprzez:**
   - kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych;
   - racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód;
   - zapewnienie funkcjonowania systemu wczesnego ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze i hydrosferze oraz prognozowanie powodzi;
   - zachowanie, tworzenie i odtwarzanie systemów retencji wód;
   - budowę, rozbudowę i utrzymywanie budowli przeciwpowodziowych;
   - prowadzenie akcji lodołamania.

3) **Na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:**
   - wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych;
   - sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmacniania brzegów, obwałowań lub odsypisk;
   - zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, budową, przebudową lub remontem drogi rowerowej, a także utrzymywaniem lub odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie oraz czynności związanych z wyznaczaniem szlaku turystycznego lub rowerowego.

4) **W celu zapewnienia właściwych warunków przepływu wód powodziowych dyrektor RZGW może, w drodze decyzji:**
   - wskazać sposób uprawy i zagospodarowania gruntów oraz rodzaje upraw wynikające z wymagań ochrony przed powodzią;
   - nakazać usunięcie drzew lub krzewów.

Dla obszarów, dla których nie określono obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, właściwy dyrektor RZGW może, w drodze aktu prawa miejscowego, wprowadzić zakazy, kierując się potrzebą ochrony wód,

lub zakazy kierując się względami bezpieczeństwa ludzi i mienia.

Bogata konfiguracja terenu sprawia, iż w rejonach o największych spadkach i pochyleniu zboczy istnieje niebezpieczeństwo erozji i osunięć. Na tych terenach zwrócić należy szczególną uwagę na te zjawiska i dostosować sposób inwestowania oraz zagospodarowania do lokalnych uwarunkowań.

15.2. Obszary osuwania się mas ziemnych

Na obszarze gminy występują tereny kwalifikowane jako obszary predysponowane do występowania ruchów masowych. Obejmują one odcinki zboczy doliny Łyny oraz doliny Symsarny, niektóre stoki wałów morenowych akumulacyjnych oraz niektóre stoki wysoczyzny morenowej falistej. Wyrazem tego są m.in. zinwentaryzowane i udokumentowane w dolinie Symsarny osuwiska. Ponadto zagrożenie procesami osuwiskowymi i erozyjnymi (spłukiwanie) może pojawić się na zboczach przekraczających 18%, zwłaszcza tych nie porośniętych żadną roślinnością, chociażby trawistą. Zbocza mające ekspozycję północną odznaczają się dodatkowo mało korzystnymi warunkami bioklimatycznymi.

Obszary zagrożone ruchami masowymi oraz inne stoki o dużych spadkach terenowych powinny zostać wolne od zabudowy mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej.

Realizacja niezbędnych elementów infrastruktury technicznej lub komunikacyjnej wymaga zastosowania odpowiednich rozwiązań technicznych i projektowych, przy zachowaniu rygorów budowlanych dla terenów o skomplikowanych warunkach morfometrycznych. Należy szczegółowo analizować możliwości wszelkich prac inżynierskich na obszarach zagrożonych ruchami masowymi.

16. OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY

16.2. Udokumentowane złoża kopalin

Występują tu w postaci piasków, żwirów, mad rzecznych oraz torfów i namułów, zalegających w obrębie wytopiska polodowcowego, także w formie namułów lub/i torfów w obrębie den dolin rzecznych i niektórych zagłębień terenowych.

Na terenie gminy występują torfowiska, które są perspektywiczne dla udokumentowania złóż torfu. W sumie występują 82 torfowiska niskie, 4 przejściowe, 12 wysokie i 25 mieszanotypowe. Ponadto torfy występują w Stryjkowie, Nowej Wsi Wielkiej, Miejskiej Woli, Kłębowie, Świętniku, Jagotach, Nowosadach, Blankach, Knipach, Kotowie, Laudzie. Torfy ze wszystkich torfowisk mogą być przydatne jako rolnicze. Zakłada się wykorzystanie kopalin w sposób racjonalny z respektowaniem wymogów wynikających z przepisów odrębnych.

W obrębie gminy Lidzbark Warmiński występują udokumentowane złoża kruszywa naturalnego, które zostały uwidocznione w poniższej tabeli oraz na mapach załączniku nr 2 oraz załączniku nr 4 do uchwały:

Tabela 4. Gmina Lidzbark Warmiński – kruszywa naturalne

Lp.	Nr złoża	Miejscowość/ Nazwa złoża	Rodzaj surowca/ typ kopaliny	Organ zatwierdzaj. dokumentacje. / decyzja	Zasoby Pow. złoża [tys.m^3]	Stan zagospodarowania złoża
1.	5201	„Bugi"	Kruszywa naturalne	Marszałek Wojew. Warm. – Mazurski GW.7427.10.2016 z 23.03.2016 Dodatek: Wojewoda Warmińsko – Mazurski OŚR/O.II.7414/15-34/00 z dn. 18 09. 2000	4,170	Złoże rozpoznane wstępnie
2.	8400	„Bugi II"	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski RLiOŚ.II.751-1/2000 z dn. 27.07.2000 r.	1,770	Złoże rozpoznane wstępnie
3.	5041	„Ignalin"	Ceramika budowlana	Wojewoda Olsztyński OS.V-8513/10-5/90 z dn. 28 08. 1990	1,780	Złoże rozpoznane szczegółowo
4.	18213	„Kaszuny"	Kruszywa naturalne	Marszałek Wojew. Warm. – Mazurski GW.7427.43.2016 z dn. 11.07.2016	18,538	
5.	3608	„Kochanówka II"	Kruszywa naturalne	Marszałek Wojew. Warm. – Mazurski OŚ.GW.7514-3/09 z dn. 31.03.2009	2,538	Złoże rozpoznane szczegółowo
6.	1487	„Runowo"	Kruszywa naturalne	Minister Ochrony Środowiska KZK/012/W/5073/86 z dn. 29.10.1986	42,364	Złoże rozpoznane wstępnie
7.	3579	„Kochanówka"	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego OŚ-GW.7427.54.2011 z dn. 5.12.2011 r.		złoże skreślone z bilansu
8.	16197	Kochanówka III	Kruszywa naturalne			złoże skreślone z bilansu
9.	14578	„Kochanówka IV"	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego (OŚ-GW.514-15/10) 28 sierpnia 2010 r.	12, 075	złoże zagospodarowane
10.	16093	„Kochanówka V"	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski OŚ.6528.3.2012 dnia 12 czerwca 2012 r.	1,755	złoże rozpoznane szczegółowo
11.	16094	„Kochanówka VI"	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski (OŚ.6528.4.2012) dnia 12 czerwca 2012 r.	1,999	złoże rozpoznane szczegółowo

12.	15982	„Kierz"	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski OŚ-GW.7427.4.2012 z dnia 06 lutego 2012 r.	3,59	złoże rozpoznane szczegółowo
13.	18330	„Kierz I"	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski OŚ.6528.1.2016 Dnia 04.10.2016 r.	1, 996	okresowo eksploatowane
14.	19799	„Kierz II"	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski OŚ.6528.2.2019 Dnia 02.12.2019 r.	1,990	złoże rozpoznane szczegółowo
15.	17862	„Workiejmy"	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski OŚ.6528.1.2015 z dn.30.10.2015 r.	1,97	Złoże rozpoznane
16.	18078	„Workiejmy I"	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego (GW.7427.13.2016) z dn. 22.04.2016 r.	4,16	Złoże zagospodarowane
17.	19870	„Workiejmy II/1"	Kruszywa naturalne	Starosta Lidzbarski OŚ.6528.1.2020 Dnia 06.05.2020 r.	1,951	Złoże rozpoznane
18.	19647	„Workiejmy II"	Kruszywa naturalne	Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego (GW.7427.42.2019) z dn. 21.10.2019 r.	2,149	Złoże rozpoznane
19.		„Lidzbark Warmiński GT-1"	Wody termalne – cieplice - C	Minister Środowiska DGIKGhg-4731-6/6935/7098/12/MJ z dn. 21.02.2012		Złoże rozpoznane
20.		„Rogóż"	Kruszywa naturalne	Marszałek Wojew. Warm. – Mazurski GW.7427.41.2019 z dn. 21.10.2019	4,7462	Złoże rozpoznane

Złoże Kochanówka II – zasoby piasku ze żwirem jest eksploatowane gospodarczo na potrzeby lokalne. Ponadto w rejonie Runowa wytypowano prognostyczne złoże kruszywa naturalnego oraz 20 rejonów występowania kredy jeziornej (największe w rejonie Łaniewa i wsi Medyny).

Dla potrzeb miejscowej ludności mogą być eksploatowane wyrobiska gminne. Są to żwirownie w miejscowościach: Koniewo, Kochanówka, Jarandowo, Kotowo, Babiak, Workiejmy i Runowo oraz piaskownie – w miejscowościach: Kłębowo, Markajmy, Workiejmy i Glinianki – w miejscowościach: Kłębowo, Stabunity i Workiejmy.

16.3. Zasoby wód podziemnych

Obszar gminy położony jest na Głównym Zbiorniku Wód Podziemnych nr 205 „Subzbiornik Warmia". Jest to zbiornik pochodzenia trzeciorzędowego (Tr) o łącznej powierzchni 51 000 km^2, szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 60 tys. m^3/dobę oraz średniej głębokości ujęć 150-500 m. GZWP nr 205 „Subzbiornik Warmia", Zbiornik nie posiada opracowanej dokumentacji hydrogeologicznej oraz nie wyznaczono dla niego obszaru ochronnego.

Obszar gminy Lidzbark Warmiński położony jest w regionie, gdzie główne użytkowe piętro wodonośne występuje w utworach czwartorzędowych (plejstoceńskich). Cechą charakterystyczną dla czwartorzędowego piętra wodonośnego jest brak rozdzielających warstw nieprzepuszczalnych oraz częste przewarstwienia utworów spoistych, napinających zwierciadło wód podziemnych. Piętro czwartorzędowe składa się z kilku poziomów wodonośnych, występujących na różnych głębokościach – przeważnie od kilku-, kilkunastu m do ponad 200 m. Na głębokość zalegania poziomów wodonośnych wpływ wywiera ukształtowanie powierzchni terenu. Poziomy wodonośne najgłębiej występują na obszarze wysoczyznowym i równin morenowych, natomiast najpłycej w dolinach rzecznych.

Pierwsze zwierciadło wód podziemnych występuje przeważnie na głębokościach pomiędzy 1 m a 5 m. Najpłycej (<1m) pierwsze zwierciadło wód podziemnych występuje:

- w obrębie dna doliny Symsarny i terenów zmeliorowanych na zachód od rzeki, oraz w rejonie Kierwińskiej Strugi i towarzyszących jej terenów zmeliorowanych;
- w obrębie doliny Młynówki (południowo-zachodnia część terenu) i w obrębie terenów zmeliorowanych (północno-wschodnia część terenu).

Do kategorii wód podziemnych można zaliczyć również wody geotermalne. Wody geotermalne zalegają w osadach mezozoicznych i paleozoicznych. Najwyższe temperatury posiadają wody zalegające najgłębiej w utworach kambru (1,8-1,9 km p.p.t.). Ich temperatura może wynosić do ok. 35-40°C. Są to solanki znacznie zmineralizowane (100 – 200 g/dm^3). W obrębie obszaru studium występuje udokumentowane złoże wód termalnych „Lidzbark Warmiński GT-1"[2]:

- otwór GT - 1 został wykonany przy ulicy Olsztyńskiej w Lidzbarku Warmińskim do głębokości 1035 m;
- ujmowana z otworu GT-1 część warstwy wodonośnej znajduje się na głębokości 828,5-966,38 m p.p.t., warstwę wodonośną w utworach jury dolnej tworzą piaskowce kwarcowe średnio- i gruboziarniste o spoiwie ilastym, słabo i bardzo słabo zwięzłe, jasnoszare;
- zasoby eksploatacyjne ujęcia wód termalnych w Lidzbarku Warmińskim w wysokości 120 m^3/h przy depresji 7,7 m i temperaturze na wypływie 20,7°C zostały ustalone dokumentacji hydrogeologicznej i zatwierdzone decyzją Ministra Środowiska 21 lutego 2012 r. (DGiKGhg-4731-6/6935/7089/12/MJ);
- powierzchnia obszaru zasobowego wód termalnych wynosi ok. 71 km^2 oraz obejmuje zasięgiem całe miasto Lidzbark Warmiński i część gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński;
- teren i obszar górniczy (będące równoznacznej powierzchni i o tym samym zasięgu) znajdują się w granicach miasta Lidzbark Warmińskim, powierzchnia to 11,54 km^2;
- zasoby przemysłowe złoża wynoszą 8383,12 m^3/rok, zasoby operatywne złoża wynoszą 300 m^3/rok;, straty w zasobach złoża wynoszą 1083,12 m^3/rok, zasoby nieprzemysłowe wynoszą 1042816,9 m^3/rok;
- racjonalna eksploatacja ujęcia powinna odbywać się w sposób płynny, bez gwałtownych zmian wydajności, użytkownik powinien prowadzić bieżące obserwacje parametrów eksploatacyjnych ujęcia, a w szczególności: temperatury eksploatowanej wody, położenia zwierciadła wody w otworze oraz wydajności poboru, nie rzadziej niż jeden raz w ciągu roku należy wykonywać badania chemizmu wód.

[2] Na podstawie: Operat Uzdrowiskowy obszaru ochrony uzdrowiskowej gminy Lidzbark Warmiński, 2014, PUPIKZ HOT dr arch. Tomasz Ołdytowski oraz Decyzja Nr 80 Ministra Zdrowia z 10 września 2014 r znak: MZ-OZU-520-1/WS/14.

16.4. Udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla

Na obszarze gminy nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

16.5. Występowanie terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych

16.5.1. Obiekty lub obszary, dla których w złożu kopaliny filar ochronny

Zgodnie z opracowanymi projektami zagospodarowania złoża, na obszarach górniczych wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny. Filary ochronne wyznacza się w przypadku wystąpienia na terenach górniczych obiektów budowlanych, dróg, elementów linii elektroenergetycznych (np. słupy elektroenergetyczne). Granice filarów ochronnych powinny być określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, projektach zagospodarowania złoża lub stosownych decyzjach koncesyjnych. Zadaniem filara jest zabezpieczenie tychże elementów przed negatywnym skutkiem eksploatacji górniczej. W projektach zagospodarowania złoża w odniesieniu do filarów ochronnych określa się takie elementy jak:

- zachowanie bezpieczeństwa powszechnego;
- wymogi dotyczące ochrony środowiska;
- ochrona złoża i obiektów budowlanych przed zagrożeniem wodnym, pożarami i wybuchami.

Dla eksploatowanych złóż ustanowiono obszar górniczy (OG) i tereny górnicze (TG):

1) Kochanówka IV/1,
2) Kierz Pole A,
3) Kierz Pole B,
4) Kierz I,
5) Workiejmy,
6) Workiejmy I.

Zgodnie z Mapą Geośrodowiskową Polski - arkusz Górowo Iławeckie, na terenie gminy Lidzbark Warmiński (obręb Workujemy działka nr 2/15) znajdują się perspektywiczne i prognozowane obszary występowania złóż piasków i żwirów. Szczegóły lokalizacji na załączniku nr 4.

Jeżeli w wyniku zamierzonej działalności określonej w koncesji przewiduje się istotne skutki dla środowiska, dla terenu górniczego bądź jego fragmentu można sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, na podstawie przepisów o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;

W procesie eksploatacji kopalin konieczne jest zachowanie powszechnego bezpieczeństwa, spełnienie wymogów dotyczących ochrony środowiska, w tym obiektów budowlanych, racjonalnej gospodarki złożem, określenie ewentualne filarów ochronnych (na etapie decyzji koncesyjnych) dla obszarów lub obiektów wymagających ich ustanowienia. W obszarze górniczym obowiązuje zakaz zabudowy z dopuszczeniem do realizacji obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją kopalin. Tereny sąsiednie powinny być zabezpieczone pasami ochronnymi. Przekształcenia trwałe będą częściowo mogły zostać zniwelowane poprzez rekultywację terenu, po zakończeniu eksploatacji złoża. Projekty rekultywacji powinny określać jej kierunek i warunki jej przeprowadzenia.

Działalność obiektów produkcyjnych, usługowych i magazynowych na terenie terenów górniczych należy prowadzić przy zastosowaniu rozwiązań organizacyjnych, technicznych lub technologicznych, ograniczających negatywne oddziaływania tych obiektów na otoczenie, a w szczególności na tereny zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej.

Oddziaływania emitowane do otoczenia w wyniku funkcjonowania ww. obiektów nie mogą powodować naruszenia standardów jakości środowiska w granicach terenów objętych zmianą studium oraz poza tymi granicami, jak również powodować przekroczenia dopuszczalnych stężeń/natężeń czynników uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi.

17. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

W związku z eksploatacją złoża kruszywa naturalnego powstają liczne wyrobiska, hałdy itp. Konieczna staje się rekultywacja terenów poeksploatacyjnych w celu złagodzenia przeobrażeń spowodowanych eksploatacją kopalin. Rekultywacja terenu poeksploatacyjnego powinna być realizowana w oparciu o kierunek i opracowany projekt rekultywacji.

Należy zaznaczyć jednak, że obecny sposób zagospodarowania terenów gminnych nie wpływa znacząco na krajobraz. Nie jest jednak możliwe, a także i społeczno-ekonomicznie uzasadnione, aby grunty na obszarze całej gminy pozostawały w tym samym użytkowaniu. Gmina musi się rozwijać, co wiąże się z rozwojem różnych funkcji i stopniową zmianą przeznaczenia gruntów. Stan obecny jest również wypadkową wielu czynników, działających na przestrzeni wieków. Działanie różnorodnych czynników w różnym stopniu i w różnym czasie wywoływało zmiany w krajobrazie rolniczym, często zmiany głębokie, czy też nieodwracalne.

Na obszarze gminy nie wyznaczono obszarów wymagających remediacji.

18. OBSZARY ZDEGRADOWANE

W obszarze zmiany studium nie wyznacza się obszarów zdegradowanych.

19. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I TERENU OTWARTEGO ORAZ ICH STREF OCHRONNYCH

Na terenie gminy Lidzbark Warmiński znajdują się tereny zamknięte stanowiące kompleksy wojskowe wyznaczone na podstawie decyzji Ministra Obrony Narodowej wydanej zgodnie z art. 4 ust. 2a ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - Prawo geodezyjne i kartograficzne (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1990, z późn. zm.) oraz § 2 pkt 14 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 lipca 1996 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Obrony Narodowej (Dz. U. Nr 94, poz. 426 oraz z 2014 r. poz. 933).

W granicach gminy znajdują się wojskowe tereny zamknięte, do których należą:

a) tereny zamknięte kompleksu wojskowego utworzone dla obiektu szkoleniowego – strzelnica garnizonowa, w obrębie Pilnik w sąsiedztwie miasta Lidzbarka Warmińskiego,
b) zewnętrzne strefy ochronne terenu zamkniętego kompleksu wojskowego położonego w obrębie miasta Lidzbarka Warmińskiego oraz obiektu otwartego, w rejonie miejscowości Bobrownik, wynikające z decyzji lokalizacyjnej wydanej przez komisję planowania przy Radzie Ministrów w związku z realizacją inwestycji

w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa, w których zabrania się wznoszenia zabudowy trwałej oraz tymczasowej w tym: obozowisk, kempingów, ośrodków wczasowych.

20. OBSZARY FUNKCJONALNE O ZNACZENIU LOKALNYM, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE

Zgodnie z przepisami Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym obszarem funkcjonalnym jest to „obszar szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych, stanowiący zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju".

Na obszarze gminy nie wyznaczono obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym.

21. ZASADY OKREŚLONE W RAMOWYM STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ZWIĄZKU METROPOLITALNEGO

Według stanu na 2021 r. nie opracowano ramowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego związku metropolitalnego.

SPIS TABEL

Tabela 1 Formy prawnej ochrony przyrody na terenie gminy Lidzbark Warmiński 28
Tabela 2 Wykaz pomników przyrody 29
Tabela 3 Podstawowe dane morfometryczne i wyniki oceny czystości jezior gminy Lidzbark Warmiński 56
Tabela 4. Gmina Lidzbark Warmiński – kruszywa naturalne 65

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Marek Werbicki

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GM. LIDZBARK WARMIŃSKI - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO SKALA 1: 25 000

PODZIAŁKA 0 0,5 1 2 4km

ZAŁĄCZNIK NR 4
DO UCHWAŁY NR XXXVI/273/2021
RADY GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI
Z DNIA 22 GRUDNIA 2021 R.

OZNACZENIA:

UWARUNKOWANIA ROZWOJU:

- GRANICA GMINY I OPRACOWANIA STUDIUM
- TERENY LEŚNE
- TERENY ROLNICZE
- WODY POWIERZCHNIOWE ŚRÓDLĄDOWE
- ŻYTOWO — WIEŚ SOŁECKA
- BUDNIKI — POZOSTAŁE MIEJSCOWOŚCI

STRUKTURA ZAINWESTOWANIA

- TERENY ZWARTEJ ZABUDOWY - PRZEWAGA FUNKCJI ZAGRODOWEJ I MIESZKANIOWEJ
- TERENY ZABUDOWANE - PRZEWAGA FUNKCJI PRODUKCYJNEJ,WTYM PRODUKCJI ROLNICZEJ
- TERENY ROLNICZE
- TERENY FUNKCJI TURYSTYKI I REKREACJI

ZASOBY ŚRODOWISKA I JEGO OCHRONA

PRAWNE FORMY OCHRONY - GRANICE OBSZARU:

- CHRONIONEGO KRAJOBRAZU: A - ROWINY ORNECKIEJ, B - DOLINY DOLNEJ ŁYNY, C - DOLINY SYMSARNY, D - DOLINY ELSY
- NATURY 2000
- ZLEWNI OCHRONNEJ JEZIORA
- SŁABEJ LUB BRAKU IZOLACJI OD POZIOMU WODONOŚNEGO
- UŻYTKU EKOLOGICZNEGO - POTAR
- OCHRONY ZASOBÓW WÓD POWIERZCHNIOWYCH - ZLEWNIA POJEZIERNIA
- KORYTARZ EKOLOGICZNY

OBSZARY OCHRONY UZDROWISKOWEJ

- OBSZARY OCHRONY STREFY UZDROWISKOWEJ „A"
- OBSZARY OCHRONY STREFY UZDROWISKOWEJ „B"
- OBSZARY OCHRONY STREFY UZDROWISKOWEJ „C"

ZŁOŻA KOPALIN, TERENY I OBSZARY GÓRNICZE

- TERENY GÓRNICZE
- OBSZARY GÓRNICZE
- ZŁOŻA/ZŁOŻE LIDZBARK WARMIŃSKI (kod/nr główne: WODY TERMALNE) ID: 15733

ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

- GRUNTY ROLNE Z PRZEWAGĄ GLEB KL. II,IIIa i IIIb ORAZ LOKALNIE KL. IV a

TRASY I SZLAKI TURYSTYCZNE

- SZLAK ROWEROWY MIĘDZYNARODOWY „GREEN VELLO"
- SZLAK MIĘDZYREGIONALNY „KOPERNIKOWSKI"
- SZLAK WODNY - DOLINĄ ŁYNY
- SZLAK KAJAKOWY - DOLINĄ SYMSARNY
- SZLAK KOLEJOWY
- SZLAK ROWEROWY NR 1
- SZLAK ROWEROWY NR 2
- SZLAK ROWEROWY NR 3
- SZLAK ROWEROWY NR 4
- SZLAK ROWEROWY NR 5
- SZLAK ROWEROWY NR 6
- SZLAK PIESZY DOLINĄ SYMSARNY
- SZLAK ŁYNOSTRADY

KOMUNIKACJA:

- DROGA KRAJOWA NR 51 (GP)
- DROGI WOJEWÓDZKIE NR 513 (G), NR 511 (G)
- DROGI POWIATOWE
- DROGI GMINNE
- LINIA KOLEJOWA

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

- GAZOCIĄG WYSOKIEGO CIŚNIENIA
- LINIE ELEKTROENERGETYCZNE 110 kV
- EW — ELEKTROWNIA WODNA
- GPZ — GŁÓWNY PUNKT ZASILANIA ELEKTROENERGETYCZNEGO
- STACJA PRZEŁADUNKU ODPADÓW

DZIEDZICTWO KULTUROWE

- OBIEKTY WPISANE DO WOJEWÓDZKIEGO REJESTRU ZABYTKÓW
- MIEJSCOWOŚCI W KTÓRYCH ZNAJDUJĄ SIĘ OBIEKTY UJĘTE W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW
- STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE ZNAJDUJĄCE SIĘ W REJESTRZE
- STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE UJĘTE W EWIDENCJI
- ZABYTKOWE CMENTARZE

MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

- OBOWIĄZUJĄCE MPZP

TERENY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI ORAZ ZAGROŻENIA OSUWISKOWE

- OBSZAR, NA KTÓRYM WYSTĘPUJE PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST WYSOKIE I WYNOSI RAZ NA 100 LAT (Q1%)
- OBSZAR, NA KTÓRYM PRAWDOPODOBIEŃSTWO WYSTĄPIENIA POWODZI JEST WYSOKIE I WYNOSI RAZ NA 10 LAT (Q 10 %)
- ORIENTACYJNY ZASIĘG TERENÓW PRZEDSPOPONOWANYCH DO RUCHOMOŚCI ZIEMNYCH

TERENY ZAMKNIĘTE

- TERENY ZAMKNIĘTE WRAZ ZE STREFĄ OCHRONNĄ DLA TERENÓW WOJSKOWYCH

STREFY I JEDNOSTKI OSADNICZE

- GRANICA STREF FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH
- JEDNOSTKI OSADNICZE POZIOMU PODSTAWOWEGO

PRZEZNACZENIE TERENÓW

- POJEDYNCZE SIEDLISKA ROLNICZE I NIEWIELKIE ICH SKUPISKA
- TERENY ZABUDOWY ZAGRODOWEJ I MIESZKANIOWEJ
- TERENY ZABUDOWY LETNISKOWEJ I MIESZKANIOWEJ
- TERENY ZABUDOWY WIELOFUNKCYJNEJ
- TERENY ZABUDOWY USŁUG ZDROWIA
- TERENY ZABUDOWY USŁUG TURYSTYCZNYCH
- TERENY ZABUDOWY USŁUG SPORTU I REKREACJI
- TERENY ZABUDOWY PRODUKCYJNO - SKŁADOWEJ
- PG PG — TERENY GÓRNICZE/ TERENY PRZEDSPONOWANE PRZEKSZTAŁCENIA W TERENY GÓRNICZE
- PRZESTRZEŃ PUBLICZNA I REKREACJA
- OBSZARY LOKALIZACJI BUDOWY PRODUKCJI ENERGII ELEKTROENERGETYCZNEJ ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH POWYŻEJ 100 kW
- GRANICA STREFY OCHRONNEJ ZWIĄZANEJ Z OGRANICZENIAMI W ZABUDOWIE ORAZ ZAGOSPODAROWANIU I UŻYTKOWANIU TERENU, W KTÓREJ USTANOWIONO BIE ZAKAZ LOKALIZOWANIA ZABUDOWY MIESZKALNOWEJ LUB MIESZANEJ W SKŁAD KTÓREJ WCHODZI FUNKCJA MIESZKANIOWA
- PROJEKTOWANA OBWODNICA MIASTA W CIĄGU DROGI KARJOWEJ
- MIEJSCOWOŚCI ROZWOJOWE
- TERENY ZWARTEJ ZABUDOWY WSI NA OBSZARACH CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

PRZEWODNICZĄCY RADY GMINY

Marek Werbicki

Załącznik nr 5
do uchwały Nr XXXVI/273/2021 Rady Gminy Lidzbark Warmiński
z dnia 22 grudnia 2021 r.

ROZSTRZYGNIĘCIE O SPOSOBIE ROZPATRZENIA UWAG WNIESIONYCH DO PROJEKTU STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY LIDZBARK WARMIŃSKI

Na podstawie art. 12 ust. 1 w związku z art. 11 pkt 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z późn. zm.) Rada Gminy Lidzbark Warmiński rozpatruje uwagi wniesione podczas wyłożenia projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lidzbark Warmiński do publicznego wglądu.

W trakcie wyłożenia projektu **Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Lidzbark Warmiński** do publicznego wglądu wpłynęło siedem pism, w których zawarto 17 uwag, z których sześć zostało rozpatrzone pozytywnie, jedenaście uwag odrzucono.

Poniżej uwagi odrzucone.

I. Pismo z dnia 23.09.2021 r., poszczególne uwagi wraz z rostrzygnięciem, w którym podobne uwagi zgrupowano:

1) Zakaz otwierania kolejnych kopalni w rejonie wsi Kochanówka;
Uwaga odrzucona ponieważ Gmina nie jest organem wydającym koncesję. Organami wydającymi koncesję w zależności od jej warunków jest Starosta Powiatu, Marszałek Województwa lub Minister Środowiska.

2) Usunięcie z treści „Studium …" kopalni Kochanówka 5 i kopalni Kochanówka 6;
W tekście Studium (zał. nr 1 i 3) oraz na rys. (zał. nr 2 i 4) oznaczono i opisano obszary i tereny górnicze znajdujące się na obszarze gm. Lidzbark Warmiński będące w gestii Urzędu Górniczego, natomiast złoża kopalin będące w gestii Geologa Wojew. przy Urzędzie Marszałkowskim województwa Warmińsko - Mazurskiego.
Zgodnie z ustawą o pl. i zagosp. przestrz. (art.10 ust. 11) w Studium uwzględnia się udokumentowane złoża kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla; a także (art. 10, ust 12) wyznaczone tereny górnicze.
Tak też zrobiono na załączniku nr 1, 2 oraz 3 i 4. Do tych zapisów uzyskano stosowne uzgodnienia.

3) Przebudowa drogi powiatowej nr 1529N Kochanówka-Kraszewo, celem wywożenia urobku z istniejących kopalni;
Przebudowa drogi powiatowej i określenie jej parametrów na czas wywożenia urobku z kopalni należy do zadań Powiatu, a w szczególności do Zarządu Dróg Powiatowych.
W studium odnośnie przebudowy dróg umieszczono zapis:
„W ramach sukcesywnych działań modernizacyjnych należy poprawiać dostępność komunikacyjną miejscowości przez poprawę nawierzchni dróg i chodników. W zakresie ponadnormatywnych obciążeń należy uzgodnić trasy przejazdów ponadnormatywnych z odpowiednimi służbami drogowymi w zakresie stanu technicznego dróg oraz uciążliwości dla zabudowy mieszkaniowej",
który spełnia zadanie powyższej uwagi.

4) Wprowadzenie strefy ciszy z uwagi na bliskość zabudowań mieszkalnych w pobliżu kopalni oraz bliskość lasu (głośno pracujące koparki oraz kruszarka do kamienia), ze względu na ochronę krajobrazu Dolnej Łyny oraz bliskość obszaru Natura 2000 (zniszczenie krajobrazu oraz naruszenie stosunków wodno-

gruntowych, skutkujących negatywnie na obszar Natura 2000 oraz okoliczne pola, uprawy i studnie).
Wyznaczenie strefy ciszy od 01.01.1999 r. należy do kompetencji rady powiatów.

5) Wprowadzenie znaku B18 zakaz wjazdu pojazdów o rzeczywistej masie całkowitej pojazdu ponad 10 ton.
Oznakowanie drogi należy do zadań zarządcy drogi, w tym przypadku do Zarządu Dróg Powiatowych.

II. Uwagi zawarte w piśmie zbiorowym z 13 października (*wpłynęło do UG 14.10.2021*) podpisanym przez 21 osób – mieszkańców Kochanówki:

1) Uchwała Rady Gminy powinna dotyczyć tylko zmiany obowiązującego Studium a nie opracowania „nowego Studium".
Uchwalone w 2010 r. SUiKZP gm. Lidzbark Warmiński, zmienione w 2017 r. tylko w oznaczonych obszarach, nie uwzględnia wszystkich uwarunkowań i kierunków wynikających z ustawy z dn. 27.03.2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t. j. Dz,U. 2021r poz. 741 z późn. zm.), stąd podjęta uchwała dotycząca nowego opracowania dla obszaru całej gminy.
Przeanalizowano obecny dokument pod względem aktualności, część zapisów pozostawiono, część zaktualizowano natomiast część zapisów tak w tekście jak i na rysunkach wprowadzono nowych. Tak dużej zmiany nie można było wprowadzić do istniejącego dokumentu, należało zapisać jako nowy dokument Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego tak w tekście jak i załącznikach graficznych.

2) Zapisy dotyczące obszarów chronionych np. OCHK Doliny Dolnej Łyny i Obszaru Natura 2000 OSW Swajnie PLH 280046 są niewystarczające.
Opisano obszary chronione znajdujące się na obszarze gminy oraz wskazano, że dla każdego z nich obowiązują przepisy odrębne i wystarczy przywołać właściwy aktualny akt prawny. Z uwagi na to, że na przestrzeni lat zmieniały się ustalenia dot. obszarów chronionych oraz, że ustanawiał je najpierw wojewoda olsztyński, później warmińsko-mazurski a jeszcze później Marszałek Wojew. Warm.–Mazursk. Tereny przyrodnicze chronione na podstawie przepisów odrębnych zostały uwaględnione w studium a następnie przedłożone odpowiednim organom administracji do akceptacji (Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, Lasy Państwowe). Uwagi zawarte w pismach organów zostały wprowadzone do dokumentu i obecnie przedłożony do wyłożenia dokument „Studium ..." uzyskał aprobatę. Tym samym zarzut staje się bezzasadny.

3) Uwagi do Załącznika nr 4 – tj.: aktualności mapy, wprowadzonych nieczytelnych oznaczeń.
Zgodnie z Ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z późn. zm.) oraz Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (Dz.U. 2004 nr 118 poz. 1233) projekt sudium „§ 5. 1. sporządza się na kopii mapy topograficznej, pochodzącej z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, lub na kopii wojskowej mapy topograficznej w skali od 1:5 000 do 1:25 000" i tak też uczyniono wykorzystując mapę topograficzną w skali 1:25 000.
W większości posłużono się oznaczeniami tj. kolorystyką obowiązującą w planowaniu przestrzennym (zgodnie z rozporządzeniem w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu) jako oznaczeniom analogicznym i mającym później swoje zastosowanie przy sporządzaniu w przyszłości na jego podstawie mpzp, jako, iż ustawodawca w rozporządzeniu dotyczącym studium innej wskazówki nie dał. Przy doborze pozostałych oznaczeń posłużono się wykładnią logiczną i analogiczną oraz wykorzystano zaakceptowane sposoby oznaczeń w obowiązującym studium. Wszelkie oznaczenia, które zostały umieszczone w projekcie studium były wynikiem analiz i wzajemnych konsultacji pomiędzy projektantami,

urzędem gminy a organami uzgadniającymi. Wszystkie oznaczenia graficzne znajdujące się na rysunku przedstawine są w legendzie wraz z opisem czego dotyczą.

4) Zaznaczenia trenów górniczych.
5) Nie rozróżnienie obszarów górniczych od terenów górniczych.

Ad 4 i Ad 5.

Wyszczególnione w studium: tereny górnicze, obszary górnicze, złoża zostały naniesione po konsultacjach z odpowiednimi organami na podstawie przepisów odrębnych a następnie z nimi uzgodnione. Dotyczyło to zarówno części graficznej jak i tekstowej.

Wszystkie te wartości zostały zróżnicowane zgodnie z zaleceniami Okręgowego Urzędu Górniczego. W tej kwestii także posłużono się oznaczeniami tj. kolorystyką obowiązującą w planowaniu przestrzennym (zgodnie z Rozporzedzeniem w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu jako oznaczeniom analogicznym i mającym później swoje zastosowanie przy sporządzaniu w przyszłości na jego podstawie mpzp, jako, iż ustawodawca w rozporządzeniu dotyczącym studium takiej wskazówki nie dał. Przy doborze pozostałych oznaczeń posłużono się wykładnią logiczną i analogiczną oraz wykorzystano zaakceptowane sposoby oznaczeń w poprzednio obowiązującym studium. Oznaczenia terenów górniczych, obszarów górniczych oraz złóż były wynikiem analiz i wzajemnych konsultacji pomiędzy projektantami, urzędem gminy a organami uzgadniającycmi. Jakakolwiek zmiana w ich lokalizacji, ilości, a ktakże w obszarze nie mieści się w jurysdykcji gminy.

6) Wnosimy o pozbawienie następujących dróg powiatowych dotychczasowej kategorii i zaliczenie tych dróg do kategorii dróg gminnych.
   a) pozbawienie drogi powiatowej nr 1529N jej dotychczasowej kategorii i zaliczenie jej do kategorii drogi gminnej, albowiem droga ta jest drogą lokalną i nie stanowi połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą - jest to droga łącząca wieś Chełm z wsią Kochanówka;
   b) pozbawienie drogi powiatowej nr 1418N jej dotychczasowej kategorii i zaliczenie jej do kategorii drogi gminnej, albowiem droga ta jest drogą lokalną i nie stanowi połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą - jest to droga łącząca wieś Tremlak z wsią Kochanówka, w całej swej części będąca drogą gruntową;
   c) pozbawienie drogi powiatowej nr 1527N jej dotychczasowej kategorii i zaliczenie jej do kategorii drogi gminnej, albowiem droga ta jest drogą lokalną i nie stanowi połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą - jest to droga łącząca wieś Stryjkowo z wsią Miłogórze, w części będąca droga gruntową;
   d) pozbawienie drogi powiatowej nr 1533N jej dotychczasowej kategorii i zaliczenie jej do kategorii drogi gminnej albowiem droga ta jest drogą lokalną i nie stanowi połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą - jest to droga od miasta Lidzbark Warmiński przez wieś Tremlak, wieś Suryty, wieś Blanki do miasta Lidzbark Warmiński;
   e) pozbawienie drogi powiatowej nr 1531N jej dotychczasowej kategorii i zaliczenie jej do kategorii drogi gminnej albowiem droga ta jest drogą lokalną i nie stanowi połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą - jest to droga od drogi 1533N biegnąca do wsi Gality;
   f) pozbawienie drogi powiatowej nr 1533SN jej dotychczasowej kategorii i zaliczenie jej do kategorii drogi gminnej albowiem droga ta jest drogą lokalną i nie stanowi połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą - jest to droga biegnąca przez wieś Blanki;

g) pozbawienie drogi powiatowej nr 1986N jej dotychczasowej kategorii i zaliczenie jej do kategorii drogi gminnej albowiem droga ta jest drogą lokalną i nie stanowi połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Klasyfikacja dróg nie należy do zadań własnych gminy. Do dróg powiatowych zaliczone zostają drogi inne niż zaliczane do dróg krajowych i wojewódzkich, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą. Zaliczenie drogi do kategorii dróg powiatowych następuje w drodze uchwały rady powiatu w porozumieniu z zarządem województwa, po zasięgnięciu opinii wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) gmin, na obszarze których przebiega droga, oraz zarządów sąsiednich powiatów, a w miastach na prawach powiatu – opinii prezydentów miast.

Podsumowanie: wiele zarzutów ma formę i charakter ogólnikowy. Należy pamiętać, iż:

Po pierwsze studium nie jest aktem prawa miejscowego. Ma ono charakter informacyjny, o kierunkach rozwoju w gminie. Jest zaledwie przyczółkiem do sporządzania aktów planitycznych o charakterze bardziej szczegółowym;

Po drugie sporządza się je na uwarunkowaniach, niezależnych od gminy ani od projektanta, wynikających z przepisów odrębnych a następnie zatwierdza się poprzez opiniowanie i uzgadnianie z odpowiednimi organami zgodnie z przepisami szczególnymi oraz ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, tak jak w przypadku obszarów przyrodniczych, lasów, gleb III klasy, obszarów górniczych, terenów górniczych, złóż, etc.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Marek Werbicki